

VESZPRÉM MEGYE

SZÍVE-JAVA

ÉRTÉKEK, SZÉPSÉGEK ÉS ÉLMÉNYEK
TELEPÜLÉSEINKRŐL

VESZPRÉM MEGYE
SZÍVE-JAVA

2.

A kiadvány létrejöttéért köszönet illeti a benne szereplő települések polgármestereit, akik fontosnak érezték, hogy készüljön egy képes-szöveges kordokumentum-gyűjtemény.

Köszönet a Veszprém Megyei Közgyűlés elnökének, Polgárdy Imrének az előkészítő munkában nyújtott támogatásért.

*Sári Andrea
szerző-szerkesztő*

VESZPRÉM MEGYE SZÍVE-JAVA

VESZPRÉM MEGYE

SZÍVE-JAVA

ÉRTÉKEK, SZÉPSÉGEK ÉS ÉLMÉNYEK
TELEPÜLÉSEINKRŐL

2.

SZERKESZTETTE:
SÁRI ANDREA

VESZPRÉM MEGYE SZÍVE-JAVA

KEDVES OLVASÓ!

Polgárdy Imre
a Veszprém Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének
elnöke

„Megálltam, mintha lábam gyökeret vert volna... Lelkemet bámulás, gyönyör, ihlet, kimondhatatlan érzés ragadta el. Sohase álmodtam ilyen szépséget. Sohase láttam, sohase hallottam, sohase olvastam ehhez hasonló tüneményt. Kúpok fénylő orommal, szőlőhegyek zölden ragyogva, erdők fekete foltjai, zöld mezők, arany vetések, száz falu, ezer hegyi hajlék, csárdák, malmok, útszéli sorfák, patakok, csatornák, magas bércek, fehér házak, korhadtt és mégis fényes várromok, Szent Györgynek és Badacsonynak komoly fensége, s az a Balaton mintha rám nevetne, s az a nádas mintha nekem súgna-búgna...”- írta Eötvös Károly Utazás a Balaton körül című elbeszélésfüzérében.

Kedves Olvasó!

Veszprém megye valóban ilyen, ahogy Eötvös is leírja. Gyökeret ver a lábam – csodálva szépségeit –, bármerre is vigyen az utam megyeszerte.

Az őskortól a közelmúltig örzünk történelmi emlékeket, kincsként becsüljük a művészetek, hagyományok világából ránk maradt értékeket. Műemléki épületek, várak, kastélyok, templomok, képzőművészeti alkotások hordozzák a múlt üzenetét. A magyarság több mint 1100 éve telepedett meg itt, a Kárpátok fenséges hegyvonulataitól övezett medencében.

Azóta is barátságos, vendégszerető, dolgozó, a természetet és kultúrát kedvelő emberek vesznek minket itt körül. A Veszprém megye Szíve-Java csodálatos fotókkal illusztrálva most ezen a vidéken vezeti végig a kedves Olvasót.

A megye városaiban számos, nagy hagyományokkal rendelkező, patinás oktatási intézmény található, ahol a magyar történelem nagyjai „koptatták az iskolapadot.” Az itt élők elhivatottságának, szorgalmának és lokálpatriotizmusának köszönhetően a turizmus mellett dinamikus fejlődik Veszprém megye ipara, gazdasága és a mezőgazdasága is.

Veszprém megye természeti adottságaival, évezredes történelmi, egyházi és kulturális értékeivel hazánk páratlan szépségű vidéke, a Bakony és a Balaton ölelésében.

4493 négyzetkilométernyi területén 217 településen mintegy 360 ezer lakos él. A bakonyi erdők patakokkal, barlangokkal tarkított vadregényes tája, a Balaton hús habjai, a több mint ezer műemlék, mind-mind megannyi felejthetetlen élményt ígér, maradásra vagy visszatérésre csábítva az ide látogatót.

Bármerről és az év bármely időszakában érkezik hozzánk a látogató, barangolásai közben pazar bőségben találkozhat mind a természet, mind az itt élő emberek alkotásaival. Lenyűgözi az építészet, a népi kézművességet vagy épp a helyi gasztronómiát, a borászat remekeit, valamint a sok-sok színvonalas kulturális és zenei programot. Mi fesztiválokkal ünnepeljük a táncot, művészetünket és hagyományainkat, az utcazenét, a pajkos gyermekeket, a vidámságot és szerelmet hozó nyarat.

Játszani márpedig kell, hiszen Shakespeare óta tudjuk, hogy „színház az egész világ; és színész benne minden férfi és nő”. Veszprém megye büszke arra, hogy tehetséges művészeink a megye több önálló teátrumában állhatnak hétről hétre a világot jelentő deszkákra.

Ismerjék meg ezerarcú megyénket, büszkén vállalt örökségünket; járják be a folyamatosan szépülő városainkat, falvainkat, hiszen nálunk ezer élmény várja!

Arra biztatom most Önöket, hogy fedezzék fel Veszprém megye csodáit és kincseit most e gyönyörű kötetet lapozva, aztán győződjenek meg róla személyesen is, hogy igaz mindaz, amit Eötvös Károly is tapasztalt utazásai során.

Szeretettel várjuk Veszprém megyében!

DEAR READER!

"I stopped as if my feet had taken root. ... My soul was seized with wonder, delight, inspiration, an inexpressible feeling. I had never dreamed of such beauty. I'd never seen, heard, or read of such a phenomenon. Cones with shining tops, vineyards gleaming green, black patches of forest, green fields, golden crops, a hundred villages, a thousand mountain dwellings, taverns, mills, roadside trees, streams, canals, high ridge-tops, white houses, castle ruins that are rotten and yet bright, the solemn majesty of the hills of St. George and Badacsony, and that Lake Balaton as if laughing at me, and the reeds as if whispering to me..." - wrote Károly Eötvös in his book of stories entitled *Journeys around Lake Balaton*.

Dear Reader,

Veszprém County is indeed like that, just as described by Eötvös. My feet take root – admiring its beauties – wherever my journey takes me in the county.

From prehistoric times to the recent past, we preserve historical memories and treasure the values left to us from the world of art and tradition. Historic monuments, castles, palaces, churches, works of art, all carry the message of the past. The Hungarians settled here more than 1,100 years ago, in a basin embraced by the majestic mountain ranges of the Carpathians.

Ever since, we have been surrounded by friendly, hospitable, hard-working people who love nature and culture. "Veszprém megye Szíve-Java" (The Very Best of Veszprém County), illustrated with wonderful photos, now takes the reader through this region.

In the towns of the county, there are many prestigious educational institutions with a long tradition, where the greatest figures of Hungarian history "wore out the desks." Thanks to the dedication, diligence and local patriotism of the people living here, Veszprém County's industry, economy and agriculture are developing dynamically alongside tourism.

Veszprém County, with its natural beauty, millennia of history and religious and cultural values, is a region of unparalleled beauty in Hungary, surrounded by the Bakony Hills and Lake Balaton.

Its 4,493 square kilometres are home to some 360,000 inhabitants in 217 settlements. The wild landscape of the Bakony forests with streams and caves, the refreshing waves of Lake Balaton and more than a thousand monuments promise unforgettable experiences, tempting visitors to stay or return.

Wherever you come from, whatever the time of year, you will find a wealth of natural and human treasures to discover. You'll be fascinated by the architecture, the crafts, the local gastronomy, the wineries and the abundance of high-quality cultural and musical events. We celebrate dance, our arts and traditions, street music, naughty children, and summer that brings love with festivals.

And to play is a must, as since Shakespeare we have known that "All the world's a stage, and all the men and women merely players". Veszprém County is proud of the fact that our talented artists perform in a number of independent theatres in the county week by week.

Come and discover our county of a thousand faces, our proud heritage; visit our constantly developing towns and villages, and we'll offer you a thousand experiences!

I am now inviting you to discover the wonders and treasures of Veszprém County through this beautiful volume, and then to see for yourselves that what Károly Eötvös experienced on his travels is true.

Veszprém County welcomes you!

Imre Polgárdy
*President of the General Assembly
of the Veszprém County
Local Government Office*

ELŐSZÓ

Egy sokszínű, ezer természeti és ember alkotta értékkel rendelkező megye településeinek sokrát tartja kezében a Kedves Olvasó.

Veszprém megye Szíve-Javát, olyan varázslatos városokat, községeket – a kisebbektől a nagyobbakig – jelenít meg ez az album, melyek történelmi gyökerekkel, gazdag látnivalóval és a hamisítatlan magyar vendégszeretettel várják mindazokat, akik szeretnék megismerni őket.

A kötet létrejöttét az a gondolat vezette, hogy az elmúlt 10-15 évben sokat fejlődtek, épültek, változtak a települések. A kor, a jelen alkotó emberre most rakja oda keze nyomát a helyre, ahol él, ezt pedig érdemes megörökíteni, és dacolva a változó világ trendjével: papíron, nyomtatott, maradó formában.

51 település kért helyet ebben a magyar-angol nyelvű ismertetővel és fotókkal tarkított kiadványban.

Velük találkozhat az olvasó 4-4 oldalon, kordokumentum jelleggel. Minden településről, a saját maga által megfogalmazott ismertető olvasható – ki, hogyan értelmezte és szerette volna megmutatni magát –, ezért a

kötet nem egysíkú, és nincs benne a stílust, a mondanivalót illető uniformizáltság.

2022 lenyomata, de értékét talán nem is a jelen, hanem a jövő adja majd.

Kívánom, hogy lapozzák ezt a kiadványt érdeklődéssel, és ragadja el olvasóként Önöket az érzés: Veszprém megye igazi gyöngyszeme Magyarországnak, ahol találkozik a történelem, a természeti sokszínűség, és olyan kellemes elegyet alkot, amit érdemes egy esszenciává gyúrni és tovább adni.

Veszprém Szíve-Java, Értékek, Szépségek és Élmények a Megye Településeiről – ahogy a cím is szól.

Mi így szeretjük, ehhez ragaszkodunk, és ezt tudjuk megmutatni az ide látogatóknak és persze azoknak, akik majd utánunk következnek.

Sári Andrea
szerkesztő

FOREWORD

Dear Reader, what we are about to present you is a collection of villages in a diverse county that offers thousands of natural and man-made wonders.

This album presents the very best of Veszprém County: charming towns and villages both small and large, with historical roots, rich sights and genuine Hungarian hospitality, waiting for those who are eager to discover them.

The inspiration behind this book was the idea that villages have undergone significant development, growth and change in the last 10-15 years. It is in this day and age that the creative minds of our time are leaving their mark on the place where they live. This mark is worth preserving, and – defying the trend of a changing world – preserving it on paper, in print, in a permanent form.

51 towns and villages have requested to be included in this publication, which contains photos and a Hungarian-English guide.

A representation of the times we live in, this album dedicates 4 pages to each of them. Each village was asked to write its own introduction. These

introductions reflect how the villages see and want to present themselves, so the book is never one-dimensional and has no uniformity of style or message.

The book is representative of the year 2022, but its value lies not so much in the present as in the future.

I hope that you will read this publication with interest, and the book will convey the message that Veszprém is a real gem of a county in Hungary, where history and natural diversity meet and form a pleasant blend, the essence of which is worth capturing and sharing.

The Very Best of Veszprém; Values, Attractions and Experiences in the Villages of the County, as the title suggests.

That's how we like it, that's what we live by, and that's what we can show to visitors and, of course, to the generations that come after us.

Andrea Sári
editor

TELEPÜLÉSEK

ÁBRAHÁMHEGY

Ábrahámhegy 550 lelkes, a Balaton északi partján, a Badacsonytól keletre fekvő üdülőközség. A települést a 71-es számú főútvonalon vagy a Budapest-Tapolca vasútvonalon közelíthetjük meg.

Az északról félkörívben hegyek övezte, délről a tó határolta völgykatlanban elhelyezkedő község kedvező klímájának is köszönhetően az északi part kedvelt üdülőhelye, és nagyszerű bortermelő vidék.

Nevét a falut nyugatról őrző hegyről kapta. Első írásos említése 1082-ből származik. A török korban elpusztult, újratelepülése után területén sokáig a szomszédos falvak osztoztak. A Burnót-patak jelentette a határt Salföld-Ábrahám és Rendes-Ábrahám között. Fejlődése az 1920-as években, vasútállomása megépülése után gyorsult fel. A két településrész egyesítése 1950-ben került sor, önállóvá 1990-ben vált. Legfőbb vonzereje a Balaton nyújtotta élmények, a homokos strandja az északi part egyik legszebb

fürdőhelye. Tenispálya, sportpálya, minigolfpálya és vitorlaskikötő várja a sportkedvelőket. Ezen kívül számos érdekes látnivalót és kirándulót is felkereshetünk. A központban magasodó Bökk-hegyen nemrégiben épült kilátón a környék panorámájában gyönyörködhetünk. A helytörténeti gyűjtemény kiállításán a település múltjának emlékeivel ismerkedhetünk meg. A Patak utcában álló Szent László-templomot 1986-ban szentelték fel, jóval régebbi az 1614-ben épült barokk stílusú Fülöp Jakab-templom és az 1757-ből származó Szent Iván-kápolna, ahonnan szintén pazar a kilátás. Megéri felkeresni a Kisórsi-hegy északi oldalán álló Pálos-kolostorromot is. A községben számos színvonalas szállás- és vendéglátóhely található. Ne mulassza el megkóstolni az itt termő kitűnő borokat! Az idelátogatókat a szezon idején változatos rendezvények, programok várják.

A település polgármestere: Vella Ferenc Zsolt

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Ábrahámhegyi bornapok; Kilátó; Néptáncst; Község a bornapon; Halászléfőzés; Fagyöngy Sportház; Kiállítás-megnyitó; Szilveszteri pancsolás; Sportnap a strandon; Strand; Sportház; Bornapi hangulat

ÁBRAHÁMHEGY

ÁBRAHÁMHEGY

ÁBRAHÁMHEGY

Ábrahámhegy is holiday village of 550 inhabitants on the northern shore of Lake Balaton, east of Badacsony. The settlement can be approached on main road number 71 or on the Budapest-Tapolca railway line.

The settlement -located in a valley that is surrounded by mountains in a semicircle to the north and by the lake to the south- is a popular holiday destination on the northern lakeshore thanks to the favorable climate, and it is an excellent wine-producing region.

It got its name from the mountain that guards the village from the west. Its first written mention dates from 1082. It was destroyed in the Turkish era, and after its resettlement its territory was for a long time shared by neighboring villages. The Burnót stream was the border between Salföld-Ábrahám and Rendes-Ábrahám. Its development accelerated in the 1920s after the construction of its railway station. The two parts of the settlement were merged in 1950, and became independent in 1990. Its main attraction is the experiences offered by Lake Balaton, its sandy beach is one of the

most beautiful bathing places on the northern shore. There is a tennis court, a sports court, a mini golf course and a marina for the lovers of sports. You can also visit many interesting sights and hiking destinations. You can enjoy the panorama of the area on the recently built lookout tower on the Bökk Hill in the center. In the exhibition of the local history collection, we can get acquainted with the memories of the past of the settlement. The church of St. Ladislaus on Patak Street was consecrated in 1986, the baroque church of Fülöp Jakab built in 1614 is much older, and the chapel of St. Stephen is from 1757, from which the view is also magnificent. It is also worth visiting the Pauline monastery ruin on the northern side of Kisőrsi Hill. There are many high-quality accommodation and restaurants in the village. Don't miss out on the excellent wines produced here! Various events and programs await visitors during the holiday season.

Mayor of the settlement: Ferenc Zsolt Vella

APÁCATORNA

Apácatorna a Torna-patak bal partján, észak felé nyúló félszigetszerű, kb. 5-6 méter magas dombon települt község. A 8-as számú nemzetközi főútvonal közvetlen közelében fekszik, a Devecseri járásban, Devecsertől 12 km-re. Apácatorna területe 7,29 km², három településrészrel rendelkezik, egy belterülettel és két külterülettel. Jelenleg 182 fő él a településen. Az eredetileg Thorna nevű község első okleveles említése 1212-ből származik. A község neve 1908-tól Apácatorna. Nevét a Marcal folyó egyik mellékvizéről, a Tornáról, illetve a somlővásárhelyi apácakolostorról kapta, amelynek egyik birtoka volt. A település a királyi várbirtokrendszerhez tartozott, nevezetesen a somlói vártartományhoz. A helység a középkorban Kinizsi Pál birtoka volt. A XVI. században az Essegváryak birtokolják, mint Csékút-kastély tartozékát. Abban az időben malmairól nevezetes, melyek a Torna-patak vizével működtek. 1596-ban török és tatár hadak Tornát teljesen lerombolták, és csak a XVII. század közepén kezd újranépesedni.

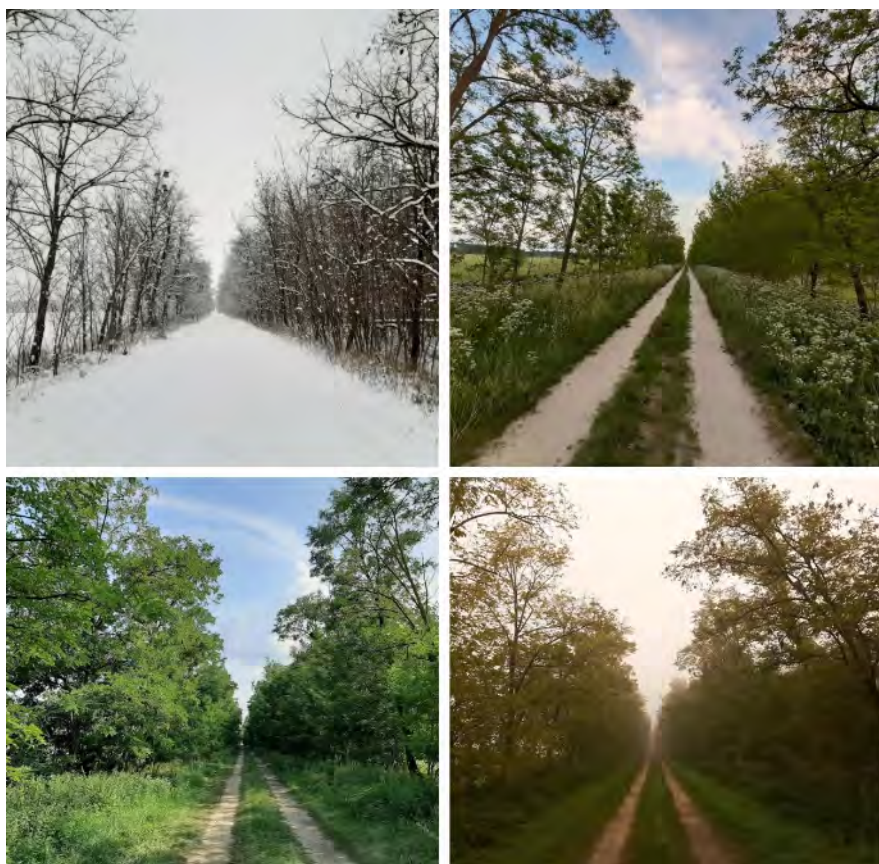
A falu iskoláját 1779-ben említik először, templomának keletkezéséről pontos adat nincs. Az épülethez mellékkápolnakét csatlakozik az Árpád-kori templom egykori szentélye, amely a XIII. század második felében épült, és még ma is áll. A téglából épített, patkóív alaprajzú szentély belse-

jében háromnegyed oszlopokon nyugvó arcus triumphalis, keleti és délkeleti oldalán egy-egy befalazott résablak, külsején lefaragott lizénák helye látszik. A Szent Katalin tiszteletére szentelt templomnak csak késői, XV-XVI. századi említései ismertek. Egy 1580 körüli összeírás említi Szent Katalin egytornyú templomát. 1917-ben a templomtorony összedőlt, 1940-ben a hajót is le kellett bontani. Közadakozásból 1942-ben felépül a ma is látható templom. A község kiemelkedő szülőtte dr. Karácson Imre történétíró, aki 1863. február 12-én született Tornán. Megtanult törökül, és feldolgozta a török történétírás magyar vonatkozású anyagát. A Magyar Történelmi Társulat tagja, a magyar történétírás kitűnősége. 1911. május 2-án halt meg Konstantinápolyban, Győrött temették el 1911. május 14-én. Először ideiglenesen a belvárosi temetőben, később az új köztemető díszsírhelyén helyezték örök nyugalomra. A Tóth István szobrászművész által készített emlékművet 1915. szeptember 26-án avatták fel az Eötvös parkban. Gazdag munkássága során 10 könyve és 63 jelentősebb tanulmánya jelent meg. Az első olyan európai tudós, aki bejutott a szultán levéltárába. Tervek között szerepel a községben az önkormányzati tulajdonban lévő Karácson Imre szülői ház felújítása és az épületben, a neves szülő életéből és munkásságából egy kiállítás létrehozása. Az 1960-as évek elején tanácsai szolgálattal lakással gyarapodott a falu. Tanácsházat 1963-ban alakítottak ki. Orvosi rendelőt, tűzoltószertárt, autóbuszvárót is készítettek. Az új ravatalozó 1985-86-ban épült. 1990. november 1-től Tüskevár és Kisberzsény községekkel, Tüskevár székhellyel körjegyzőséget alakítottak.

A rendszerváltás előtt csak az áramszolgáltatás volt biztosított a faluban, a 90-es évek elején első lépésben az egészséges ivóvíz jutott el minden ingatlanra. Ennek az évtizednek a második felében kiépült a telefon- és gázhálózat. A községben 1995-ben alakult meg az Apácatornai Labdarúgó Club, mely mai napig eredményesen működik. 2011-ben 51 ingatlanon egyedi szennyvíztisztító kis létesítmény került elhelyezésre, amely az országban egyedülálló technológiára épül. Az 1848-49-es szabadságharc idején 53 férfi állt Kossuth seregébe, az ő hősiességüknek állít emléket a temetőben, 2017-ben felállított kopjafa. Az I. és II. világháborúban hősi halált halt katonáknak és polgári áldozatoknak az 1992-ben, a templomkertben felállított emlékmű állít emléket, melyet 2018-ban sikerült felújítani. A településen kerékpáros turisztikai fejlesztés valósult meg 2019-ben. A kerékpáros pihenőhelyen vízvételi lehetőség és ingyenes WIFI várja a látogatókat. Az 1959-ben épült művelődési ház 2021-ben részleges felújításon esett át.

Apácatorna törekszik a fejlődésre, a folyamatos megújulásra, hogy mindenki számára elérhető és élvezhető jövőt biztosítson. A falu barátságos, nyugalmas, vendégszerető, valamint hihetetlen pozitív energiával és kisugárzással rendelkezik. Minden idelátogatót szeretettel várnak!

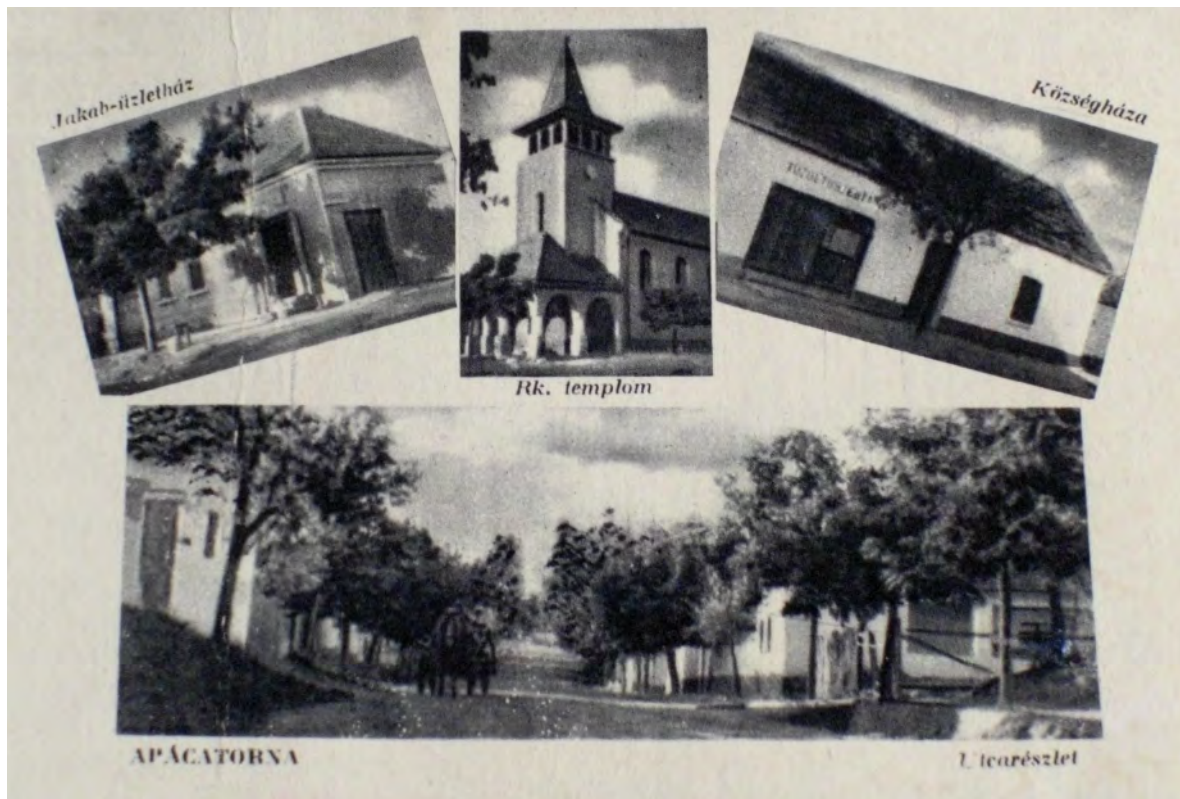
A település polgármestere: Kovács Béla

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Négy évszak; Régi képeslap; Karácson Imre emléktábla; Katolikus templom belseje; Kopjafa; Falu eleje; Játsszótér; Falukép; Polgármesteri hivatal; Utcakép; Művelődési ház; Katolikus templom

APÁCATORNA

APÁCATORNA

APÁCATORNA

Apácatorna is a village on the left bank of the Torna stream, on a peninsula-like hill about 5-6 metres high, stretching northwards. It is situated in the immediate vicinity of the international highway No 8, in the district of Devecser, 12 km from Devecser. Apácatorna has an area of 7.29 km², with three municipal areas, one within and two outside the settlement boundaries. Currently, the village has 182 inhabitants. The first documentary mention of the village, originally named Thorna, dates back to 1212. The name of the village was changed to Apácatorna in 1908. It takes its name from a tributary of the Marcal River, the Torna, and from the monastery of the nuns of Somlóvásárhely, of which it was one of the estates. The village was part of the royal castle land system, namely the Somló castle lands. In the Middle Ages, the village was the property of Pál Kinizsi. In the 16th century, it was owned by the Essegváry family as an annex to the Csékút manor. At that time, it was famous for its mills, which used the water of the Torna stream. In 1596, Turkish and Tatar armies completely destroyed Torna, and it only began to repopulate in the mid-17th century.

The first mention of a school in the village dates back to 1779, but there is no precise information about the construction of its church. Attached to

the building as a side chapel is the former sanctuary of the Arpadian church, which was built in the second half of the 13th century and still stands today. Inside, the horseshoe-shaped brick sanctuary has an arcus triumphalis on three-quarter columns and a walled-up slit window on both the eastern and south-eastern sides, while the outside shows the place of cut-off lisenas. The church dedicated to St Catherine is known only from the late 15th and 16th centuries. A census from around 1580 mentions the single-towered church of St Catherine. In 1917, the church tower collapsed, and in 1940 the nave had to be pulled down, as well. The church, which can still be seen today, was built in 1942 from public donations. A prominent native of the village, Dr. Imre Karácson, historian, was born on 12 February 1863 in Torna. He learnt Turkish and studied the Hungary-related materials of Turkish historiography. He is a member of the Hungarian Historical Society and a distinguished Hungarian historian. He died in Constantinople on 2 May 1911, and was buried in Győr on 14 May 1911. He was laid to rest first temporarily in the downtown cemetery, and later in the grave of honour in the new public cemetery. The monument, created by sculptor István Tóth, was unveiled on 26 September 1915 in Eötvös Park. During his rich career, he published 10 books and 63 major studies. He was the first European scholar to gain access to the Sultan's archives. Plans include the renovation of Imre Karácson' parental home in the village, currently owned by the municipality, and setting up an exhibition of the life and work of the famous native in the building. From the early 1960s, the village also provided accommodation for council workers. A council house was established in 1963. A doctor's surgery, fire station and bus shelter were also built. The new funeral home was built in 1985-86. From 1 November 1990, a district municipality was formed with the villages of Túskevár and Kisberzseny, with Túskevár as the seat.

Before the change of regime, only electricity had been provided in the village, and as the first step in the early 1990s, healthy drinking water also became available to all households. In the second half of that decade, the telephone and gas networks were also installed. In 1995, the Apácatorna Football Club was founded in the village, which is still operating successfully. In 2011, small private sewage treatment plants were installed on 51 properties, using a technology that is unique in the country. During the Hungarian War of Independence of 1848-49, 53 men joined Kossuth's army, and their heroism is commemorated by a headstone erected in the cemetery in 2017. The soldiers and civilians who died heroically in World Wars I and II are commemorated by a monument erected in the churchyard in 1992, which was renovated in 2018. In 2019, a project aimed at developing cycling tourism in the village was completed. The cycling rest area offers drinking water and free WIFI.

The community centre, built in 1959, was partially renovated in 2021. Apácatorna is committed to development and continuous renewal to ensure a liveable and enjoyable future for all. The village is friendly, peaceful, welcoming and has an incredibly positive energy and atmosphere. All visitors are welcome.

The mayor of the settlement: Béla Kovács

BAKONYBÉL

Az államalapítás és a kereszténység felvétele után a Bakony erdei, szurdokai nyújtottak menedéket az ősi hithez ragaszkodó pogányoknak. Számos áldozati helyükről tudunk, így a Borostyán-kút (Szent-kút), Kertes-kő, Oltár-kő, Fehér-kő, Odvas-kő, Hegyes-kő környékén. Az államalapítás után kialakított vármegyék, püspökségek, kolostorok a keresztény, feudális rend megvédését és megerősítését szolgálták.

Bakonybél nevének első említése a Szent Istváni alapítású bencés monostor oklevelében fordul elő. Nevének eredete magyar, a Bakony belsejében való fekvést fejezi ki. Az 1018-tól működő, a középkorban virágzó apátság köré nem települt falu, csak a szolgáló népek alkották a bencés közösség világi környezetét.

A török hódoltság ideje alatt a szerzetesek elhagyták a Bakonybéli-medencét, s csak a török kiűzése után tértek vissza.

Az erdőműveléshez, famegmunkáláshoz, valamint mész- és szénégetéshez jól értő tótokat, majd német ajkú családokat telepítettek ide a 18. században.

A 18. század közepére újjáépült a kolostor és a templom, kialakultak az utcák, felépültek a házak a mai Fő és Petőfi utcák környékén.

1779-ben hatalmas tűzvész pusztította az erdőt, egy év múlva a falu 130 háza égett le a hozzájuk tartozó gazdasági épületekkel együtt.

A 19. században jelentős változásokon ment át a település. A tanárképző főiskola, amely 1832-től 1848-ig működött, igen jelentős szellemi pezsgést teremtett a monostorban. A Somhegyen üveghuta működött 1815 és 1856 között, termékei népi iparművészetünk becses tárgyai.

A lakosság mezőgazdaságból és erdőhasználatból élt. A szántók területét az erdők és rétek rovására megnövelték.

A lakosok főként gazdasági faeszközök – favilla, fagereblye – készítéséből, fa- és mészégetésből éltek. Áruikat nemcsak Pápa és Veszprém piacain, hanem az egész országban, sőt Nyugat- és Dél-Európában is értékesítették. A faszerszám készítés hagyománya máig fennmaradt a faluban. Mindkét világháború jelentős veszteséget okozott Bakonybélnek: az elsőben negyvenhárman, a másodikban közel negyvenen haltak meg. Nevüket a templom oldalán elhelyezett emléktábla őrzi.

Az utóbbi fél évszázadban jelentősen megváltozott a község élete. 1950-ben a népi demokrácia betiltotta a szerzetesrendeket, így a bakonybéli monostort is. A bencés szerzeteseknek 1950 októberében el kellett hagyniuk az épületeket, helyükbe hatvan gráci irgalmas nővért internáltak. A temetőben nyugszanak mindazok, akik hazájuktól távol, itt haltak meg. Később a főépületben szociális otthon működött.

1991-ben a Pannonhalmi Szent Benedek Rend visszakapta a béli apátság és a park tulajdonjogát, 1996-ban a Szeretetotthon igazgatását. A Szeretetotthont 2003-ban bezárták.

A településen jelenleg kb. 1200-an élnek. A megélhetés fő forrása ma is a famegmunkálás, de emellett egyre nagyobb teret hódít a turizmus is. A községben orvosi rendelő, gyógyszertár, posta, takarékszövetkezet, óvoda, iskola, több élelmiszer- és ruházati bolt szolgálja mind a lakosok, mind pedig az ide látogatók igényeit.

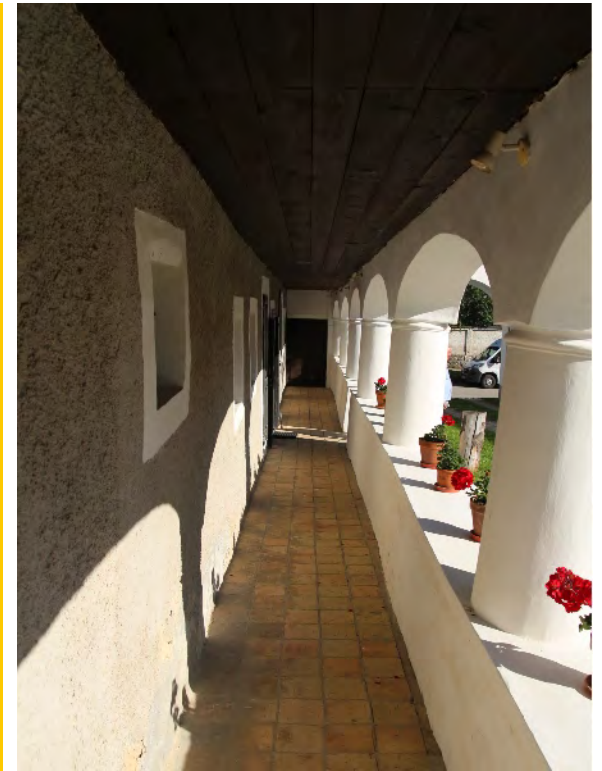
A település polgármestere: Márkus Zoltán

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kőkereszt az erdőben; Harangok; Bakonybél madártávlatból; Tájház; Karácsony; Játék és Nostalgiá Múzeum; Kőszobor; Hangulatképek a településről

BAKONYBÉL

BAKONYBÉL

After the foundation of the state and converting to Christianity, the forests and gorges of the Bakony provided refuge for the pagans who clung to the ancient faith. We know of many places of sacrifice, such as around Borostyán-kút (Szent-kút), Kertes-kő, Oltár-kő, Fehér-kő, Odvas-kő, Hegyes-kő. The counties, dioceses and monasteries formed after the foundation of the state served to protect and strengthen the Christian, feudal order.

The first mention of the name Bakonybél occurs in the charter of the Benedictine monastery founded by St. Stephen. The origin of its name is Hungarian, it expresses its location inside the Bakony. There was no village around the abbey that has been functioning since 1018 and flourishing in the Middle Ages, only the servant people formed the secular environment of the Benedictine community.

During the Turkish occupation, the monks left the Bakonybél Basin and did not return until after the expulsion of the Turks.

Slovaks, and then German-speaking families, well versed in forestry, woodworking, and lime and coal burning, were settled here in the 18th century.

By the middle of the 18th century, the monastery and the church have been rebuilt, the streets were formed, and the houses were built around today's Main and Petőfi Streets.

In 1779, a huge fire destroyed the forest, and a year later the 130 houses in the village, along with their outbuildings, burned down.

The settlement underwent significant changes in the 19th century. The teacher training college, which operated from 1832 to 1848 created a significant intellectual life in the monastery. A glass foundry operated in Somhegy between 1815 and 1856, and its products are precious objects of

our folk applied art. The population lived off agriculture and forestry. The area of arable land was increased at the expense of forests and meadows.

The inhabitants made their living mainly from the production of wooden tools - wood pitchforks and rakes - and from the burning of wood and lime. Their goods were sold not only in the markets of Pápa and Veszprém, but also throughout the country and even in Western and Southern Europe. The tradition of making wooden tools has survived in the village to this day.

Both world wars caused significant losses to Bakonybél: forty-three died in the first one and nearly forty in the second. A plaque on the side of the church commemorates their names.

The life of the village has changed significantly in the last half century. In 1950, the people's democracy banned monastic orders, including the monastery in Bakonybél. The Benedictine monks had to leave the buildings in October 1950, and sixty nuns from Graz were interned in their place. All those who died away from their homeland rest here in the cemetery. Later a social home operated in the main building.

In 1991, the Order of St. Benedict of Pannonhalma regained the ownership of the abbey of Bél and the park, and in 1996 the administration of the Social Home. The Social Home was then closed in 2003.

Currently approximately 1200 people live in the settlement. The main source of livelihood is still woodworking, but tourism is also gaining ground. In the village there is a doctor's office, a pharmacy, a post office, a savings cooperative, a kindergarten, a school and several grocery and clothing stores serving the needs of both residents and visitors.

Mayor of the settlement: Zoltán Márkus

BAKONYKOPPÁNY

A település alig 20 km-re fekszik Pápától és 35 km-re a megyeszékhelytől. Közúton Veszprémből vagy Pápáról egyaránt jól megközelíthető. Északról és északkeletről Bakonyszücs, délről és délnyugatról Ugod, északnyugatról Csót határolja.

Utóbbiból itt ágazik el északi irányban a 83 117-es számú mellékút, amely a szomszédos Bakonyszücs egyetlen közúti megközelítési útvonala.

Első írásos említése 1086-ból való Cupan alakban. Nevét a Koppán nemzetségről vette, melynek nyári szállásterületén feküdt. Árpád-kori település. A 16. századig a bakonybéli bencés apátság birtoka volt. A 16. században többszöri feldúlása miatt elnéptelenedett. A 16. század közepén, mint gyéren lakott puszta a Pannonhalmi Bencés Főapátság birtoka volt. A 18. század elején kezdett újra német, morva és horvát beköltözők által benépesülni. Az 1750-es évektől a zirci apátság birtoka volt. A település neve 1857-ig Koppány volt.

Bakonykoppány kellemes táji környezetben található, külterülete valamivel több, mint 680 hektár, belterülete 43 hektárt tesz ki. A 18. századi betelepítések hosszú, széles utat és egységes teleknagyságot alakítottak ki. A telkeken hosszú házakat építettek: két szobát, egy konyhát, két kamrát, két istállót, a ház végébe kocsiszínt. A házakat nem festették, hanem fehérre meszelték.

Az egyutcás település területe 6,83 km²-re terjed ki. Határának nagyobb része a Bakonyalja kistájcsoport Pápai-Bakonyalja kistájába tarto-

zik, a kisebb déli pedig már az Északi-Bakony kistájcsoport Öreg-Bakony kistájába sorolható. Észak-déli kiterjedése 4 km, míg a kelet-nyugati 4,4 km. Belterületének központja 245 m tengerszint feletti magasságban fekszik, legalacsonyabb pontja a Gerence-patak mentén 192 m, legmagasabb pontja délnyugaton található, 294 m.

Éghajlata mérsékelt hűvös – mérsékelt nedves, az éves középhőmérséklet 9,5 °C, az éves csapadék mennyisége 700 mm.

Két kisebb vízfolyásának vizét a Gerence-patak vezeti le, mely hosszabb szakaszon a település határán fut.

Eredeti növénytakarója cseres tölgyes volt, melyet az intenzív mezőgazdasági hasznosítás során számoltak fel. Jelentősebb erdőborítás csak délnyugaton, a Koppány-domb környékén található.

A második világháború után a német nemzetiségű lakosok egy részét kitelepítették, helyükre Szlovákiából kitelepített magyarok költöztek.

A község tanulói a korszerűen felszerelt ugodi körzeti általános iskolába járnak. A tanulók nyelvtudásának bővítését szolgálja a diákcsere kapcsolat kiépítése a németországi herrlingeni (Ulm) iskolával. A partneriskolai együttműködési szerződést a két iskola részéről 1999. május 3-án írták alá, és ezután évente, majd két évente történik az oda-vissza diákcsere az iskolások között.

A település polgármestere: Szalai Tamás

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Bakonykoppányi téli képek; Szent Borbála katolikus templom; Vegyesbolt; Utcakép; I. és II. világháborús emlékmű; Ünnepség; Templom őszi színekben; Forrás park; Emlék; Kerékpáros pihenő; Őszi színek

BAKONYKOPPÁNY

BAKONYKOPPÁNY

BAKONYKOPPÁNY

The village is less than 20 km from Pápa and 35 km from the county seat. It is easily accessible by public road from Veszprém or Pápa. It is bordered on the north and north-east by Bakonyszücs, on the south and south-west by Ugod, and on the north-west by Csót.

Side road 83 117, which is the only public road access route to the neighbouring Bakonyszücs, branches off from the latter village in a northerly direction.

It was first mentioned in writing as Cupan in 1086. It was named after the Koppán clan as it was located in their summer accommodation area. It is an Árpáadian settlement. Until the 16th century it was the property of the Benedictine abbey in Bakonybél. In the 16th century it was deserted due to repeated raids. In the middle of the 16th century, it was a sparsely populated steppe owned by the Benedictine Archabbey of Pannonhalma. At the beginning of the 18th century, it began to be once again repopulated by German, Moravian and Croatian settlers. From the 1750s it was the property of the Zirc abbey. Until 1857, the name of the settlement was Koppány.

Bakonykoppány is located in a pleasant landscape environment, with an external area of just over 680 hectares and an interior area of 43 hectares. When it was settled in the 18th century, a long, wide road and uniformly sized land plots were created. Long houses were built on the plots: two rooms, a kitchen, two pantries, two stables and a carriage shed at the end of the house. The houses were not painted but whitewashed.

The area of the one-street settlement is 6.83 km². Most of its border

belongs to the Pápa-Bakonyalja micro region the Bakonyalja micro-region group, and the smaller southern part can be classified in the Öreg-Bakony micro region of the North-Bakony micro-region group. Its 4 km from north to south and 4.4 km from east to west. The centre of its internal area is 245 m above sea level, its lowest point along the Gerence stream is 192 m, its highest point is in the southwest, 294 m.

Its climate is moderately cool – moderately humid, with an average annual temperature of 9.5 °C and an annual rainfall of 700 mm.

The water of two smaller watercourses is drained by the Gerence stream, which runs at a longer section on the border of the settlement.

Its original vegetation was Turkey oak, which was terminated during intensive agricultural utilisation. Significant forest cover is found only in the southwest, around Koppány Hill.

After the Second World War, some of the German population was deported and replaced by Hungarians displaced from Slovakia.

The students of the village go to the modernly equipped district primary school in Ugod. The development of a student exchange programme with the school in Herrlingen (Ulm), Germany, aims to expand the students' language skills. The partner school cooperation contract was signed by the two schools on 3 May 1999, after that student exchange was organised every year, then every two years.

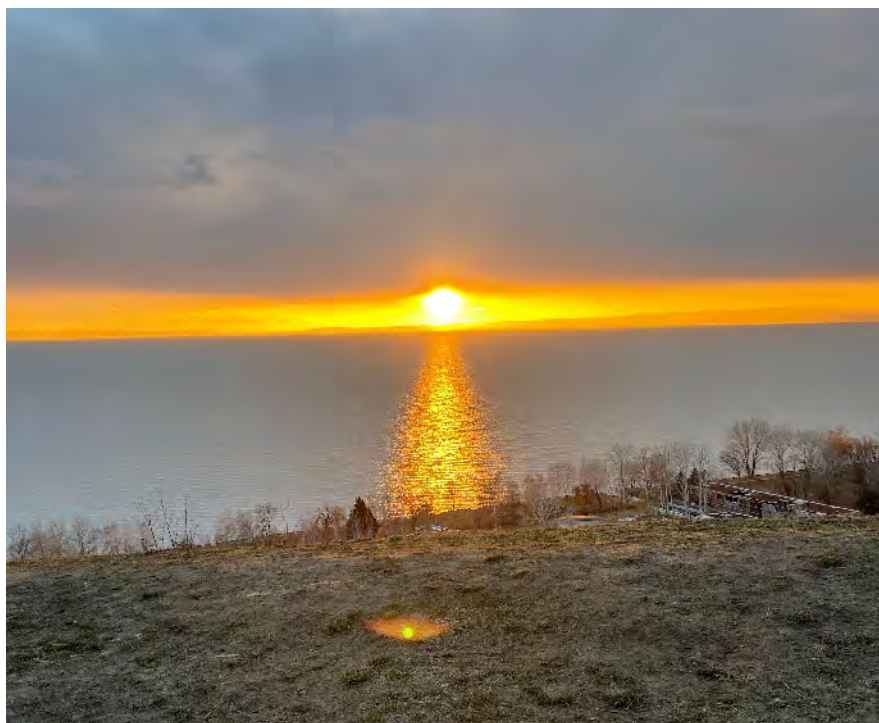
The mayor of the settlement: Tamás Szalai

BALATONAKARATTYA

A mintegy 1000 lakosú Balatonakarattya a Balaton északkeleti partjának első települése. A Budapest felől érkezők első találkozási helye a Balatonnal. Az akarattyai vasúti alagút után az utasok előtt feltárul a Balaton csodás víztükré. A Balaton-felvidék hegyei szegélyezik a tópartot, távolról a Tihanyi-félsziget magaslata nyúlik bele a tó tükrébe. Déli irányban alacsonyodnak az aligai dombok. Tiszta időben innen egészen a Badacsonyig ellátni. A főút mentén terül el a falu. Kis családi házakból, villákból áll a nyaralótelepülés. A part alján vannak a strandok. Akarattya látnivalói közül első helyet foglalt el a domb tetején, a park közepén álló mintegy négyszáz éves szilfa. 1532-ben a nagy fa alá hirdették meg Kenesei országgyűlést. A legenda szerint Rákóczi fejedelem alatta pihent meg, és itt hirdette ki a nép „akarattyát” – innen származhat a falu neve. A tihanyi templom tornya és a fa között húzott vonal jelezte a balatoni halászsoknak Somogy és Zala vármegye határát, akik így tudták, hogy mely megye vizein halásznak. A Csittény-hegyen talált dárdahégyek szerint a bronzkorban is lakhatták a falut. Itt találtak római kori leleteket is. A falu nevét Árpád-kori oklevelekben 1109-ben említik először Terra Akaratia néven. Csittény virágzó község volt. István király az 1001-1009-es években Csittényt a veszprémi apácáknak adományozta. Környékén az Árpád-korban több falu helyezkedett el. 1718-ban Akarattya-major, 1728-ban Kajarittya, 1735-ben Kajarittya a csajágiak itatója, 1765-ben Akarattya-puszta néven szerepelt. A terület használói a király akaratából bizonyos szolgáltatásoktól ment-

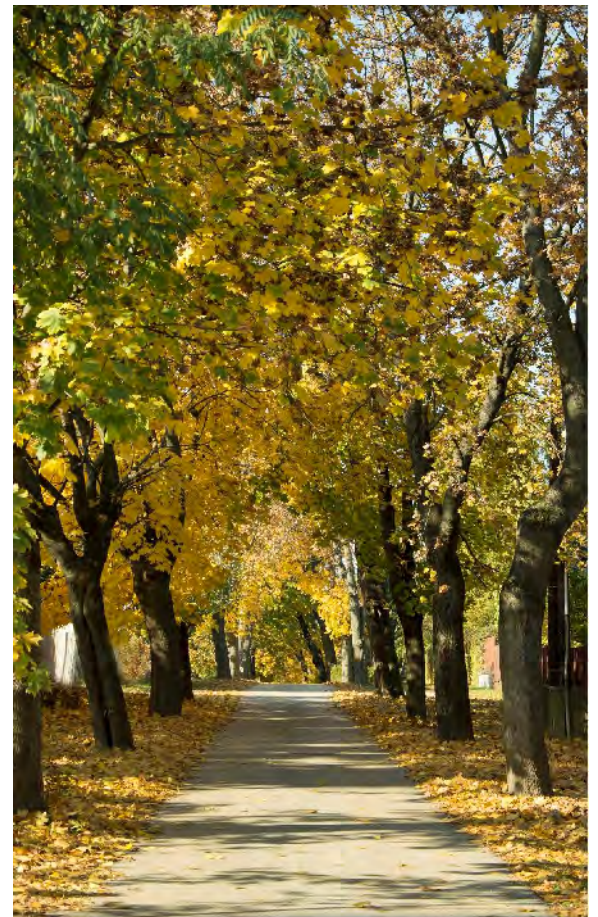
sültek. 1795-ben az akarattyai puszta Vörösberényhez tartozik, 1869-től pedig Keneséhez. A vörösberényi tanulmányi alap 1899-ben létrehozta az akarattyai majort, amely 4-5 házból állt, még csak 33 lakója volt. Később is csak 40 főt alkotott össznépsége. Az észak-balatoni vasútvonal 1909-ben nyílt meg. Az ünnepélyes megnyitón Ferenc József Habsburg császár és magyar király is utazhatott a különvonattal. A vonat megállt az alagútnál, és a küldöttség gyönyörködött a kilátásban. Trianon után megszűntek a horvát tengerparti nyaralási lehetőségek. Népszerűvé vált a Balaton, Budapest közelsége miatt. Ekkor alakultak meg a fürdőtelepek a Balaton körül, így jött létre Akarattya is. 1928-ban megalakult a Balatonakarattyai Fürdőtelep Egyesület dr. Balásy Antal elnök, dr. Karafiáth Jenő díszelnök és az Akarattyai Villatelkek Intézősége, Uhl Antal irányításával. 1929-ben elkezdődött a Magyar Katolikus Tanulmányi Alaptól vásárolt 47 kat. hold parcelálása. Az utcaneveket az elszakított területekről nevezték el. Akarattyan a köztisztviselők 400 négyszögöles telkeket vásárolhattak. Budapest főépítész Gáspár úr javaslatára balatonfőkajári földeket is felparcelláztak, hogy kisebb telkeket is lehessen venni. Emlékére Gáspár-telepnek nevezik ma is ezt a területet. Egységes bejárattal épültek a házak. Jellegzetes félköríves, tulipános nagy és kiskapuk kerültek beépítésre. Az utcákon gyümölcsfákat ültettek. A nyaralótelep a fürdőegyesület irányításával gyors ütemben fejlődött. Első épülete a kápolna volt. Az 1930-as években már három strandja volt: a Bercsényi, a Rákóczi és a Bezerédi. A legkorszerűbb a Bercsényi volt étteremmel, büfével, vízi sportfelszerelésekkel és egyéb szolgáltatásokkal. Megépült a templom, a vasútállomás, vendéglők, posta, megnyílt a hangyaszövetkezet boltja is. A kulturális- és sportélet is fellendült. Írók, költők, művészek, professzorok és sportolók kedvenc nyaralóhelye lett Akarattya: Kodolányi János, Veres Péter, Kosztolányi Dezső, Fischer Anni, Cselényi József, Szabó Sándor, Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Grosics Gyula... A fejlődést a II. világháború törte meg. Minden romokban állt. 1946-ban újjáépült az alagút, a közúti híd. Bálványosi Lászlóné 1946-ban 32 gyermekkel népiskolát alapított. 1952-ben a balatonkenesei tanács államosítással kiutalta a nyaralókat, a tulajdonosoktól elvették nyaralójukat. Közülük sokan külföldre menekültek. 1948-ban megszüntették a Fürdőtelep Egyesületet. Megváltozott a lakosság összetétele. 1959-ben a Balaton mellett elsőként alakult meg a Törpevízmű Társulat, átadták a közkifolyós víz-hálózatot. A rendszerváltásig szolid volt a fejlődés, 1989-ben újjá alakult a Fürdőtelep Egyesület. 2001-ben, a millenniumi avató ünnepségen átadták a Jövő Kapuja-szobrot a Rákóczi parkban. Akarattya korábban Kenese részeként létezett, azonban a 2012. augusztus 5-én tartott népszavazáson a lakosság 87%-a az önálló település létrehozására szavazott. Áder János köztársasági elnök 2013 januárjában Balatonakarattyát önálló településsé nyilvánította, 2014-ben létrejött az önálló település. Balatonakarattyan jelentős fejlesztések indultak el, mára már virágzó településsé vált.

A település polgármestere: Matolcsy Gyöngyi

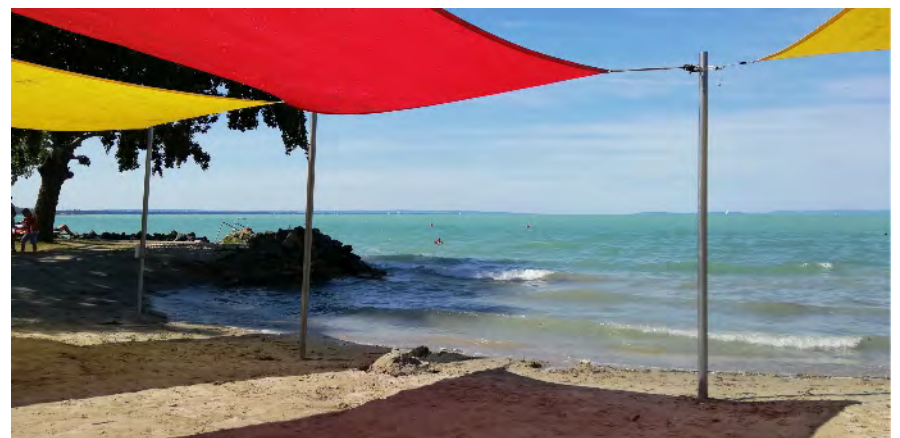
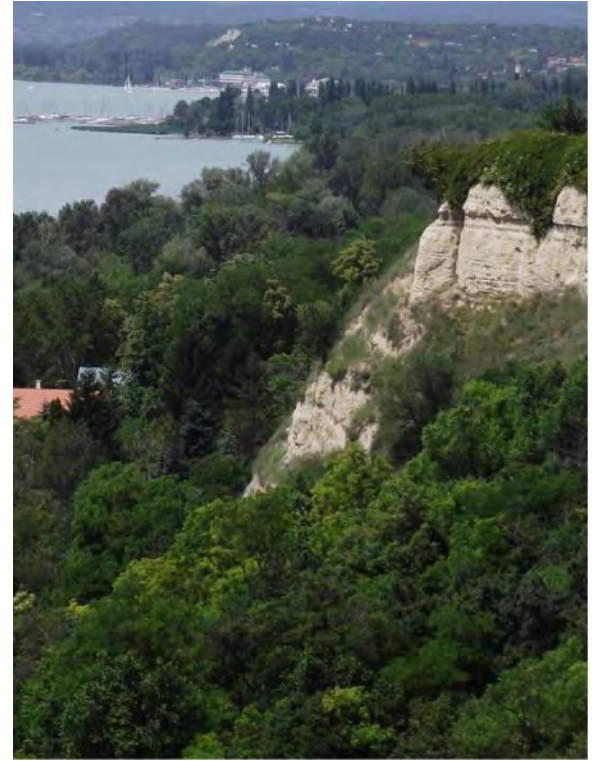
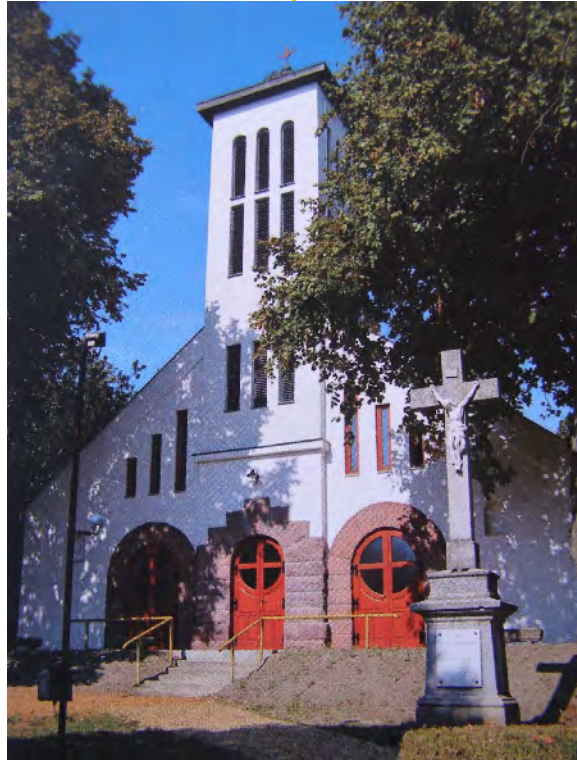
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Naplemente a magaspartról; Református templom; Rákóczi-fa kúttal; Alagút; Faszor őszi színekben; Emlékmű; Templom; Magaspart; Bercsényi strand; Kikötő; Balaton-part; Padok a Kisfaludy sétányon

BALATONAKARATTYA

BALATONAKARATTYA

BALATONAKARATTYA

Balatonakarattya, with a population of about 1,000, is the first settlement on the north-eastern shore of Lake Balaton. For those coming from Budapest it's the first meeting place with Lake Balaton. After the Akarattya railway tunnel, Lake Balaton reveals its wonderful waters to the passengers. The mountains of the Balaton Uplands line the lake shore. From the distance the heights of the Tihany Peninsula extend into the water surface of the lake. As we head to the south, the hills of Aliga are getting lower. In clear weather you can see from here all the way to Badacsony. The village is located along the main road. The holiday village consists of small family houses and villas. There are beaches by the lower end of coast. The four-hundred-year-old elm tree at the top of the hill in the middle of the park, occupies the first place among Akarattya's sights. In 1532, the Kenese Parliament was held below the great tree. According to legend, Prince Rákóczi rested under the tree and proclaimed the "will of the people" here - hence the name of the village. The line drawn between the church tower in Tihany and the tree marked the border of Somogy and Zala Counties for the fishermen of Lake Balaton, who knew in which county they were fishing this way. According to the spear tips found on Csittény Hill, the village may have been inhabited in the Bronze Age. This is where Roman era finds were also discovered. The name of the village is first mentioned in the documents of the Árpadian period in 1109 as Terra Akaratia. Csittény was a thriving village. In the years 1001-1009, King Stephen donated Csittény to the nuns of Veszprémvölgy. There were several villages in the Árpadian period in its area. In 1718 it was called Akarattya Manor, in 1728 Kajarittya, in 1735 Kajarittya was the place where cattle Csajág village drank, in 1765 it was called Akarattya-pusztá. The users of the area were exempt from certain services by the will of the king. In 1795 the plain of Akarattya belonged to Vörösberény, and from 1869 to Kenese. The education fund of Vörösberény established the manor of Akarattya in 1899, which consisted of 4-5 houses

and still had only 33 inhabitants. Later, its total population was only 40 people. The North Balaton railway line opened in 1909. Habsburg Emperor Franz Joseph and King of Hungary also travelled by special train at the opening ceremony. The train stopped at the tunnel and the delegation admired the view. After the Treaty of Trianon, the Croatian seaside vacation opportunities vanished. Lake Balaton became popular due to its proximity to Budapest. It was then that the spa resorts around the lake were formed, so Akarattya was established. The Balatonakarattya Bath Association was established in 1928 under the direction of President dr. Antal Balásy, dr. Jenő Karafiáth, honorary president, the Akarattya Villa Plots Authority, and Antal Uhl. In 1929, the parceling of the 47 cat. acres purchased from the Hungarian Catholic Study Fund began. The streets were named after the areas lost by Hungary. In Akarattya, civil servants could buy 400 square fathoms of land. At the suggestion of Mr. Gáspár, the chief architect of Budapest, the lands of Balatonfőkajá were also parceled out so that smaller plots could be bought. In his memory, this area is still called the Gáspár-telep. The houses were built with uniform entrances. Characteristic semicircular, tulip motived large and small gates have been built. Fruit trees were planted in the streets. The holiday complex was developed rapidly under the direction of the spa association. Its first building was the chapel. By the 1930s, it already had three beaches: Bercsényi, Rákóczi and Bezerédi. The most modern was Bercsényi with a restaurant, buffet, water sports equipment and other services. The church, the railway station, restaurants and a post office were built, and the shop of the Ant Cooperative was opened. Cultural and sports life also flourished. Akarattya became a favorite holiday destination for writers, poets, artists, professors and athletes. János Kodolányi, Péter Veres, Dezső Kosztolányi, Anni Fischer, József Cselényi, Sándor Szabó, Zsigmond Kisfaludy Stróbl, Gyula Grosics...

Development was interrupted by World War Two. Everything stood in ruins. In 1946, the tunnel, the road bridge, was rebuilt. In 1946, Lászlóné Bálványosi founded a folk high school with 32 children. In 1952, the council of Balatonkenese allocated the holiday homes by nationalization, and they took them away from the owners. Many of them fled abroad. In 1948, the Spa Association was abolished. The composition of the population has changed. In 1959, the Dwarf Waterworks Company was the first to be established next to Lake Balaton, and the public water supply network was completed. Until the change of regime, the development was humble, in 1989 the Spa Association was re-established. In 2001, the Gate of the Future statue was dedicated during the millennium inauguration ceremony in Rákóczi Park. Akarattya previously existed as part of Kenese, but in a referendum held on 5 August 2012, 87% of the population voted to establish an independent settlement. In January 2013, the President of the Republic, János Áder, declared Balatonakarattya an independent settlement, and in 2014 the independent village was established. Significant developments have started in Balatonakarattya, and it has now become a prosperous settlement.

Mayor of the settlement: Gyöngyi Matolcsy

BALATONALMÁDI

Balatonalmádi a Balaton északkeleti csücskében fekszik, a víz felé nyitottan, az Öreg-hegynék a tóra leereszkedő lejtőjén, nyugati és északi oldalról dombokkal övezve, amelyek mintegy szelárnyékot teremtve megóvják a települést az uralkodó szelektől.

Almádi nevével először egy 1493-ban kelt oklevélben találkozunk. A szőlőművelés – a kedvező földrajzi fekvés és éghajlat miatt – évszázadokon át, egészen az 1880-as évek közepén bekövetkezett filoxéra járvány pusztításáig a legjövődélmezőbb gazdasági ág, a megélhetés forrása volt a környéken. Ezután felerősödött a szőlőbéli épületek nyaralóként való használata, illetve hasznosításának tendenciája. Az írásos források szerint a fürdőélet 1874-ben indult meg Almádiban, ugyanis ez volt az első hivatalosan megnyitott szezon. Brenner Lőrinc veszprémi építőmester, egyben almádi szőlőbirtokos, 1877-ben építette meg az első nyolc fürdőkabint. 1899. július 10-én nyílt meg a rövid idő alatt nagy népszerűsége szert tett „Gyógyház”. Bevezetésre került a Kneipp-féle vízkúra, Ricikli-féle nap- és légfürdő, valamint a Lahmann-féle egészséges táplálkozási rend. Ezen bevezetett kúrák alapján Almádi gyógyfürdői rangot kapott. Különös lendületet adott a településnek a természetgyógyászati módszerek helyi népszerűsítése az 1900-as évek elején. Később e gyógymódok veszítettek jelentőségükből, de adigra Almádi mint gyógyfürdő is ismertté vált. Nyaranta jómódú polgár-

családok népesítették be a partot. Az egykori újságok tenisz-, úszó-, póló- és atlétika-, vitorlásversenyekről tudósítanak, de beszámolnak estélyekről, műkedvelő előadásokról, gyermekbálokról és tombolaestélyekről is. Az egykori képeslapokról hosszú ruhás, napernyős hölgyek mosolyognak ránk, kalapos gavallérok sétálnak a parti sétányon, a zenepavilonból, a vendéglők kerthelyiségéből szinte hallatszik a cigányzene, vidám, pezsgő nyarak emléke éled.

A mai város négy településrész: Vörösberény, Almádi, Káptalanfüred és Budatava összefonódásából fejlődött ki. Vörösberényben található a Balaton-felvidéken egyedülálló, kőfallal erősített református templom, a település legrégebbi épülete. A város címerében is szereplő XI-XII. századi, román-gótikus stílusban épült templomot 1290-ben említik először, 1789-ben barokk stílusú toronysüveget kapott. Vörösberény másik meghatározó történelmi épülete a Szent Ignác tiszteletére emelt, és 1779-ben felszentelt barokk stílusú katolikus templom. Freskói, oltárai, szószéke kiemelkedő művészi alkotások. Nyaranta komolyzenei koncertek helyszíne. A templom mellett a XVII. század közepén barokk stílusban épített egykori jezsuita kolostor épülete áll. Almádi városrészben – korából adódóan – kevés műemlék jellegű látnivaló akad, de a század elejéről megmaradt facsipkés, verandás villák igazi helyi érdekességek. Kiemelkedő jelentőségű az 1930-ban épült Szent Imre katolikus templom, anyaga permi vörös homokkő, a környék jellegzetes kőzete és építőanyaga. Mellette, a Szent Jobb-kápolnában látható a budai várból a II. világháború után idemenekített Szent Istvánt ábrázoló aranyozatok. A templom egyedülálló „ereklye-családdal”: a Szent Jobb egy fragmentumával, Szent Imre és Boldog Gizella ereklyéivel is rendelkezik. Káptalanfüred Balatonalmádi nyugati településrésze, üdülőterület. Kialakulása 1930-tól kísérelhető figyelemmel, amikor a tulajdonos Veszprémi Székeskáptalan a mintegy 101 katasztrális hold nagyságú egybefüggő fenyves és csertölgy erdőség parcellázását elhatározta. A terület alapközete a mintegy 240 millió évesre tehető ún. felső permi vörös homokkő, amely a település nagy részén a felszínen van, így az építkezések fontos alapanyagát képezi. A településrész növény- és állatvilága, valamint geológiai képződményei a parcellázás óta helyi védettségben részesülnek.

Balatonalmádin nemcsak a nyár szép, hanem minden évszakra megvan a maga varázsa. Levegőzünk a Ligetben télen, felsétálunk tavasszal a Messzelátóhoz, biciklizünk a Töltésen ősszel, nyáron pedig Budataván, a Wesselényin vagy a két Káptalanfüredi strand egyikén fürdünk. Az „Együtt egész évben,” jelmondat is azt sugallja, itt egész évben jó lenni, együtt lenni. Programkínálatuk is halad a közönség elvárásainak megfelelően, de megmaradnak kedvelt rendezvények, események is. A város önkormányzata gazdagítani igyekszik értékeit, és egyben megőrizni az utókornak, hogy tudják, hol van a leánykőkörcsines, az árvalányhajmező, a Szabó Pék kenyere mikor sül ki, mi a Jancsi-villa története, vagy ki volt Györgyi Dénes.

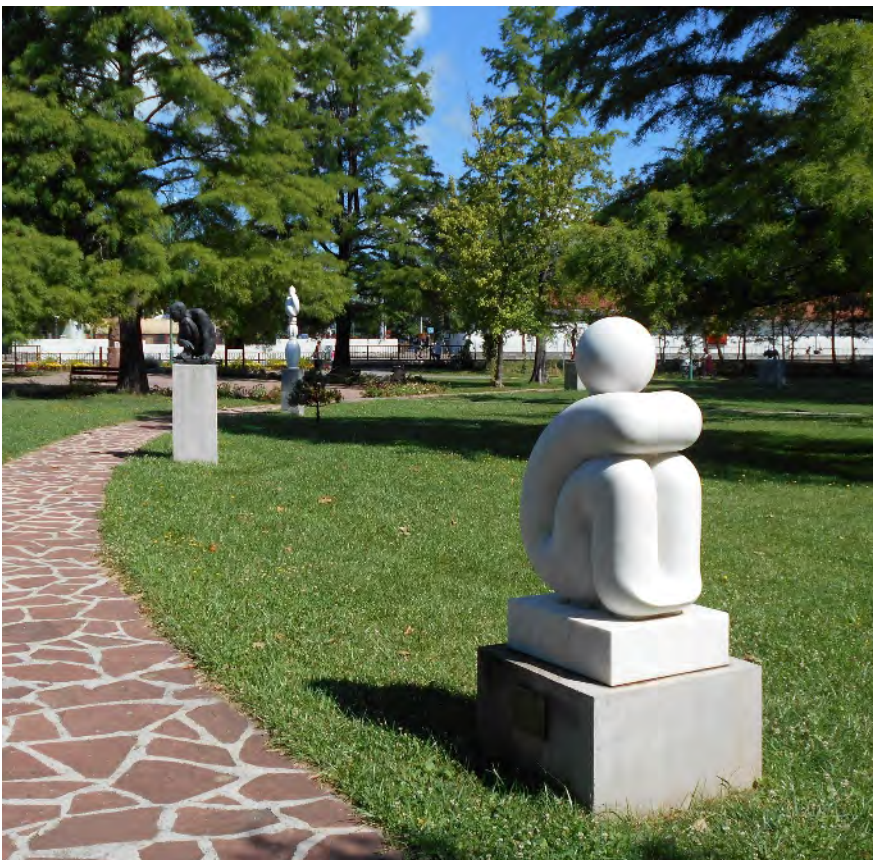
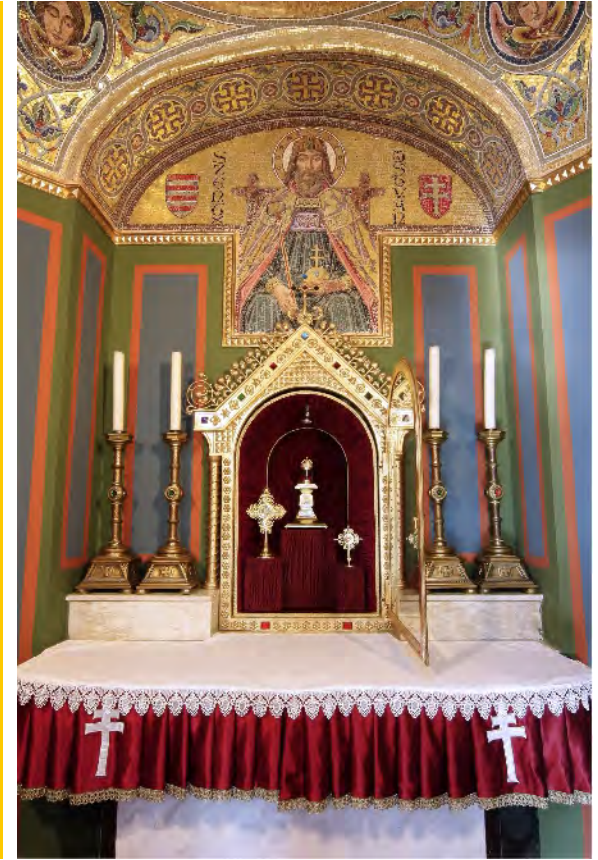
A település polgármestere: Dr. Kepli Lajos

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Erdőtemplom; Szent Ignác katolikus templom; Szoborpark; Balatonalmádi táj; Kápolna télen; Vitorlások a Balatonon; Gőzmozdony; Balatonalmádi kikötő madártávlatból; Óvári messzelátó; Vitorlás a kikötőben

BALATONALMÁDI

BALATONALMÁDI

BALATONALMÁDI

Balatonalmádi lies at the north-eastern tip of Lake Balaton, open to the water, on the slope of the Öreg Hill descending to the lake, surrounded by hills on the west and north sides, which create a windbreak and protect the settlement from the prevailing winds.

The name of Almádi is first mentioned in a charter from 1493. Due to the favourable geographical location and climate, viticulture was the most profitable economic activity in the area for centuries, until the devastation caused by the phylloxera epidemic in the mid-1880s. After that, the trend towards using vineyard buildings as holiday homes increased. According to written sources, bathing life began in Almádi in 1874, with the first season officially opened. The first eight bathing cabins were built in 1877 by Lőrinc Brenner, a master builder from Veszprém and also a vineyard owner in Almádi. "Gyógyház" (Therapeutic House) was opened on 10 July 1899, and became very popular in a short time. Kneipp's water cure, Ricikli's sun and air baths and Lahmann's healthy diet were introduced. These treatments earned Almádi the spa status. The local promotion of naturopathic methods in the early 1900s gave a particular boost to the village. Later, the importance of these treatments declined, but by then, Almádi had also become widely known as a spa. In summer, wealthy middle-class families filled the beach. The contemporary newspapers reported about tennis, swimming,

water polo, athletics and sailing competitions, but also about soirees, art performances, children's balls and raffles. The old postcards show ladies in long dresses and parasols smiling at us, gentlemen in hats strolling along the promenade, the music pavilion and the gardens of the restaurants almost echoing with gypsy music, bringing back memories of happy, lively summers.

Today's town developed from the merger of four parts: Vörösberény, Almádi, Káptalanfüred and Budatava. Vörösberény is home to a Reformed church, the oldest building in the settlement, fortified with a stone wall, which is unique in the Balaton highlands. The church, which is also included in the town's coat of arms, was built in the 11th and 17th centuries in Romanesque-Gothic style and was first mentioned in 1290. In 1789, it was given a Baroque-style steeple. Another important historical building in Vörösberény is the Baroque Catholic Church built in honour of St Ignatius and consecrated in 1779. Its frescoes, altars and pulpit are outstanding works of art. In summer, it hosts classical music concerts. Next to the church is the former Jesuit monastery, built in the mid-17th century in Baroque style. The Almádi part of town has few historical monuments due to its age, but the villas with their wooden façades and verandas from the beginning of the century are real local sights. Of particular importance is the Catholic Church of St Emeric, built in 1930, made of Permian red sandstone, a typical stone and building material of the area. Next to it, in the chapel of the Holy Right, you can see the gold mosaics depicting St. Stephen, moved here from Buda Castle after World War II. The church also has a unique "family of relics": a fragment of the Holy Right, and relics of St Emeric and Blessed Gizella. Káptalanfüred is the western part of Balatonalmádi, a resort area. Its development can be traced back to 1930, when the owner, the Cathedral Chapter of the Church of Veszprém, decided to parcel out a continuous pine and oak forest of about 101 cadastral acres. The basic rock of the area is the so-called Upper Permian red sandstone, which is about 240 million years old and is on the surface in most of the settlement, thus providing an important material for construction. The flora, fauna and geological formations of the area have been under local protection since the parcelling of the land.

In Balatonalmádi, not only is summer beautiful, but every season has its own charm. You can enjoy the fresh air in the wood in winter, walk up to the lookout tower in spring, cycle along the embankment in autumn, and in summer, swim at Budatava beach, Wesselényi beach or one of the two beaches in Káptalanfüred. The motto "Together all year round" also suggests that it is good to be here, to be together, throughout the year. Their programme offer is also evolving to meet the expectations of the public, but the most popular events and activities are always held. The local government seeks to diversify their values and, at the same time, preserve them for posterity, so that they know where the greater pasque flowers or the feather grass grow, when Baker Szabó's bread is baked, the history of the Jancsi Villa or who Dénes Györgyi was.

The mayor of the settlement: Dr. Lajos Kepli

BALATONHENYE

A Balatontól mindössze 8 kilométerre, a Henyei-hegy keleti lábánál fekszik ez a kedves kis település, amelyet délről Köveskál, nyugatról Monostorapáti, északról Kapolcs és délkeletről Monoszló határolja. A Káli-medence ezen csendes, megbúvó ékköve a Balaton felől a 71-es főúton Kővágóörsön és Köveskálon át érhető el közúton.

A feltárt régészeti leletekből kitűnik, hogy már a rómaiak idejében lakott hely volt. Első említése – amiben Henney a település neve – 1181-ből származik. Az oklevelek tanúsága szerint 1262-ben a veszprémi vár nemes jobbágysai lakták, amit alátámaszt, hogy a falu északi végétől mintegy 250 méterre kőfalak nyomaival találkozhatunk. Az Árpád-korban épült, Szent Margit tiszteletére avatott pálos kolostort 1365-ből említik az íráások.

A falu egyes részei a bakonybéli apátság birtokában voltak, amely – okiratok bizonyossága alapján – 1489-ben és 1542-ben is rendelkezett henyei birtokkal. Az 1548. évi rovásadó összeírás szerint a törökök felégették a falut, majd 1572-ben újabb törökdúlás pusztította el. A település és lakossága mégis túlélte a vad támadásokat. Sok jóra a későbbiekben sem számíthatott, mert ezt követően is állandó pusztításnak volt kitéve. Még 1610-ben és 1611-ben is pusztta községként írták össze a dicátorok: 1828-ban 623, 1851-ben 742, 1939-ben 617, 1968-ban 460, 2002-ben 162 lakosa volt. Lakóházainak száma 1939-ben 143, 1968-ban 132.

Előnevét (Balaton) megkülönböztetésül kapta, hiszen Zala megyében – amelyhez 1950-ig tartozott – létezik Ördöghenye és Pethőhenye község is. Balatonhenye 1848 előtt kismemesi jellegű község volt, mindössze nyolc

jobbágycsalád élt itt. Hegyes-völgyes határában nagybirtok nem alakulhatott ki. Az 1870-80-as években Kerkápoly Károly pénzügyminiszternek volt Henyén 30 holdas gyümölcsfaiskolája és kertészete. Teleki János kertész több jófajta gyümölcsöt termesztett, melynek nevet adott.

A településen több szép, 18-19. században épült népi építészeti emléket találhatunk: a volt Kenessey-ház boltíves, mellvédes, törpeoszlopos tornáca 1844-ben épült, de hasonlóan szép a volt Körösenyi- és az Ágoston-féle ház is.

Főként természetjárók körében kedvelt a településen található öt önálló vízü krátertó, amelyek közül a legnagyobb öt hold kiterjedésű. A tavakban főként kárász található. Ezeket a tavakat a vadászok is szívesen látogatják, mert kitűnő vadkacsázó helynek tartják. A hegy oromzatán látható egy meredek sziklasor, amelyet a nép a „törökök halálának” nevez, mert a legenda szerint egy török csapatot a magyarok ide szorítottak, és azok kénytelenek voltak leugrani, és így lelték halálukat. A sziklasor alatt valóban találtak az ásatások során török fegyvereket, ékszereket.

A település az elmúlt években egyik házigazdája a Káli-medence legnagyobb kulturális rendezvényének, a Kőfesz – A nyugalom fesztiválja rendezvénysorozatnak. Már-már hazatérő előadónak számít Lázár Csaba színművész, az Erdőfű zenekar, a Szent Efrém Férfikar és Somkuti Miklós gitáros is. A település meghittsége, nyugalma méltó helyszínt biztosít a minőségi szórakozásnak, kulturális élvezeteknek.

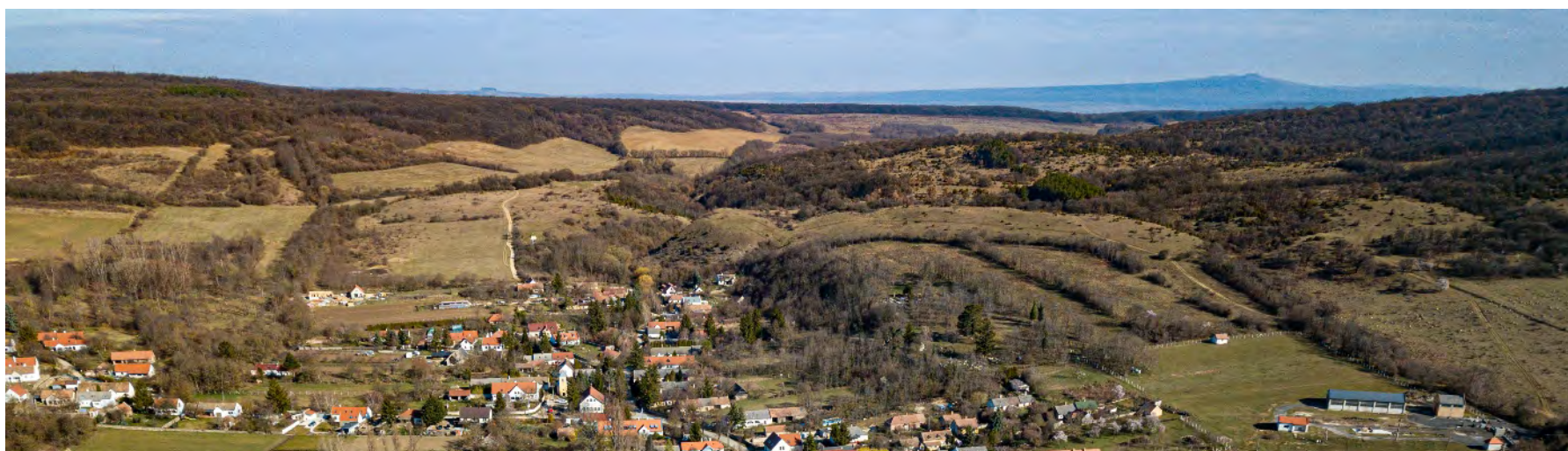
A település polgármestere: Kulin Miklós György

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A felvételeken a település értékei, épített és természeti, humán öröksége jelenik meg. Mindaz ami a múlt, és amit a jelenben dolgozó, alkotó helyiek tesznek hozzá településükhöz.

BALATONHENYE

BALATONHENYE

BALATONHENYE

This lovely little settlement lies only 8 kilometres from Lake Balaton, at the eastern foot of Henyei Hill, bordered on the south by Köveskál, on the west by Monostorapáti, on the north by Kapolcs and on the southeast by Monoszló. This quiet, hidden gem of the Káli Basin can be reached from Lake Balaton on main road no. 71, via Kővágóörs and Köveskál.

Archaeological excavations show that it was already inhabited in Roman times. Its first mention – in which Henney is the name of the settlement – dates from 1181. According to the documents, it was inhabited by the noble serfs of the Veszprém castle in 1262, which is confirmed by the fact that traces of stone walls can be found about 250 metres from the northern end of the village. The Pauline monastery, built in the Árpáadian era and inaugurated in honour of St. Margaret, dates back to 1365.

Parts of the village were owned by the abbey of Bakonybél, which – according to documents – also had estates in Henye in 1489 and 1542. According to the tax registry of 1548, the Turks burned up the village, and in 1572 it was destroyed by another Turkish invasion. However, the settlement and its population survived the wild attacks. They could not expect much good in the future either because they were still subject to constant destruction. Even in 1610 and 1611, the tax collectors described it as a steppe village: It had 623 inhabitants in 1828, 742 in 1851, 617 in 1939, 460 in 1968, and 162 in 2002. It had 143 houses in 1939 and 132 in 1968.

It received its forename (Balaton) as a distinction because the villages of Ördöghenye and Pethőhenye also exist in Zala county, where the village belonged until 1950. Before 1848, Balatonhenye was a small noble village,

with only eight serf families living here. No large estate could be established on its border as it is full of hills and valleys. In the 1870s and 1880s, Károly Kerkápoly, finance minister, had a 30-acre nursery garden and orchard in Henye. Gardener János Teleki grew several good quality fruits, which were named after him.

The settlement has several beautiful, folk architectural monuments built in the 18th-19th centuries: the vaulted, parapeted, dwarf-columned porch of the former Kenessey house was built in 1844, and the former Körösényi and Ágoston houses are similarly beautiful.

The five independent crater lakes of the settlement – the largest one covers five acres – are most popular with hikers. There are mainly crucians in the lake. These lakes are also popular with hunters because they are considered an excellent place for wild duck hunting. On the mountain top you can see a steep range of cliffs, which people call the “death of the Turks” because, according to legend, a Turkish troop was forced by the Hungarians to jump down and they died in this way. Turkish weapons and jewelry were indeed found under the cliff range during the excavations.

In recent years, the settlement has been one of the hosts to “Kőfesz – the Festival of Tranquility”, one of the largest cultural event series in the Káli basin. Actor Csaba Lázár, the Erdőfü ensemble, the Szent Efrém Men's Choir and guitarist Miklós Somkuti are already considered as homecoming performers. The intimacy and the tranquility of the settlement provide a worthy place for quality entertainment and cultural delights.

The mayor of the settlement: Miklós György Kulin

BODORFA

A környék ősidők óta folyamatosan lakott. Határában neolit kori cserépdarabok, római kori tárgyak, Árpád-kori és késő középkori leletek egyaránt kerültek elő. Középkori levéltári anyagokban megtalálhatjuk Sárosbodorfalva, Sárosbodorfa, Bodorfalva néven. A középkortól napjainkig együtcs település. Népe túlnyomórészt katolikus.

1930-ban még csupán 12 ház volt téglából, kőből építve, a többi vályog, tetőfedésük nagy részben zsuffedeles volt. A régi házakat 1945 után sor-

ban korszerűsítették, a legtöbb vályog épület helyére új házakat építettek. 1964-ben új vegyesbolt épült. 1974-ben elkészült Bodorfa vezetékes ivóvízhálózata. 1988-ban a régi iskolakápolnából templomot alakítottak ki, majd 1991-ben a templom szomszédságában a falu védőszentjének, Szűz Máriának szobra mellé emlékművet emeltek a község hősi halottjainak tiszteletére. 1992-ben a művelődési házhoz kapcsolódóan emeltek egy épületegyüttest, amelyben orvosi rendelőt, szolgálati lakást és önkormányzati irodát alakítottak ki.

A lakosság komfortját napjainkban rendezett településkép, szennyvízcsatorna, széles sávú internethálózat, felújított járdák és középületek szolgálják. A lakosság szociális ellátását falugondnoki szolgálat biztosítja, a kommunális feladatokat a község önkormányzata korszerű gép- és eszközparkkal látja el.

Közösségi összejövetelekre a művelődési ház felújított épülete mellett egy nagyon hangulatos pihenőpark is rendelkezésre áll, ahol a település közösségi kemencéje található, fedett kiülőkkel, kültéri asztalokkal, padokkal, szalonnasütőkkel körbevéve. A falu nagy közösségi rendezvényeit a létesítmény elkészülése óta hagyományosan ezen a helyszínen tartja az önkormányzat. A pihenőpark számtalan alkalommal adott helyszínt civil, magán és családi eseményeknek is, jelenleg a település egyik szabadtéri házasságkötési helyszíne, de iskolai rendezvények, településhez kötődő vállalkozások családi napja, elszármazottak találkozója is zajlott már ezen a helyen.

Szintén a település kulturális értékeihez tartozik a Bodorfai Fafaragó Műhely munkássága, ahol Kardos Róbert fafaragó a régi bakonyi, Balatonfelvidéki motívumokkal kelti életre a dunántúli pásztorfaragást, a régi paraszti élet díszített fa tárgyait, a betyárvilág sajátos romantikáját, a magyar történelem fába vésett alakjait, faragott ácsolataival pedig a régi népi építészet díszítőelemeit használja fel a kornak megfelelő tárgyakban és építményekben.

Működik a településen sajt készítés, ahol hagyományos technológiával kecske- és tehéntejből házi sajtok készülnek. Csöngé Nikoletta és Lukács László Budapestről költöztek a faluba állattartási és mezőgazdasági tapasztalatok nélkül. A tapasztalatok hiányát kemény munkával, tanulással és soha nem csökkenő optimizmussal hamar leküzdötték, és a kezdeti nehézségek után rövid időn belül nemcsak az állatok szeretetével, de a legfinomabb gomolya, trappista, camembert stb. sajtok készítésével és kitűnő házi Túrórúdival vívták ki maguknak a helyiek és a környék megbecsülését.

A községben a település méretei miatt nagyobb ipari tevékenység nincs, zömében mezőgazdasági vállalkozások, építőipari vállalkozás és nonprofit kft. tevékenykedik. Egy fiatal gazdának köszönhetően a közelmúltban ismét van állattartás a faluban: a falu határában a kertek alatt marhák és lovak legelésznek.

A település polgármestere: Kardos Róbert

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Kemence; Bodorfa legkorábbi fényképes ábrázolása; Nagy múltú épület - Koplaló csárda; Templom belseje; I. és II. világháborús hősi emlékmű; Pihenőpark télen; Művelődési ház; Bodorfai sajtműhely; Bodorfa légi felvételen; Bodorfai Fafaragó Műhely egyik munkája; Közösségi malacsütés; Rendezvény a bodorfai pihenőpark helyszínén

BODORFA

BODORFA

BODORFA

The area has been continuously inhabited since ancient times. In its outskirts, Neolithic pottery, Roman artefacts, Arpadian as well as late medieval finds have been found. In medieval archives, it can be found as Sárosbodorfalva, Sárosbodorfa, Bodorfalva. From the Middle Ages to the present day, it has been a single street village. Its people are predominantly Catholic.

In 1930, there were only 12 houses built of brick and stone, the rest of adobe, most of them with thatched roofs. After 1945, the old houses were gradually modernised, and new houses were built to replace most of the adobe buildings. In 1964 a new convenience store was built. In 1974, the piped drinking water network of Bodorfa was completed. In 1988, the old school chapel was converted into a church, and in 1991, a monument was erected near the church, next to the statue of the village's patron saint, the Virgin Mary, in honour of the village's martyrs. In 1992, a complex of buildings was erected adjacent to the community centre, housing a doctor's surgery, job-related accommodation and a municipal office.

Today, the residents can enjoy a tidy streetscape, a sewage system, broadband internet, renovated pavements and public buildings. Social services are provided by a village caretaker service, and the municipality has modern machinery and equipment for communal tasks.

For community gatherings, there is a very cosy recreation park next to the renovated building of the community centre, with a community oven, surrounded by covered seats, outdoor tables, benches and barbecue areas. The municipality has traditionally held its major community events here since the completion of the facility. The recreation park has hosted numerous civic, private and family events, and is currently one of the village's

outdoor wedding venues, but it has also been the venue for school events, family days for businesses related to the village, and reunions of former residents.

The cultural values of the village also include the work of the Bodorfa Woodcarving Workshop, where woodcarver Róbert Kardos uses old motifs from the Bakony and the Balaton Highlands to revive the pastoral woodcarving of Transdanubia, the decorated wooden objects of old peasant life, the peculiar romanticism of the 'Betyars', the Hungarian outlaws, the figures of Hungarian history carved in wood, and in his carved carpentry, he uses the decorative elements of old folk architecture in contemporary objects and buildings.

Cheese-making is also practised in the village, where goat's and cow's milk is used to make home-made cheese, relying on traditional technology. Nikoletta Csöngé and László Lukács moved to the village from Budapest without any experience in animal husbandry and agriculture. They overcame their lack of experience quickly through hard work, learning and never-failing optimism, and after the initial difficulties, they soon won the respect of the locals and the region not only through their love of animals, but also by making the best Gomolya, Trappist, Camembert, etc. cheeses and excellent home-made cottage cheese.

Due to the size of the village, it has no major industrial activity, but mainly agricultural businesses, a construction company and a non-profit limited company. Thanks to a young farmer, livestock farming has recently returned to the village, with cattle and horses grazing under the gardens on the outskirts of the village.

The mayor of the settlement: Róbert Kardos

CSABRENDEK

A több mint 3000 lelket számláló nagyközség festői környezetben, a Bakony utolsó nyúlványán, az Öreg-hegy (374 m) lábánál terül el. A Veszprém megye nyugati részén található helység 1950-ig Zala megyéhez tartozott. A nemes múltra visszatekintő település lendületes növekedésével, színes kulturális életével manapság is kiemelkedő a Sümegi járásban. Infrastruktúrája, intézményhálózata fejlett, civil és közösségi élete gazdag, szorgalom, béke és összetartás jellemzi a mindennapokat.

Csabrendek ősi település, már a kőkorszakban éltek itt emberek a Csúcshegy lejtőjén, amikor még a mélyebb részeket tenger borította. Később a kelták, majd a rómaiak lakták e vidéket, őket a pannon szlávok, a szlovének követték.

A község neve – Rendek, vagy ahogyan eredetileg ejtették, Rennek, Rendnek – szintén szláv eredetű, még a honfoglalás előtti korból való. Jelentése vöröserc, a bauxittól vörösre festett földre utal. A Csab név már magyar eredetű, a Csaba személynévből származik. A honfoglaló magyarok közül a Kál nemzetség Bulcsu törzse szállta meg a vidéket. A mai Csabrendek ebből a három faluból alakult ki: Rendek (1314. Villa Rennek), Al-Csab, Fel-Csab vagy Szentistváncsab. Mindhárom falunak parochiás temploma volt. A rendeki Szent Lőrinc, a felső-csabi Szent István vértanú

tiszteletére szentelve.

A tatárjárás idején ezek a falvak templomukkal együtt elpusztultak, később újra benépesültek. A török megszállás alatt a két Csab elnéptelenedik, templomainak csak romjai maradtak. Rendek azonban mindvégig népes hely maradt. A török elleni harcok elmúltával a három falu népe Csabrendek néven alapított új községet, melyet a falu akkori földesura, Galánthai gróf Fekete György észak-magyarországi tót, cseh, morva és lengyel, valamint Bajorországból és Styriából származó német telepeseikkel népesített be.

Csabrendek kúriái figyelemre méltó alkotások, egykori építetői, tulajdonosai a magyar múlt jeles személyiségei közé tartoztak. A település épített öröksége öt barokk-, illetve klasszicista korból származó kúriát őriz. Létrejöttük nagymértékben a veszprémi püspöki székhely sümegi jelenlétéhez köthető. A püspöki udvartartás környezetébe került sümegi és vidéki nemesség (Fekete, Niczky, Mihálovits, Bogyay, Barcza, Oszterhueber, Hátczky, Chernel, Hertelendy, Tarányi stb.) főként a környező településeken, pl. Csabrendeken tudtak földbirtokot szerezni, ahol maguk és családjaik számára kisebb-nagyobb kúriákat építettek. A faluban nagy számban éltek zsidók. Itteni térfoglalásukat elősegítette, hogy a falu nem egyetlen földesúr birtoka volt, hanem néhány dzsentri és számos köznemes család között oszlott meg.

Az 1870-80-as években a Bakony utolsó nagy legendás betyárvezére volt Savanyu Jóska. Többször is megfordult a faluban, mert nővére, Savanyu Mária, Sipőcz Ignác felesége a Csabi utcában lakott. A betyárvilág utolsó véres színjátéka 1881. augusztus 31-én játszódott le a piactéren lévő Háczky kúriában. Ekkor halt meg Bogyay Antal sümegi főbíró.

A XX. század kezdetétől önálló patikája van Csabrendeknek. A községnek rangot adó létesítmény 1901-ben nyílt meg. A gyógyszerész alapítója és első gyógyszerésze Posgay Andor volt.

Az állami óvoda épületének felavatására 1911-ben került sor, amely az I. világháború alatt közkórházként működött. Az általános iskola főépülete átadásának időpontja 1914-re tehető.

A község híres szülöttei: Fekete János gróf, Oszterhuber Péter Antal honvédszázados, Posgay Andor gyógyszerész – részére 2006-ban a Települési Önkormányzat Képviselő-testülete posztumusz díszpolgári címet adományozott, Vörös János honvédelmi miniszter, Vörös János szobrászművész, Horváth Márton üvegművész.

A község épített és természeti értékei a településnek több évszázados dicsőséges múltját idézik. A jelenleg itt élőknek és az ide látogatók számára ezek az értékek a nyugalmat, a szépséget és a kikapcsolódást, a jövőben pedig a lehetőségek sokrétű és gazdag alapját jelenthetik.

A csabrendekiek büszkék értékeikre, és remélik, hogy Csabrendek varázsa mindenkit magával ragad.

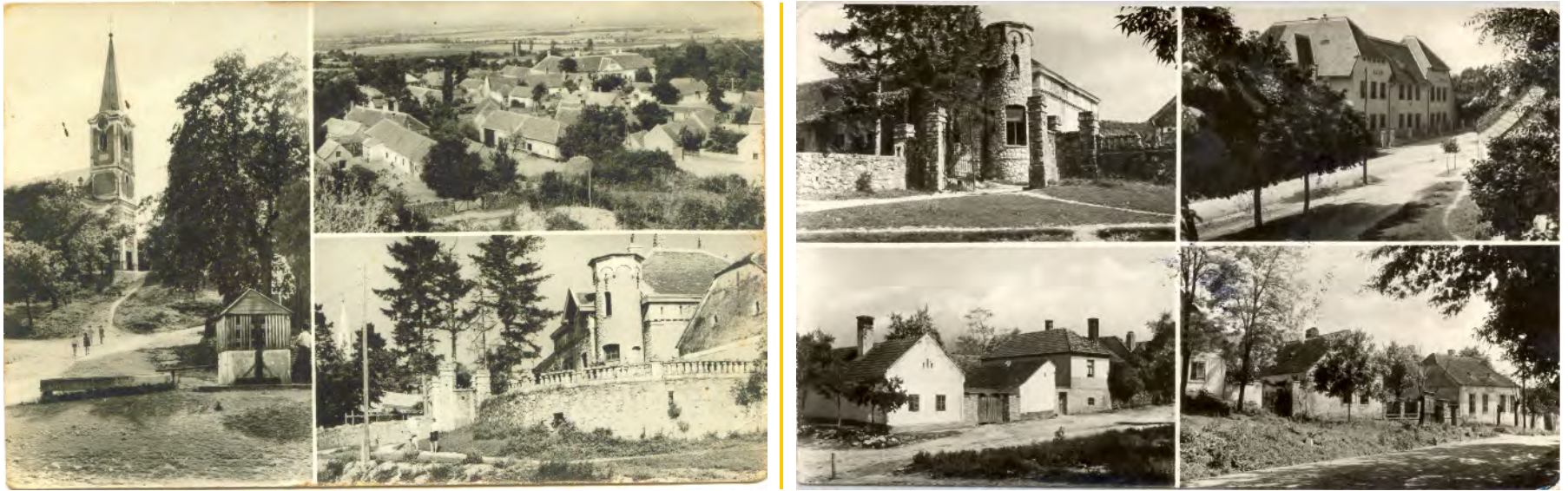
A település polgármestere: Molnár László

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Mezővárosi pecsét; Régi képeslapok; Nagytárkánypusztai kápolna és harangláb; Látkép a szőlőhegyről; Szent Lőrinc római katolikus templom; Nyírespusztai-kápolna; Csabrendek madártávlatból; Oszterhuber-kúria; Általános iskola; Községháza karácsonyi fényben; Fekete-kastély; Tűzoltószertár; Kőkereszt a szőlőhegyen

CSABRENDEK

CSABRENDEK

CSABRENDEK

The village of over 3,000 inhabitants lies in a picturesque setting, at the foot of the Öreg Hill (374 m), the last spur of the Bakony. Situated in the western part of Veszprém county, the village belonged to Zala county until 1950. It has a noble past, and with its dynamic growth and colourful cultural life, it is still a prominent settlement in the Sümeg district. Its infrastructure and institutional network are well developed, its civic and community life is rich, and everyday life is characterised by diligence, peace and cohesion.

Csabrendek is an ancient settlement; people lived here as early as the Stone Age on the slopes of Csúcshegy, when the deeper areas were still covered by sea. Later the Celts and then the Romans inhabited the area, followed by the Pannonian Slavs and the Slovenes.

The name of the village – Rendek, or as it was originally pronounced, Rennek, Rendnek – is also of Slavic origin, dating back to the pre-Conquest period. It means red ore, referring to the earth stained red by bauxite. The name Csab is of Hungarian origin, derived from the personal name Csaba. Among the conquering Hungarians, the Bulcsu tribe of the Kál clan invaded the region. Today's Csabrendek was formed from these three villages: Rendek (1314, Villa Rennek), Al-Csab, Fel-Csab or Szentistváncsab. All the three villages had a parochial church. The one in Rendek was dedicated to

St. Lawrence, the one in Upper Csab to St. Stephen the Martyr.

During the Mongol invasion, these villages were destroyed along with their churches, but later repopulated. During the Turkish occupation, the two Csabs were deserted and their churches were reduced to ruins. Rendek, however, remained a populous place. After the battles against the Turks were over, the people of the three villages founded a new village called Csabrendek, which was populated by the then landlord of the village, Count György Fekete of Galántha, with Slovak, Czech, Moravian and Polish settlers from Northern Hungary, as well as German settlers from Bavaria and Styria.

Csabrendek's mansions are remarkable works of art; their former builders and owners were among the most prominent figures of the Hungarian past. The municipality's built heritage includes five mansions dating from the Baroque and Neoclassical periods. Their construction is largely due to the presence of the episcopal seat of Veszprém in Sümeg. The nobility from Sümeg and the surrounding countryside (Fekete, Niczky, Mihálovits, Bogyay, Barcza, Oszterhueber, Hátczky, Chernel, Hertelendy, Tarányi, etc.) who became close to the bishop's court could mostly acquire land in the nearby villages, such as Csabrendek, where they built mansions of various sizes for themselves and their families. The village had a considerable Jewish population. Their presence here was made easier by the fact that the village was not the property of a single landlord, but was divided between a few gentry and several noble families.

In the 1870s-80s, the last great legendary outlaw leader of the Bakony was Jóska Savanyu. He visited the village several times, because his sister, Mária Savanyu, Ignác Sipőcz's wife, lived in Csabi Street. The last bloody episode of the outlaw world took place on 31 August 1881 in the Hátzky mansion on the market square, when Antal Bogyay, the chief judge of Sümeg, died.

Csabrendek has had its own pharmacy since the beginning of the 20th century. The establishment, which raised the status of the village, was opened in 1901. The founder and first pharmacist of the pharmacy was Andor Posgay.

The building of the public kindergarten was inaugurated in 1911 and served as a public hospital during World War I. The main building of the primary school was opened in 1914.

Famous natives of the village: Count János Fekete, Captain Péter Antal Oszterhuber, pharmacist Andor Posgay, who was posthumously awarded the title of honorary citizen by the Representative Body of the Local Government in 2006, János Vörös, Minister of Defence, János Vörös, sculptor, Márton Horváth, glass artist.

The built and natural values of the village reflect the centuries-long glorious past of the settlement. For both the people who live here today and for visitors, these values can offer tranquillity, beauty and relaxation as well as a diverse and rich basis for opportunities in the future.

The people of Csabrendek are proud of their heritage, and hope that the charm of Csabrendek will captivate everyone.

The mayor of the settlement: László Molnár

CSETÉNY

Csetény egy – a Bakony szívében található – mesés község. Történelme régre visszanyúlik, tekintve, hogy a régészek már a neolitikumból is találtak településnyomokat. Első okleveles említése a falunak viszont a 14. századból maradt fent. Szerencsére a régimúltból részletes leírások maradtak fent az itt lakókról, földjeikről, messze híres kőtornyú kőtemplomokról.

A kezdetekben Csetény az innen pár kilométerre található cseszneki várhoz tartozott, majd az Eszterházyak tulajdonába került. A második világháború után a lakosság számára leginkább a környező bányák, ipari üzemek, az itt kialakult termelőszövetkezet, illetve az akkoriban a falu szívében működő cipőüzem nyújtottak megélhetési lehetőséget. Ebben az időszakban felújították a falu meglévő közintézményeit, szolgáltatóegységeit, illetve ekkor építették fel azokat, melyek még hiányt képeztek.

Azóta a közelmúltban ezek az intézmények újabb felújításokon estek át, többek között ide tartozik az önkormányzat épülete, a gyógyszertár, az orvosi rendelő, a község Vámbéry Ármin Általános Iskolája, valamint a Csicsergő Óvoda is.

2021-ben a falu ékkövének felújítása is befejeződött, ami nem más, mint a Holitscher Kastély és Látogatóközpont. A festői kastély igen szép, és hosszú múlttal rendelkezik, egészen a 17. századtól napjainkig. A birtok eleinte a cseszneki ághoz tartozó Eszterházy család tulajdonát képezte, majd jó pár gazdaváltás útján került a névadó, Holitscher családhoz. A kastély épülete otthont ad egy mesébe illő házasságkötő teremnek, egy korhű

„Holitscher-szobának”, valamint a könyvtárnak, melynek állománya folyamatosan bővül, és minden érdeklődő számára elérhető, hiszen ki ne akarna egy olyan helyen olvasni, ahol a kastély nemcsak a mesében létezik.

Csetény lakosságának összetartása említésre méltó, hiszen az emberek segítőkészek, kedvesek a másikkal, tesznek a közös érdekeikért. Erre kiváló példa a Holitscher Kastély Felújító Társaság Alapítvány, mely közös erővel alakult meg, és kitartóan segítette a kastély fejlődését éveken át.

A település központjában található több bolt, egy gyógyszertár, posta, orvosi rendelő, egy pékség, buszmegálló, dohánybolt, valamint egy takarékbank. Az itt lakók jelentős részének ezek biztosítják a munkahelyet, valamint a településen található gyárakban is könnyedén elhelyezkedhetnek.

Természetesen a település bővelkedik látnivalókban, érdekességekben is. A kirándulni vágyók számára tökéletes úticél a Holitscher Kastély, a Csetényi Tájház vagy a Csetényi Szélerőművek (Szélkerekek), melyeket körülöleli a természet. Bár nem látnivaló, de a falu büszkesége a Csetényi pálinka, melyet mindenkinek meg kellene kóstolnia!

Csetény folyamatosan törekszik arra, hogy fejlődjön, tiszteletben és becsben tartva a múltat, mégis tárt karokkal várva a jövőt. Ezzel teremtve egy olyan helyet, amely élhető és élvezhető minden korosztály számára. Hagyja magát elcsábulni, és látogasson el ebbe a varázslatos faluba! Szeretettel várnak mindenkit!

A település polgármestere: Nagy Attila

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Mákvirágok a határban; Téli látkép; Holitscher Kastély és Látogatóközpont; Kiállítás a kastélyban; Holitscher-emplékszoba; Könyvtár a kastélyban; Kastély; Vámbéry Ármin Általános Iskola; Malenkij robot emlékhely; "Kis szarvas" a közelben; Szélkerekek Csetény határában; Szőlőhegyi látkép - távolban a cseszneki vár

CSETÉNY

CSETÉNY

CSETÉNY

Csetény is a beautiful village in the heart of the Bakony mountains. Its history goes back a long way since archaeologists have found traces of settlements already from the Neolithic age. However, the first documented mention of the village dates back to the 14th century. Fortunately, detailed descriptions have survived from the past about the people who lived here, their lands and their famous stone-towered stone church.

In the beginning, Csetény belonged to the castle of Csesznek, located a few kilometres away, then became the property of the Eszterházy family. After the Second World War, the surrounding mines, the industrial plants, the local production cooperative and the shoe factory operating in the heart of the village at that time were the main sources of livelihood for the population. This is when the existing public institutions and service units of the village were renovated and those that were lacking were built at that time.

Since then, these institutions have recently undergone further renovations, including the municipality building, the pharmacy, the doctor's surgery, the Ármin Vámbéry Primary School of the village and the Csicsergő Kindergarten.

The renovation of the Holitscher Palace and Visitor Centre, the jewel of the village, was also completed in 2021. The picturesque palace is beautiful and has a long history, from the 17th century to present days. The estate was first owned by the Eszterházy family belonging to the Csesznek branch, then – after a couple of ownership changes – it was transferred to the eponym Holitscher family. The palace building is home to a fairytale

marriage ceremony hall, an authentic “Holitscher room” and a library that is constantly expanding and accessible to anyone interested, because who would not want to read in a place where the palace does not just exist in the fairytale.

The cohesion of the population in Csetény is noteworthy as people are helpful and kind to each other, and they take action for their common interests. An excellent example of this is the Holitscher Palace Renovation Society Foundation, which was formed by joining forces and it has consistently helped to develop the palace over the years.

There are several shops in the village centre, a pharmacy, a post office, a doctor's surgery, a bakery, bus stops, a tobacco shop and a savings bank. They provide jobs for a significant part of the local residents but they can also easily find work in the factories located in the settlement.

Of course, the village is also full of sights and attractions. A perfect destination for hikers is the Holitscher Palace, the Csetény Country House or the Csetény Wind Turbines (Windmills), which are surrounded by nature. Although not a sight to behold, the pride of the village is the Csetény pálinka, which everyone should taste!

Csetény is constantly striving to develop by respecting and honouring the past yet looking to the future with open arms, thus creating a place that is livable and enjoyable for all ages. Let yourself be seduced and visit this magical village! Everybody is welcome!

The mayor of the settlement: Attila Nagy

DOBA

Doba Veszprém megye nyugati részén, a Devecseri járáson belül, a Pápa-Devecseri-sík földrajzi kistáj déli felében, a megyeszékhelytől, Veszprémtől 50 km-re helyezkedik el. A Kisalföld és a Bakonyalja találkozásában megbúvó hegylábi település a Somló hegy északi oldali oldalán, 2200 hektáron terül el. A település első említése 1288-ból származik, mint TERRA DOBA (Csánki III.228). A DOBA településnév valószínűleg a vastag, kővér értelmű középkori DUBAM magyar személynévből származik. A középkorban a Kinizsi Pál, majd a 16. századtól egészen 1945-ig az Erdődy család birtoka volt, régebben Somló-vári, majd a Jánosházai uradalomhoz tartozott. 1570-ben telkeinek 90%-a felégetett és lakatlan lett, 1596-ban a török és tatár együttesen perzselte fel. A 18. század elején az Erdődyek szvén jövevényeket telepítettek a hiányzó lakosok helyére, és az 1870-es évektől a népesség lassú ütemben, de elkezdett növekedni. Napjainkban a lakosság száma 450 fő.

A településen jelentős értéket képvisel:

- Az Erdődy-kastély és parkja. A regényes fekvésű 83 hektáros angol-park természetvédelmi terület, jelentős botanikai és kerttörténeti értékkel rendelkezik. A kastély a 19. században épült klasszicista stílusban.

- A temető területe a régi síremlékekkel (többek között az Erdődy család síremlékével).

- Az 1943. évben épült kultúrház, amelynek sarkán hősi emlékmű őrzi az első világháború hősi halottjainak emlékét.

- Bálint Árpád falfaragó művész alkotásai, névtáblái, melyek díszítik és jellegzetes teszik a település utcáit.

- A római katolikus templom, mely a 14. században épült Szent Péter és Szent Pál apostolok tiszteletére, gótikus eredetű, és érdekessége, hogy a falai között római kori lelet van eltemetve.

- Koperniczky hagyatéka. Koperniczky dr. Enyi István festőművész itt élt és alkotott. Végrendeletében minden vagyonát a falura hagyta, az

önkormányzat az ingatlant felújította, és az itt kialakított képtárban több mint 60 alkotással várja az ide látogatókat.

A település életét nagyban befolyásolja a Somló hegy közelsége. Borászata jelentős. Az itt termelt bor karakteres, egyediségét, ásványos jellegét a vulkanikus talaj adja. Leghíresebb a juhfark, amit a „nászéjszakák borának” is neveznek, és egyediségével a megyei értéktárban is szerepel. További törzsfajok: Furmint, rajnai rizling, olasz rizling, tramini és hárslevelű. A történelem során több királyi udvarban is fogyasztották, hírnevét annak a kiemelkedő tulajdonságának köszönhetette, hogy minőségéből több hónapnyi tengeri szállítás után sem veszített.

A település hangulatát is meghatározza a Somló, a környezeti adottságok, a történelmi értékek jelenléte és az egész évben zajló idegenforgalom.

A páratlan szépségű Somló 432 méter magas haranghegy, Magyarország legkisebb történelmi borvidéke, tájvédelmi körzet. Területe 550 hektár. A hegy neve abból az időből származik, amikor még somfa borította tetejét, lankáit. A legrégebbi okmányokban „Sumla” szerepel.

A Somló bebarangolása pincelátogatásokkal vagy anélkül számos érdekességet tartogat az ide érkezők számára, úgy mint a:

- Somlói vár: 1242 után épült, mint királyi vár gótikus stílusban.

- Kinizsi-szikla: a várba vezető út mentén található bazaltszikla.

- Szent István-kilátó: 1938-ban épült, a toronyból tiszta időben kb. 50 települést láthatunk, a távolban felcsillanhat a Balaton víztükre, és kivehetők az Alpokalja vonulatai is.

- Szent Márton-forrás: a Somló keleti oldalán található, régészeti lelőhely.

- Szent Márton-kápolna: 1300 körüli okmányokban találunk említést. A vásárhelyi apácák építtették. Műemlékvédelem alatt áll.

A település polgármestere: Horváth Zoltán

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

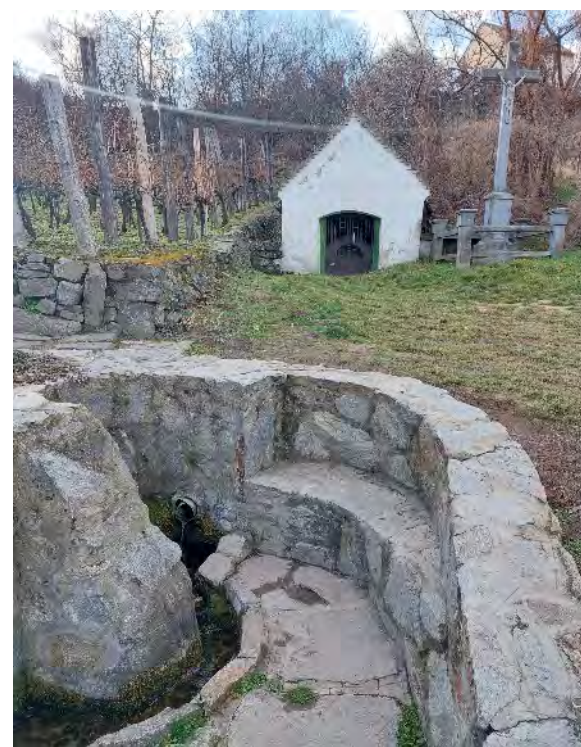
Erdődy-kastély; Somlói vár; Szent István-kilátó; Szent Márton-kápolna; Bálint Árpád falfaragó művész egyik alkotása; Római katolikus templom; Doba látkép; Szent Márton-forrás; Erdődy-kastély parkja; Somló borok

DOBA

DOBA

DOBA

Doba is located in the western part of Veszprém county, within the Devecser district, in the southern part of the Pápa-Devecser plain micro region, 50 km from the county seat, Veszprém. Situated at the junction of the Little Plain and the Bakonyalja, the village lies at the north-eastern foot of the Somló hill, on an area of 2200 hectares. The first mention of the settlement as TERRA DOBA dates back to 1288 (Csánki Ill.228). The name DOBA is probably derived from the medieval Hungarian personal name DUBAM, meaning thick or fat. In the Middle Ages, it was the property of Pál Kinizsi, then from the 16th century until 1945, that of the Erdődy family; it used to belong to the Somló-vári and later to the Jánosháza manor. In 1570, 90% of its plots were burnt and abandoned, and in 1596 it was burnt down by both the Turks and the Mongols. At the beginning of the 18th century, the Erdődy family settled Suebi newcomers to replace the missing inhabitants, and from the 1870s the population began to grow slowly. Currently, it has a population of 450.

The significant assets of the village include:

- The Erdődy manor and its park. Situated in a picturesque location, the 83-hectare English garden is a nature reserve of considerable botanical and horticultural value. The manor house was built in the 19th century in the neoclassical style.

- The cemetery area with its old gravestones (including that of the Erdődy family).

- The cultural centre, built in 1943, with a memorial at its corner commemorating the heroic dead of World War I.

- The works, name plates of wood-carving artist Árpád Bálint, which decorate the streets of the village and give it a distinctive character.

- The Roman Catholic church, built in the 14th century in honour of the Apostles St Peter and St Paul, is of Gothic origin, and is interesting for the fact that there are Roman artefacts buried within its walls.

- The legacy of Koperniczky. The painter Dr. István Enyi Koperniczky lived and worked here. In his will, he left all his wealth to the village; the

municipality renovated the property and now exhibits more than 60 works of art in the picture gallery opened here.

The proximity of the Somló hill is an important factor in the life of the village. Its viticulture is significant. The distinctive and unique mineral character of the wine produced here is due to the volcanic soil. The most famous one is 'Juhfark', also known as the 'wine of wedding nights', and it is listed in the county's heritage register for its unique character. Other varieties: Furmint, Rhineland Riesling, Italian Riesling, Tramini and Hárslevelű. It has been served at several royal courts throughout history and is renowned for its outstanding characteristic of not losing any of its quality even after months of sea transport. The Somló hill, the surrounding countryside, the presence of historical values and the year-round tourist industry also contribute to the atmosphere of the village.

Somló, with its unique beauty, is a 432-metre high monadnock, Hungary's smallest historic wine region and a protected landscape area. It covers an area of 550 hectares. The name of the hill dates back to the times when its top and slopes were still covered with dogwood (som). The oldest records mention it as 'Sumla'.

A tour of Somló, with or without visiting the cellars, offers visitors a number of interesting attractions, such as:

- Somló Castle: Built after 1242 in Gothic style as a royal castle.

- Kinizsi Rock: a basalt rock along the road leading to the castle.

- St. Stephen lookout tower: Built in 1938; on a clear day, you can see about 50 settlements from the tower, the reflections of Lake Balaton in the distance, and even the Alpine ranges can be glimpsed.

- St Martin's spring: archaeological site on the eastern side of the Somló.

- St. Martin's Chapel: It is mentioned in documents dating from around 1300. It was built by the nuns of Vásárhely. It is under monumental protection.

The mayor of the settlement: Zoltán Horváth

DÖRGICSE

Dörgicse múltja és jelene kivételesen gazdag és változatos. A Dörgicsei-medence ölelésében elhelyezkedő, az egykori három, közigazgatásilag különálló falu egyesüléséből született meg az a Dörgicse, amit ma ismerünk. A három, területileg elkülönülő falurész már közigazgatásilag egy egységet alkot, de a múltban saját templommal, iskolával és identitással rendelkező közösségeket alkottak.

Dörgicse belterületén, még a laikus átutazónak is feltűnik, viszonylag sok templomépület kapott helyet a múltban. Az erős egyházi gyökerekre nemcsak a három Árpád-kori templomrom (alsódörgicsei Boldogasszony-templomrom, kisdörgicsei pusztatemplom, felsődörgicsei ikertemplom), de a négy, égbe magasodó templomtorony is emlékeztet. A helyi lutheránus gyülekezeetről jegyzett adatokra legkorábban 1727-ből bukkanhatunk, de ismeretes, hogy a törökidő előtti katolikus hitéletet a kihalóban levő falu újratelepítésekor már nagyrészt a lutheránus váltotta. A ma már műemlékként számon tartott két szakrális épület, az alsó- és felsődörgicsei evangélikus templom építésére körülbelül egy időszakban, a 1700-as évek legvégén került sor, a kisdörgicsei templom valamivel később, 1834-re lett kész, míg az alsódörgicsei katolikus templom az 1860-as években épült fel. A II. világháborút követő urbanizációs és politikai folyamatok miatt Dörgicse az elnéptelenedés és előregedés útjára állt, megszűntek az egyházi fenntartású iskolák, így a gyülekezet is fogyni kezdett. Szerencsére azonban még máig is mind a négy templomban zajlik többé-kevésbé aktív hitélet.

Az 1800-as évek legelejétől a majd 150 évig itt gazdálkodó piarista rend óriási, máig mértékadó nyomot hagyott. Jelenlétük nemcsak vallási, de gazdasági értelemben is meghatározó lett a falu életében és megítélésében. A 19. és 20. század fordulóján a község határának több mint 40%-a a Kegyes Tanítórend tulajdonában volt.

A Dörgicsei-medence fő karakterét szerencsére még mindig a szőlőültetvények határozzák meg, a falut a Szent Balázs-hegy, a Becce-hegy és a Halomhegy fogják körbe, de itt is megfigyelhető, hogy a táj egyre inkább

rekreációs célokat szolgál, ahonnan a helyiek nagyrészt kiszorultak. A mai Dörgicse gazdasági folyamataiban egyre kevésbé játszik szerepet a szőlőtermesztés és bortermelés, míg a piarista kusztodiátus idején ezzel tették világhíressé a falut. A dörgicsei borok – így a rizling, muskotály, zöldszilváni – szinte hungarikumnak számítottak, hála a piarista mintagazdaságnak. Ezt törte meg elsőként a századforduló idején betörő filoxérvész, majd pedig a 20. század második felében a téészesítés. Az 1960-as években alakult TSZ nagyban átszervezte a falu erőviszonyait, a kollektivizálással területeket vontak össze, szolgáltatottak be, sok fiatal elvándorolt vagy egyszerűen csak a mezőgazdaságon kívül, az iparban találta meg a számítását.

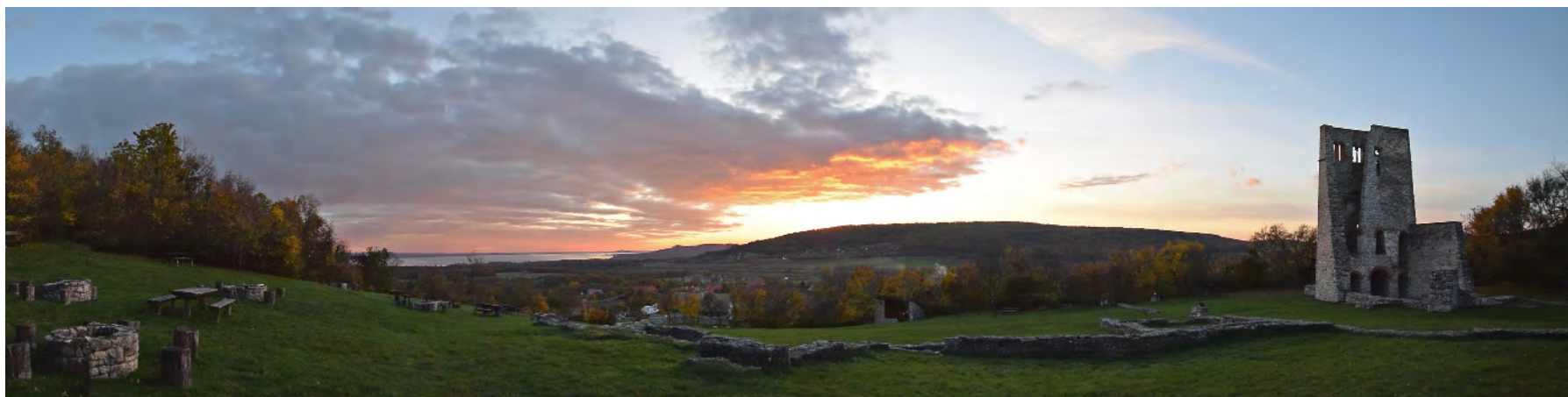
Három jelentősebb, családias jellegű borászat működik a faluban: Aranysörte Kézműves Borászat, Dörgicselő (volt Echo Pince) és Madaras Pincészet.

Szerencsére a falu épített és természeti értékekben is bővelkedik. A szakrális emlékeken túl a Dörgicse magjában található aprócska cselédházak, a piaristák magtára és 50 méteres kőpincéje (ma Granarius Udvarház), a barokk kőhíd, Kisdörgicse csendes utcáinak megtekintése vagy a Kűvölgy sziklaképződményeinek, az Agyaglik elhagyatott présházainak bejárása is jó alkalom lehet egy múltidéző kirándulásra. A mezőgazdaság és turizmus határterületét képviseli a Dörgicsei Levendula Major, amely népszerű kirándulóhely az idelátogatók számára, másrészt mintaszerű biogazdaság. A Bende családnak köszönhetően a helybéli állattartás és juhtenyésztés is élő hagyománynak számít. A falu gazdaságából ma már jelentős szeletet vágott ki magának a turizmus is: panziók, vendégházak, éttermek, kocsma és termelői piac is működik a településen, melyeket nem csak a nyári szezonban, de azon kívül is érdemes felkeresni egy kellemes időtöltésre, egy helyi alapanyagokból készült ebéd vagy vacsora, vagy éppenséggel borkóstoló erejéig.

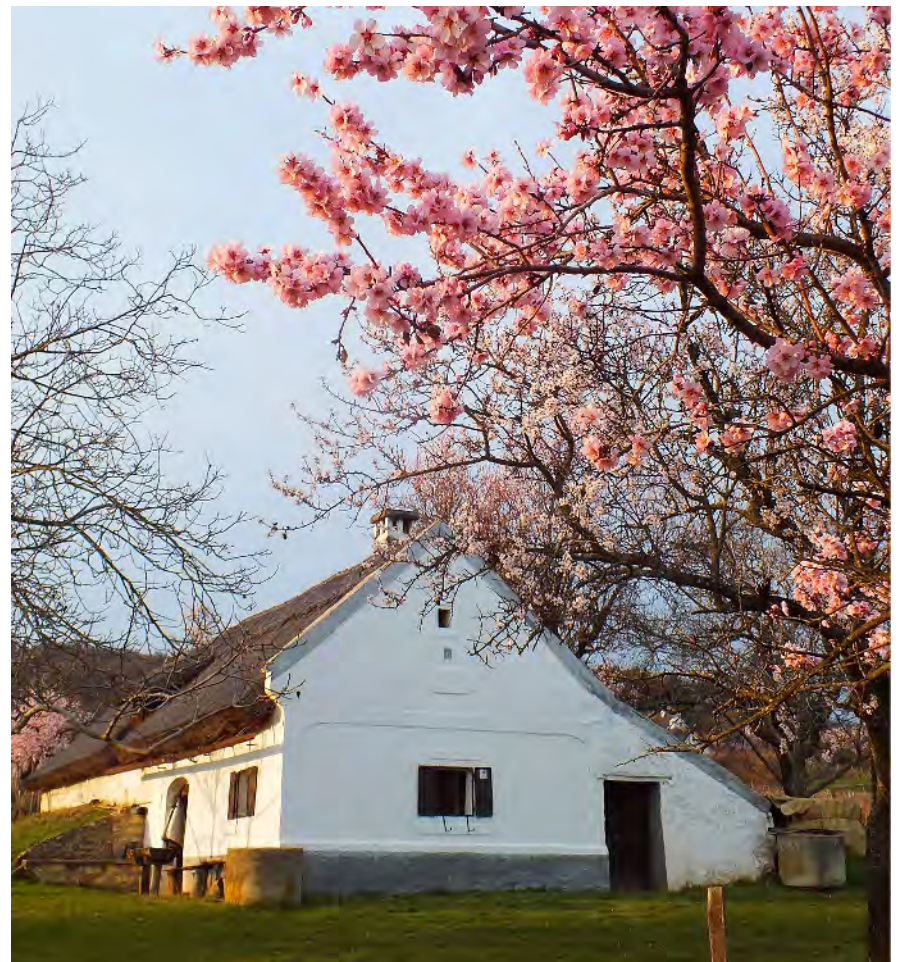
A település alpolgármestere: Deák Attila

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Boldogasszony-templomrom festői környezete; 1885. évi oklevél; Műemlék présház; Levendárium - Dörgicsei Levendula Major; Rálátás a Balatonra; Védett présház; Szent Péter-templomrom, Felsődörgicse; Kálvária-kereszt, Felsődörgicse; A Granarius épülete napjainkban, Alsódörgicse; Kű-völgy; Római sírkő feltárása; Kőhíd

DÖRGICSE

DÖRGICSE

DÖRGICSE

Dörgicse has an exceptionally rich and varied past and present. Nestled in the Dörgicse basin, the Dörgicse we know today was born from the merger of three formerly administratively separate villages. The three distinct parts of the village are now administratively a single entity, but in the past they were separate communities with their own churches, schools and identities.

Even the lay traveller passing through will notice the relatively large number of churches built inside Dörgicse in the past. The strong ecclesiastical roots are not only demonstrated by the three Arpadian church ruins (the ruins of the church of the Blessed Virgin Mary in Alsódörgicse, the 'Pusztatemplom' church in Kisdörgicse and the twin church in Felsődörgicse), but also by the four church towers rising into the sky. The earliest record of the local Lutheran congregation dates back to 1727, but it is known that the Catholic faith before the Turkish invasion was largely replaced by Lutheranism when the village was repopulated after its decline. Today listed as monuments, the two sacral buildings, the Lutheran churches of Alsódörgicse and Felsődörgicse were built in about the same period, in the late 1700s; the church of Kisdörgicse was completed somewhat later, in 1834, while the Catholic church of Alsódörgicse was completed in the 1860s. Due to the urbanisation and political processes following World War II, Dörgicse was on the road to depopulation and ageing, the church-run schools were closed and the congregation began to dwindle. Fortunately, however, all four churches still have a more or less active faith life.

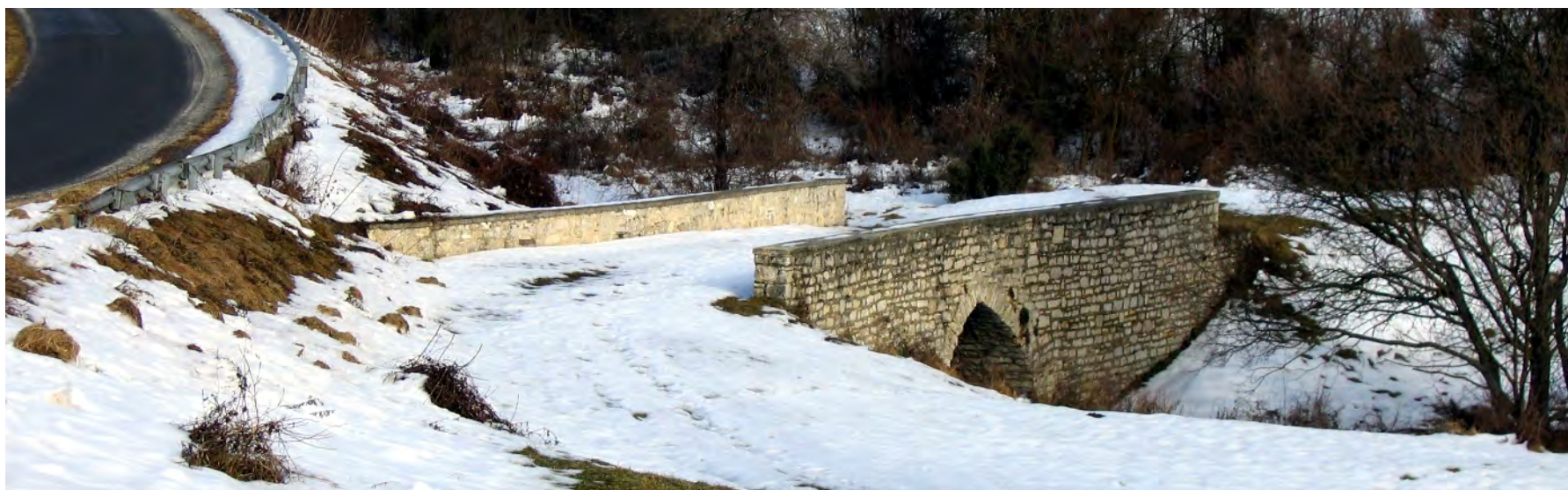
From the early 1800s onwards, the Piarist order, which farmed here for almost 150 years, left a huge and still significant mark. Their presence has become a major factor in the life and reputation of the village, not only in religious but also in economic terms. At the turn of the 19th and 20th centuries, more than 40% of the lands outside the village was owned by the Order of the Pious Schools.

Fortunately, the main character of the Dörgicse basin is still dominated

by vineyards, and the village is surrounded by the St. Balázs hill, the Becce hill and the Halom hill, but here, too, the landscape is increasingly becoming a recreational area from which the locals have largely moved out. In the present-day economy of Dörgicse, vine-growing and wine production are playing a decreasing role, whereas in the days of the Piarist custody, they made the village world famous. The wines of Dörgicse – such as Riesling, Muscatel and Green Sylvaner – were almost considered 'Hungaricum', thanks to the Piarist model farm. This was broken first by the phylloxera disease at the turn of the century, and then by the agricultural collectivisation in the second half of the 20th century. The formation of the cooperative in the 1960s greatly rearranged the balance of power in the village, with lands consolidated and turned in by collectivisation, and many young people emigrated or simply sought employment outside agriculture, in industry. There are three major family wineries in the village: the Aranysörte Artisan Winery, the Dörgicsélő (former Echo Cellar) and the Madaras Winery.

Fortunately, the village is also rich in architectural and natural assets. In addition to the sacral monuments, the tiny servants' houses in the heart of Dörgicse, the Piarists' granary and 50-metre-long stone cellar (now the Granarius Manor), the Baroque stone bridge, the quiet streets of Kisdörgicse or the rock formations of the Kúvölgy and the abandoned press houses of Agyaglik are all good places to visit on a trip to recall the past. The Lavender Farm in Dörgicse is at the crossroads of agriculture and tourism, and is a popular destination for visitors and a model organic farm. Thanks to the Bende family, local livestock and sheep farming is also a living tradition. Tourism has also become a significant part of the village's economy: there are several pensions, guesthouses, restaurants, pubs and a producer market in the village, which are worth visiting not only during the summer season but also at other times for a pleasant lunch or dinner from local raw materials or for wine tasting.

Deputy Mayor of the settlement: Attila Deák

EGYHÁZASKESZŐ

Egyházaskesző Veszprém megye északnyugati szélén, a Pápai járásban található 527 fős község a Rába és a Marcal folyó között.

A falu határában nagy kiterjedésű erdők vannak. A község bel- és külterülete ásványi anyagokban gazdag, homok, kő, bentonit és alginit található itt. A bentonit kitermelése 1998 óta folyamatos. Az egész település kőhátra épült. Találhatók itt kőbányák, de külszíni fejtést már nem folytatnak. A falu házainak 99%-a helyi kőből épült, és az országban több helyen is használták építőelemként (Tihany). A bányászat után a rendezetlen, kiüresedett köves gödrök egy részét rekultiválták, helyükön parkok, játszótér található.

A falumúzeumban gyűjtik a község életét, múltját bemutató régi fényképeket és a múltban használt tárgyakat.

1782-ben építették a ma is műemléki védelem alatt álló barokk stílusú római katolikus templomot, melyet a 4. században vértanúságot szenvedett Antiochiai Szent Margit tiszteletére szenteltek fel. A főoltár mögötti falra erősített keretes kép is őt ábrázolja.

A település látnivalója a Szent Antal-kápolna, emlékmű és emlékpark is. Az eredetileg 1815-ben emelt kápolnát Páduai Szent Antal tiszteletének ajánlották fel, aki a szegények védőszentje. Az idők viszontagságai során elpusztult kápolna helyett 1862-ben alapjaitól újat építettek, természetesen kőből. 1984-ben és 2012 lett felújítva. „A kápolnát az összefogás szép példaként a helyi és az elszármazott falubeliek adományaiból a közösség újjította fel.” – áll az újrászentelés alkalmából készített emléktáblán.

2018-ban készült el a falu temetőjében a harangtorony, melyet az elhunytak emlékére állított az Egyházaskesző Község Önkormányzata, a falu lakói és az elszármazottak szívbéli adományaiból, ahogy az a harangtesten is olvasható.

Dr. Tormásy Artúr sírja is a temetőben található. 1877. december 21-én született Sopronban, és 1955. február 11-én hunyt el Egyházaskeszőn. Ő volt IV. Károly király gyóntató papja és dr. Habsburg Ottó nevelője, irodalomtanára. 1928-tól 1955-ös haláláig egyházaskeszői plébános volt.

A templom mögötti parkban található a Szentháromság-szobor, melyet 1896-ban ezredévi emlékül a teljes Szentháromság tiszteletére állítottak, de a község belterületén több útszéli kereszt is található.

Egyházaskesző lakosai büszkén őrzik szellemi értékeiket. Így Élő Árpád (Élő-pontrendszer megalkotója a sakkban), Keszei Vince (budapesti étteremtulajdonos) emlékét, akik Egyházaskesző szülöttjeként lettek híresek a világon. Feladatuknak tekintik, hogy tovább őrizzék és adják át gyermekeiknek vallási értékeiket, régi és új hagyományait és közösségi népszokásait (farsangolás, húsvéti locsolkodás, májusfaállítás, falubúcsú, szüreti felvonulás, pásztorjáték, falunap), családi népszokásait (lakodalmi szokások, disznóölés), nemzeti és családi ünnepeiket és a néptánc szeretetét. Viszló Tibor a hagyományok és a település múltjának őrzőjeként 2011-ben írt könyve a „Mozaikok” Egyházaskesző történetéből című helytörténeti könyv, melyre szintén büszkék az itt élők.

A községben működő intézmények: önkormányzati hivatal, konyha, római katolikus óvoda, idősek klubja, könyvtár, bolt, kocsmá, posta, orvosi és védőnői rendelő és a művelődési ház, melyet a játszótérrel és a parkokkal együtt közösségi színtérként is használnak. A gyerekek a szomszédos településekre járnak iskolába. Több egyesület és civil szerveződés is működik Egyházaskeszőn. Így a Polgárőr Egyesület és az Egyházaskesző Jövőjéért Egyesület, melynek alapszabályába nemrég az önkéntes tűzoltó egyesületi feladatok ellátása is bekerült.

Egyházaskesző főként mezőgazdasági település, több magánvállalkozó van, aki a földek művelésével és állattartással foglalkoznak. De működik egy gumiszalaggyártó és egy gumiból készült termékeket gyártó üzem, egy uniós sertéstelep, egy modern bentonit feldolgozó üzem és a több évtizede helyben működő Keszői Pékség.

A település polgármestere: Lendvai Jánosné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A település címere; A település lakói által épített kereszt egyike; Katolikus templom; Szent Antal-kápolna; Antiochiai Szent Margit katolikus templom belseje; Emlékmű a település eredetéről; Harangláb szentelés a temetőben; Falu látképe; Egyházaskeszői gyermek néptánc csoport; Falumúzeum; Kultúrház; Az önkormányzat többfunkciós épülete (hivatal, idősek klubja, orvosi rendelő); Őszi színek

EGYHÁZASKESZŐ

EGYHÁZASKESZŐ

Egyházaskesző is a village of 527 inhabitants, located in the north-western edge of Veszprém county, in the district of Pápa, between the Rába and the Marcal rivers.

The village is surrounded by large forests. Both the internal and external areas of the village are rich in minerals, including sand, stone, bentonite and alginite. Bentonite has been continuously excavated since 1998. The entire village is built on a rocky ridge. There are quarries, but open-cast mining is no longer practiced. 99% of the houses in the village were built of local stone, which has also been used as a building material in several places in the country (Tihany). After the end of mining, some of the untidy, empty stone pits were recultivated, and are now replaced by parks and playgrounds. The village museum has a collection of old photographs showing the life and history of the village and objects used in the past.

The Baroque Roman Catholic church, still a listed monument, was built in 1782 and was dedicated to St. Margaret of Antioch, martyred in the 4th century. Her portrait is framed on the wall behind the high altar.

Other attractions of the village are the chapel of St. Anthony, a monument and a memorial park. Originally built in 1815, the chapel was dedicated to St. Anthony of Padua, the patron saint of the poor. Destroyed by the ravages of time, the chapel was replaced by a new one in 1862, built from the foundations upwards, in stone, of course. It was restored in 1984 and 2012. "The chapel was renovated by the community as a fine example of cooperation, with donations from local and expatriate villagers." – says the plaque commemorating the reconsecration.

The bell tower in the village cemetery was completed in 2018, erected in memory of the deceased by the Municipality of Egyházaskesző, from the heartfelt donations of the village residents and expats, as can be read on the bell plaque. Dr. Artúr Tormásy's grave is also in the cemetery. He was born on 21 December 1877 in Sopron and died on 11 February 1955 in Egyházaskesző. He was confessor to King Charles IV and tutor and teacher of literature to Dr. Otto Habsburg. From 1928 until his death in 1955, he was parish priest of Egyházaskesző.

In the park behind the church, there is a statue of the Holy Trinity, which was erected in 1896 as a millennial memorial to the entire Holy Trinity, but there are also several roadside crosses in the village.

The inhabitants of Egyházaskesző proudly preserve their intellectual values. For example, the memory of Árpád Élő (creator of the Elo rating system in chess) and Vince Keszezy (restaurant owner in Budapest), who became famous all over the world as natives of Egyházaskesző. They consider it their duty to keep alive and pass on to their children their religious values, old and new traditions and community folk customs (carnival, Easter sprinkling, maypole, village feast, harvest parade, shepherd's play, village festival), family folk customs (wedding customs, pig killing), national and family celebrations and love of folk dancing.

As a guardian of the traditions and the past of the village, Tibor Viszló wrote a book in 2011 entitled "Mozaikok" Egyházaskesző történetéből (Mosaics from the History of Egyházaskesző), which is also a source of pride for the local people.

Institutions in the village include the municipal office, a kitchen, a Roman Catholic kindergarten, an old people's club, a library, a shop, a pub, a post office, a medical and health visitor's clinic and a community centre, which is used as a communal space, together with the playground and the parks. Children go to school in neighbouring villages.

There are also several associations and NGOs in Egyházaskesző. These include the Civil Guard Association and the Association for the Future of Egyházaskesző, whose statutes have recently been amended to include the role of a volunteer fire brigade.

Egyházaskesző is a mostly agricultural settlement, with several private entrepreneurs involved in land cultivation and animal husbandry. But there is also a rubber band factory, a factory producing rubber products, an EU pig farm, a modern bentonite factory and the Kesző Bakery, which has been operating locally for several decades.

The mayor of the settlement: Jánosné Lendvai

GIC

Gic község Veszprém megye északi részén, a Bakony egyik völgyében terül el, érinti a Pápa-Kisbér közút tengelyét.

Az eredetileg nemesi településű Gic a török „exkurzió” következtében lakatlanná válik, s gyakorlatilag a szabadságharcig pusztá maradt. Az 1857. évi összeírásban mint Csehi, Gerencsér és Hathalom elpusztult középkori falvak területének összevonásából keletkezett, mint úgynevezett uradalmi vagy eszmei község, igazgatását az uradalmi tisztek végezték.

Nevét középkori személynévből eredeztetik, 1235-ben Guechy, 1299-ben Gych formában említik oklevelek, 1542-ben az oszmán kegyetlenkedések miatt pusztává vált, 1785-ben is csak kisszámú lakosságot írnak össze itt. Azonban 1857-ben már 450-en laktak több település összevonása miatt.

A jelenlegi gici terület lakossága a felszabadulásig gazdasági cseléd volt a Jankovich uradalomban. A zártság, kötöttség ellenére kulturális tekintetben haladó tendenciát mutatott. A környéken itt vezették be először a nyolcosztályos tanítást, és a továbbtanulási lehetőségek is adottak voltak. Az uradalomban szakmunkás bizonyítványt szerezhettek a fiatalok, főleg lányok. Általában a nagyobb jövedelemmel rendelkezők tanulhattak tovább. A gróf hadirokkantházat – kórházat – állított fel, és az árva lányoknak varrást tanítottak.

A hagyományosan fiatal korösszetételű lakosság, a viszonylag magas gyerekszám az „egyéb” településben saját iskolát involvált, amely éveken keresztül a körzet anyaiskolája volt. Ennek teljes kiépítése a megyei támogatás hiányában elmaradt. A gyógypedagógiai intézet, később általános iskola és diákotthon, teljes kiépítése érdekében végül a falu iskoláját – a volt gazdasági épületet – bekebelezte.

Így a már szinte hagyományossá váló hierarchikus felépítés teljessé vált: a közigazgatás mellé sok egyébbel párhuzamosan az iskola is a központi településbe került. Az aktivitás elfojtása, a helyi törekvések gátlása a település elsorvadásával jár.

Az 1990. évi helyhatósági választásokat követően Gic önállósodott, önálló hivatalt hozott létre, jegyzőt alkalmazott, és a község rendelkezésére álló pénzből fejlesztésekbe fogott.

1997. január 1-től Bakonyszentiván és Gic Községek Körjegyzőségének, 1998. január 1-től 2011. december 31-ig Bakonyszentiván, Gic és Vanyola Községek Körjegyzőségének, 2012. január 1-től Bakonyszentiván, Gic, Pápateszér és Vanyola Községek Körjegyzőségének székhelye.

2013. január 1-től a Pápateszéri Közös Önkormányzati Hivatal Kirendeltsége.

A periférikus és városhiányos település több központ vonzóhatását érzi, ezt megyehatár-menti fekvése tovább élezi. A kisközség egyik jellemzője a kis népsűrűség, lakosságszáma jelenleg 363 fő, ebből körülbelül 76 nyugdíjas, a 18 éven aluliak száma körülbelül 65 fő, 222 fő a munkaképes korú lakosság, akik kis része helybe és a szomszéd településekre, illetve Győrbe járnak dolgozni.

A település – eltekintve a keleti rész zsellér lakás rendszerétől – az utóbbi 35 évben épült tiszta, fésűs településszerkezetűvé, ahol a 832. sz. KM. út – Nagy Lajos út – a tengely. Az úttól délre fekvő területre került az új lakásépítés, míg nagy távlatban a keleti zsellér lakás rész korszerűsítendő.

Gic jellemző épülete a Jankovich-Bésán-kastély, mely jelenleg magántulajdonban van.

A magyarországi Szent Jakab-zarándokút bencés kolostorokat összekötő ága, a Camino Benedictus a tihanyi bencés apátságtól indul, Gicen keresztül halad át, és mintegy 170 kilométer után ér a több mint 800 éves lébényi Szent Jakab-templomhoz. A zárandokút Magyarország szépségeivel teli tájain vezet, Gicre érve megcsodálhatjuk az ország egyetlen Szent Janka-templomát. Gic után először szántóföld szélén visz az út, kedves látványt nyújtó kis dombok között, majd erdei úton érhető el a pannoni főapátság.

A településen kerékpár-kiállítás is található. A múzeumban 100 évnel idősebb kerékpároktól napjaink különlegességei tekinthetők meg. Több száz kerékpárból áll a kiállítás, melyek időnként cserélődnek. A kiállítás a kerékpárbolt nyitvatartási idejében bármikor megtekinthető, egyéb időpontban telefonos egyeztetés szükséges.

A település polgármestere: Németh Adrienn

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Gic; Szent Janka-templom; Templom oltárkép; Kerékpár-kiállítás; Arany János utca névtáblája; Jankovich-Bésán-kastély; Gubás út; Milleniumi emlékkereszt a rendezvénytéren; Orvosi rendelő és önkormányzati hivatal; Jankovich-Bésán sétány

The village of Gic is located in the northern part of Veszprém county, in one of the valleys of the Bakony Mountains, touching the axis of the Pápa-Kisbér road.

Gic was originally a noble settlement but it became uninhabited as a result of the Turkish occupation and remained virtually a steppe until the War of Independence. In the census of 1857, it was recorded as a manorial or notional village formed by amalgamating the territory of the destroyed medieval villages of Csehi, Gerencsér and Hathalom, and it was administered by manorial officers.

Its name derived from a medieval personal name: documents mentioned it in the form of Guechy in 1235 and Gych in 1299. It became deserted in 1542 due to Ottoman atrocities and only a small population was listed here even in 1785. However, in 1857, already 450 people lived here due to the amalgamation of several settlements.

The residents of the present Gic area were farm servants in the Jankovich estate until the liberation. Despite its enclosed nature, it showed a progressive trend in cultural terms. Eight-grade teaching was first introduced here in the area, and opportunities for further education were also provided. At the estate, young people, especially girls, could obtain a skilled worker certificate. In general, people with high income had the chance to

study further. The count set up a hospital for war cripples and taught sewing to orphaned girls.

The traditionally young population and the relatively high number of children gave the “other category” settlement its own school, and it was the parent school in the district for years. Its complete construction failed to take place due to the lack of county support. Finally, the village school – the former farm building – was incorporated into the special education institute, which later served as a primary school and a student hostel.

The hierarchical structure, which had become almost traditional, was thus completed: along with public administration, the school was also transferred to the central municipality, along with many other things. The suppression of activities and the inhibition of local efforts withered the settlement.

After the municipal elections in 1990, Gic became independent, set up an independent office, employed a notary and used the available money to make improvements.

It was the Notary District seat of Bakonyszenthiván and Gic from 1 January 1997, the Notary District seat of Bakonyszenthiván, Gic and Vanyola from 1 January 1998 to 31 December 2011 and the Notary District seat of Bakonyszenthiván, Gic, Pápateszér and Vanyola from 1 January 2012.

Since 1 January 2013 it has been the Branch of the Pápateszér Joint Local Municipality Office.

The village – situated in a region that is peripheral and lacks towns – can feel the pulling force of several centres, which is further enhanced by its location along the county borders. One of the characteristic features of the small village is the low population density: currently 363 people, of which about 76 are retired, 65 people are under age of 18, 222 people are at working age and a small part of them go to work in the neighbouring settlements and Győr.

Apart from the cottar house system in the eastern part, the settlement has been built in the last 35 years in a clean, comb-type structure, where the axis is given by road no. 832 – Nagy Lajos road.

The typical building of Gic is the Jankovich-Bésán palace, which is currently privately owned.

The Camino Benedictus, the branch of the St. James Pilgrimage in Hungary that connects Benedictine monasteries, starts from the Benedictine abbey in Tihany, passes through Gic and after about 170 kilometres reaches the more than 800-year-old St. James Church in Lébény. The pilgrimage leads through beautiful landscapes of Hungary, and arriving at Gic you can admire the only church of St. Joan in the country. After Gic, the road first takes you along a farmland among lovely small hills, then the archabbey of Pannonhalma can be reached on a forest road.

There is also a bicycle exhibition in the village. In the museum, you can see bicycles that are more than 100 years old as well as today's specialities. Hundreds of bicycles are on display and they are changed from time to time. The exhibition can be visited at any time during the opening hours of the bicycle shop, but other times should be agreed on the telephone.

The mayor of the settlement: Adrienn Németh

Hajmáskér

Hajmáskér a Balaton északkeleti szegletétől 14 kilométerre fekszik, Várpalota és Veszprém között nagyjából félúton. A legközelebbi települések: dél felől Sóly, kelet felől Öskü, nyugat felől pedig a Veszprémhez tartozó Gyulafirátót (észak felől a községet a Tési-fennsík 400 méter feletti, kietlen magaslatai határolják).

A település főútja a kelet-nyugati irányban húzódó 8214-es út, amit a 8-as főúttal a 7216-os számú sólyi út tulajdonképpeni folytatásaként húzódó 8215-ös út köt össze; ténylegesen a két út kapcsolatát egy felüljárón áthaladó, öt számjegyű út biztosítja.

Hajmáskér történelme nagyon régi időkre nyúlik vissza. Területén a középkor óta magyar népcsoportok laknak; első ismert okleveles említése 1343-ból származik, amikor *Keer* formában jegyezték fel a nevét. 1424-ből *Hadmasker*, 1702-ből *Haymaskér* formában ismert a település neve. A falunév előtagja a hagyma szó nyelvjárási alakját, utótagja pedig a Kér törzsnevet őrzi, ez egyben arra utal, hogy kora középkori lakói ezen honfoglaló törzshöz tartoztak.

Lélekszáma a 18. század egyik összeírása szerint 379 volt, 1857-ben viszont már kerekén ezerfős lakosságát jegyezték fel, 1869-ben 929 volt a lakosságszám. Nagyobb mérvű gyarapodásnak a 20. század elején, a monarchia katonai kiképző tüzérségi főiskolájának megszerzése nyomán indult a település, amikor Ferenc József elrendelte, hogy Hajmáskéren önálló katonai tábor hozzanak létre. 1930-ban 2200, 1941-ben 4711 fő lakta a falut, illetve a laktanyaegyüttes közelébe épített lakótelepet. A községben 1945-ig hadiüzem is működött, 8-900 fős átlagos dolgozói létszámmal.

A falu központjában szürke, kastélyra hasonlító épület található, ez volt az 1907 és 1910 között megvalósított katonai tüzérségi és lövésziskola fő-

épülete. Sok különböző funkciójú épület sorakozott itt azokban az évtizedekben, amikor az itteni katonai tábor a fénykorát élte: szerepelt ezek között léghajógarázs, lovarda és vágóhíd is. Önálló táborként külön pénzneme is volt, ezek mind papírpénzek voltak: 10, 20, 50 filléres és 1, 2, 5, 10 koronás bankjegyek. Miután a második világháború végén kiszorították a térségből a német hadsereget, a hajmáskéri bázist a szovjet hadsereg vonta hatáskörébe, és birtokolta egészen 1990. november 15-ig (a Magyarországról való kivonuláskor az első szovjet katonai szerelvény Hajmáskérről indult).

Hajmáskér lakossága 1989 és 1999 között megduplázódott, lélekszáma a 2006. decemberi állapot szerint 3108 fő volt. A kiugró népességnövekedés fő oka az volt, hogy a szovjet laktanya felszámolása után az ahhoz tartozó tisztai lakások jobbára áron alul kerültek meghirdetésre, ami sok fiatal párt, családot vonzott a településre az ország különböző részeiről. A lakások jelentős részét az érintettek az állam által biztosított lakáscélú támogatás igénybevételével vásárolhatták meg.

A település határában kialakított hatalmas katonai lőtér Magyarország legnagyobb ilyen létesítménye, amely ma is működik, ezt a honvédség jelenleg is használja.

A település határában található a közelmúltban felújított Katonatemető, ahol több nemzet katonái nyugszanak.

A volt katonai tábor műemléki védettségű épületek felújításával valósult meg a Gábor Áron Általános Iskola, Községi Ház, Közérdekű Muzéális Kiállító Hely és Könyvtár és a Tornaterem.

A település polgármestere: Köbli Miklós

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Gábor Áron Általános Iskola; Csárda híd; Református templom; Kastély; Kiállítóhely és könyvtár; Katolikus templom és hősi emlékmű; Lurkó Óvoda; Községi ház; Tornaterem; Katonatemető

HAJMÁSKÉR

HAJMÁSKÉR

Hajmáskér

Hajmáskér is situated 14 kilometres from the north-eastern tip of Lake Balaton, about halfway between Várpalota and Veszprém. The nearest settlements are Sóly to the south, Öskü to the east and Gyulafirátót to the west (to the north, the village is bordered by the barren hills of the Tési plateau, over 400 metres above sea level).

The main road of the village is road no. 8214 running east-west, which is linked to main road no. 8 by road no. 8215, which is a continuation of road no. 7216 to Sóly; the two roads are actually linked by a five-digit road leading through an overpass.

The history of Hajmáskér dates back to very ancient times. Its area has been inhabited by Hungarian ethnic groups since the Middle Ages; the first known documentary record of the village dates back to 1343, when it was mentioned in the form of *Keer*. The name of the settlement is known as *Hadmasker* from 1424 and as *Haymaskér* from 1702. The prefix of the village name is the dialect form of the word 'onion' and the suffix preserves the name of the Kér tribe, also suggesting that its early medieval inhabitants belonged to this conquering tribe.

According to a census in the 18th century, the population was 379, but in 1857 it was already recorded at around 1000, and in 1869 it was 929. The village began to grow on a larger scale in the early 20th century, following the acquisition of the monarchy's military training artillery college, when Franz Joseph ordered the establishment of a self-sufficient military camp in Hajmáskér. In 1930, the village and the housing estate built near the barracks complex were inhabited by 2200 people, and in 1941 by 4711. The village also had a military factory until 1945, with an average workforce of 8-900.

In the centre of the village, there is a grey building resembling a castle, which was the main building of the military artillery and gunnery school, built between 1907 and 1910. Many buildings with different functions were erected here in the decades when the military camp here was in its heyday, including an airship garage, a riding school and a slaughterhouse. As a self-sufficient camp, it had its own currency, all paper money: 10, 20 and 50 filler notes and 1, 2, 5 and 10 crown notes. After the German army was pushed out of the area at the end of World War II, the Soviet army took over the Hajmáskér base and kept it until 15 November 1990 (the first Soviet military train left from Hajmáskér when the Soviet army was withdrawn from Hungary).

The population of Hajmáskér doubled between 1989 and 1999, reaching 3108 in December 2006. The main reason for the population boom was that after the Soviet barracks were dismantled, the officers' flats were mostly sold at reduced prices, which attracted many young couples and families from different parts of the country. Many of the flats were bought with the help of housing subsidies provided by the state.

The huge military shooting range on the outskirts of the settlement is the largest of its kind in Hungary and is still in operation today, being used by the Hungarian Defence Forces.

The recently renovated Soldiers' Cemetery, where soldiers of several nations are buried, is located on the outskirts of the settlement.

The Gábor Áron Primary School, the Community Centre, the Public Interest Museum Exhibition Space, the Library and the Gymnasium were built by renovating the listed buildings of the former military camp.

The mayor of the settlement: Miklós Köbli

KÁPTALANFA

Káptalanfa Veszprém megyében, Devecser és Sümeg város között félúton található, a Kígyós-patak mentén. Az Árpád-kori eredetű falu neve egykori birtokosának, a fehérvári káptalannak emlékét őrzi. A királyi birtok települést Mátyás király enyingi Török Ambrusnak és nejének, devecseri Csoron Katalinnak adományozta. A település a török időkben is lakott volt, és Káptalan falu néven adózott a devecseri várnak. A török idők után újra a Csoronok birtokába került. A XVII. századtól a jogutód Esterházy család devecseri uradalmához tartozott.

A község megélhetését a XX. századig a mezőgazdaság biztosította.

A vidéken gyakran vívtak csatákat, és vonultak át hadak. 1705-ben Káptalanfát a horvát bán csapatai felégették.

Az 1848-as forradalom idején a 790 lakosú faluból huszonhárman jelentkeztek a nemzetőrségbe, és a sümegi Kisfaludy Móric zászlóaljában részt vettek a pákozdi csatában.

A világháborúk során nagy vérveszteség érte a falut. Az elsőben 50, a másodikban 37 férfi esett el. 1945-ben Káptalanfát is megszállta a szovjet hadsereg, és rövid ideig hadikórháza is volt itt.

Káptalanfán 1777-ben indult meg a tanítás. A II. világháború előtt egy katolikus iskola működött három tanítóval. 1945 után állami körzeti iskolát alakítottak ki az urasági épületekből pedagóguslakásokkal.

2001-ben új, korszerűen felszerelt iskola épült, ahol jelenleg 8 osztályban 120 diák tanul, akiket 14 fő – többségében bejáró pedagógus – oktat. Az iskola mellett iskolai előkészítő oktatást végző óvoda is működik.

A falunak orvosi rendelője és gyógyszertára van. A rendelőben védőnői szolgálat is működik.

A falu sportéletében jelentős szerepet játszik a Káptalanfai Sportegyesület focicsapata. Néhány évig női foci is működött a faluban.

A helyi civil szerveződések az 1990-es évek elejétől működnek, például a Máltai Szeretetszolgálat. 2002-ben alakult meg a Szent János Polgári Kör, mely helyi lapot is működtet Káptalanfai Szó címmel. 2006-ban alakult meg a Káptalanfa Településért Egyesület, 2007-ben pedig a Káptalanfai Polgárőr Egyesület.

Korszerűen felújított művelődési ház és könyvtár ad teret a helyi rendezvényeknek. A lakosok számos közösségi programon, hivatalos megemlékezésen vehetnek részt: a március 15-i ünnepségen, júliusban a falunapon, szeptemberben a Mária-napi búcsún vagy az október 23-i ünnepi műsoron fáklyás felvonulással. Jelentős szerepe van az egyházközségi és civil rendezvényeknek is. Ilyen a virágvasárnapi körmenet, a Hősök Napi koszorúzás, a karácsonyi jótékonyági vásár és december 26-án délután a hagyományos Szent János hídi ünnepség.

A templom műemlék 1746 és 1750 között épült. Többször felújították, de eredeti, késő barokk stílusát megőrizték. Négy oltára van. A szószék és a keresztelőkút műemlék jellegű. Az orgona 1839-ben készült. A toronyban három harang lakozik. A nagyharang 1865-ben, a kisharang és lélekharang

1925-ben készült. A plébánia 1756 és 1777 között épült. Az anyakönyvek mellett számos értékes könyvet és iratot is őriz.

Káptalanfa hívő katolikus faluként kilenc papot és kilenc apácát adott az egyháznak. Idevalósi a sümegi főesperes és az ajkai esperes is.

A tehetős családok kőkereszteket építettek a faluban, melyek helyi védelem alatt állnak. A legrégebbi a temetői 48-as kereszt, emléktábláján a káptalanfai nemzetőrök névsorával. A falu I. és II. világháborús emlékműve a templom előtt található. A falu közparkjában kapott helyet a székelykapu, a Milleneumi-emlékmű, Trianon-emlékmű és a Molnár-kereszt. A Szent János hídon látható a Nepomuki Szent János-szobor.

A természetet kedvelők számára kiváló pihenési (vadászati, horgászati) lehetőséget nyújt a településhez tartozó Sárosfő-pusztán lévő vadászház és a halastavak, felüdülést adnak az erdei séták, gombázások.

A település polgármestere: Csordás Gáspár

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Római katolikus templom; 48'-as kereszt a temetőben; Légifotó a faluról; Székelykapu a Molnár-kereszttel; Trianoni emlékmű; Fáklyás felvonulás október 23-án; Székelykapu szentelés 2021-ben; Általános iskola; Falunap a sportpályán; Piknik a Szent János hídnál; Művelődési ház; Hősi emlékmű

KÁPTALANFA

fotó: Györkös

fotó: Györkös

KÁPTALANFA

KEMENESHŐGYÉSZ

Kemeneshőgyész község a Dunántúlon, a Kisalföld szélén, a Kemenes-alja és a Marcal-medence találkozásánál fekszik Veszprém megyében, a Pápai járásban. 1951 előtt Vas megyéhez tartozott. Északról Magyargencs, délről Szergény, délkeletről Békás és Mezőlak, nyugatról Kemenesmagasi határolja. A csaknem teljesen sík, kavicsos dombháton és a Marcal árteréből kiemelkedett homokszigeten, teraszokon szántóföldek, akácok, rétek váltakozva terülnek el.

A települést a korai középkorban királyi hermelinvadások, azaz hölgyészek alapították. Erre utal a község neve is, melynek írásos említésére első ízben 1272-ben kerül sor hivatalos okmányon.

Kemeneshőgyész község emblematikus épülete a XIX. században már biztosan állt Radó-kastély és az impozáns épülethez tartozó kéthektáros kastélypark. Pannonhalmi iratok alapján valószínű, hogy Radó nádor volt a család megalapítója, aki I. András király uralkodása alatt – 1057-ben – töltötte be e tisztséget. A család utolsó tagja Radó Elemér, aki utód nélkül halt meg 1936 körül. Vele együtt Radó Kálmán és felesége, Vimmer Lujza a kemeneshőgyészi köztemető elkülönített részében, a Gömbös-Radó sírkertben nyugszanak.

Az alig 500 fős falunak két temploma van. A Magyar Katolikus Lexikon szerint katolikus temploma már 1332-ben állt, melyet a hívek Mindenszentek tiszteletére építettek. Az 1640-es években már az evangélikus gyülekezet használta a templomot, amit a törökök 1683-ban fölégettek. A templom az 1700-as években újra a katolikusok birtokába került, melyet 1778-ban renováltak és szentéllyel bővítették. Tornya az 1860-as években épült hozzá, és ezt követően nyerte el mai arculatát. A templomot Nagyboldogasszony tiszteletére szenteltek fel, azóta is ezt a nevet viseli. Különös értéke

az egyenes végfal előtt historizáló oltárépítmény, mely keretezi a lényegi mondanivalót, Feszty Masa hatalmas oltárképét.

Az új evangélikus templom alapkövét 1784-ben helyezik el, és 1787-ben szentelik fel, tornyát 1906-ban toldják hozzá. Oltárszószerk a késő-barokk leegyszerűsített formáival, architektonikus elemekből, fából épült, az oltárkép pedig Jankó Kálmán falusiasan festménye 1858-ból, mely Jézus mennybemenetelét ábrázolja. Megemlítendő, hogy a lelkészlak udvarán áll Beliczai Jónás (1764-1845) táblabíró, egyházi énekszerző, író és esperes vörös márvány síremléke.

A településen számos emlékmű található. Az I. világháború áldozatairól az egyházi felekezetek külön-külön a saját templomukban emlékeztek meg, a II. világháború hősi halottainak tiszteletére az 1990-es években a helyi önkormányzat állított emléket, míg a legújabb alkotás a trianoni békediktátum 100. évfordulójára készült turul-emlékmű, melynek érdekessége, hogy azt kizárólag az önkormányzat dolgozói, illetve egy helyi hagyományőrző egyesület tagjai tervezték, és építették meg.

A községben minden évben megemlékeznek a jeles ünnepekről, történelmi eseményekről, és számos kulturális, valamint szórakoztató rendezvényt tartanak, melyek közül a lakosság körében legnépszerűbb a szeptember első szombatján tartandó falunap.

Kemeneshőgyésznek 2020. óta három testvértelepülése van: a székelyföldi Csíkcsicsó község, a felvidéki Nyárasd település, valamint a muravidéki Völgyifalu. A Nemzeti Összetartozás Napján minden évben közösen emlékeznek meg az önkormányzatok a fájó trianoni békediktátumról.

A település polgármestere: Kovács Tamás Imre

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Marcal folyó; Evangélikus templom; Oltár a katolikus templomban; Katolikus templom; Radó-kastély; Polgármesteri hivatal; Sport park; Turul-szobor; Nemzeti Összetartozás Napja (2021); Nemzeti Összetartozás Park; II. világháborús emlékmű; Temető-park

KEMENESHŐGYÉSZ

KEMENESHŐGYÉSZ

KEMENESHŐGYÉSZ

The village of Kemeneshőgyész is located in Transdanubia, on the edge of the Little Plain, at the confluence of the Kemenesalja region and the Marcal Basin, in the Pápa District, in Veszprém County. Before 1951 it belonged to Vas county. It is bordered on the north by Magyargencs, on the south by Szergény, on the southeast by Békás and Mezőlak and on the west by Kemenesmagasi. Farmlands, acacia woods and meadows are located alternately on the almost completely flat, pebble covered hilltop and on the sand island, which rises from the floodplain of the Marcal river.

The settlement was founded in the early Middle Ages by royal ermine hunters (hölgyész). This is also indicated by the name of the village, which was first mentioned in writing in an official document from 1272.

The emblematic building of Kemeneshőgyész village is the Radó palace, which already stood in the 19th century, and the two-hectare castle park that belongs to the imposing building. According to documents from Pannonhalma, it is probable that Palatine Radó was the founder of the family, who held this position in 1057, during the reign of King Andrew I. The last member of the family is Elemér Radó, who died in around 1936 without a successor. Together with him, Kálmán Radó and his wife, Lujza Vimmer, rest in the Gömbös-Radó graveyard, which is a separate part in the public cemetery of Kemeneshőgyész.

The village has barely 500 residents and two churches. According to the Hungarian Catholic Lexicon, the believers built the Catholic church as early as 1332, in honour of the All Saints. In the 1640s the Lutheran congregation used the church, which was burnt down by the Turks in 1683. The church was re-occupied by the Catholics in the 1700s, and in 1778 it was renovated and expanded with a shrine. Its current tower was added in the 1860s and it gained its current image subsequently. The church was dedicated to the Assumption of Mary, and it has had this name since then.

Its special value is the historicising altar structure in front of the straight end wall, which sets a framework for the essential message: the huge altarpiece by Masa Feszty.

The foundation stone of the new Lutheran church was laid in 1784, the church was consecrated in 1787, and its tower was added in 1906. The altar pulpit, with its simplified late Baroque forms, was built of architectonic elements and wood, and the altarpiece – a painting by Kálmán Jankó – was made in 1858 and depicts the ascension of Jesus. It should also be mentioned that the red marble tomb of Jónás Beliczai (1764-1845), appeal court judge, church song composer, writer and dean, stands in the courtyard of the vicarage.

There are several monuments in the village. The church denominations commemorated the victims of World War I separately, in their own church. The local municipality erected a memorial in the 1990s in honour of the heroic dead of World War II. The latest creation is the Turul Monument, dedicated to the 100th anniversary of the Treaty of Trianon – its interesting feature is that it was designed and built exclusively by the municipal workers and the members of a local tradition-preserving association.

Every year the village commemorates prominent holidays and historical events and organises many cultural and entertainment programmes: the most popular with the residents is the Village Day held on the first Saturday in September.

Since 2020, Kemeneshőgyész has had three twin settlements: the village of Csíkcsicsó in Transylvania, the village of Nyárasd in the Highlands (today Slovakia) and the village of Völgyifalu in Muravidék (Prekmurje). Every year, on the Day of National Unity, the municipalities join to commemorate the painful Treaty of Trianon.

The mayor of the settlement: Tamás Imre Kovács

KEMENESSZENTPÉTER

A település a Kemenesháton, a Rába folyó jobb partján fekszik. A térség már az ókorban is lakott volt, ezt bizonyítják a falu határában a korabeli Saváriát (Szombathelyt) Arrabonával (Győrrel) összekötő római út mentén feltárt halomsírok.

A magyar államiség kialakulását követően a közigazgatásilag és földrajzilag is peremterületnek számító térségben élők megélhetését csak tovább nehezítette a gyenge minőségű kavicsos öntéstalajon való gazdálkodás. A korabeli birtokközpontoktól távol élő kis létszámú közösség, birtok (de inkább puszta) és mint ilyen pusztult el 1683 körül, amikor a török felégette.

A török kiűzését követően Milkovits János pápoci prépost, győri kanonok kedvezményeket biztosítva telepítette újra a lakosságot – Zalából, Csallóközből, Erdélyből. Új időszámítás vette kezdetét Kemenesszentpéteren, melynek jeles dátuma 1758. Ekkor épült a korábbi helyiek által fából emelt templom helyén – Sághy Mihály pápoci perjel költségén – Kemenesszentpéter jelenlegi ékkövének, a Szent Péter és Pál apostolok templomának az alapja. Eredeti freskóit korának legismertebb templomi festője, Dorfmeister István készítette. Az épület 1829-ben két tornyot kapott, így vált a mai Magyarország területén található 41 kéttornyú barokk templom egyikévé.

1852-ben épült a település kis kápolnája az állattartók, juhászok védőszentjének tiszteletére.

A falu határában található úgynevezett Erzsébet-liget a Ferenc József császár hitvesének halálát követően kibontakozó Erzsébet-kultusz máig megmaradt és őrzött kultúrtörténeti emlékhelye.

Az 1779-ben Mária Terézia rendelete alapján a szombathelyi káptalanhoz kerülő kemenesszentpéteri birtokon élt és gazdatisztként dolgozott Horváth Antal. Gyermekai révén országos hírnévre tett szert, művészeket adott a hazának. Fia, Horváth József festőművészként szerzett elévülhetetlen érdemeket. Lánya, Bozzay Margit korának haladó szellemű újságírója volt, íróként sokat tett a nők társadalmi megítélésének jobbá tételéért. Harmadik gyermeke, Horváth László pedig elismert mezőgazdasági szakíróként tevékenykedett.

A falu fejlődésének csúcspontját a II. világháború után érte el a termelőszövetkezet működésének ideje alatt. Veszprém megyéhez 1954 óta tartozik a település, azon belül a Pápai járásban található. Ezt megelőzően két évig Győr-Sopron megye, 1952-ig pedig Vas megye közigazgatási területe volt.

A település polgármestere: Törekiné Takács Beáta

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Rákóczi Ferenc utcai díszített fal; Szent Vendel-kápolna; Szent Péter és Pál apostol oltalmára bízott római katolikus templom; I-II. világháborús emlékmű; A templom oltára; Pinkóc pusztai kőkereszt; Horváth Emlékház; Falunap; Erzsébet-liget; Bíborvirág Táncsoport; Péter-Pál napi búcsú; Rába folyó

KEMENESSZENTPÉTER

KEMENESSZENTPÉTER

KEMENESSZENTPÉTER

The settlement is located in Kemeneshát, on the right bank of the river Rába. The area has been inhabited since ancient times, as evidenced by the burial mounds excavated along the Roman road connecting the contemporary Savaria (Szombathely) with Arrabona (Győr) on the outskirts of the village.

After establishing the Hungarian statehood, farming on poor-quality, gravelled alluvial soil made livelihood more difficult for the inhabitants of the region, which was considered a peripheral area both administratively and geographically. The small community living away from the contemporary estate centres and its property (or rather steppe) was destroyed around 1683 as it was burnt down by the Turks.

After the expulsion of the Turks, János Milkovits, provost of Pápoc and canon of Győr, resettled the population from Zala, Csallóköz and Transylvania by providing discounts. A new era began in Kemenesszentpéter from the prominent date of 1758. This is when the foundation was built – at the expense of Mihály Sággy, prior of Pápoc – for the church of St. Peter and Paul apostles, the current jewel of Kemenesszentpéter, on the site of the former wooden church erected by the locals. Its original frescoes were made by István Dorfmeister, the most famous church painter of his time. The building was given two towers in 1829, thus becoming one of the 41 two-tower Baroque churches in present-day Hungary.

The small chapel of the settlement was built in 1852 in honour of the patron saint of animal keepers and shepherds.

The Erzsébet grove on the outskirts of the village is a cultural history memorial site of the Elizabeth cult that has survived and has been preserved since the death of the wife of Emperor Franz Joseph.

According to the decree by Maria Theresa in 1779, Antal Horváth lived and worked as a farm officer on the estate in Kemenesszentpéter, which was added to the Szombathely cathedral chapter. He gained a national reputation through his children, and gave artists to his homeland. His son, József Horváth, earned timeless merits as a painter. His daughter, Margit Bozzay, was a progressive journalist of her age, doing much as a writer to improve the social perception of women. His third child, László Horváth, worked as a recognised agricultural writer.

The development of the village had its peak after WWII, during the operation of the production cooperative. The settlement has belonged to Veszprém County since 1954, within this, it is located in the Pápa district. Before that, it was the administrative area of Győr-Sopron County for two years and belonged to Vas County until 1952.

The mayor of the settlement: Mrs. Beáta Törekiné Takács

KIRÁLYSZENTISTVÁN

Királyszentistván 500 fős kistelepülés, mely a Balatontól 6 km-re húzódó Séd-patak völgyében fekszik, Veszprémtől 12 km távolságra. A völgyből és e kistelepülést szegélyező dombokról egyszerre nyílik kilátás a Bakony vonulatára, valamint a Balatonra. A hagyomány szerint Sóly és Királyszentistván határában zajlott le 997-ben a történelmi jelentőségű csata, amelyben István fejedelem legyőzte az ellene lázadó pogány Koppányt. Első királyunk emlékét nevében is őrző falut „Zenth Istwan”-ként említik (1488), mint a veszprémi vár földjén épült települést. A középkori település a mai helyén feküdt, ezt bizonyítják a falu fő utcájában előkerült Árpád-kori cserép- és késő középkori kerámialeletek, valamint a feltárt sírhelyek is. A középkorban három vízimalom is működött a településen, egynek az épülete még ma is fellelhető. A falu a XVI. században többször elpusztult, 1650-től a Zichy családé volt. A Monarchia 1908-as katonai nagygyakorlatát a község határában fújták le. A díszszemlét megtekintette I. Ferenc József apostoli király is, akkor kapta a király előnevet a falu.

Királyszentistvánt földművelő faluként tartották számon, lakosai mindvégig röghöz kötött jobbágyok voltak. Lakosai a XX. század második felében a földművelés mellett állattenyésztésből éltek. A település fejlődése Veszprém és a Balaton-környék iparosodásával egyidőben kezdődött meg, a század második felére az összlakosság mintegy háromnegyedét ipari munkások alkották.

Aki ma Királyszentistvánra látogat, megtekintheti a református templomot – amely 1839 és 1842 között épült – és a templom előtt látható mille-

niumi díszkutat. A településen négy park található. A falu központjában a Szent István park látható, mely egyben szabadtéri rendezvények helyszíne is, mivel kiépített nézőtérrel rendelkezik. A parkban álló Szent István-szobor Nagy András faszobrász alkotása. A szabadidő hasznos eltöltését biztosítják az itt elhelyezett kültéri kondieszközök, illetve filagória ad lehetőséget pihenésre, beszélgetésre. A Fő utca – Deák Ferenc utca kereszteződésében található parkban látható Dienes Attila szobrászművész alkotása: Szent István bronz mellszobra. A szobor a Szent István Szövetség ajándéka, melynek alapító tagja Királyszentistván. A Leader Kultúrpark a település játszótere mellett helyezkedik el, amely szintén lehetőséget biztosít rendezvények lebonyolítására, elsősorban családi nap, sütögetések, gyereknap és sportrendezvények helyszíne, illetve a Kék-túra útvonal egyik bélyegző pontja is itt található. A Kossuth utcában kialakított pihenőparkban fedett kiülők, sakk- és malomasztal, egyensúlyozó rönkpálya, valamint teqball-asztal biztosít a családoknak és baráti társaságoknak kapcsolódási lehetőséget.

Kirándulásra az egész falu határa alkalmas, mely festői szépségű, növényvilága változatos. Nyár elején domboldalain szemet gyönyörködtetően hullámszik az árvalányhaj.

A 2021. évben átadott Királyszentistván-Litér kerékpárút biztosítja a Balaton, illetve a megyeszékhely kerékpárral történő elérését.

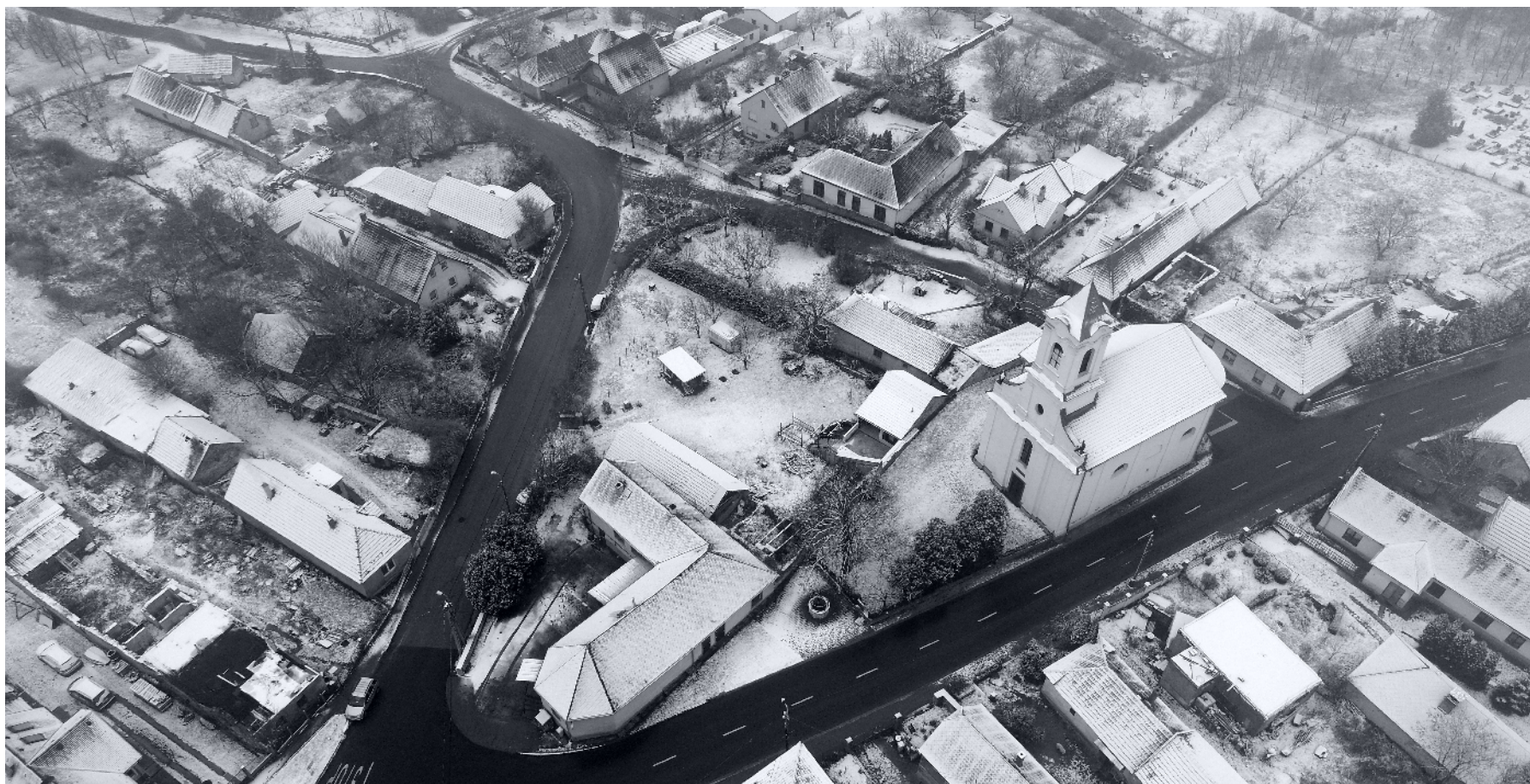
A település polgármestere: Kőszegi Ilona

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A felvételeken a település értékei, épített és természeti, humán öröksége jelenik meg. Mindaz ami a múlt, és amit a jelenben dolgozó, alkotó helyiek tesznek hozzá településükhöz.

KIRÁLYSZENTISTVÁN

KIRÁLYSZENTISTVÁN

KIRÁLYSZENTISTVÁN

Királyszentistván is a small settlement with 500 residents, located in the valley of the Séd stream, 6 km from Lake Balaton and 12 km from Veszprém. The valley and the hills bordering this small settlement offer a simultaneous view of the Bakony mountain range and Lake Balaton. According to tradition, the battle of historical significance where Prince Stephen defeated the rebellious pagan Koppány took place on the border of Sóly and Királyszentistván in 997. The village, which also preserves the memory of our first king in its name, is mentioned as “Zenth Istwan” (1488) as a settlement built on the land of the Veszprém castle. The medieval settlement was located on the site of the present village, which is evidenced by the Árpadian pottery and the late medieval ceramic finds on the main street of the village as well as by the excavated tombs. In the Middle Ages there were three watermills in the settlement, and one of these buildings can still be seen today. The village was destroyed several times in the 16th century, and from 1650 it belonged to the Zichy family. The comprehensive military exercise of the Monarchy in 1908 was ended on the outskirts of the village. The parade was also visited by the apostolic king Francis Joseph I, and this is when the village was given the first part of its name (Király – King).

Királyszentistván was considered a farming village, and its inhabitants were serfs attached to the land. In the second half of the 20th century, its residents made a living from animal husbandry in addition to farming. The development of the settlement began at the same time as the industrialisation of Veszprém and the Lake Balaton area. By the second half of the century, about three-quarters of the total population were industrial

workers.

Anyone who visits Királyszentistván today can see the Reformed Church, built between 1839 and 1842, and the millennium fountain in front of the church. There are four parks in the settlement. In the village centre you can see the St. Stephen's Park, which is also a venue for outdoor events, as it has a built auditorium. The statue of St. Stephen in the park is the work of wood sculptor András Nagy. Useful leisure time is provided by the outdoor fitness equipment placed here, and the summer house provides an opportunity to relax and talk. Saint Stephen's bronze bust, the work of sculptor Attila Dienes, can be seen in the park at the intersection of Fő utca and Ferenc Deák utca. The statue is a gift from the St. Stephen's Association, where Királyszentistván is a founding member. The Leader Culture Park is located next to the playground of the settlement and provides opportunities for events, mainly family days, barbecues, children's days and sports events, and it is one of the checkpoints of the Blue Trail. The recreation park in Kossuth utca offers covered seats, a chess and nine men's morris board, a balancing log walk and a teqball table for families and groups of friends.

The border of the whole village is suitable for hiking as it offers a picturesque sight and has a diverse flora. In early summer, eye-catching feather grass waves along the hillsides.

The Királyszentistván-Litér cycle path, handed over in 2021, provides access to Lake Balaton and to the county seat town by bicycle.

The mayor of the settlement: Ilona Kőszegi

KISCSŐSZ

A falu a Somló-Ság tengelyének gyöngyszemeként a Kisalföld déli peremén fekszik. Neve a besenyő-kun eredetű „csősz” szavunkból ered. Területe bizonyíthatóan a Fejér megyei Csősz, a királyi tárnokok (csőszörző, raktáros) földje volt, valószínű, hogy ez a falu is lakói hivatásáról kapta a nevét. Később királyi adományként került a somlóvásárhelyi apácák birtokába, lakói jobbágysorban éltek. A község első említése 1211-ben történt. 1426-ban a vásárhelyi apácáké, 1488-ban pedig Újlaki Lőrinc birtoka. Erdődy Péter, Crohon János kegyúri jog alapján Csősz is sajátjuknak tekintették. A törökök 1596-ban pusztították el. A premontrei apácák örökébe lépő uraság, a Pozsonyban székelő óbudai klarisszák úrbérperében, 1613-ban megnövelte a terheket. Kiscsősz 1773-ban magyar falu volt, egytanítós iskolával. 1698-ban népessége tiszta katolikus. Templomát és a tanítói lakot a hívek építették 1672-ben. A XVIII. század végén a kamara birtoka a közel félezer lakosú község. A XIX. században kis területének a felét erdő borította. 1891-ben óriási tűzvész pusztított végig a falun. Az itt élő emberek még mindig emlegetik, amit a nagyszüleik meséltek, miszerint az egy méter átmérőjű akácfák is lángra kaptak. A falu fele ekkor leégett, de fáradhatatlan lakói újjáépítették.

Az egykor 5-600 főt is számláló település ma alig több mint száz lakost számlál. Népességének fogyása az elmúlt két évtizedben megállni látszott, sőt, remélhető a helyi társadalom frissülése, létszámának emelkedése is.

Az Élő Forrás Hagyományörző Egyesület szervezőmunkájának köszönhetően 2005-ben került először megrendezésre a Kiscsősz Pajtafesztivál, mely ma már a magyar népzene, néptánc világának egyik legkiemelkedőbb rendezvénye. Ismertségére és népszerűségére jellemző, hogy a világ minden részéről érkeznek ide érdeklődők, elsősorban a diaszpóra magyarságát képviselve. Gyakori a magyar népi kultúra iránt érdeklődő, más nemzeteket képviselő vendégek látogatása is. A Kiscsősz Pajtafesztivál összeforrt a néptáncos és a hangszeres népi zenét bemutató nemzetközi táborral, melyet a híres Dűvő zenekar és a legismertebb néptáncos szakemberek vezetnek. A nyári fesztiválból kialakuló kulturális atmoszféra alapozta meg az immár egész évre kiterjedő kulturális tevékenységet, mely jóval meszebb mutat az egyszerű rendezvényszervezésnél. A programok sokrétűsége minden társadalmi csoportot megérint, és már nemcsak a távolról érkező turisták, hanem a helyi közösség számára is új dimenziókat nyit.

Kiscsősz székhellyel működik a Balla Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola, melyben a régió közel négyszáz gyermeke tanulhat néptáncot, népzene és népi kézművességet. Lassan egy évtizede bontogatja szárnyait a Hunyor Népfőiskola, mely elsősorban a felnőtt közösségek szellemi és lelki épülését szolgálja. A programok folyamatossá válása megerősítette a helyi szolgáltatásokat is, többen foglalkoznak szálláshely-szolgáltatással, östermelői-feldolgozó tevékenységgel. Erősödött a civil szervezeti élet is, virágzásnak indult a Kiscsősz Község Jövőjéért Alapítvány és az Apte Művészeti

Egyesület. A nyári eseménysorozat mellett kiemelt hangsúlyt kapott a szeptemberi „Együttélésben” Fesztivál, a falu védőszentje, Szent Imre tiszteletére rendezett Kiscsősz Búcsú, a Nagy László költő (a szomszédos Iszák szülötte) által felgyűjtött regölést éltető Kárpát-medencei Regős Találkozó, a Kiscsősz Farsang és a májusi Mediawave Film és Zenei Együttélés.

A település büszke helyi értéktárára, melyben a római katolikus templom, a Petőfi utcai Kereszt, az I. és II. világháborús emlékmű, a Kiscsősz Interaktív Faluház, a kiscsősz artézi kút, Tóth Sándor munkássága és öröksége, Szűcs Lajos kovácmester tudása, Bornemissza Jenő pedagógiai munkája, Kovács Tiborné természetből fakadó gyógyászati tudása mellett a kiscsősz „Nyújtott Kőtt” is helyet kapott. Az elmúlt években több közösségi épülettel gazdagodott Kiscsősz, így megépült a Kiscsősz Táncház, a Hunyor Regionális Népi Kézműves Alkotóház, a Kultúrpagta és a Bivaly Fogadó is.

A település polgármestere: Kovács Norbert

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

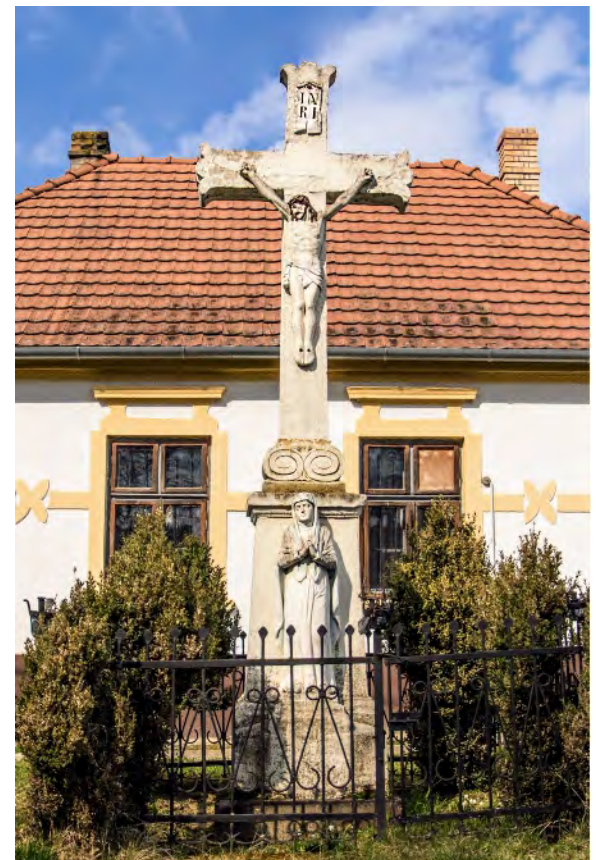
Római katolikus templom; Karikázó a templom előtt; Falujáró regösök; Ők is "állandó lakosok"; A Dunántúl legnagyobb szövőműhelye; Kiscsősz gasztronómiai szentély; Kovácműhely; A kerámia szakkör kiállítása; Kétszáz éves csengettyű; "A munka nemesít"; Nemzetközi népzenei mesterkurzus; Hittel, erénnyel...;

Ég és Föld egysége - repcétábla a falu határában

KISCSŐSZ

KISCSŐSZ

KISCSŐSZ

The village is located on the southern edge of the Little Hungarian Plain, as the pearl of the Somló-Ság axis. Its name comes from our word "csősz" (hayward) of Pecheneg-Cuman origin. Its territory was the land of Csősz in Fejér County, the land of the royal servants (hayward guard, warehouse keeper), it is probable that this village also got its name from the vocation of its inhabitants. Later it became the property of the nuns of Somlóvásárhely as a royal donation, its inhabitants lived as serfs. The village was first mentioned in 1211. In 1426 it belonged to the nuns of Vásárhely, and in 1488 it was the land of Lőrinc Újlaki. Péter Erdődy and János Crohon also considered Csősz to be their own by law. It was destroyed by the Turks in 1596. In 1613, the landlord who inherited it from the nuns of Premontre, increased the burdens in the tenancy lawsuit of the Poor Clares of Óbuda, based in Bratislava. Kiscsősz was a Hungarian village in 1773, with a one-teacher school. In 1698 its population was pure Catholic. Its church and teacher's house were built by the believers in 1672. At the end of the 18th century, it was a village owned by the Chamber with nearly half a thousand inhabitants. In the 19th century, half of its small area was covered with forest. In 1891, a huge fire destroyed the village. People here still mention what their grandparents said about acacia trees of one meter in diameter also catching fire. Half of the village then burned down but was rebuilt by tireless inhabitants. The settlement, which once numbered 5-600 people, now has just over a hundred inhabitants. The decline of its population has seemed to stop in the last two decades, and it is even hoped that the local society will be refreshed and increase in population.

Thanks to the organizing work of the Living Source Tradition Preservation Association, the Kiscsősz Barn Festival was held for the first time in 2005, which is now one of the most outstanding events in the world of Hungarian folk music and folk dance. The event is so noteworthy that people come from all over the world, primarily representing the Hungarian diaspora. Visitors from other nations interested in Hungarian folk culture are also frequent. The Kiscsősz Barn Festival is an international camp of folk

dancers and instrumental folk music, led by the famous Dűvő band and the best-known folk dancers. The cultural atmosphere created by the summer festival laid the foundation for the year-round cultural activity, which goes far beyond the simple organization of events. The diversity of programs touches all social groups and opens new dimensions not only for tourists from afar but also for the local community.

Zoltán Balla Primary School of Art operates in Kiscsősz, where nearly four hundred children of the region can learn folk dances, folk music and folk crafts. The Hunyor Folk School has been slowly unfolding for a decade, serving primarily the mental and spiritual construction of adult communities. The continuous programs also strengthened local services, with many engaged in accommodation services and primary agricultural production and processing. The lives of the non-governmental organizations also strengthened, the Foundation for the Future of Kiscsősz Village and the Apte Art Association started to flourish. In addition to the summer series of events, special emphasis was placed on the "Cohabitation" Festival in September, the Kiscsősz Festival, held in honor of St. Imre, the patron saint of the village, the regular Regős Meeting of the Carpathian Basin, bringing to life the regölés' collected by the poet László Nagy (born in the neighboring Iszkáz), the Kiscsőszi Carnival and the May Mediawave Film and Music Togetherness.

The settlement is proud of its local values, in which the Roman Catholic Church, the Cross on Petőfi Street, the World War I and II memorial, the Kiscsősz Interactive Village House, the Kiscsősz artesian well, the work and heritage of Sándor Tóth, the knowledge of blacksmith Lajos Szűcs, the pedagogical work of Jenő Bornemissza, Tiborné Kovács's natural medical knowledge and the Kiscsősz „Nyújtott Kőtt”. In recent years, Kiscsősz has been enriched with several community buildings, such as the Kiscsősz Dance House, the Hunyor Regional Folk Craft Creative House, the Cultural Barn and the Buffalo Inn.

Mayor of the settlement: Norbert Kovács

KISPIRIT

Kispirit község a Devecseri járásban található, a Somló és a Ság-hegy között, a Marcal völgyében, Veszprém és Vas megye határánál. A Kisalföld talán egyetlen olyan helye, ahonnan mindkét tanúhegy gyönyörűen látszik. A települést északra szántók, rétek övezik. Délre – közvetlen mellette – nagyrészt erdők határolják. Kültérületén a szántók, rétek megközelítőleg egyenlő arányban vannak jelen. A szomszéd falu, Nagypirit mindössze fél kilométerre fekszik.

A települést 1532-ben említik először, neve valószínűleg személynévből (Pierre, Peir) származik. A középkorban Pirit néven jegyzik.

Lakossága egyetlen nemesekből és jobbágyokból állt, abban az időben a Csoron család uralja a paraszti réteget. 1545-ben Török Bálint csapatai megszállták a települést, mindenét felélték vagy elhurcolták. 1556-ban pusztta, 1567-től török uralom alá kerül, elnéptelenedett. 1690-ben már újra lakott hely. A XVII. század közepén az itt élők már Pápa városához tartozó katonáskodó személyek, akik nem függenek mint jobbágyok.

1773-ban református magyar falu, egytanítós iskolával. 1785-ben lakosainak száma 253 fő. A XX. század végére 124 fő a lakosság létszáma, így a falu állománya már abban az időben csökkenésnek indult.

1818-ban épült egy csárda is, ami népszerű volt a lakosság körében, sok híres bakonyi betyár is megfordult ott, többek között az utolsó híres bakonyi betyár, Savanyú Jóska. A betyároknak és a csárdának ma már csak az emléke él. A csárdát 1941-ben szétrombolták, helyén ma lakóház áll.

A harangláb 1737-ből származik. A református templomot 1793. szeptember 4-én kezdték építeni, és 1794 júliusában szentelték fel. Az épület népies késő barokk stílusú, 120 személyes. Tornyában két harang lakik. A 329 kg-os harangot Seltenhofer Frigyes öntötte 1925-ben Sopronban, a 183 kg-osat Mendl János Győrt 1835-ben. A templom a település egyetlen keresztény épülete.

A kultúrház 1958-ban avatták fel, mely azóta felújításon esett át, és ma is rendezvények helyszínéül szolgál.

1945. január 1-től a kis község a Nagypiriti körjegyzőséghez tartozott. 1950. október 22-én Kispirit és Nagypirit községek Nagypirit székhellyel közös községi tanácsot választottak. 1970-ben a Csögle és Nagypirit községi tanácsokat egyesítették, és a közös tanács területét Adorjánháza községgel kibővítették. Jelenleg a település a Túskevári Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik.

Az I. és II. világháború elesettjeinek emlékére emlékművet állítottak. Az első világháborúban 27-en, a másodikban 12-en haltak hősi halált a faluból.

A helység kiemelkedő épülete a Kovácsműhely. A műhely nagymértékben segítette a helyi mezőgazdászok életét, és a falu mai napig eredeti állapotában megőrizte az épületet, valamint a berendezések egy részét a történelmi múlt felidézése okán.

A régi iskola épületében kialakításra került egy 30 fős ifjúsági szálláshely, melyhez nagy füves, árnyékos kert tartozik, ezáltal igazi falusi környezetben található.

Szabadtéri közösségi tér, pihenőhely szintén fellelhető, amely ünnepi események, közösségi rendezvények színhelye.

A községben egy civil szervezet működik, a Kispiriti Faluvédő Egyesület, melynek 21 tagja van. A falu díszítésében, ünnep- és hétköznapijainak változatosságát tételében vesznek részt. Vezetője Walcz Lászlóné.

Kispirit törekszik a fejlődésre, az elmúlt években pályázat útján megtörtént a temető fejlesztése, valamint több kommunális eszköz beszerzése, ezáltal élhető és élvezhető környezetet biztosítva. A falu nyugodt és tiszta természettel, valamint nagy szeretettel várja látogatóit!

A település polgármestere: Németh Jenő Ferenc

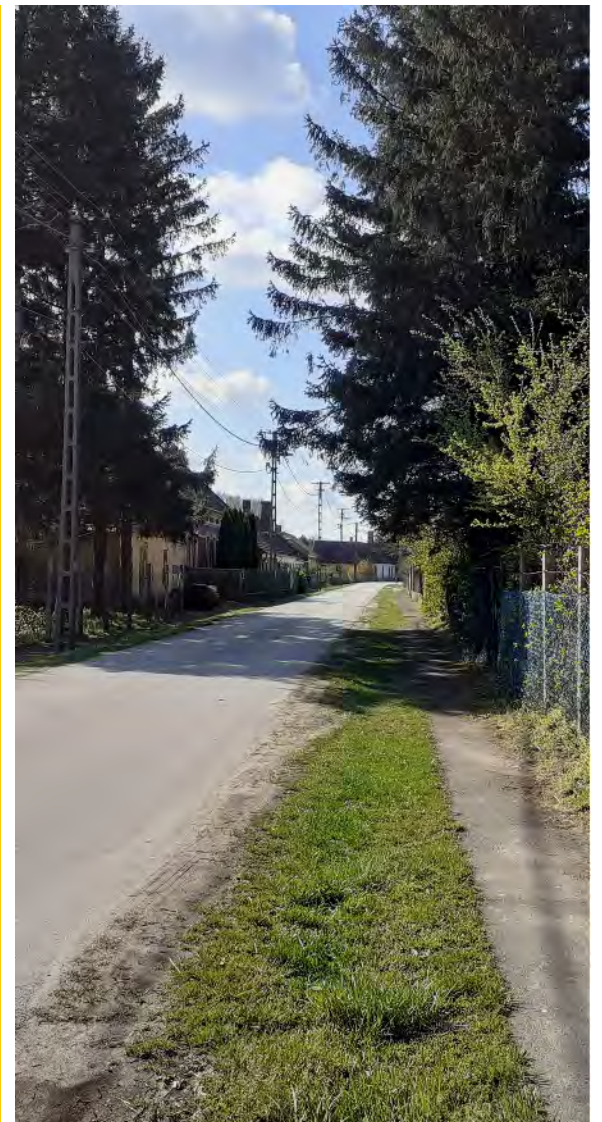
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kovácsműhely; Temető; Templom és harangláb; Kültéri közösségi hely és pihenőhely; Kultúrház és polgármesteri hivatal; Hősi emlékmű; Utcakép; Utcakép a templommal

KISPIRIT

KISPIRIT

The village of Kispirit is located in the Devecser District, between Somló and Ság Hill, in the Marcal valley, on the border of Veszprém and Vas Counties. Possibly the only place on the Little Hungarian Plain from which both witness mountains can be seen beautifully. The settlement is surrounded by arable land and meadows to the north. To the south, right next to it, it is largely bordered by forests. On its outskirts, fields and meadows are present in approximately equal proportions. The neighboring village of Nagypirit is only half a kilometer away.

The settlement was first mentioned in 1532, its name probably comes from a personal name (Pierre, Peir). In the Middle Ages it was listed as Pirit.

Its population consisted of one-land nobles and serfs. At that time the Csoron family dominated the peasantry. In 1545, the troops of Bálint Török occupied the settlement, destroying or taking everything away. In 1556 it was abandoned, but from 1567 it was under Turkish rule, it was depopulated. In 1690 it was already inhabited again. By the middle of the 17th century, the inhabitants were military personnel belonging to the city of Pápa, who had no dependence as serfs.

In 1773 it was a Reformed Hungarian village with a one-teacher school. In 1785 it had a population of 253. By the end of the 20th century, the population was 124, so the population of the village began to decline at that time.

An inn was built in 1818, which was popular with the population, and many famous Bakony outlaws visited it, including the last famous Bakony outlaw, Jóska Savanyú. Today, only the memory of the outlaws and the inn is alive. The inn was demolished in 1941 and is now a residential building is standing in its place.

The belfry dates from 1737. Construction of the Reformed Church began on September 4, 1793 and was consecrated in July of 1794. The building is in a folk style late baroque, for 120 people. There are two bells in its tower. The 329 kg bell was cast by Frigyes Seltenhofer in Sopron in 1925, and the 183 kg bell by János Mendl in Győr in 1835. The church is the only Christian building in the village.

The house of culture was inaugurated in 1958 and has since been renovated and still serves as a venue for events.

From January 1, 1945, the small village belonged to the Nagypirit District Notary's Office. On October 22, 1950, the villages of Kispirit and Nagypirit elected a joint village council with the seat of Nagypirit. In 1970, the village councils of Csögle and Nagypirit were merged, and the area of the joint council was expanded with the village of Adorjánháza. Currently, the settlement belongs to the Tüskevár Joint Local Government Office.

A monument was erected to commemorate the fallen of World War I and World War II. In World War I, 27 and in World War II, 12 died a heroic death from the village.

The outstanding building of the locality is the Blacksmith's Workshop. The workshop greatly helped the lives of local farmers, and the village has preserved the building in its original condition to this day, as well as some of the equipment to a recollect the historical past.

In the old school building, a youth hostel for 30 people has been set up, which has a large grassy, shady garden, thus it is located in a real rural environment.

There is also an outdoor community space and a resting place, which is a venue for festive events and community events.

There is one non-governmental organization in the village, the Kispirit Village Protection Association, with 21 members. They take part in decorating the village and making its holidays and everyday life more varied. Its leader is Vera Simon Sándorné.

Kispirit strives for development, in recent years the cemetery has been developed through tenders and several communal tools have been procured, thus providing a livable and enjoyable environment. The village awaits its visitors with calm and clean nature and great love!

The mayor of the settlement is Jenő Ferenc Németh

KUP

Kup község a Közép-Dunántúlon, Veszprém megyében található, területileg besorolva a Pápai kistérségbe.

A település már az újkőkorból is lakott volt, de az itt végzett régészeti kutatások során a bronzkorból és a rómaiak idejéből is kerültek elő leletek. A falu nevét egy 1240-ből való oklevél említette először írásos formában, ekkor a pápai uradalomhoz tartozott. Később Szapolyai István, majd a 16. századtól az Enyingi Török család birtoka lett. A török hódoltság alatt Kup is elnéptelenedett, de a török idők elmúlásával újra benépesült. Az enyingi Török család kihalása után a falut az Esterházy család kapta meg adományként. Lakossága a 18. század végén 600 és 900 fő között mozgott, de lakóinak száma mára egyre csökken. Ma a lakosság száma 448 fő.

A település nevezetessége a református templom (1811) és a Szent György római katolikus templom (1847), ami a 2021-es évben került felújításra. A falu erdős részén 2003-ban létrehozták az Esterházy Erdészeti Erdei Iskola és Oktatási Központot és az egy és négy km hosszú Tallós Pálról elnevezett tanösvényeket. E védett erdőben található a védett halvány sáfrány lelőhelye is.

Közös önkormányzati hivatal a fenntartó község önkormányzatának, a hivatal székhelye Pápakovácsi. Községi könyvtárral rendelkezik a település, valamint a Vadrózsa Német Nemzetiségi Óvoda várja a kicsiket. A Magyar Falu Program keretében jelentős összeget nyert a falu, melyet utak felújítására, közösségi épület (kulturális ház) felújítására, közösségszervező alkalmazására, új falugondnoki szolgálathoz gépjármű beszerzésére használták fel.

Kup község nevezetes személyei:

- Antal József görzsönyi lelkész, pápai esperes (1835-1866).
- 1817 és 1833 között a kupi református gyülekezet lelképásztora volt Édes Gergely költő.
- Itt született Fülöp József (1864-1949) lelkész, református egyházi író.

Kup kicsi, csendes, de annál nagyobb értékekkel bíró falu, a kirándulásra, pihenésre vágyók látogassanak el a környékre!

A település polgármestere: Varga Imre

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A felvételeken a település értékei, épített és természeti, humán öröksége jelenik meg. Mindaz ami a múlt, és amit a jelenben dolgozó, alkotó helyiek tesznek hozzá településükhöz.

KUP

The village of Kup is located in Veszprém County, Central Transdanubia, territorially classified in the Pápa small region.

The settlement was already inhabited in the Neolithic Age, but archeological excavations carried out here also revealed finds from the Bronze Age and Roman times. The name of the village was first mentioned in writing in a charter from 1240, when it belonged to the Pápa estate. Later it was owned by István Szapolyai, and from the 16th century by the Török family from Enying. Kup also became depopulated during the Turkish occupation, but was repopulated after the Turkish times. After the extinction of the Török family from Enying, the village was given to the Esterházy family as a donation. Its population was between 600 to 900 at the end of the 18th century, but today this number keeps declining. Today it has 448 residents.

The sights of the settlement are the Reformed Church (1811) and the Roman Catholic Church of St. George (1847), which was renovated in 2021. The Esterházy Forestry School and Education Centre and the 1 and 4 km long study trails named after Pál Tallós were established in 2003 in the wooded part of the village. This protected forest is also home to the protected Illyrian crocus.

The joint municipality office is located in Pápakovácsi. The village has a library and the little ones go to the Vadrózsa (Wild Rose) German National Kindergarten. Under the Hungarian Village Programme, the village won significant funds that were used for renovating roads and the community building (culture centre), for employing a community organiser and for purchasing a motor vehicle for a new village caretaker service.

Famous people in Kup:

- József Antal, pastor of Görzsöny, dean of Pápa (1835-1866).
- Poet Gergely Édes was the pastor of the Reformed congregation between 1817 and 1833.
- József Fülöp (1864-1949), pastor and Reformed church writer, was born here.

Kup is a small, quiet village with significant values. Those who like hiking and seek relaxation are welcome to the area!

The mayor of the settlement: Imre Varga

LESENCEFALU

Lesencefalu a Balatontól 6 kilométer távolságra a Keszthelyi-fennsík északi oldalán fekszik egy gesztenyefáktól, erdőktől és szőlőktől övezett zárt völgyben. A legközelebbi városok: Tapolca, Keszthely és Sümeg. Az első írásos emlékek 1365-ben, majd 1516-ban említették Németfalu néven. Feltételezhető, hogy a településnév előtagja német telepésekre utal. 1564-ben a török elfoglalja. Tóti Lengyel Krisztina házasságkötése után férje, Nedeczky Károly lesz a földbirtokos. Tőle a Festeticsek szerzik meg, s a keszthelyi uradalmukhoz csatolják, de 1768-tól ismét a Nedeczkyek birtokolják. 1770-ben már Németfaluban is volt felekezeti iskola. A tanítók az írásra, olvasásra való tanításon túl kántor, harangozó és a településen jegyzői feladatokat is elláttak. 1940. január 19-én a település nevét Lesencenémefaluról Lesencefalura módosították. A falu ebben az időben kétosztályos, két tanerős általános iskolával rendelkezett. A világháborúk hősi halottjainak emlékére a templomkertben felállított emlékmű őrzi.

A falu közepén álló templom Péter nevű plébánosát már 1421-ben említették a korabeli írásos emlékek. A templom jelenlegi formáját 1808-1809-ben nyerte el, amikor Nedeczky Károly veszprémi nagyprépost átalakította, mely során új szentélyt, oltárt, sekrestyét és kórust építettek, a toronyba pedig két harangot tettek. Az átépített templomot Szent Péter és Szent Pál tiszteletére szentelték. Az 1806-ban elhelyezett belső berendezési tárgyak napjainkban is megtalálhatóak. A falu védőszentje, Szent Péter névnapja utáni szombaton van a község legnagyobb rendezvénye, a családi nap.

A szőlőültetvények közötti dombon található a 18. század második felében épített, barokk stílusú Szent Donát-kápolna. Tornya nincs, csupán a

bejárat fölötti nyitott harangtartóval rendelkezik, amelyben egy harang van elhelyezve. Az oltárasztalt fából készítette a 18. század második felében egy ismeretlen helyi mester. A kápolna berendezéséhez tartozik, és jelenleg a templomban található két hársfából faragott barokk stílusú faszobor, amelyek egy kálváriáról származnak, Szent Jánost és Szűz Máriát ábrázolják. A környékbeli településekkel közösen szervezett hagyományörző szüreti felvonulásuk, a Lesencéktől a Balatonig című rendezvény nagy népszerűségnek örvend.

A Keszthelyi-fennsík dolomittömege hazánk egyik legváltozatosabb élővilágú vidéke, különlegesen gazdag, egyedi értékeket is tartalmazó flórával és faunával. Közel 80 védett növényfaj ismert, mint például a nőszirmfélék, orchideák, árvalányhajak, kökörccsinek, körtikék, szegfűfélék. Állatvilága, különösen a gerinctelen fauna ma is nagyon gazdag. Számos olyan bogár- és lepkefaj élőhelye, amely országosan is ritka (pl.: láncos futrinka, lapos kékfutrinka, kis szarvasbogár, illetve kis apollólepke). A madarak egy része öreg fákban alakítja ki a fészkelőhelyét. Ezek közül gyakoriak a különböző cinege-fajok. A környék megismerését a közeli tanösvények és a Kéktúra útvonal is segíti, mely már Lesencefalun keresztül is áthalad.

A község a Balaton-felvidéki borvidékhez tartozik. A szőlőtermesztésnek ezeréves hagyománya van a község területén. Jellemző szőlőfajták és borok: Olaszrizling, Rizlingszilváni, Zöldveltelini. A helyi termelők borait kóstolhatjuk meg az évente megrendezésre kerülő bortúra alkalmával.

A település polgármestere: Dr. Kázmér-Nyirő Katalin

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Szent Péter és Pál-templom; Felújított régi típusú lakóépület; Szent Péter és Pál-templom; Szent Donát-kápolna; Templomharang; Szent Teréz szobra a templomban; Szent Donát-kápolna; Látkép a templomtoronnyal; Falu látkép; Lesencefalú környezete; Lesencefalú erdeje; Lesencefalú új játszótere

LESENCEFALU

LESENCEFALU

LESENCEFALU

Lesencefalú is located 6 km from Lake Balaton, on the northern side of the Keszthely plateau, in a closed valley surrounded by chestnut trees, forests and vineyards. Nearby towns are Tapolca, Keszthely and Sümeg. The first written records mentioned it as Németsfalú in 1365 and in 1516. It can be assumed that the prefix of the settlement name refers to German settlers. In 1564 it was occupied by the Turks. After the marriage of Krisztina Tóti Lengyel, her husband, Károly Nedeczky, became the landowner. Later it was acquired from him by the Festetics family and was annexed to their estate in Keszthely, but from 1768 it was once again owned by the Nedeczky family. In 1770 there was already a denominational school in Németsfalú. In addition to teaching reading and writing, the teachers also worked as cantors, bell ringers and notaries at the settlement. On 19 January 1940, the name of the settlement was changed from Lesencenémetsfalú to Lesencefalú. At that time, the village had a two-grade elementary school with two teachers. The monument erected in the church garden preserves the memory of the heroic dead of the world wars.

Péter, the parish priest of the church in the middle of the village was already mentioned in 1421 in the contemporary written records. The church got its current form in 1808-1809, when it was transformed by Károly Nedeczky, grand provost of Veszprém, and a new shrine, an altar, a vestry and a choir were built and two bells were placed in the tower. The rebuilt church was dedicated in honour of St. Peter and St. Paul. The interior furnishings placed in 1806 can still be found today. The family day, the biggest event of the village, is held on the Saturday after the name day of St. Peter, the patron saint of the village.

The baroque chapel of St. Donat, built in the second half of the 18th century, is located on the hill among the vineyards. It has no tower, only an open bell holder above the entrance, in which a bell is placed. The altarpiece was made of wood in the second half of the 18th century by an unknown local master. Two Baroque statues carved from lime wood, originating from a calvary and depicting St. John and the Virgin Mary, are part of the furnishings of the chapel and are currently located in the church. A very popular event is the traditional harvest parade from the Lesence region to Lake Balaton, organised together with the surrounding settlements.

The dolomite mass of the Keszthely plateau is one of the most diverse regions in Hungary, with a particularly rich flora and fauna containing unique values. Nearly 80 protected plant species are known here, for example, iris, orchid, stipa, plusatilla, pyrola and carnation. Its wildlife, especially the invertebrate fauna, is very rich also today. It is the habitat of many species of beetles and butterflies that are rare nationwide (e.g., carabus problematicus, carabus intricatus, lesser stag beetle and clouded Apollo). Some of the birds form their nesting grounds in old trees. Different tit species are common. Discovering the area is also helped by the nearby study trails and the Blue Trail route, which already passes through Lesencefalú as well.

The village belongs to the Balaton Highlands wine region. Viticulture has a thousand-year-old tradition in the village. Local grape varieties and wines are: Welschriesling, Müller-Thurgau, Grüner Veltliner. You can taste the wines of local producers during the annual wine tour.

The mayor of the settlement: Dr. Katalin Kázmér-Nyirő

LESENCEISTVÁND

A Keszthelyi-fennsík és a Tapolcai-medence szélén, a Lesence-patak mellett fekszik, Zala és Veszprém megye határánál. Kelet felől vulkanikus hegyek láncolata és a Bakony erdői övezik. Sümeg felől a 84-es számú főút határolja, amely csatlakozik a Balaton északi partján húzódó 71-es főúthoz. A Keszthely felől ide érkezők szőlőhelyek között kanyarogva, csodálatos panorámában gyönyörködhetnek.

A település neve először 1328-ban Lessenche-Istvand néven fordul elő. Az Istvánd helységnév az István személynévből képződött, a Lesence előtag a patak nevére utal. Urai a 14. században a Dersfiek voltak, akik a Pannonhalmi Bencés Főapátsággal pereskedtek, s a faluhoz csere révén jutottak a pannonhalmi apátságtól.

A lakosság létalapját mindig a földművelés és a szőlőtermelés alkotta. Leginkább rozst termeltek. A szőlőhegy a falu határában „Istvándi-hegy” néven vált ismertté. Egyéb haszonbevételeik között mindig fontos volt az állattenyésztés, a halászat a Balatonban és a gesztenye termelése. Iparral a lakosok sokáig nem foglalkoztak. A település fejlődését kezdetben a török, később a földesúrhoz való viszony határozta meg. A török már 1545-ben elfoglalta a települést. 1553-tól a 17. századig az egész szántói járás a töröknek hódolt, és fizette az adót. A hosszabb lakott időszak után, a török uralom végén Lesenceistvánd elnéptelenedett. 1692-ben kezdték újratelepíteni magyar lakossággal.

Az 1720 körüli években indult az a gazdasági fejlődés, amely a század végére erőteljes fellendülést eredményezett. A Keszthely és Tapolca között fekvő Istvánd a 19. század folyamán a duplájára növelte a népességét. Határa viszonylag nagy kiterjedésűvé vált.

Földesurai között a dokumentumok az Esterházy, a Fényes, a Thiele, a Nedeczky familiát említették, a 19. század végén földbirtokosa gróf Esterházy Pál volt.

Lesenceistvándon – Tapolca és a közeli bányavidékek közelsége miatt – jelentős volt a nem mezőgazdaságból élő népesség aránya. A közelmúltban növekedtek az ipari munkalehetőségek. A foglalkozási megoszlásban bekövetkezett változást tükrözte a falukép alakulása is. Több mint száz tágas, szép családi ház épült. Az utcák rendezettekké váltak, és mindenütt az egyik oldalon kövezett járda biztosítja a sármentes közlekedést. A házak előtt kiskertek, mögöttük konyhakertek, gyümölcsösök virulnak. A falu 1959-től bitumenes úttal kapcsolódott a környező községekhez. Új vegyesbolt, élelmiszerbolt, általános iskola, egészségház, kultúrház, óvoda is épült. Egykori külterülete, Uzsabánya ma önálló bányásztelepülés 465 lakossal, 132 házzal, villanyvilágítással, vízvezetékkel, csatornahálózattal. A falu határában elpusztult Gárdonyi Pabar és Szentlélekpuszta nevű középkori települések emlékét és nyomait hasonló nevű dűlőnevek őrzik.

Lesenceistvánd gyönyörű környezetű, jó levegőjű békés lakosságú nyugat-magyarországi kis település, a pihenés biztos bázisa. Legmagasabb pontja a Kő-orra hely, amely 403 méter. A település közigazgatásilag a nyolc kilométerre fekvő Tapolcához kötődik. A lakosság fő munkáltatója a zalahalápi BEFAG Rt., valamint az uzsai kőbánya és a tapolcai Bakony-Művek. A helyi vállalkozók száma 23, legtöbbször építőipari tevékenységet folytat.

A település polgármestere: Tóth Csaba

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Lesenceistvánd látképe madártávlatból; Szent Jakab-templom; Mária-kápolna; Kecskvár-kilátó; Ravatalozó; Önkormányzati hivatal; Vegyesbolt; Óvoda főzőkonyha-épületszárny; Százholdas Pagony Óvoda; Szent István sétány – pihenőhely; Egészségház; Művelődési ház – színpad és zeneudvar

LESENCEISTVÁND

LESENCEISTVÁND

LESENCEISTVÁND

It is located on the edge of the Keszthely plateau and the Tapolca basin, next to the Lesence stream, on the border of Zala and Veszprém counties. To the east it is surrounded by a chain of volcanic mountains and the forests of the Bakony. It is bordered on the Sümeg side by main road no. 84, which connects to main road no. 71 on the northern shore of Lake Balaton. Those coming here from Keszthely can meander through vineyards and enjoy a wonderful panorama.

The name of the settlement first appeared in 1328 as Lessenche-Istvánd. The place name Istvánd was formed from the personal name István, and the prefix Lesence refers to the name of the stream. In the 14th century, the village was owned by the Dersfi family, who litigated with the Benedictine Archabbey of Pannonhalma and acquired the village from the Abbey of Pannonhalma through exchange.

The population always made a living from agriculture and viticulture. They mainly grew rye. The vineyard hill on the outskirts of the village became known as "Istvándi hill". Other income was mainly gained from animal husbandry, fishing in Lake Balaton and chestnut production. The residents did not deal with any industry for a long time. The development of the settlement was initially determined by the relationship with the Turks and later with the landlord. The Turks occupied the settlement as early as in 1545. From 1553 to the 17th century, the entire Szántó district was subject to the Turks and paid tax to them. After a longer period of occupation, Lesenceistvánd became depopulated at the end of Turkish rule. They began to resettle the Hungarian population in 1692.

Economic development began in the years around 1720, and resulted in a strong boom by the end of the century. Istvánd, located between Keszthely and Tapolca, doubled its population during the 19th century. Its border became relatively large.

The documents mentioned the Esterházy, Fényes, Thiele and Nedeczky families as its landlords and at the end of the 19th century its landowner was Count Pál Esterházy.

The proportion of non-agricultural population was significant in Lesenceistvánd due to the proximity of Tapolca and the nearby mining areas. Industrial job opportunities have increased recently. The change in the distribution by jobs has also been reflected in the development of the village landscape. More than a hundred beautiful, spacious family houses have been built. The streets have become tidy and mud-free traffic is ensured by pavement on one side of the streets. There are small gardens in front of the houses and kitchen gardens and orchards behind them. Since 1959, the village has been connected to the surrounding villages by a bituminous road. A new convenience store, a food store, a primary school, a health centre, a culture house and a kindergarten were also built. Its former outskirt, Uzabánya, is now an independent mining settlement with 465 inhabitants, 132 houses, electric lighting, water supply and sewerage. The memory and the traces of the medieval settlements Gárdonyi Pabar and Szentlélekpuszta, which were destroyed outside the village, are preserved by similarly named outskirt areas.

Lesenceistvánd is a small settlement in western Hungary, with a beautiful environment, fresh air and a peaceful population and a safe base for relaxation. Its highest point is the Kő-orra, which is 403 metres high. The settlement is administratively connected to Tapolca, which is eight kilometres away. The main employer of the population is BEFAG Rt. in Zalahaláp, the quarry in Uzsa and the Bakony-Művek in Tapolca. The number of local contractors is 23, most of them engaged in construction.

The mayor of the settlement: Csaba Tóth

LOVÁSZPATONA

Lovászpátóna 1224 lelkes község Veszprém megye északi részén, a Bakonyalja és a Sokoró vidékének találkozásánál.

A község területe az őskortól lakottnak tekinthető, bronz és római kori leletek is előkerültek a környékről. Legutóbb 2020-ban egy római kori szarkofág az i.u-i 300-as évekből.

Első írásos említése 1353-ból származik. A patona szó egy személynévből eredhet, nevének első része királyi lovászok jelenlétére utal. A középkorban a Pápától északkeletre elterülő vidék legjelentősebb településévé fejlődött. 1405-ben mint mezővárost említik. Legnagyobb birtokosai a Garai, a Thury, a Hathalmi és a néhai Kolos családok voltak. Virágzásának a török hadjáratok vetettek véget. 1531-ben felégették, a 16-17. század fordulóján egy időre el is néptelenedett. 1738-ban Festetics József kapja királyi adományként.

A településen értékes műemlékek találhatók. A késő barokk stílusú kastélyt gróf Festetics Ferenc építteti 1794-től, de a befejező munkákat 1808-ban már gróf Somogyi József alkancellár végezteti, miután felvásárolja. A kastély épülete körül értékes faállományú angolparkot hoznak létre, mely ma is díszje a falu központjának. Itt található egy országos védettségű 5 méter kerületű, 22 méter magas fekete fenyő, mely több mint kétszáz éves. A kastély legutolsó tulajdonosa a rédei gróf Eszterházy család volt 1903-tól 1945-ig. A háború után tiszthelyettes képzőként működött 1995-ig, majd átadták iskolának.

A kastélytól nem messze, a község központjában, a Kossuth téren álló evangélikus templom egyike a kevés középkorból megmaradt egyházi épületeknek. Legrégibbi része a 13. században épült román stílusban, későbbi bővítései kora gótikusak. A török időkben elszennvedett kárait 1711-ben javították ki, ezek már a barokk kor emlékei. A templom berendezései a 18-19.

századból származnak. Figyelemre méltóak a hajó homlokzatán előkerült 16. századi falképművek.

A község római katolikus temploma a Kossuth utca elején áll. Az épület elődjét 1760-ban építette Festetics Ferenc barokk stílusban. A 19. század végére kicsinek bizonyult épület helyére 1844-ben emelték a ma látható klasszicista stílusú templomot.

A Kossuth téren állították fel a község világháborúban elesett hőseinek emlékműveit.

A településen élők büszkék a lovászpátónai születésű vagy kötődésű személyekre: dr. Babics Antal Kossuth-díjas urológus orvosprofesszor; Bánki Donát mérnök; dr. Beke Ferenc Kossuth-díjas növénynevelő; az európai hírű Horn Miklós növénynevelő; Kollár Kálmán karnagy (Veszprém és Lovászpátóna díszpolgára).

A falu fejlődésének fontos létesítményei az 1960-ban épült emeletes tanács háza (ma polgármesteri hivatal) és posta, fogorvosi rendelő, gyógyszerár, takarékszövetkezet, kisáruház, tűzoltószertár.

1923 és 1960 között a Heiter majorban működött a Horn Miklós vezette rangos növénynevelő telep, számos méltán híres, itt nemesített növényfajttal, mint például a lovászpátónai rozsa.

A kulturális élet színesítői a „Lovászpátónai kastélynapok”, a „LÖV-TIK” íjásztalálkozó, szüreti felvonulás, az „Apáink szülőföldje” gyermektáborok, a helytörténeti kiállítás.

Lovászpátóna rendezett és szépülő utcaképpel, békés környezettel, a falut körülölelő erdők gazdag vadállományával, színes madárvilággal, tiszta levegővel, vendégházakkal és páratlan vendégszeretettel várja látogatóit.

A település polgármestere: Pintér Imre

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Légifelvétel a községről; Községháza; Árpád-kori evangélikus templom; Katolikus templom; Festetics-Somogyi-kastély; Kőfeszület; Öreg fa a parkban; Heiter; Légifelvétel az evangélikus templomról; Kiskajári fogadó; Fogatok a kastély udvarán; Lovászpátóna madártávlatból

LOVÁSZPATONA

LOVÁSZPATONA

LOVÁSZPATONA

Lovászpátóna is a village with 1224 residents in the northern part of Veszprém county, at the confluence of the Bakonyalja and Sokoró regions.

The area of the village has been inhabited since prehistoric times, and finds have also been excavated in the neighbourhood from the Bronze and Roman Ages. Most recently, in 2020, a Roman-era sarcophagus from the 300s A.D.

Its first written mention dates from 1353. The word patóna was probably a personal name, and the first part of its name refers to the presence of royal horsemen. In the Middle Ages, it developed into the most important settlement of the region to the northeast of Pápa. In 1405 it was mentioned as a market town. Its largest owners were the Garai, Thury, Hathalmi, and late Kolos families. Its heyday was ended by the Turkish campaigns. It was burned down in 1531 and became depopulated for some time at the turn of the 16th-17th centuries. In 1738, József Festetics received it as a royal gift.

There are valuable monuments in the settlement. The late Baroque palace was built by count Ferenc Festetics from 1794, but it was later acquired by vice-chancellor count József Somogyi and the finishing work was completed in 1808. An English park was created with valuable trees around the palace building, which is still the pride of the village centre. Here is a nationally protected, 22-metre-high black pine tree with a diameter of 5 metres, which is more than two hundred years old. The last owner of the palace was the count Eszterházy family of Réde from 1903 to 1945. After the war, the building functioned as a non-commissioned officer training centre until 1955, then it was turned into a school.

Not far from the palace, in the centre of the village, on Kossuth tér, stands the Lutheran church, one of the few church buildings surviving from the Middle Ages. The oldest part was built in Romanesque style in the 13th century, and its later extensions are early Gothic. The damage suffered in Turkish times was repaired in 1711, and this is already a reminder of the

Baroque era. The furnishings of the church are from the 18th-19th centuries. The traces of 16th-century murals on the nave façade are remarkable.

The Roman Catholic church of the village stands at the beginning of Kossuth utca. The predecessor of the building was erected in 1760 by Ferenc Festetics in Baroque style. The building proved to be small by the end of the 19th century and was replaced in 1844 by the Classicist-style church that can be seen today.

Monuments to the heroes of the village who fell in the world wars were erected in Kossuth tér.

People living in the settlement are proud of those born or attached to Lovászpátóna: dr. Antal Babics, Kossuth Prize-winning professor of urology; Donát Bánki, engineer; dr. Ferenc Beke, Kossuth Prize-winning plant breeder; Miklós Horn, plant breeder of European fame; Kálmán Kollár, conductor (honorary citizen of Veszprém and Lovászpátóna).

Important facilities for the development of the village are the two-storey council hall (now the mayor's office) and post office built in 1960, the dental surgery, the pharmacy, the savings cooperative, the small department store and a fire station.

Between 1923 and 1960, the prestigious plant breeding farm led by Miklós Horn operated in the Heiter major, with many deservedly famous plant varieties bred here, such as rye from Lovászpátóna.

Cultural life is diversified by the "Lovászpátóna palace days", the "LÖVTIK" archery meeting, the harvest parade, the "Homeland of our fathers" children's camps and the local history exhibition.

Lovászpátóna welcomes its visitors with a tidy and constantly beautified street scene, a peaceful environment, rich wildlife of the forests surrounding the village, colourful birdlife, clean air, guest houses and unparalleled hospitality.

The mayor of the settlement: Imre Pintér

MAGYARGENCS

A település Veszprém megyében, a Pápai járás területén, a Pápa, Cell-dömök, Csorna háromszög közepén helyezkedik el. Tájegységileg a Kemenesalja, Kemeneshát találkozásához sorolható. Első írásos említése 1268-ban fordul elő. jelenlegi lakosság száma 500 fő. Síkvidéki elhelyezkedéséből adódóan alapvetően mezőgazdasággal foglalkozó település, de mára jelentős az erdős területek aránya is.

A lakosság mindennapi ügyintézését helyben, a polgármesteri hivatalban végezheti. Az önkormányzat falugondnoki szolgálattal segíti a településen élőket. Helyben található napköziotthonos óvoda, illetve a szomszédos településen működő iskola alsó tagozatos tagintézményeként általános iskola is 1-4. osztályig.

A község rendelkezik háziorvosi, fogorvosi és körzeti védőnői rendeléssel, így az alapvető egészségügyi ellátás helyben biztosított. Magyarrencsen jelenleg három vegyesbolt, egy mezőgazdasági bolt, két vendéglátóhely üzemel. Működik postahivatal, könyvtár is faluban.

A közösségi élet helyszíne a sportpálya, illetve a közösségi ház.

Magyarrencsen a Széll-kastély neobarokk épületében 2009 óta található a Helytörténeti és Haditechnikai kiállítás, ahol a régmúlt falusi élet kelleit, illetve haditechnikai eszközöket tekinthetnek meg az ide látogatók. Igen népszerű a parkban található 24 darab katonai eszköz, köztük MIG-21-

es repülőgép, T-55-ös harckocsi, több ágyú, tarack és légvédelmi löveg is. Az épületben „Három generáció huszárjai” címmel állandó kiállítás látogatható, mely Hertelendy Miklós 1848-as huszár ezredesnek és leszármazottainak állít emléket, aki a szabadságharc után Magyarrencsen élt.

A település híres szülöttei, lakói többek között:

- Prof. Jakov Katz (1904-1998) – történelemtudós, a Jeruzsálemi Héber Egyetem volt rektora

- Dr. Böröcz Marcell (1998-1958) – bölcsészdoktor

- Barcza Boldizsár, nagyalásonyi (1812-1895) – '48-as szabadságharcos hős

- Hertelendy Miklós (1813-1877) – huszárezredes

- Károlyi Antal (1843-?) – Vas vármegye alispánja

- Soós Lajos (1879-1972) – zoológus, malakológus

- Deutsch Adolf (1888-1953) – tanár, szakíró, bölcsészdoktor

- Dr. Szücs István – Vas vármegye főispánja

- Háczy Kálmán (1828-1904) – A Zala megyei Gazdasági Bizottság elnöke

- Almásy Angéla (Markovitsné) (1940-2009) – textiltervező iparművész (bővebben: www.magyarrencs.hu)

A településen a kultúra szolgálatában a Magyarrencsi Dalkör áll, mely rendszeres fellépője a környékbeli rendezvényeknek.

Magyarrencs mindig is sportos település volt, bizonyítja ezt, hogy néhány éve NB-1-es pingpongszakosztállyal is büszkélkedhet. Népszerű a labdarúgás és a teke. Kurióznak számít a sportegyesület petanque szakosztálya, mely főleg az iskolások körében népszerű. A francia eredetű sportág művelésére 6 állásos pálya áll rendelkezésre.

A községben igazi nagyvadas vadásztársaság működik, mely főleg a településen élők, illetve ahhoz kötődő személyek részére biztosítja a szenvedély űzésére a lehetőséget. A horgászok a közeli Széll-mezei tavakon hódolhatnak sportjuknak.

Magyarrencsen felekezeti hovatartozás szerint alapvetően evangélikus és katolikus vallásúak élnek, a két történelmi egyház temploma építészeti örökségük részét képezi.

A „Hősligetben” állítottak emléket az I. és II. világháború hősi halottainak.

Nevezetes napok: pünkösdi búcsú, minden évben pünkösdkor. Falunap változó időpontban, az utóbbi években a búcsúhoz kapcsolódóan. Nyári szabadidős rendezvények, pl. bogrács-party, mely 2021-ben indult hagyományteremtő szándékkal.

Magyarrencs vendégszerető lakossága szeretettel fogad minden ide látogatót.

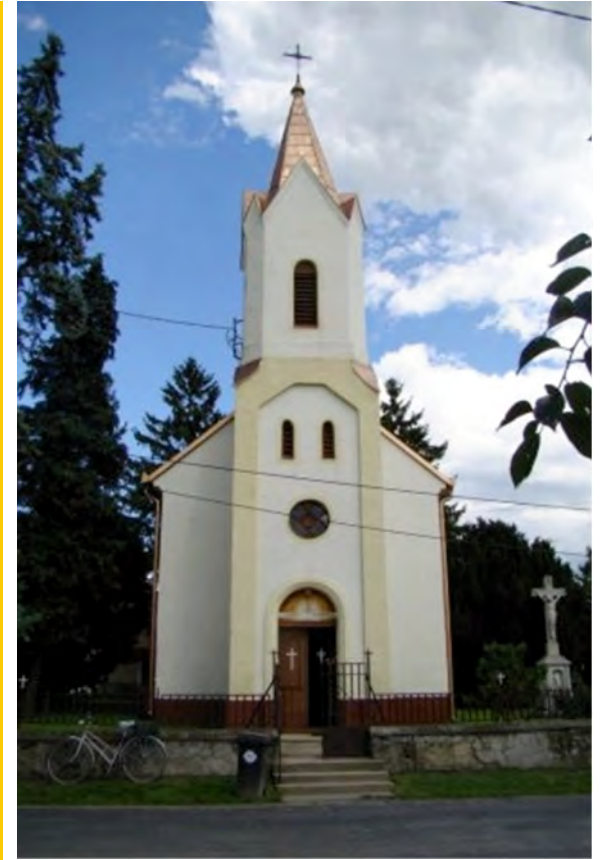
A település polgármestere: Boros Tamás

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Emlékmű; Hertelendy Miklós síremléke; II. világháborús emlékmű; Széll-kastély; Katolikus templom; Katolikus templom belseje; Evangélikus templom; Evangélikus templom belseje; Képeslap; Óvoda; Légifelvétel; Haditechnikai gyűjtemény

MAGYARGENCS

MAGYARGENCs

MAGYARGENCS

The settlement is located in Veszprém County, in the area of the Pápa District, in the middle of the Pápa, Celldömölk, Csorna triangle. It can be classified as the meeting point of Kemenesalja and Kemeneshát geographic regions. Its first written mention occurs in 1268. Its current population is 500 people. Due to its location in the plains, it is mainly a settlement engaged in agriculture, but today the proportion of forested areas is also significant.

The day-to-day administration of the population can be done locally in the mayor's office. The municipality helps the people living in the settlement with a village caretaker service. There is a kindergarten with a day care service and as a lower-level member institution of the school operating in the neighboring settlement, there is also a primary school up to grades 1-4.

The village has a general practitioner, dentist and district nurse's office, so basic health care is provided locally. There are currently three general stores, 1 agricultural store and two restaurants in Magyargencs. There is a post office and a library in the village.

The place of community life is the sports field and the community house.

The exhibition of Local History and Military Technology in Magyargencs has been placed in the neo-baroque building of the Széll Castle in 2009, where visitors can see the props of the past village life and military equipment. The 24 military equipment found in the park is very popular, including a MiG-21 aircraft, a T-55 tank, several cannons, a howitzer and anti-aircraft guns. In the building you can visit a permanent exhibition entitled "Hussars of Three Generations", which commemorates the 1848 hussar colonel Miklós Hertelendy and his descendants, who lived in Magyargencs after the war of independence.

The famous natives and inhabitants of the settlement include:

- Prof. Jakov Katz (1904-1998) – historian, former rector of the Hebrew University of Jerusalem
- Dr. Marcell Böröcz (1998-1958) – Doctor of Humanities
- Boldizsár Barcza, from Nagyalásony (1812-1895) – Freedom fighter hero of 1848

- Miklós Hertelendy (1813-1877) – Hussar Colonel
- Antal Károlyi (1843-?) – Deputy Ispán of Vas County
- Lajos Soós (1879-1972) – zoologist, malacologist
- Adolf Deutsch (1888-1953) – teacher, specialist writer, doctor of Humanities

- Dr. István Szücs – Ispán of Vas County
- Kálmán Háczy (1828-1904) – Chairman of the Zala County Economic Committee

- Angéla Almásy (Markovitsné) (1940-2009) – textile designer, crafts-woman

(more at www.magyargencs.hu)

The Magyargencs Song Circle is in the service of culture in the settlement, which is a regular performer of the events in the area.

Magyargencs has always been a sporty settlement, proving this is the fact that for a few years now it can also boast of a National Championship-1 ping pong department. Football and bowling are popular. A curiosity is the petanque section of the sports association, which is especially popular with schoolchildren. There are 6 courses available for this French sport.

There is a big game hunting association in the village, which provides the opportunity to pursue this passion mainly for the people living in the settlement and those connected to it. Anglers can enjoy their sport on the nearby Széll-mező lakes.

According to their denomination, mainly Lutheran and Catholic people live here, and the churches of the two historical churches are part of their architectural heritage.

In the "In the Heores Park" a memorial was erected for the heroic fallen of World War I and II.

Notable days: Pentecost Fair, every year at Pentecost. Village day at a variable times, in connection with the fair in recent years. Summer leisure events, e.g. cauldron party, which started in 2021 with the intention of creating a tradition.

The hospitable population of Magyargencs welcomes all visitors.

Mayor of the settlement: Tamás Boros

MARCALGERGELYI

A település neve XII. századi magyar eredetű, jelentése 'Gergelyé'. A jelenleg ismert legrégebbi írásos oklevélen Gureger néven szerepel 1343-ban. Később Gergelly, Gergölyi, Gergeli stb. néven is említik. A középkorban jobbágyok lakták, akik 1488-ban hét forint rovásadót fizettek. Urai kezdetben kisebb nemesi birtokosok, a XVI. század közepén már a Choronsalád is rendelkezik itt birtokkal. 1553-ban megkezdődik elnéptelenedése, amikor két családot a törökök hurcolnak el, egy pedig pestis áldozata lesz. 1609-ben jelenik meg ismét a lakott helyek között, nemesi földeket művelő zsellérek betelepülésével, 1715-ben az országos összeírásban kuriálisnak nevezik a helyet.

A XVII. század végén, a nagy megpróbáltatások és pusztítások után az újra honosuló falu szegény lakói közt a reformáció terjed, megalakul az evangélikus gyülekezet, 1681-ből már lelkésze, 1694-ből pedig tanítója neve is ismert.

Az 1732. évi nagy kemenesaljai templombezárások miatt a gyülekezet jelentősége felértékelődött, messze környékről jártak ide az evangélikusok ígét hallgatni. A mai templom elődje 1783-ban épült. Az elmúlt századokban több neves lelkész is ténykedett a gyülekezetben.

A község első bélyegzője 1739-ből ismert, az egyik legszebb a megye korabeli községi pecsétnyomói közt. Figyelemreméltó a felirat: NS.GERGELYI községnév még egy helyen, az 1831-ben meghalt NEMES NEMZETES ÉS VITÉZLŐ KISS ZSIGMOND síremlékén olvasható.

Az 1898. évi IV. tv. előírta a helynevek új, egységes szemléletű megállapítását. Az Országos Községi Törzskönyv bizottság ennek megvalósítása során a Bereg megyei Gergelyitől való megkülönböztetés miatt a Pápagergelyi elnevezést jelölte meg. A község a Marcalgergelyi névről határozott, így 1909. január 25-től ez lett a település hivatalos neve. (1928. október 3-tól helyesírási okok miatt Marcalgergelyi.)

1910-ben lelkészének tett ígérete szerint a gyülekezet megkezdi a templom átépítését, toronnyal való kiegészítését. A Barcza Elek budapesti

műszaki tanácsos által készített tervekét április 26-án küldik el esperesi felülvizsgálatra, december 18-án pedig Gyurátz Ferenc püspök fel is szentelhetette. Több mint 52 méter magasságával az ország legmagasabb ev. falusi temploma. Mindhárom acélharangot Vilmos német császár Düsseldorf melletti ágyúöntő műhelyében készítették, egyiket a császár ajándékként.

1927 februárjában fogalmazódott meg a megye villamosításának gondolata, a község a szerződést már a lehetséges első napon, 1929. július 7-én elsőként aláírta, október 18-án megtörtént a nyomvonal bejárása, 1931. július 16-án pedig az értesítés már a falu hálózatának üzembehelyezéséről szól. A közvilágítást 1 db 100 W-os egész éjjel, és még 4 db télen egész éjjel világító 40 w-os izzó jelentette.

A falu közössége a lehetőségeihez mérten készített emléktáblákat a két világháború falubeli katonái és polgári áldozatai emlékére. Olvasva a neveket, a faluban is csak kevesen tudják, milyen szörnyű tragédia húzódik meg egy házaspár márványba vésett neve mögött. A „dicső” felszabadítók megbecstelenítették az asszonyt, s szégyenükben férjével együtt a kútban lelték halálukat. Az állami és egyházi anyakönyv is hamisan tünteti fel haláluk idejét és mikéntjét...

1949-ben Gergelyi népessége erőteljesen megnőtt a Marcalvölgyi Állami Gazdaság létrejöttével. Szövetkezeti gazdasága 1959-ben alakult Marcalmenti Petőfi néven. Mindkettő máshova csatlakozott a későbbiekben.

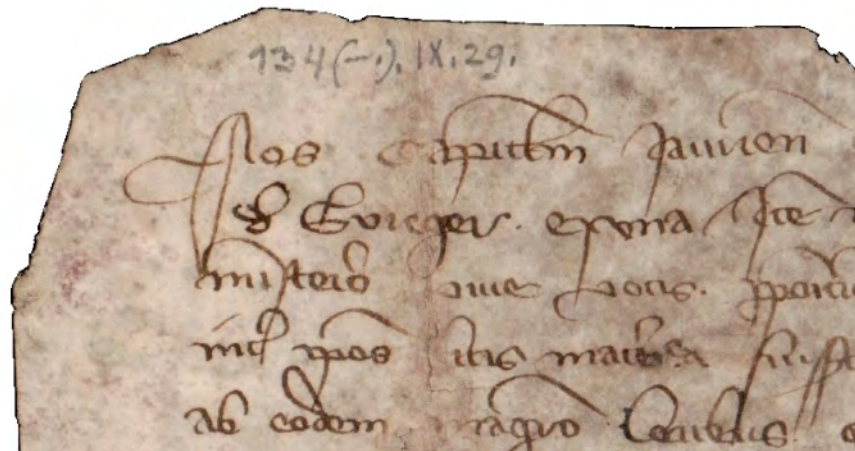
1973. augusztus 29-én este 6 órakor zárta be Vida Dezső, az utolsó tanító a község iskoláját (amit 10 évvel korábban nagy lelkesedéssel épített a falu), aki még néptanító és kántorként kezdte a falu lámpásaként tevékenységét. Iskola legalább 280 évig működött a faluban, 1948-ig evangélikus felekezeti, utána államiként.

1985. január 31-én avatták a Vas - Veszprém megyék határán át megépített közös Szergény – Marcalgergelyi – Vinár községi vízművet. Később az utolsó, gáz közműépítés is megtörtént.

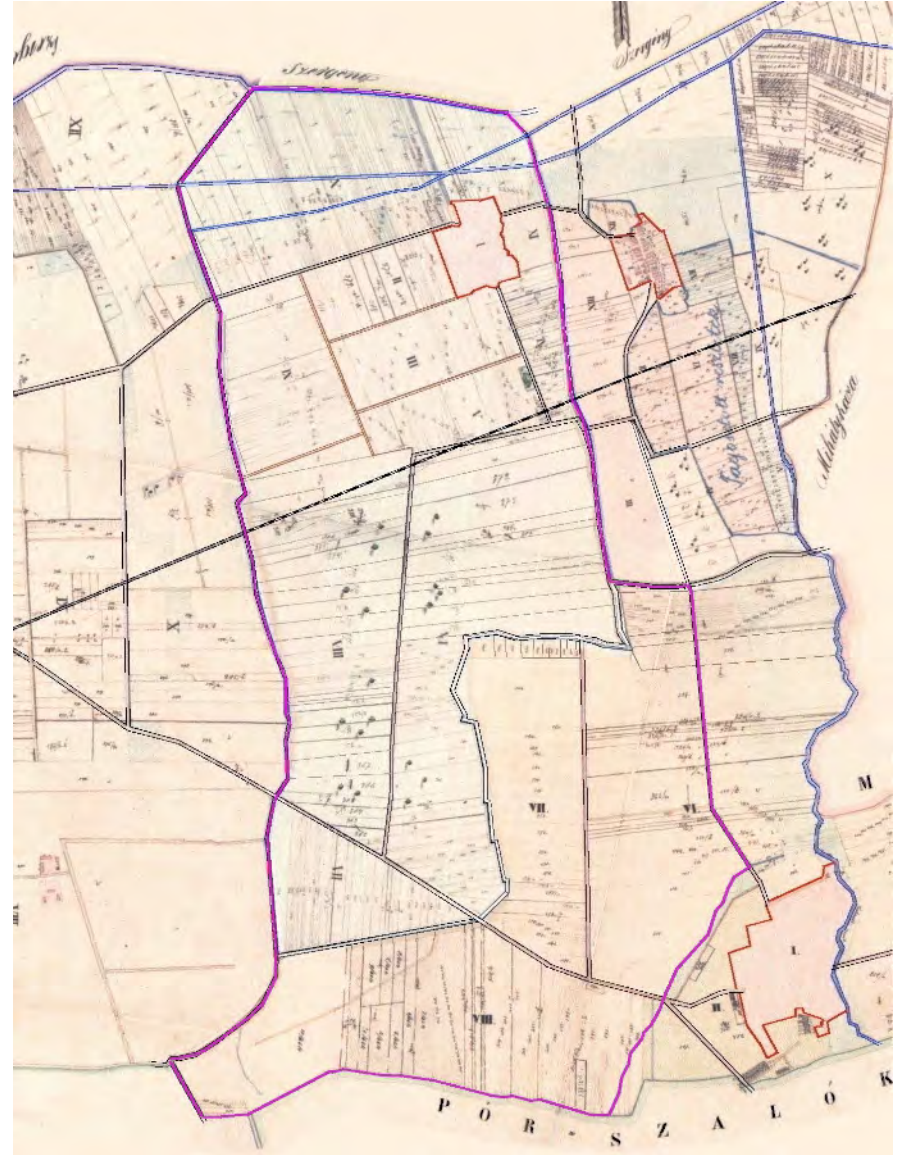
A település polgármestere: Molnárné Nagy Melinda

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Szárazbélyegző, 1739; Oklevél részlet - Anjou-levéltár, 1343; Bélyegző, 1909.; Régi képeslapok; Telekkönyvi térkép – Gergelyi, Vinár, Külsővat és Szalók; Joó-tó avatás, 2010; Temető járda és urnafal avatásán; Joó-tó Horgász és Szabadidőpark; Légi felvétel a településről; Községháza; Madártávlatból; Utcakép a templommal

MARCALGERGELYI

MARCALGERGELYI

MARCALGERGELYI

The name of the settlement is of Hungarian origin, it means “Gergely's” and comes from the 12th century. The name Gureger is shown in a document from 1343, currently known to be the oldest written document. Later it was also mentioned as Gergelly, Gergölyi, Gergeli etc. In the Middle Ages it was inhabited by serfs, who paid seven forints as tax in 1488. It was initially possessed by minor noblemen, and in the 16th century the Choron family also had an estate here. Its depopulation began in 1553, when two families were abducted by the Turks and one fell victim to the plague. In 1609 the village reappeared among the inhabited places with the incoming cottars who cultivated the noble lands, and in 1715 the settlement was called a “curial (noble) estate” in the national census.

At the end of the 17th century, after heavy ordeals and destruction, Reformation spread among the poor inhabitants of the re-populating village, the Lutheran congregation was formed, and the names of its pastor and its teacher were already known from 1681 and from 1694, respectively.

Due to the church closures in Kemenesalja in 1732, the importance of the congregation increased, and neighbouring people came from far and wide to hear the gospel of the Lutherans. The predecessor of today's church

was built in 1783. In recent centuries, several famous pastors have been active in the congregation.

The first seal of the village is known from 1739, it is one of the most beautiful contemporary village seals of the county. The caption is remarkable: The village name of GERGELI can be read in one more place: on the tomb of the NOBLE ESQUIRE AND VALIANT ZSIGMOND KISS, who died in 1831.

Act IV of 1898 prescribed a new, uniform approach to determine place names. In the course of this process, the National Village Registry committee chose the name Pápagergelyi in order to make it distinct from Gergelyi located in Bereg county. The village decided on the name Marcalgergelyi, so from 25 January 1909 it became the official name of the settlement. (Marcalgergelyi from 3 October 1928 for spelling reasons.)

According to the promise made to their pastor, in 1910 the congregation began rebuilding the church and adding a tower. The plans prepared by Elek Barcza, a technical adviser in Budapest, were sent to the dean for review on 26 April, and the church was consecrated by bishop Ferenc Gyurátz on 18 December. With a height of more than 52 metres, it is the highest Lutheran village church in the country. All three steel bells were made in the cannon casting workshop of the German emperor William near Düsseldorf, and one was a gift from the emperor.

The idea of introducing electricity was formulated in February 1927, the village was among the first to sign the contract on the first possible day, on 7 July 1929, the route was inspected on 18 October and the installation of the village network was already announced on 16 July 1931. Public lighting was provided by one 100 W light bulb that was turned on all night, and by four 40 W light bulbs turned on all night in winter.

As far as possible, the village community had memorial plaques made to commemorate the military and civilian victims of the village in the two world wars. Reading the names, few people know even in the village what a terrible tragedy lies behind a marbled name of a couple. The "glorious" liberators disgraced the woman and, in their shame, she and her husband died in the well. Both the state and church registries falsely state the time and manner of their death...

In 1949, Gergelyi's population grew strongly with the establishment of the Marcalvölgy State Farm. Its cooperative farm was founded in 1959 under the name Marcalmenti Petőfi. Both of them joined elsewhere later.

On the evening of 29 August 1973, at 6 o'clock, Dezső Vida, the last teacher who started his career as a teacher and cantor of the village closed the school that had been built by the village with great enthusiasm 10 years earlier. The village had a school for at least 280 years, until 1948 as a Lutheran, and then as a state school.

The joint Szergény-Marcalgergelyi-Vinár municipal waterworks, built across the border of Vas and Veszprém counties, was inaugurated on 31 January 1985. Later, the last gas utility was also built.

The mayor of the settlement: Melinda Nagy Molnárné

MEGYER

Megyer község Veszprém megyében, a Sümeg járásban található. Hazánk legkisebb önálló településeként csekélyke (2021.: 34 fő) lélekszámával azt az innovatív elképzelést tűzte ki célul, hogy a turizmus fellendítésével igyekszik fenntartani és megőrizni a települést.

Megyer turisztikai irányultsága a vendéglátás minden spektrumára kiterjed, mind a mentális feltöltődést, a fizikális kikapcsolódást és a gasztronómiai élményeket is. A Megyer Pajta a helyi turizmus megvalósítását végző vállalkozás, mely biztosítja a településnek a Pajta Bistro által a rendezvényeket, a szállást és az étkezést, valamint itt található meg Pajta Polc néven a helyi kisbolt is, ahol főként a Balaton-felvidéken élő Vidék Minősége Védjeggyel rendelkező termelők kézműves portékáit (bor, pálinka, sajtok, füstölt áruk, lekvárok, szörpök, kozmetikumok és ajándéktárgyak) lehet megvásárolni. A Megyer Pajta rendezvényhelyszínként is üzemel. Olykor esküvők romantikus helyszínévé, olykor többszáz résztvevős zenei és kulturális színtérré alakul. Máskor a hagyományörzés jegyében falusi disznóvágásnak és kisebb családi vagy nagyobb céges rendezvényeknek biztosít helyszínt. Megyeren a jelenleg üzemelő hét vendégház és a vendéglátó egység provance-i stílusban jelennek meg a régi falusi életmódot tükrözve. 2021-ben lett alapítva a Megyeri Települési Értéktár, melyben Megyerikumként kerülnek bemutatásra a helyi értékek. Megyerikumok közt található a Megyer Pajta is, melynek bejegyzése a kiemelkedő nemzeti értékek közé Hungarikumként zajlik.

A házigazdák az alábbi módon mutatják be a Megyer Pajtát:

„A vidéki báj és a természet esszenciája.

Szabadon, kreatívan!

Mindegy, hogy családdal, egyedül, párossal, barátaiddal vagy kollégaiddal érkezel, jó helyen, itthon vagy! Anélkül, hogy felocsúdnál, hogy valóban kicsiny hazánk legkisebb településén, de ugyanakkor az egyik legnagyobb múlttal rendelkező területére csöppentél, egy nagy puffanást érzel magadon. Igen, beléd botlott a megtettesült természet.

Mert itt, a Balaton-felvidék nyugati csücskében a Balatontól északra, Sárvártól délre, 35-35 km-re, Ausztriától keletre, Veszprémtől nyugatra, 70-70 km-re minden van, egy helyen.

Fordulj csak jobbra az úton, és máris a Marcal partján találsz magad. Dőlj hanyatt, hallgasd a víz csobogását, tekinteted szegezd az ég felé, és gyönyörködj az égi nyájba, mely feletted halad tova! Mártózz meg a kis folyóban, ahol a vízi tündék járják táncukat alkonyatkor! Kortyolj nagyokat kedvenc italodból, és a lágy ritmikus esti dallamokra engeddd ki magadból a fáradt gőzt! Szüless újjá reggel egy zöldségkockával, majd pattanj lóra, bringára, vagy válaszd egyet a kulturális/gasztronómiai/élmény programjainkból!

Ez egy szabad vidék, itt elrejtőzhetsz a világ elől, és meglelheted menedéked. Itt szabad vagy! Nincsenek határok és szabályok, csak egy őszinte kicsiny közösség, melynek szíve és szeretete határokat nem ismer. Nehogy azt hidd, itt megállt az élet! Sőt! Falunk egy éledő hely, falusi létet újraértelmező helyekkel és helyivé váló, ide költöző városiakkal. A falu az elmúlt 10 évben teljesen újjászületett. Házai egyaránt megőrizték a 18. századi eredeti valójukat, de belül a 21. század kényelmét tudhatod magadénak. Tombolhatsz a többes látogatottságú koncertek, fesztiválok egyikén, vagy belesüppedhetsz a természet lágy karjaiba, és meditálva egyesülhetsz a Mindenséggel.

Mindegy mit választasz, hiszen tudod, megérkeztél, itthon vagy!”

A településen a Kreatív Mozaik Egyesület aktív civil szervezetként szoros együttműködik a helyi önkormányzattal és a Megyeri Napszötte Alkotóház és Könyvtár közösségi térrel. Évente faluvirágosítás, szemétszedés, kézműves foglalkozások és minőségi kikapcsolódást biztosító programok megvalósítását végzik.

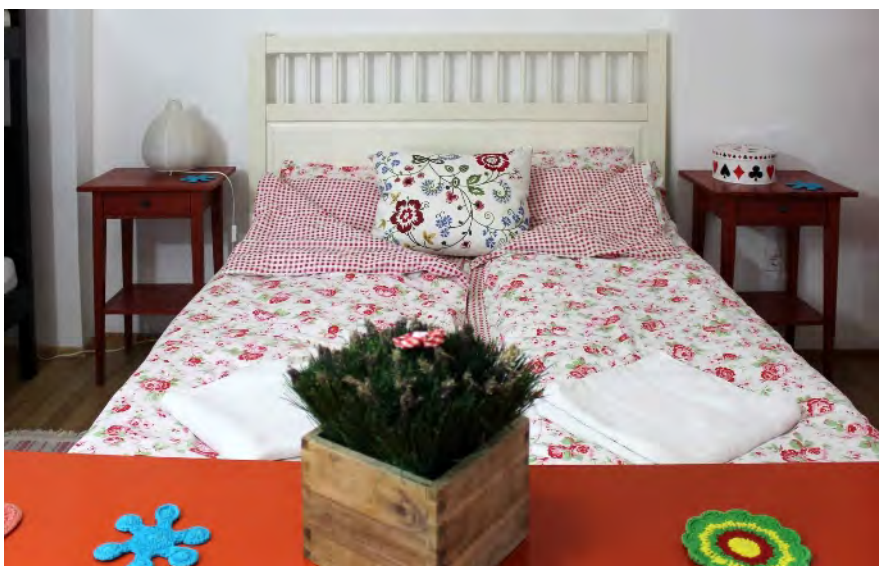
A település polgármestere:

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Vendégház Levendula; Üdvözlünk Megyeren; Napszötte alkotóház; Vendégház Pitypang; Pajta bistro és Pajta Polc; Berkenye Galéria; Megyer Pajta; Harangláb; Magnólia; Esküvő Megyeren; Marcal-folyó; Lovas udvar

MEGYER

The village of Megyer is located in Veszprém county, in the Sümeg district. Being the smallest independent settlement in Hungary with a small population (34 persons in 2021), it has set itself the innovative goal of maintaining and preserving the settlement by boosting tourism.

Megyer's tourism orientation covers all spectrums of hospitality, covering mental recharging, physical relaxation and gastronomic experiences. Megyer Pajta (Barn) is the local tourism enterprise that provides the village with events, accommodation and meals through Pajta Bistro, and you can also find here the local shop Pajta Polc (Shelf), where you can mainly buy hand-made products (wine, pálinka, cheese, smoked goods, jams, syrups, cosmetics and souvenirs) from producers living in the Lake Balaton Highlands and holding the Rural Quality Trademark. The Megyer Pajta is also a venue for events. Sometimes it is a romantic wedding venue, sometimes it is a musical and cultural stage for hundreds of people. At other times, it is a venue for village pig slaughters in the spirit of preserving traditions as well as for small family or large corporate events. The currently operating seven guesthouses and catering units were designed in Provence style, reflecting the old village lifestyle. The Megyer Municipal Repository was established in 2021 to present local assets as Megyerikumok. The Megyerikumok also cover the Megyer Pajta, which is registered as a Hungaricum among the outstanding national values.

The hosts present the Megyer Pajta as follows:

"The essence of rural charm and nature.

Freely, creatively!

Whether you come with your family, alone, with your partner, friends or colleagues, you will be at the right place, at home! Without even realising that you have truly landed in one of the smallest settlements in our tiny country but at the same time in one of the areas with the greatest history, you will feel a big bang. Yes, incarnated nature has stumbled upon you.

Because everything is here, in one place, in the western tip of the Balaton Highlands, 35-35 km north of Lake Balaton and south of Sárvár and 70-70 km east of Austria and west of Veszprém.

Turn right on the road and you will be on the banks of the Marcal river right away. Lie back, listen to the trickling water, look at the sky and admire the heavenly flock passing above you. Take a dip in the small river where water fairies dance at dusk! Take big sips of your favourite drink and let off some steam to the soft rhythms of evening melodies! Be born again in the morning with a vegetable cocktail, then hop on your horse, bike or choose one of our cultural/gastronomic/adventure programmes!

This is a free place where you can hide from the world and find shelter.

You are free here! There are no boundaries and no rules, just an honest little community whose heart and love knows no boundaries. Do not think that life has stopped here! On the contrary! Our village is a reviving place, with locals redefining village life and city dwellers moving here and becoming locals. The village has been completely reborn in the last 10 years. Its houses have retained their 18th century features but inside you will find the comforts of the 21st century. You can go wild at concerts or festivals with thousands of visitors, or you can lay back in the soft arms of nature and meditate in union with the Universe.

Whatever you choose, you know that you have arrived, you are at home!"

At the settlement, the Kreatív Mozaik Egyesület (Creative Mosaic Association), as an active NGO, closely cooperates with the local municipality and with the Megyeri Napszötte Alkotóház (Sunlit Creative House) and Library community space. Every year they plant flowers, collect litter as well as organise handcraft activities and quality recreation programmes.

The mayor of the settlement:

MEZŐLAK

Pápától délnyugatra, alig néhány percnyi távolságra van egy hely, ahol nyáron a virágok fénylenek, télen pedig a fények virágoznak. Mezőlak az utóbbi években kinyílt, nyugat-európai mércével mérve is modern, a XXI. századi elvárásokkal lépést tartó település lett, ahol a modern közterek között szinte végig jelen van a múltbeli világ varázsa. A rendezett, egységes és tiszta utcákon végigsétálva olyan érzése van az embernek, hogy ez az a hely, ahol élni jó. A falu történelme visszanyúl az Árpád-korra, neve 1286-ból ismeretes, de a nép ajkán élő hagyomány szerint már a tatárjárás idején létezett. A lakosság a templomba menekült a tatárok elől, akik kísérletet tettek a betörésre, ezért láthatóak fejszecsapások nyomai a református templom keleti ajtajának a szárfáján.

A török időben Mezőlak népe csak a Marcal-melléki mocsarakba tudott

elbújni. A történelem viharai Mezőlak szorgalmas népét is megtépázták, a legfájdalmasabb ezek közül az 1935-ös tűzvész volt, amikor szinte az egész falu leégett. A középkortól kezdve a XVIII. század közepéig a híres Zámbo család birtokainak központja volt, majd az 1760-as években az Esterházyak uradalmi székhelye lett. A település egyik nagy előnye, hogy országúton négy irányból is megközelíthető. A Marcal-melléken és a Pápai-síkságon természetföldrajzi helyzeténél fogva már korábban is fejlett, sokszínű mezőgazdaság alakult ki, ami szintén kedvezően hatott a falu helyzetére. A legújabb korban Mezőlak látványosan megrázta magát, és egyenes gerincel, dolgos kezekkel kitérte kapuit a dinamikus fejlődés előtt. Leginkább a falukép változásán szembevetendő a szemléletváltás, amely az elmúlt években Mezőlakon bekövetkezett. A középületek fokozatosan új „ruhát” kaptak, modern óvodába és iskolába járhatnak a gyermekek. Mindehhez elhatározásra, összefogásra, a lehetőségek felmérésére és optimális kihasználására volt szükség.

Lássuk, hogyan szállt át Mezőlak a lomha, bár bájos gőzmozdonyról a kényelmes és sebes villamos mozdonyra! Az önkormányzat számára kiemelten fontos, hogy a településen üzemelő vállalkozások számára versenyképességük megőrzéséhez megfelelő körülményeket, a nehézségekkel és problémákkal küzdőknek pedig segítő kezet nyújtson. A községben két nagy ipari terület is található, és mára a mezőlaki vállalkozások a térség legnagyobb foglalkoztatóivá váltak. A község modern intézményrendszere, az attraktív falukép és a helyiek közös tervezés és alkotás iránti elkötelezettsége vonzó a gyökeret eresztetni kívánó fiatalok előtt. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a nemrég kialakításra került építési telkek rekordgyorsasággal találnak gazdára. A hagyományos falusi életet idézik, és a történelmi eseményeknek állítanak emléket a település látnivalói, mint például az 1909-ben épült szecessziós Sold-kastély, a harangtorony vagy a katolikus és református templom, valamint a páratlan természeti környezet, amelyből kitűnik páratlan szépségével a település határában található Szélmezői tőzegtavak rendszere. A Mezőlaktól mindössze pár kilométerre található a Mezőlaki Mekegő nevű állatsimogató, amely nagyon közkedvelt a környék gyermekei számára. Nagyon úgy tűnik, hogy a településnek a hosszú nyúlt vegetációs időszak után végre sikerült kialakítani a lakossággal egy új jövőképet az emberi felelősség és a hosszútávú együttgondolkodás jegyében. Ezt igazolják a közösségi ünnepek is, amelyek színvonalasan és körültekintően megszervezett programok miatt mindig emlékeztetők, és rengeteg látogatót vonzanak. Az itt felsoroltak mind azt igazolják, Mezőlak apraja-nagyja mind arra törekednek, hogy a mezőlaki hagyományok, a helyi identitás, a természeti, épített és szellemi értékek örökre fennmaradjanak, gazdag és tartalmas holnapja legyen a községnek.

A település polgármestere: Nagy Gábor

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Mezőlak Főtere; Önkormányzati hivatal udvara, ahol egy kicsit visszaköszön a múlt; Adventi fények a Főtéren; Tengelic Természetvédő Óvoda felújított épületének az átadása. Az épületet átadja Dr. Kovács Zoltán, a térség országgyűlési képviselője, Nagy Szabolcs, a kivitelező cég ügyvezetője és Nagy Gábor polgármester. A háttérben Popovicsné Gyenge Judit intézményvezető, mesterpedagógus; FezőlakFest, ami a sokszínű programok miatt évről évre több ezer látogatót vonz; Református templom. Építették valamikor az 1400-as évek második felében; Sold-kastély szecesszióba hajló architektúra; Arany J. utca parkja és az ott található "pletykapadok" közkedvelt pihenőhely a lakosok körében; Kossuth utca részlet...; Virágtenger mindenhol; A település főtere. Háttérben az evangélikus templom; Naplemente a Szélmezői-tőzegtavon.

MEZŐLAK

MEZŐLAK

To the southwest of Pápa, just a few minutes away, there is a place where flowers are shining in summer and shines are blooming in winter. Mezőlak has opened in recent years and has become a settlement that is also modern by Western European standards and keeps pace with the expectations of the 21st century, where the charm of the past world is almost always present in modern public spaces. Walking through the clean and tidy, uniform streets, you have the feeling that this is the place to live. The history of the village dates back to the Árpadian era, its name is known from 1286, but according to popular tradition, it already existed during the Mongol invasion. The population fled to the church from the Mongols, who attempted to break in, so traces of axe blows can be seen on the post of the east door of the Reformed church. In Turkish times, the people of Mezőlak could only hide in the swamps near the Marcal river. The storms of history also ravaged the hard-working people of Mezőlak, and the most painful was the fire of 1935, when almost the whole village burned down. It was the centre of the estates of the famous Zámbo family from the Middle Ages to the middle of the 18th century, then in the 1760s it became the seat of the Esterházy family. One of the great advantages of the settlement is that it can be approached from four directions on highways. Due to its natural geographical position, developed and diverse agriculture evolved near the Marcal river and on the Pápa plain, which positively influenced the situation of the village. In more recent times, Mezőlak has made spectacular changes and, with a straight back and busy hands, has opened its doors to dynamic development. The shift in attitude that has taken place in Mezőlak in recent years is most noticeable in the change of the village landscape. Public buildings have gradually been given a new “dress”, and children can attend a modern kindergarten and school. All this required determination, collaboration and the exploration and the optimal use of opportunities.

Let's see how Mezőlak changed from the sluggish, albeit charming steam locomotive to the comfortable and fast electric locomotive! It is extremely important for the local municipality to provide suitable conditions for the enterprises operating in the settlement to maintain their competitiveness and to give a helping hand to those struggling with difficulties and problems. There are two large industrial areas in the village, and the businesses in Mezőlak have become by now the largest employers in the region. The modern institutional system of the settlement, the attractive village landscape and the commitment of the locals to common planning and creation attract young people who want to take root here. Nothing proves this more than the fact that the recently developed building plots are sold to their owners at record speed. Traditional village life is recalled and historical events are commemorated by the sights of the settlement, for example the Art Nouveau Sold palace built in 1909, the bell tower, the Catholic and Reformed churches and the unique natural surroundings, where the peat lake system in Szélmező, located on the outskirts of the village, excel with their special beauty. The Mezőlaki Mekegő petting zoo is only a few kilometres away from Mezőlak and it is very popular with children in the area. After a long period of vegetation, it seems that the settlement has finally succeeded in creating a new vision with the

population in the spirit of human responsibility and long-term co-thinking. This is also confirmed by the community feasts, which are always memorable due to the high-quality and carefully organised programmes and they attract a lot of visitors. All the above goes to show that the residents of Mezőlak all strive to preserve forever the local traditions, the local identity as well as the natural, built and spiritual values so that the village should have a rich and meaningful tomorrow.

The mayor of the settlement: Gábor Nagy

NAGYACSÁD

Nagyacsád Pápától 8 kilométerre északnyugatra fekszik a Bakonyér-patak mellett. A Tapolca-patak is keresztülfolyt rajta, malmokat hajtott, és télen sem fagyott be. Vize a karsztvízszintsüllyedés miatt apadt ki.

1332-ben Achad, 1648-ban Nemes Acsad, 1661-ben Nagy Acsad, 1751-ben Nagy Atsad néven említik az oklevelek.

A XI. században gyakori személynév volt az Acsa. Ebből eredhet a község neve. 1488-ban öt egytelkes nemesi család birtokolta. Nevében már 1648-ban megtalálható volt „nemes” jelzője. A XVI. századtól települtek be jobbágyságok, majd a XVIII. században még nagyobb számban jelennek meg. Bér munkából vagy bérelt földek műveléséből éltek. 1647-ben az acsádi nemesek a szomszéd községekkel együtt panaszt nyújtottak be a fosztogató végváriak miatt. Lakóinak száma 1785-ben 461 fő, ebből 141 fő nemes, 5 polgár, 37 zsellér, 17 egyéb, 1 pap, 3 polgár örököse, 49 fiúgyermek, 208 nő. Lakói mezőgazdasággal foglalkoztak, háromnyomású műveléssel, ami átlagos volt Veszprém megyében a XVIII. században. Malomipara híres volt a környéken, jobb lisztet őröltek, mint Pápán. A földesúr ezért úriszék elé állította a pápai molnárokat, és utasította őket, hogy javítsanak lisztjük

minőségén. Magyar faluként tartották számon református lakossággal. 1771-ben református iskolát alapítottak. A II. világháború alatt 17 ház égett le. 1945-ben 600 holdat osztottak szét az uradalmi földekből. A termelőszövetkezet 1962-ben jött létre a mezőlaki és a nemesgörzsönyivel egyesülve, ami 2009-ben megszűnt.

Földje közepes termékenységű. Főleg búzát, kukoricát és cukorrépát termeltek.

1990-ben lett önálló önkormányzatú község. Lakosainak nagy része Pápán dolgozik. Óvodát a Tengelic Természetvédő Óvoda Nagyacsádi Tag-óvodájaként működtet. Az általános iskolások Pápára és Nemesgörzsönybe járnak.

A 2011-es népszámlálási adatok alapján a község lakosság száma 637 fő volt, ebből 307 férfi és 330 nő. A lakosság vallás szerinti megoszlása: 179 fő katolikus, 133 fő evangélikus és 124 református felekezetű.

A 2013. január 1-jei népességstatisztikai adatok alapján Nagyacsád község lakosság száma 662 fő.

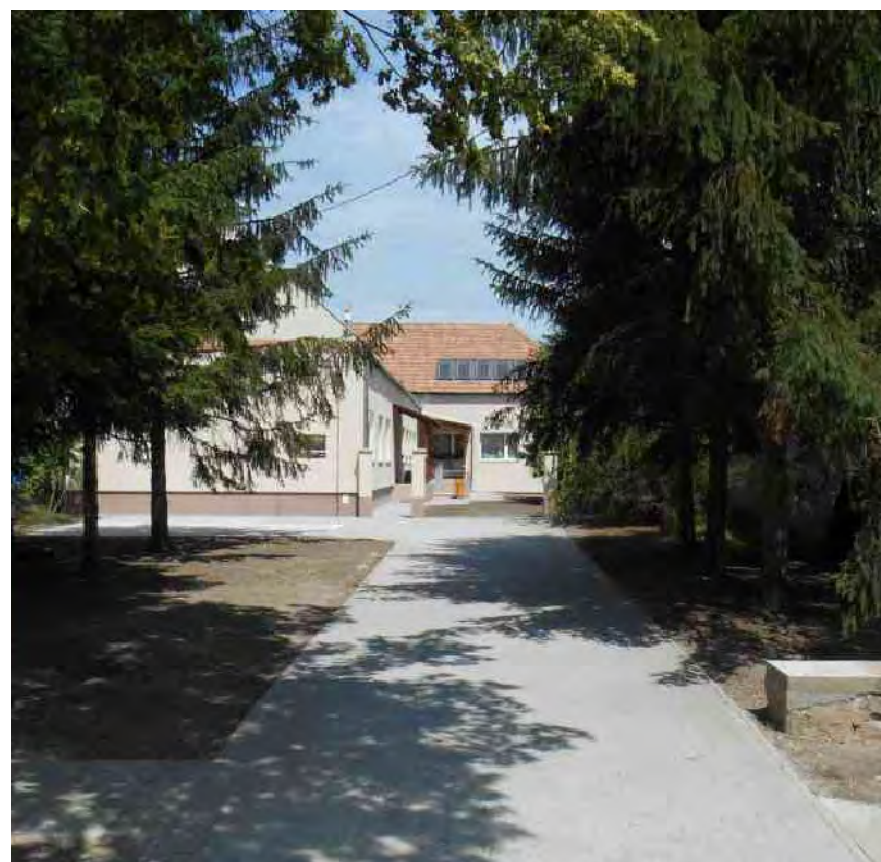
A település polgármestere: Szalóky Nándor

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Látkép Nagyacsádról; Református templom; Harangláb; I. világháborús emlékmű; Polgármesteri hivatal; Óvoda; Polgármesteri hivatal; Katolikus templom; Utcakép; Evangélikus templom; Üdvözlőtábla; Polgármesteri hivatal adventi fényekben

NAGYACSÁD

NAGYACSÁD

NAGYACSÁD

Nagyacsád is located 8 km north-west of Pápa, by the Bakonyér stream. The Tapolca stream also flowed through it, it was used for driving mills and it did not freeze in winter either. Its water ran out due to karst water subsidence.

Documents mentioned it as Achad in 1332, Nemes Acsad in 1648, Nagy Acsad in 1661 and Nagy Atsad in 1751.

Acsa was a common personal name in the 11th century and this is probably the origin of the name of the village. In 1488 it was owned by five single-plot noble families. The word “nemes” (noble) was in its name already in 1648. Serfs settled here from the 16th century, then they came in even greater numbers in the 18th century. They made a living from contract work or by cultivating rented land. In 1647, the nobles of Acsád, together with the neighbouring villages, submitted a complaint about the looting border castle soldiers. It had 461 residents in 1785, of this 141 were nobles, 5 citizens, 37 cottars, 17 other, 1 priest, 3 citizen heirs, 49 boys and 208 women. Its inhabitants were engaged in agriculture, three-field cultivation, which was customary in Veszprém county in the 18th century. Its milling industry was famous in the area, the flour that they ground here was better than in Pápa. The landlord therefore brought the millers of Pápa before the manor court and ordered them to improve the quality of their flour. It was

considered a Hungarian village with a Reformed population. A Reformed school was founded in 1771. 17 houses burned down during World War II. In 1945, about 600 acres were distributed from the manorial lands. The production cooperative was established in 1962 by merging the cooperatives in Mezőlak and Nemesgörzsöny, and it ceased to exist in 2009.

Its soil is of medium fertility. They mainly produced wheat, corn and sugar beet.

It became a village with independent municipality in 1990. Most of its inhabitants work in Pápa. It operates a kindergarten as a member of the Négyszögletű-Kerekerdő (Rectangular Round Forest) Municipal Kindergarten Maintenance Association. Primary school students go to Pápa and Nemesgörzsöny.

According to the census in 2011, the village had 637 residents, of which 307 were men and 330 were women. Religious distribution of the population: 179 Catholics, 133 Lutherans and 124 residents with Reformed denomination.

The village of Nagyacsád had 662 residents according to the population statistical data of 1 January 2013.

The mayor of the settlement: Nándor Szalóky

NAGYPIRIT

A Marcal folyó keleti partján, közel Vas megye határához fekszik Nagypirit. Az ártérből néhány méterre kiemelkedő partszegélyre települt. A 260 lakosú település nyugati és északi határán a Marcal folyót kísérő rétek fekszenek. A vizes területek egy része fokozatosan művelésre került, másik része kaszáló és legelő, ami országos jelentőségű természetvédelmi terület és láp.

A falu említése 1372-ből származik Pered néven. Az eredetileg egységes Pirit a középkorban két részre szakadt, az egyetlen nemesek által lakott rész kapta később az Egyházas- vagy Nagypirit nevet.

A református templomot 1796-ban építették, míg tornya 1802-ben készült el. 1896-ban újjáépítették a templomot, majd 1996-ban a tető újult meg. Az épület stílusa barokk, sisakos toronnyal, egyenes záródású szentéllyel. A vakolatkeretes torony íves oromfallal csatlakozik a fő tömeghez, a csatlakozás vonalában párkány fut körbe. Néhány lépcsőfok vezet fel a fából készült, oromfalon található bejárati kapuhoz.

A templomkertben található az I. és II. világháború áldozatainak turulos emlékműve, amelyen olvashatók az áldozatok nevei. Emléküket őrizve körülöleli a templomot az egykori hősök tiszteletére állított apró fejfák sokasága.

A múlt század közepén kialakított kavicsbánya helyén ma egy horgászto található, amelynek vize tiszta, de hínáros, mélysége sok helyen eléri

a három métert is. Fő hala a csuka, de keszegféle, ponty és amur is megtalálható a tóban. A területet a Natura 2000-es védettségű lápréten áthaladó földúton lehet megközelíteni. A vizenyős láprét sok madárnak, köztük ritka és védett fajoknak is ad védelmet és menedéket. A védett területen természet- és tájkímélő gazdálkodást folytatnak.

A település főbb nevezetességei közé tartozik a kijáros csorda, amely egyedülállóan mondható az országban. A hagyományos, legeltetési szarvasmarha-tenyésztéssel foglalkozók mellett a hagyományos kézműves mesterségeket is őrzi a település, mint szövés, kosárfonás.

Kiemelendő a kiválóan működő Szociális Szövetkezet, mely zöldségtermesztéssel és feldolgozással foglalkozik, valamint vegyesboltot üzemeltet a településen élők számára.

A kultúrház, ami inkább multifunkciós közösségi ház, megfelelő teret és helyszínt biztosít a közösségi élet megvalósításához. Találhatók benne kisebb irodahelyiségek is, melyeket vállalkozók, civil szervezetek is használhatnak. A nagyterem, felszerelve a programok lebonyolításához szükséges infrastrukturális eszközökkel önkormányzati és családi rendezvényeknek is otthont ad. Ide várja a falubelieket a könyvtár is néhány számítógéppel, internetelési lehetőséggel.

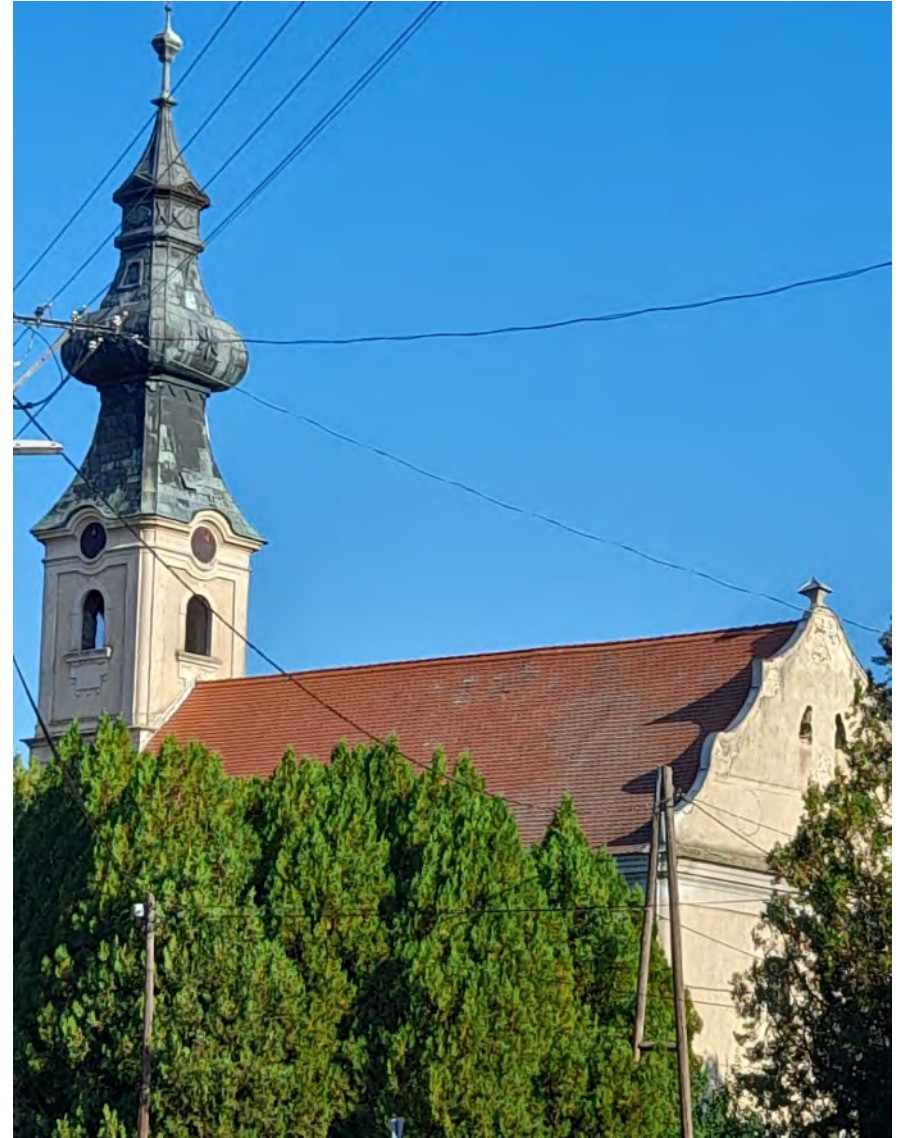
A település polgármestere: Burján Ernő

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Marcal sík Csögle felől; I. világháborús emlékmű; Templom; Buszmegálló; Utcakép "régi házzal"; Szarvasmarhacsorda a lápréten; Darumadár a védett réten; Zöldséges kert főlíasiáttal; Kijáros csorda; Nyári utcakép; Utcakép kemencével; Horgászto

NAGYPIRIT

NAGYPIRIT

NAGYPIRIT

Nagypirit is located on the eastern bank of the Marcal River, close to the border of Vas County. It was built on the riverbank protruding a few meters from the floodplain. On the western and northern borders of the settlement of 260 inhabitants lies the meadows along the Marcal River. Some of the wetlands were gradually cultivated, others are meadows bogs and pastures, which are nature reserves of national importance.

The village is mentioned in 1372 as Pered. The originally unified Pirit was divided into two parts in the Middle Ages, and the part inhabited by one-house nobles was later given the name Egyházás or Nagypirit.

The Reformed church was built in 1796, while its tower was completed in 1802. The church was rebuilt in 1896, and in 1996 the roof was renewed. The style of the building is baroque with a helmeted tower and a shrine with a straight closure. The plaster framed tower is connected to the main mass by an arched pediment, a ledge runs around in the line of the connection. A few steps lead up to the wooden entrance gate on the pediment.

In the church garden is a Turul monument to the victims of World War I and II, on which the names of the victims can be read. Preserving their memory, the church is surrounded by a multitude of tiny headstones erected in honor of former heroes.

On the site of a gravel quarry built in the middle of the last century, there is now a fishing lake with clear but seaweedy water. Its depth reaches

up to three meters in many places. Its main fish is pike, but bream, carp and grass carp can also be found in the pond. The area can be accessed via a dirt road passing through a Natura 2000 protected marsh. The wetland provides protection and shelter for many birds, including rare and protected species. The protected area is managed in a nature- and landscape-friendly way.

One of the main sights of the settlement is the herd that goes out, which is unique in the country. In addition to those engaged in traditional, grazing cattle breeding, the settlement also preserves traditional handicrafts, such as weaving and basket weaving.

The well-functioning Social Cooperative should be mentioned, which deals with the cultivation and processing of vegetables and operates a general store for the people living in the settlement.

The House of Culture, which is more of a multifunctional community house, provides adequate space and venue for community life. There are also smaller office spaces in it, which can be used by entrepreneurs and non-governmental organizations. The large hall, equipped with the infrastructural equipment needed to host the programs, is also home to the municipal and family events. This is where the library -equipped with computers and internet access- awaits the people of the village.

The mayor of the settlement is Ernő Burján

NEMESHANY

Nemeshany a Kisalföld déli peremén található 370 fős kistelepülés, Devecserától 6-7 kilométerre, a Sümeg felé haladó közút két oldalán. A faluba érkezőket gondozott porták képe fogadja, ami az itt lakók életkedvét, szorgalmát dicséri.

A település nevét először 1230-ban említik. A török hódoltság alatt teljesen elnéptelenedett, de a visszatérő nemesek újjáépítették és felvirágoztatták a községet. A hódoltság után egészen a jobbágyfelszabadításig kisnemesek lakták, innen ered a település nevében a „nemes” előtag is, a „hany” kifejezés pedig lápos, mocsaras tájat jelöl; a település ugyanis a határában folyó Kígyós-patak árterülete volt.

A rendezett kistelepülés apró mérete ellenére több látványossággal is büszkélkedhet.

Egyik büszkeségük a nemeshanyi varrott csipke, melynek finomsága a halasi csipkéjével vetekszik. A faluházban állandó kiállítás mutatja be Tóth Mária csipkekészítő iparművész munkáját, akinek a különleges nemeshanyi csipke köszönhető. Munkásságát rangos nemzetközi elismeréssel jutalmazták, az 1937-ben Párizsban megrendezett Nemzetközi Kézműipari Világkiállításon különdíjat kapott.

Csipkekutató segítségével 2008 nyarán újra indult a településen a csipkevarrás és csipkeverés, egy lelkes csapat ismét készíti a különleges csipkecsodákat. Alkotásaikat kiállításokon is bemutatják, nyaranta pedig alkotótáborokat tartanak, ahol tovább éltetik és tovább is adják a különleges szellemi örökséget.

A település központjában található a műemléki védelem alatt álló, Szűz Mária Szent Neve római katolikus templom, közvetlen szomszédságában pedig az evangélikus templom.

A falu közepén szépen felújított épület hívja fel magára a figyelmet, a

Csizmadia vízimalom, az útról is jól látható vizeskerékkel. Az 1907-ben épült malom ma múzeumként működik. Az épület ma is az egykori molnár családjának tulajdonában van, így a tárlatvezetés igazán különleges, személyes hangvételű. A jelenleg is működőképes berendezésnek köszönhetően a látogatók megismerhetik a teljes őrlési folyamatot. A malom mellett a régi falusi porták hangulatát idéző állatsimogatót alakítottak ki, ahol őshonos magyar állatfajtákkal is találkozhatunk. Az igényes környezetben található malom-múzeum a környék egyik leglátogatottabb turisztikai látványossága, méltán jutalmazták 2008-ban Podmaniczky-díjjal.

A Nemeshanyból induló turistautakon keresztül eljuthatunk a Gyepükajánhoz tartozó Árpád-kori Csonka-toronyhoz, valamint a Sárosfőpusztai-halastavak mentén található természetvédelmi területen barangolhatunk kedvünkre.

Sümeg felől a faluba érkeve az út jobb oldalán található a Közbirtokossági malom, ami a régi idők egyik legkorszerűbb malma volt, turbinával működött. Vele szemben található a ma már magánházként funkcionáló Koplalói csárda, mely a Sümegre tartó búcsújáró zarándokok megállóhelye volt. Itt csak a lovak kaptak teljes ellátást (takarmányt és vizet), a gazdáik csak ihattak a csárdában - innen ered az elnevezés is.

Sümeg és a Somló közelsége, valamint a Sárosfőpusztai-halastavak környékének természetvédelmi területe kitűnő kirándulási lehetőséget biztosítanak az ide látogató vendégeknek akár gyalogosan, biciklivel vagy lóháton. A településre érkező vendégek válogathatnak a különféle szálláslehetőségek közül: a vízimalom mellett található 14 szobás Malomkő Panzió, valamint a Kemencés Vendégház is várja a vidéki hangulatra vágyó vendégeket.

A település polgármestere: Vesztróczi Attila

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

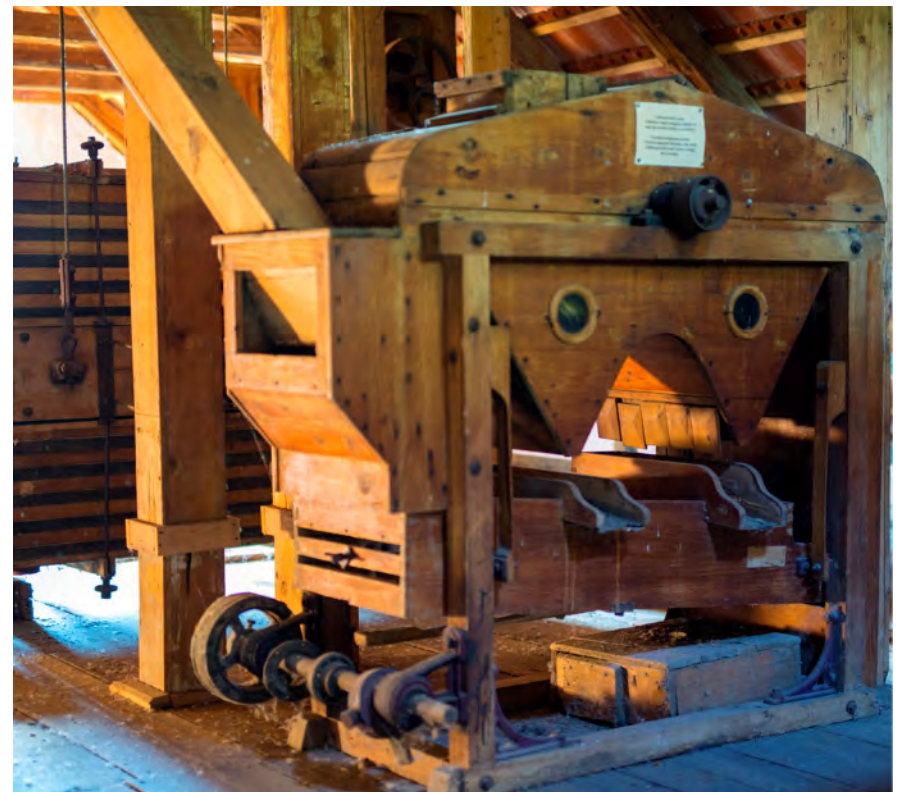
Nemeshany madártávlatból; Faluház; Az Evangélikus templom, mögötte a római katolikus templom; Az evangélikus templom szószéke; Katolikus templom orgonája és oltára; I. és II. világháborús emlékmű; Csizmadia-vízimalom; Kemencés Vendégház; A vízimalom berendezése; Nemeshanyi varrottcsipke-terítő; A település madártávlatból

NEMESHANY

NEMESHANY

NEMESHANY

Nemeshany is a small settlement with 370 residents, located on the southern edge of the Little Plain, 6-7 km from Devecser, on both sides of the road to Sümeg. Visitors to the village are greeted by well-kept houses, which praises the joy of life and the hard work of the people living here.

The name of the settlement was first mentioned in 1230. It was completely depopulated during the Turkish occupation, but the returning nobles rebuilt and prospered the village. After the Turkish period it was inhabited by minor noblemen until the liberation of the serfs, hence the prefix noble (nemes) in the name of the settlement, and the term “hany” denotes a marshy, swampy landscape as the settlement had the floodplain of the Kígyós stream on its border.

Despite its small size, the tidy settlement boasts several attractions.

One of its prides is the sewn lace from Nemeshany: its fineness rivals that of Halasi lace. A permanent exhibition in the village house showcases the work of Mária Tóth, a lace artist, who makes the special lace of Nemeshany. Her work was rewarded with prestigious international recognition as she received a special prize at the International Handcraft World Exhibition in Paris in 1937.

With the help of a lace researcher, lace sewing and lace making was resumed in the village in the summer of 2008, and an enthusiastic team is once again making special lace wonders. Their works are also shown at exhibitions, and in the summer they organise art camps to keep alive and pass on this unique intellectual heritage.

In the centre of the village you can see the Roman Catholic Church of the Holy Name of Virgin Mary, which is under monument protection, and the Lutheran Church in its immediate vicinity.

In the middle of the village, a beautifully renovated building attracts

the attention: the Csizmadia watermill, with a water wheel that is clearly visible also from the road. The mill, built in 1907, now functions as a museum. The building is still owned by the family of the former miller, so the guided tour has a really special and personal tone. Thanks to the equipment that is still operational, visitors can learn about the entire grinding process. Next to the mill, there is a petting zoo, which evokes the atmosphere of the old village homes and where you can find native Hungarian animal breeds. The mill museum, located in a nicely kept environment, is one of the most visited tourist attractions in the area, and it deservedly received the Podmaniczky Prize in 2008.

Through the tourist routes starting from Nemeshany, you can get to the Csonka Tower, which originates from the Árpáadian period and belongs to Gyepükaján, and you can take a walk in the nature reserve along the Sárosfőpuszta fishponds.

Arriving in the village from Sümeg, on the right side of the road is the Tenants' Mill, which was one of the most modern mills in the old days, operated by a turbine. Opposite the mill you can see the Koplaló inn, which was the stop for pilgrims to Sümeg, and now it functions as a private house. Here only the horses received full supply (feed and water), their owners could only drink in the inn – hence the name (*koplaló* – fasting).

The proximity of Sümeg and Somló as well as the nature preserve area around the Sárosfőpuszta fishponds provide excellent excursion opportunities for visitors on foot, by bike or on horseback. Guests arriving in the village can choose from a variety of accommodation options: the 14-room Malomkő Motel next to the watermill and the Kemencés Guesthouse welcome guests who desire a rural atmosphere.

The mayor of the settlement: Attila Vesztróczy

NÉMETBÁNYA

Németbánya a környék legkisebb települése. Mint neve is mutatja (Deutschhütten), német ajkú falu, védőszentje Szent Márton, a róla elnevezett kápolna a Fő téren áll.

A településtől nem messze található az egykori Iharkút település helyén létesített bauxitbánya. Itt található a bakonyi dinoszaurusz-lelőhely, ahonnan az első dinoszaurusz testfossziliák előkerültek a mai Magyarországról. 2000 óta a dinoszauruszok mellett egy teljes mezozoos szárazföldi gerinces faunát tártak itt fel a kutatók. A lelőhely több – korábban ismeretlen – új nemi büszkélkedhet, mint például a Hungarosaurus (páncélos dinoszaurusz), az Iharkutosuchus (növényevő krokodil) és a Bakonydraco (repülő hüllő). Utóbbiról kapta nevét a Németbányán, nyáron megrendezésre kerülő kulturális fesztivál (Bakonydraco Fesztivál).

A települést érinti az Országos Kéktúra útvonala. Bakonybél és Németbánya között a Napkövek Meditációs Parkban lehetősége van bárkinek az

elcsendesülésre. A Németbányára kirándulók megtekinthetik a Magyarforrást, a Képes-fát, a Fő téren található Szent Márton-kápolnát, Összefogás emlékművet és a faluházban lévő állandó néprajzi és Értéktár kiállítást. A falutól 4 km-re található a festői Pisztrángos-tó, mely látványával kellemes kikapcsolódást ígér a horgászoknak és a természetet kedvelőknek. A színes rendezvények felüdülést hozó kikapcsolódást nyújtanak az idelátogatókat.

A település területéről bronzkori maradványok, leletek, eszközök és településnyom került elő. Jelentős számú temetkezési halomsír, ún. tumulus található az erdőben. Mindez azt bizonyítja, hogy a hely már a bronzkorban is lakott volt. A török hódoltság idején elmenekült őslakosság helyére hozott német telepesek meghonosították az üvegipart, amely 1780-ban megszűnt. Üveghutákat a betelepülő németek abban az időben több helyen hoztak létre az országban, például a Baranya megyei Kisújbányán (Neuglasshütte) vagy a mára elhagyott Pusztabányán.

Németbánya község mai ismert kiterjedését az ezeréhszázados években itt létrehozott üveghuta és az üvegmunkások által épített lakóházak határozzák meg. A német nemzetiségi falu akkori és későbbi építkezései magukon viselik a jellegzetes építészeti elemeket, amelyek a település mai arculatának ékkövei.

A település múltjából azonban nem csupán ezeket az értékeket emelhetjük ki, hanem a mindenkor itt élő és dolgozó emberek, családok közös erőfeszítéseit a szülőföld és a falu fennmaradására. Németbánya mindig híres volt rendezett, tiszta portáiról és szorgos lakóiról. Mindemellett különös figyelmet szenteltek a saját környezetük, az erdők, patakok és szántóföldek művelésére, a gazdálkodásra.

Németbánya lehetőségeit elsődlegesen fekvéséből adódóan a Bakonyhegység adottságai határozzák meg. A település múltjában mindig kiemelt szerep jutott az erdőgazdálkodásnak és a vadászatnak. A Jáger-réti vadászház volt valaha az erdőgazdálkodás központja, ami az 1900-as évek elején került Farkasgyepűre. A vadászat azonban ma is meghatározó értéke a területnek. Az erdő faállományának csökkenése miatt a veszprémi püspökség nem hosszabbította meg az üzem bérleti szerződését, így azt 1780-ban bezárták. Az itt élők azonban a püspökség akarata ellenére maradtak, és sokévi viszontagságot kiállva tovább építették a települést.

Itt született Nagy Sándor, festő és iparművész 1869-ben. Budapesten, Rómában és Párizsban tanult. Vallásos tematikájú, szimbolikus freskókat, tájképeket és rézkarcokat készített. Számos könyvet illusztrált – Ady versekhez is. Gobelint tervezett, üvegfestéssel foglalkozott. Több honi és külföldi kiállításon díjazták munkáit. A szecesszió legrangosabb magyar képviselője. Néhány alkotása a Magyar Nemzeti Galériában fellelhető. Vadászó dzsentrí (1907) festett üveg produkciója a veszprémi színházat díszíti. 1950-ben Gödöllőn hunyt el.

A település polgármestere: Marcsik Zoltánné Király Ágnes

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Bekötőút; Utcakép; Szent Márton-kápolna; Havas tájkép; Bakonyi betyárok; Összefogás Emlékmű; Őszi erdő; Napkövek; Télüzés; Ünnepi díszbe öltözött fiataljaink; Iharkúti ásatás; Bitva patak; Pisztrángos-tó

NÉMETBÁNYA

NÉMETBÁNYA

NÉMETBÁNYA

Németbánya is the smallest settlement in the area. As its name suggests (Deutschhütten), it is a German-speaking village, its patron saint is St. Martin, and the chapel named after him stands on the main square.

Not far from the village is the bauxite mine established on the site of the former Iharkút settlement. Here is the Bakony dinosaur site, where the first dinosaur body fossils were found in today's Hungary. Since 2000, in addition to the dinosaurs, researchers have explored an entire Mesozoic terrestrial vertebrate fauna here. The site boasts several – previously unknown – new genera, such as Hungarosaurus (armoured dinosaur), Iharkutosuchus (herbivorous crocodile) and Bakonydraco (flying reptile). The cultural event (Bakonydraco Festival) that takes place in Németbánya in the summer is named after the latter.

The National Blue Trail goes through the settlement. Anyone has the opportunity for some relaxation in the Napkövek (Sunstones) Meditation Park between Bakonybél and Németbánya. Visitors to Németbánya can see the Magyar (Hungarian) spring, the Picture tree, the St. Martin's Chapel on the Main Square, the Unity Monument and the permanent ethnographic and Repository exhibition in the village house. The picturesque Trout Lake, which promises a pleasant stay for anglers and nature lovers, is 4 km from the village. Colourful events provide visitors with a refreshing break.

Bronze Age remains, finds, tools and settlement traces were found in the area of the village. A significant number of burial mounds, also known as tumuli, can be found in the forest. All this proves that the place was already inhabited in the Bronze Age. The German settlers who replaced the native people who fled during the Turkish occupation introduced the glass industry, which ceased in 1780. At that time, glass workshops were established by the incoming Germans at several places in the country, for example in Kisújbánya (Neuglasshütte), Baranya county, or in the now abandoned Pusztabánya.

The extent of the village of Németbánya known today is determined by

the glass workshop established here in the 1700s and by the residential houses built by the glass workers. The then and later constructions of the German ethnic village bear the characteristic architectural elements that are special features of the present-day image of the settlement.

However, we can highlight not only these values from the past of the settlement but also the joint efforts of the people and families living and working here at all times to preserve their village and homeland. Németbánya has always been famous for its tidy, clean houses and hard-working inhabitants. In addition, they paid special attention to cultivating their own environment, the forests, the streams and the farmlands.

Due to the location of the village, the opportunities of Németbánya are primarily determined by the conditions of the Bakony Mountains. Forestry and hunting have always played a key role in the past of the settlement. The Jäger-rét hunting lodge used to be the centre of forest management, which was moved to Farkasgyepű in the early 1900s. However, hunting is still a defining value of the area. Due to the decrease in the forest stand, the diocese of Veszprém did not extend the lease of the plant, so it was closed in 1780. However, the people who lived here remained despite the will of the diocese, and after many years of adversity, they continued to build the settlement.

Sándor Nagy, painter and industrial artist, was born here in 1869. He studied in Budapest, Rome and Paris. He made religious, symbolic frescoes, landscapes and copper engravings. He illustrated several books – including Ady's poems – and designed tapestries and painted glass. His artworks have been awarded at several exhibitions at home and abroad. He is the most prestigious Hungarian representative of Art Nouveau. Some of his works can be found in the Hungarian National Gallery. His stained glass work Hunting Gentry (1907) is displayed in the theatre of Veszprém. He died in Gödöllő in 1950.

The mayor of the settlement: Mrs. Zoltánné Marcsik Ágnes Király

NÓRÁP

A település első említése az 1214-ben íródott oklevélben olvasható „Norap” néven, amelyben II. András király érdemeinek viszonzásaképpen János fia Hektornak adományozza Nórápot. A határok felsorolásánál említik a Pápára vezető utat.

A település második említése okiratban 1315. Majd 1325-ben Károly Róbert Norap fele részét Zunhur mesternek és fiának adományozta. 1370-ben és 1398-ban két Noraph-i nevű egyházi személyt említenek, és szintén „Norap” néven ismert.

A XVII. századból leginkább Pápához írják össze, utoljára az Esterházy család pápai ága.

A Bakonyalja északi végén megtelepült lankás, kétutcás falu. A Séd folyó völgyében rétek zöldellenek, a terület legnagyobb része szántóföld, humuszban gazdag termékeny határ. Pápától 8 km-re délre fekszik. Belterülete 45 hektár, külterülete 713 hektár.

A lakosság zöme a közeli városban, illetve a környék nagyüzemeiben (nagyvállalatokban) dolgozik, valamint a helyi mezőgazdasági vállalkozásokban. A földművelés mellett az állattenyésztés is jelentős a családi gazdaságokban.

A gyermekek óvodába, iskolába a szomszéd községbe, illetve Pápára járnak.

Infrastrukturális fejlettsége: víz-, gáz-, villany-, telefonhálózat, szennyvízcsatorna-hálózat, térfigyelő kamerarendszer.

Kedvező földrajzi elhelyezkedése miatt felélénkült a fiatalabb generációs családok faluba történő letelepedése.

A falu világháborús hőseinek névsorát emlékmű őrzi a római katolikus templomkertben.

Templomai: Szent Mihály római katolikus templom, amelyet 1522-ben említik először, a falu református templomát pedig 1860 és 1887 között építették. Az 1910-es írásos feljegyzésből tudjuk, hogy az evangélikus gyülekezet is mint szórványegyház jelen van, és a református templomban tartja istentiszteleteit. Ennek a vallásnak a gyakorlása napjainkban is így történik.

A település közlekedési viszonyai az 1950-es évtől kezdtek javulni, amikor elkészült portalanított bekötőútja, mely összekötötte a főútvonallal, s a községet ekkor kapcsolták be az autóbusz-forgalomba.

Vidámságot, jó hangulatot szerető falu Nóráp, összefog a lakosság, amely aztán a közösségi rendezvényeken nyilvánul meg. A falu központjában található a művelődési ház, a község kulturális, művészeti, közösségi központja. A község anyagi lehetőségeihez mérten minden évben megrendezi a hagyományosnak mondható rendezvényeit:

- „Téli vigasság” – disznóvágás hagyományos ételek kóstolásával egybekötve

- farsangi maskarázás február végén, tél elűzése, népszokások felelevenítése

- március 15-i megemlékezés nemzeti ünnepünkről

- gyermeknap: sok közös játék, vidámság, kacagás szülőkkel együtt, hagyományos nyáron való szalonnasütés

- falunap: minden generációnak kínál programot, faluból elszármazottak meghívásának bevonásával

- nyugdíjasnap: a falu idős lakosságát kulturális műsorral, közös vacsorával, nótázással köszöntjük

- Mikulás-ünnepség: a Mikulás sétakocsijával járja a falu utcáit, és ajándéksomagot nyújt át a gyermekeknek, zenés előadás kíséretében

- adventi, karácsonyi ünnepségsorozat: adventi koszorú készítése, adventi gyertyagyújtás.

Ezekre a rendezvényekre igény van, és szép számú látogató tisztelettel jelenlétével, illetve aktív részese.

Civil szervezete most van alakulóban, amely az értékmegőrzés mentén szeretne tevékenykedni, egyrészt a felnövő generáció számára, másrészt az élet adta lakossági cserélődésből adódóan, a településre újonnan beköltözők is ismerjék meg a falu történetét, értékeit, s aztán őrizzék meg, fejlesszék tovább!

A település polgármestere: Antalné Ihász Mária

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Falukép; Református templom; Katolikus templom; Falu bejáratánál lévő útszéli kereszt (Nórápi hívek adománya 1944.); Utcakép a templomokkal; I. és II. világháborús emlékmű; Falukép; Polgármesteri hivatal; Felújított temető; Temetőbejárat; Játsszótér; Nórápi halastó

NÓRÁP

NÓRÁP

The first mention of the settlement can be read in the charter written in 1214 as “Norap”, in which King Andrew II donates Nóráp to John's son Hektor in return for his merits. The road to the Pápa is mentioned in the list of boundaries.

The second mention of the settlement in a document was made in 1315. Then in 1325 Charles I donated half of Norap to Master Zunhur and his son. In 1370 and 1398 two church people named Noraph-i are mentioned and it is still known as “Norap”.

From the 17th century, it is mostly listed with the city of Pápa, the last being the Pápa branch of the Esterházy family.

It is a sloping, two-street village at the northern end of the Bakonyalja. In the valley of the river Séd, meadows are green, most of the area is arable land, a fertile border rich in humus. It is located 8 km south of Pápa. It has an inner area of 45 hectares and an outer area of 713 hectares.

The majority of the population works in the nearby town and in the large farms (large companies) in the area, as well as in local agricultural enterprises. In addition to farming, animal husbandry is also significant on family farms.

The children go to kindergarten, school in the neighboring village and to Pápa.

Infrastructural development: water, gas, electricity, telephone network, sewerage network, surveillance camera system.

Due to its favorable geographical location, the settlement of younger generation families in the village has revived.

The list of World War heroes of the village is preserved in a monument in the Roman Catholic church garden.

Churches: St. Michael's Roman Catholic Church, first mentioned in 1522, and the village's Reformed Church was built between 1860 and 1887. We know from a written record from 1910 that the Lutheran church is also present as a scattered church and holds its worship in the Reformed Church. This is the practice of this religion today.

The traffic conditions of the settlement started to improve from the 1950s, when the paved access road connecting it to the main road was completed, and the village was then connected to bus traffic system.

The village of Nóráp, which loves cheerfulness and a good atmosphere, unites the population, which then manifests itself in community events. In the center of the village is the house of culture, the cultural, artistic and community center of the village. Depending on the financial possibilities of the village, it organizes its traditional events every year:

- 'Winter cheer' – pig slaughter combined with tasting traditional food
- carnival masquerade at the end of February, expulsion of winter, revival of folk customs
- Commemoration of our national holiday on 15 March
- Children's Day: lots of games together, fun, laughter with parents, traditional bacon frying on the spit
- Village Day: offers a program for all generations, inviting people who originate from the village
- Pensioners' day: we greet the elderly people of the village with a cultural program, a joint dinner and music.
- Santa Claus celebration: Santa Claus travels through the streets of the village in a carriage and presents a gift package to the children, accompanied by a musical performance
- Advent Christmas celebration series: making an Advent wreath, lighting an Advent candle.

There is a demand for these events, and they are honored by the presence and active participation of a large number of visitors.

Its non-governmental organization is now emerging, which wants to operate along value preservation, on the one hand for the upcoming generation, and on the other hand due to the natural population change, newcomers to the settlement should get to know the history and values of the village, and then preserve and develop it further!

The mayor of the settlement is Mária Antalné Ihász

OLASZFALU

Olaszfalu Veszprém megyében, a Bakony szívében található erdőkkel körülvevett 1100 főt számláló település. Az őslakosok sváb származásúak, ami meglátszik a rendezett portákon. A burgonya- és a káposztatermesztés a fő megélhetési lehetőség, így káposztájáról is híres a falu. A másik dolog, amiről Olaszfalu elhíresült, az a hó. Nálunk többször előfordul télen, hogy a közeli sípályának köszönhetően hó borítja be a települést. Ilyenkor az ország minden részéről érkeznek turisták, hogy szánkózhassanak, és hóembert építhessenek. Ekkor lenyűgözően gyönyörű a táj. Még a látványért is érdemes hozzánk ellátogatni.

Minden évszakban új arcát mutatja az Eperjes-hegy, ahol nagyokat lehet túrázni. Fantasztikus kilátás nyílik a Bakony északkeleti részére. A legmagasabb pontjáról a Balatont is lehet látni. Az árnyas sziklafalakon kisebb barlangbejáratok, hasadékok találhatók. Az erdők állatvilága rejtett, titokzatos világ. Kirándulásaink alkalmával gyakran találkozhatunk őzekkel, szarvasokkal, rókákkal, esetleg vaddisznókkal.

A faluban található műemlék a Vendel kép, mely az 1912-es tűzvész emlékére épült.

Egy kőből rakott falmaradvány a Majorban – ahol a legtöbb áldozatot lelőtték - állít emléket az 1945. március 23-án kivégzett fiatalok emlékének. Olaszfalu történelmébe ez a szörnyű esemény mélyen beíródott. Minden évben megemlékezünk erről a szörnyű eseményről. A temetőben a kivégzett fiatalok egymás mellé lettek eltemetve.

Az áldozatok nevei a templomudvarban kőtáblára vannak vésve az első világháborúban elesettek neveivel együtt.

A templom barokk stílusban épült 1764-ben. Búcsúja Szentháromság vasárnapján van. A kálváriáról a stációk a templomkertbe lettek áttelepítve 1934-ben.

A templomtól nem messze található a falu tájháza, mely egy boltíves, gádoros fehérre meszelt falú épületben kapott helyet. Itt megtekinthető a régi tisztaszoba és a hétköznapi szoba berendezési tárgyakkal, eszközökkel, régi terítőkkal és népviseletekkel.

A falu alapjában svábok lakta település, de az 1948-as ki- és betelepítés a település lakossági összetételét nagyban megváltoztatta. A szlovákiai Perényből telepítettek Olaszfaluba 33 családot, a szászországi Thalheim városába és környékére pedig 31 családot telepítettek ki Olaszfaluból.

A történelem ezen eseményének emlékét márványtáblák őrzik a templommal szembeni régi tanácsolóháza – ma iskola – épületének falán.

A falu lakossága összetartó, nagy hangsúlyt helyez a hagyományok ápolására és megőrzésére. 2002 óta minden évben megrendezésre kerül a Krumpliszüreti és művészeti fesztivál. A kulturális és hagyományörző célú esemény célja a helyi értékek bemutatása. Itt bemutatkoznak óvodásaink és iskolásaink. Mindkét intézményünk német nemzetiségi intézmény. Két kórusa is van a falunak, tagjaik hangulatos műsort adnak ezen a neves rendezvényen. Ilyenkor megköszönjük a vendégekkel a régi hagyományos sváb ételeket: piritott gombóc aludttejjel, főtt krumplis gombóc szilvamártással, tócsi és a dinsztelt káposztás, kolbászos gombóc.

Olaszfalu település részei még Felsőpere és Alsópere. Felsőperében – mely Olaszfalu központjától 3 km-re található – leginkább pihenésre szolgáló hétvégi házakat és turistaházakat találunk. A csend és a természet közelsége vonzza leginkább ide az embereket. Innen gyalog és kerékpárral is érdemes csillagtúrákat tenni a közeli erdőkben.

Alsópereben található a Nadasdy Arborétum, a magyarországi történelem, kultúra, tájgazdálkodás jeles emléke, melyet Nadasdy Ferenc a XIX. század közepén létesített.

Miután a VERGA ZRt. kezelésbe került a park, elsőként a korábban kiszáradt, vihartörött egyedeket távolították el, majd szépen kezelt gyepterületeket létrehozva azokba megkezdték fiatal egyedek telepítésével a park felújítását. Ma is látható értékes egyedek a történelmi parkból: százévesnél öregebb jegenyefenyők, hamisciprus, selyemfenyő, tiszafa, vörös levelű hegyi juhar, szomorú gyertyán, vérbükk, hikori dió, stb. A parkban hangulatos pihenőhelyek vannak kiképezve. A hajdani angolkert mellett a fenntartó egy új arborétum alapjait rakja le folyamatosan idegen honos fafajok telepítésével. 2013. év őszén új 240 m²-es látogatóközpontot avattak, megújult az arborétum, és szabadtéri színpaddal és a Szent Imre vadászkápolnával is gazdagodott a környék. A kápolna minden vallásnak megfelelően fel van szentelve. Kedvelt esküvői helyszín.

Olaszfalun áthalad a Zirc-Veszprém kerékpárút, ezért is egyre több látogató érkezik a faluba. Az itt élők vendégszerető, szorgalmas emberek, ami meglátszik a falu rendezettségén, az igényes portákon.

A település polgármestere: Boriszné Hanich Edit

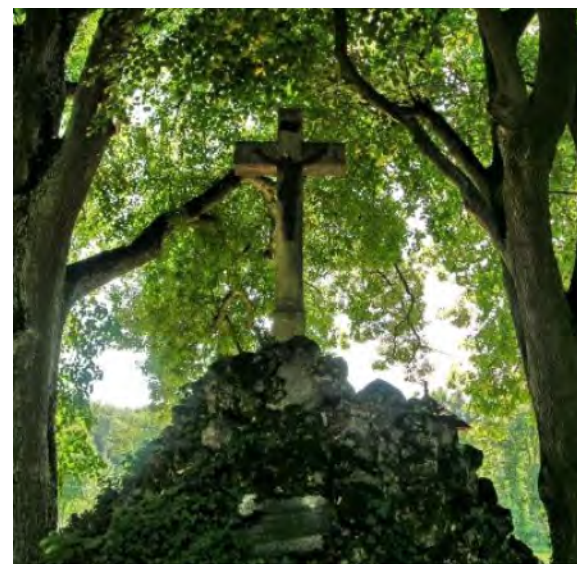
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Vendel kép; Mária Kép a Köves kútnál; Templom; Községi ház; Eperjes tanösvény sziklavonulat; Krumpliszüreti fesztivál; Kökereszt; Harangláb; Kuntich Etelka Napköziotthonos Óvoda; Fejfa; Felújított kézilabda pálya; Vadles

OLASZFALU

OLASZFALU

OLASZFALU

Olaszfalu is a settlement with 1100 inhabitants in Veszprém county, in the heart of the Bakony Mountains. The natives are of Swabian descent, which can be seen in the tidy houses. Potato and cabbage growing is the main livelihood, so the village is also known for its cabbage. The other thing Olaszfalu is famous for is the snow. Thanks to the nearby ski slope, the settlement is covered with snow several times in winter. This is when tourists come from all over the country to go sledding and to build a snowman. Then the landscape is stunningly beautiful. It is worth visiting us even for the sight.

The Eperjes mountain, where you can go hiking, shows a new face in every season. There is a fantastic view of the northeastern part of the Bakony Mountains. You can also see Lake Balaton from its highest point. There are small cave entrances and fissures on the shady rock walls. The fauna of the forests is a hidden, mysterious world. During your trips you can often meet deer, roe deer, foxes or even wild boars.

A historical monument of the village is the Wendelin picture, built in memory of the fire in 1912.

The remnant of a stone wall in the Manor – where most victims were shot – commemorates the young people executed on 23 March 1945. This terrible event has been deeply inscribed in the history of Olaszfalu. We commemorate it every year. The executed young people were buried side by side in the cemetery.

The names of the victims are engraved on a stone plaque in the churchyard along with the names of those who fell in the First World War.

The church was built in Baroque style in 1764. The village has its farewell festival on Trinity Sunday. The stations of the cross were relocated from the Calvary to the churchyard in 1934.

Not far from the church is the country house of the village, set up in an arched, porched, whitewashed building. Here you can see the old clean room and the ordinary room with furnishings, utensils, old tablecloths and folk costumes.

The village is basically inhabited by Swabians, but the residents who were forced to move in and to move out in 1948 greatly changed the composition of the local population. 33 families were settled into Olaszfalu from Perény, Slovakia, and 31 families were settled from Olaszfalu into and around the town of Thalheim, Saxony.

The memory of this event in history is preserved on marble plaques on the wall of the old council building opposite the church, now a school building.

The population of the village is cohesive, placing a strong emphasis on nurturing and preserving traditions. The Potato Harvest and Art Festival has been held every year since 2002. The aim of the cultural and traditional event is to present local values. The local kindergarten and school children also introduce themselves here. Both of our institutions are German nationality institutions. The village has two choirs, and their members give a cosy show at this prominent event. At this time we offer old, traditional Swabian dishes to our guests: fried dumplings with curd, boiled potato dumplings with plum sauce, potato pancake and sausage dumplings with braised cabbage.

Felsőpere and Alsópere are further parts of Olaszfalu. In Felsőpere, which is located 3 km from the centre of Olaszfalu, there are mainly weekend houses and tourist houses for relaxation. People are mostly attracted by the silence and the proximity of nature. From here you can go on stargazing tours either on foot or bike.

In Alsópere you can find the Nádasdy Arboretum: it was built by Ferenc Nádasdy in the middle of the 19th century and it is a significant monument of Hungarian history, culture and landscape management.

After the park was taken over by VERGA ZRt., the previously dried-up, storm-broken specimens were first removed, and then the renovation of the park was started by installing young specimens on well-treated lawns. Valuable trees from the historical park can still be seen today: fir trees older than a hundred years, fake cypress, silk pine, yew, red-leafed mountain maple, weeping hornbeam, purple beech, hickory nut tree etc. The park has cosy resting areas. In addition to the former English garden, the operator is continuously laying the foundations of a new arboretum by planting allochton tree species. In the autumn of 2013, a new 240 m² visitor centre was inaugurated, the arboretum was renovated and the area was enriched with an open-air stage and with the St. Emeric Hunting Chapel. The chapel is dedicated to all religions and it is a popular wedding venue.

The Zirc-Veszprém cycle path passes through Olaszfalu, which is why more and more visitors come to the village. The local residents are hospitable and hardworking people, which is shown by the orderliness of the village and the nicely kept houses.

The mayor of the settlement: Edit Boriszné Hanich

PORVA

A Porva falunevet már egy 1086-os keltezésű oklevél is említi, melyben Purua, mint határnév szerepel, a bakonybéli bencés apátság birtokainak összeírásakor. Feltételezhető tehát, hogy a község már a XI. században létezett, és délszláv lakosai voltak. Bizonyítja ezt az, hogy a Purua szó délszláv nyelven erdei irtást jelentett. Bizonyos az is, hogy a település korán elmagyarosodott. Ezt a feltételezést egy Porván kelt oklevél bizonyítja, mely még a pálos monostor megalapítása előtti időkből származik. Az oklevél így említi Porván lévő kápolnát: „Capella is honoren S. Hemerici vocota is Porva in Bokon”. Ez magyarul azt jelenti, hogy „A bakonyi Porván Szent Imre herceg tiszteletére emelt kápolna”. A kápolnát V. István király 1261-ben a pannonhalmi bencéseknek adományozta.

Ha még jobban visszamegyünk az időben, bizonyossá válik, hogy Porva már korán lakott település volt. Ezt bizonyítják a Porva környékén lévő halomsírok, melyekről a nagy kutató Rómer Flóris is írt. A halomsírokon túl bronzkori tárgyak is előkerültek a település kül- és belterületén, melyek bizonyítják, hogy a Római Birodalom idején már lakott volt a település.

Árpád fejedelemsége alatt a Bakony fejedelmi vadászterület volt, ekkor települtek ide magyarok, és hódoltak be a szláv nyelvű népek.

Porvát V. István a pannonhalmi bencéseknek adományozta, mely adománylevel ma is megtekinthető a pannonhalmi bencés levéltárban.

Porvát Zsigmond király 1398-ban a Garáknak adományozza, akikről majd később a Szapolyaiakra száll. Szapolyai Orsolyát itt temették el, vörös márvány síremléke ma is megtalálható a templom falán. A síremlék mint a kora reneszánsz egy különösen figyelemre méltó remeke, ismert és becses műemléke a falunak a mai napig.

A porvai templom, ahol a síremlék található, műemlék. Maga az épület gótikus, szentélye azonban barokk stílusban épült. A templomot 1782 és 1784 között építették.

1436-ban Gara Miklós nádor letelepítette a pálosokat Porván. Mivel időközben Gara Miklós meghalt, másodszülött fia, László fejezte be apja művét, és a Szentléleknek szenteltette a monostort. A pálosok a törökök elől elmenekültek, és soha többé nem tértek vissza Porvára.

Mikor Rákóczi hadba hívta a népet, Porváról senki sem állt zászlaja alá. A pápai pálosok által betelepített lakosság németekből állt, mind római katolikus vallású volt. A telepítés Morvából és Ausztriából történt. A falu házai szegényesek, agyagból épültek. Porván az uralkodó nyelv a német maradt, hiszen csak néhány család beszélt magyarul.

Az I. világháború kitörése után az élet még nehezebb lett, a férfiakat behívták katonának, mire a háború véget ért, 28 emberrel lett kevesebb a falu lakossága. A Tanácsköztársaságot követő időszakban a lakosságra gond, nyomorúság szakadt. Mivel a föld továbbra is a nagybirtokosok kezén maradt, a lakosság egy része elszegődött cselédnek, vagy elköltözött a faluból.

Később a Volksbund-mozgalom szított ellentéteket a község lakosai között, és sokan megtévedve a németek oldalára álltak.

Porvát 1945. március 23-án „szabadították föl” a 3. ukrán front katonái. 1955-ben megalakult az Új Élet Tsz. 67 taggal, akik 394 holdon gazdálkodhattak. Az állatállományuk kielégítő volt, de a mezőgazdasági gépek hiányoztak. A termelőszövetkezet 1957-ben feloszlott, majd 1958-ban újra megalakult Új Alkotmány néven. 1961-ben egyesült a borzavári és a tündérmajori szövetkezettel.

Ezektől az évektől kezdődően a falu infrastruktúrája jelentős fejlődésnek indult. Aszfaltoztak, létrehoztak egy törpe vízművet. Felépítettek egy postát, amely ma már nem üzemel, a település kis lélekszáma miatt a mobilposta-szolgálat által van ellátva. Felépült egy művelődési ház, melyhez egy könyvtár is tartozott. Ezekben a helyiségekben zajlott a '90-es évek előtt a kulturális élet a községben, itt minden fiatal talált magának szórakozási, művelődési lehetőséget. A '90-es évek elején kiépítették a telefonos hálózatot és a szennyvízhálózatot, majd a gázvezeték-hálózat is teljesen kiépült, bár a falu lakosainak többsége ma is fával fűt az erdők közelsége miatt, ahol még mindig folyik a fatermelés.

A község kiváló természeti adottságokkal rendelkezik. Minden oldalról erdők veszik körül. A falu határától nyugatra található a Körös-hegy, melyen légiforgalmi irányító központ helyezkedik el, hiszen Porva felett jelentős légiforgalom bonyolódik le.

A település polgármestere: Veinperlné Kovács Andrea

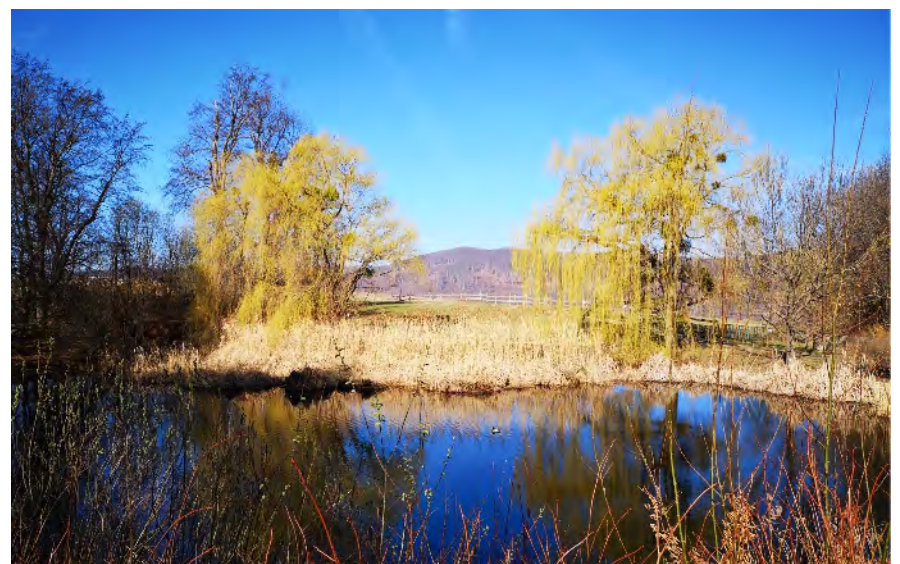
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Porva bejárata; Tó Szépalma pusztán; Arborétum; Kilátás a Köröshegyen; Porvai Szentlélek-templom; Szépalma Hotel; Az önkormányzati hivatal; A Szentlélek-templom az egykori Pálos monostor helyén; Ravatalozó; Tó Szépalma pusztán; A Szentlélek-templom a Pálos-tóval

PORVA

PORVA

PORVA

The village name Porva was already mentioned in a charter dated 1086, in which Purua was indicated as a border name when registering the estates of the Benedictine abbey in Bakonybél. It can therefore be assumed that the village already existed in the 11th century and was inhabited by Southern Slavs. This is also evidenced by the fact that the word Purua in the Southern Slavic language meant deforestation. It is also certain that the settlement became Hungarianised early. This assumption is proved by a certificate dated in Porva, which dates back to times before founding the Pauline monastery. The charter mentions the chapel in Porva as follows: „Capella is honoren S. Hemerici vocota is Porva in Bokon”. This means "Chapel built in honour of Prince St. Imre in Porva, Bakony". The chapel was donated by King Stephen V to the Benedictines of Pannonhalma in 1261.

If we go back even further in time, it becomes certain that Porva was an early inhabited settlement. This is proved by the burial mounds around Porva that the great researcher Flóris Rómer also wrote about. In addition to the burial mounds, Bronze Age artifacts were also found inside and outside the settlement, proving that the place was already inhabited during the Roman Empire.

During the reign of Árpád, the Bakony was a princely hunting area, this is when Hungarians settled here and the Slavic-speaking peoples were subjugated. King Stephen V donated Porva to the Benedictines of Pannonhalma, and the donation letter can still be seen in the Benedictine archives in Pannonhalma.

King Sigismund donated Porva to the Gara family in 1398, from whom it later passed to the Szapolyai family. Orsolya Szapolyai was buried here, her red marble tomb can still be found on the wall of the church. The tomb, as a particularly remarkable masterpiece of early Renaissance, is a well-known and precious monument of the village to this day. The church in Porva, where the tomb is located, is a monument. The building itself is Gothic, but its shrine was erected in Baroque style. The church was built between 1782 and 1784.

Palatine Miklós Gara settled the Paulines to Porva in 1436. Since Miklós Gara died in the meantime, his second-born son, László, finished his father's work and dedicated the monastery to the Holy Spirit. The Paulines fled the Turks and never returned to Porva.

When Rákóczi called the people to war, no one from Porva stood under his flag. The population settled by the Paulines of Pápa was German, all of whom were Roman Catholics. People were settled from Moravia and Austria. The houses in the village were poor, built from clay. The dominant language remained German in Porva as only few families spoke Hungarian.

After the outbreak of World War I, life became even more difficult, men were drafted as soldiers, and by the end of the war, the population of the village decreased by 28 people. In the period after the Council Republic, the population was in trouble and misery. As the land remained in the hands of the large landowners, a part of the population became servants or moved out of the village.

Later, the Volksbund movement stirred up conflict among the inhabitants of the village, and many of them mistakenly sided with the Germans. Porva was "liberated" on 23 March 1945 by the soldiers of the 3rd Ukrainian Front.

The New Life Cooperative was established in 1955 with 67 members, who could farm on 394 acres. Their livestock was satisfactory, but agricultural machinery was lacking. The producer cooperative was dissolved in 1957 and re-established in 1958 under the name New Constitution. In 1961, it merged with the cooperatives of Borzavár and Tündérmajor.

From these years onwards, the infrastructure of the village began to develop significantly. They paved the roads and created a dwarf waterworks. A post office was built but it is no longer in operation, mobile post service is provided to the settlement due to the small population of the town. A culture centre was built with a library. Cultural life in the village took place in these rooms before the '90s, every young person found an opportunity for entertainment and culture here. In the early '90s, the telephone network and sewage network were built, then the gas pipeline network was fully developed, although most of the villagers still heat with wood due to the proximity of the forests, where timber production is still under way.

The village has excellent natural features. It is surrounded by forests on all sides. To the west of the village border is the Kóris Hill, where the air traffic control centre is located, as there is significant air traffic over Porva.

The mayor of the settlement: Andrea Veinperlné Kovács

PUSZTAMISKE

Pusztamiske község Veszprém megyében, a Devecseri járásban található. A település a Déli-Bakony és a Kisalföld találkozásánál, Ajkától 12 kilométerre nyugatra, Devecsertől 5 kilométerre délre fekszik.

Szomszédos települések: Nemeshány, Nyirád, Szóc, Kolontár és Devecser. A településen áthalad a Devecsert Nyirádon át Tapolcával összekötő 7317-es út, mindkét város felől csak ezen közelíthető meg.

A település neve minden bizonnyal a Miske személynévből származik. A pusztá jelző a 19. században rögzült egykori elnéptelenedésére utalva.

Nevét 1402-ben említették először Kysmiske néven mint a környék kismanesi falvainak egyikét. Az 1488. évi összeíráskor a Miske család birtoka volt. A 16. században a porták nagy része azonban már a nagybirtokos Csóron család birtokaként szerepelt.

1566-ban lakói elmenekültek a törökök elől, ezután sokáig pusztaként volt említve, csak 1761-ben települt újra szabad költözési jogú magyar lakosokkal. Anyaegyházát 1550-ben említették először az írott forrásokban, 1774-ben pedig már tanítóját is említették.

A 20. században épült a település közepén álló gót-román stílusú Pusztamiskei Evangélikus Leányegyházközség temploma. Saját tervei alapján Kiss Imre építette 1910-ben. Kilencváltozatú orgonáját Ország Sándor építette.

Az 1828-as összeíráskor 35 jobbágy, 26 házas, 14 házatlan zsellér lakta, 1869-ben már 66 házat írtak itt össze.

A település lélekszáma a későbbiekben fokozatosan csökkent. 1960-

ban még 716 lakosa volt, ma már csak ennek töredéke. Az elvándorlás, az öregedés máig jellemző tendencia, de a település vezetői folyamatosan dolgoznak azon, hogy Pusztamiske egy élhető, eredményes falu legyen, kiemelt cél a fiatalok helyben tartása.

A pusztamiskeieket egykor krumplisoknak nevezték. Pusztamiske egész történelme kiolvasható elkészített címerből. A burgonyavirág arra utal, hogy a településen burgonyatermelés folyt, a miskeieket sokáig krumplisoknak nevezték. A templom a vallást jelképezi, három felekezethez tartozók élnek ott. A rózsza a védőszentjük, Erzsébet legendájára utal. Erzsébet kenyeret osztott a szegényeknek, ami tilos volt, és amikor megakarták büntetni, rózsává változott. A kard Mihály arkangyal kardját szimbolizálja.

A falu lakossága 439 fő, a településen 120 lakóingatlan található.

Pusztamiske közintézményei: a polgármesteri hivatal, orvosi rendelő, kultúrház könyvtárral, számítógépes teremmel, illetve egy közösségi térrel rendelkezik. A település legfontosabb programja a Krumplifesztivál, mely rendkívül magas színvonalon megrendezett, kültéri nyári esemény, amellyel a közösségépítés, esélyegyenlőtlenségek csökkentése, társasági kapcsolatok erősítése jöhet létre, valamint hagyományörző és népi kulturális programok előtérbe helyezése.

Civil szervezetek: Pusztamiskéért Alapítvány, Polgárórság, Terézanya Karitasz Csoport, Falugondnok, Jelenlét Program.

A település polgármestere: Poór Zoltán

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kultúrház; Evangélikus templom; Emlékpark; Orvosi rendelő; Harangláb; Kádármester; Közösségi színtér; Krumplifesztivál

PUSZTAMISKE

PUSZTAMISKE

PUSZTAMISKE

Pusztamiske village is located in Veszprém county, in the Devecser district. The settlement can be found at the confluence of the Southern Bakony Mountains and the Little Hungarian Plain (Kisalföld), 12 km west of Ajka and 5 km south of Devecser.

Neighbouring settlements: Nemeshány, Nyirád, Szóc, Kolontár and Devecser. Road no. 7317 connecting Devecser with Tapolca through Nyirád passes through the settlement, which can be approached only on this route from both cities.

The name of the settlement probably comes from the personal name Miske. The adjective puszta (steppe) refers to its former depopulation recorded in the 19th century. It was first mentioned in 1402 by the name Kysmiske as one of the noble villages in the area. It was owned by the Miske family at the time of the census in 1488. However, in the 16th century, most of the houses were already possessed by the big land owner Csóron family.

In 1566 its inhabitants fled the Turks, then it was recorded as an uninhabited region for a long time, and it was resettled only in 1761 with Hungarian residents who had the right to move freely. Its mother church was first mentioned in written sources in 1550, and its teacher was also mentioned in 1774.

The Gothic-Romanesque church of the Lutheran Affiliate Congregation in Pusztamiske was built in the middle of the village in the 20th century. It was constructed by Imre Kiss in 1910 according to his own plans and its nine-stop organ was built by Sándor Ország.

At the time of the 1828 census, there were 35 serfs, 26 cottars owning a house and 14 cottars owning no house, and already 66 houses were registered in 1869.

The population of the settlement gradually decreased later. In 1960 it still had 716 inhabitants, but today it only has a fraction of this number. Out-migration and aging are still typical trends today, but the leaders of the settlement constantly work on making Pusztamiske a livable, successful village, and the main goal is to keep young people in place.

The residents of Pusztamiske were once called Spuds. The entire history of the village can be read from the coat of arms. The potato blossom suggests that potatoes were grown in the settlement, and the people of Miske were called Spuds for a long time. The church symbolises religion, and members of three denominations live here. The rose refers to the legend of their patron saint, Elizabeth. Elizabeth distributed bread to the poor, which was forbidden, and when they wanted to punish her, the bread turned into roses. The sword symbolises the sword of Archangel Michael.

The village has 439 residents and there are 120 residential properties in the settlement.

Public institutions in Pusztamiske: the mayor's office, the doctor's surgery and the culture centre with a library, a computer room and a community space. The most important event of the settlement is the Potato Festival, which is a quality outdoor event in the summer organised with the aim to build community, reduce inequalities, strengthen social relations as well as preserve traditional and folk cultural programmes.

Civil organizations: Foundation for Pusztamiske, Civil Guard, Mother Teresa Karitasz Group, Village Guardian, Presence Programme.

The mayor of the settlement: Zoltán Poór

RÉVFÜLÖP

Révfülöp a Balaton és a Káli-medence kapujaként, a tó északi partvonalának közepén, a 274 méter magas Fülöp-hegy lábánál fekvő tóparti üdülőtelepülés. Területén bukkan felszínre a Magyarországon található egyik legrégebbi kőzet, a kb. 400 millió éve keletkezett agyagpala, azaz fillit, és gyakori az építőanyagként használt permi vörös homokkő is, amelynek ásványi anyagokban gazdag málladékos része a szőlőművelés kedvező adottságait biztosította a hegyoldalban.

Révfülöp kora középkori révátkezőjét már a 11. században, faluszerű települését a bencés szerzetesrend tihanyi Szent Ányos Apátságának praediunként 1211-ben kelt oklevél említi. Mai neve az ősi révhajózásból és a Pilip, azaz Fülöp személynévből eredeztethető. A virágzó tóparti települést és révátkezőjét a 16. század közepén a törökök elpusztították. Területe évszázadokon keresztül gyéren lakott pusztá, Kővágóörs promontóriumára, azaz szőlőhegyre. Bár a révátkező a 18. század közepétől újraindul, a fürdőhelyi fejlődés csak a Balaton-felvidék szőlőt kipusztító 19. század végi filoxéra (szőlőgyökértetű)-vész után kezdődött meg.

A 20. század elejére Révfülöp tájkörnyezeti szépségénél fogva a polgárság kedvelt üdülőhelyévé vált. Az itteni jómódú birtokosok és üdülővendégek alapította Révfülöp-i Fürdő- és Partszépítő Egyesület 1899-től nagyszabású partrendezést, parkosítást, strandépítéseket végezve kialakította az üdülőtelepülés mai arculatát. A balatoni üdülő- és fürdőhelyi fejlődését a vasúti közlekedésbe történő bekapcsolódása (1909), a hajókikötő modernizálása (1912) lendítette előre. A látványosan fejlődő Révfülöp előbb üdülőhelyi rangot nyert, majd 1943-ban Kővágóörstől elszakadva önálló településsé vált. 1969-ben kiemelt üdülőhelyi címet nyert, 1973. április 15-től immár nagyközségként a Káli-medence régió központjává, közigazgatási székhelyévé tették. 1989-től önálló nagyközségi rangú településként a Balaton térségének egyik dinamikusan fejlődő üdülőhelye.

A természeti látnivalók közül a Fülöp-hegyről kibontakozó, Cholnoky Jenő neves földrajztudós által dicséretes csodálatos balatoni panorámát említyük, amelyet a Pelényi Gyula tervei alapján vöröskőből emelt impozáns Millenniumi kilátóból csodálhatunk meg.

A hegy lábánál fekvő vasútállomással szemben a középkori Fülöp falu vörös homokkőből emelt templomának romjait találjuk. A 13. századi falmaradványok mellett figyelemre méltó a templom szépen faragott, kőbéllettel ellátott kapuja. Az egyhajós, síkfödémes, egyenes szentélyzáródású román stílusú templom falai a diadalívvel és a felette emelkedő oromfallal együtt majdnem eredeti nagyságban láthatók.

A hűs fák árnyékában a közforgalmi hajókikötő felé sétálva, a Halász utca központjában találjuk a közösségi házat. Benne a nyaranta rangos képző-, ipar- és fotóművészeti kiállításoknak helyet adó Tóparti Galériát és a RévArt Galériát találjuk. Az épület közepén a Benke László Honismereti Gyűjtemény „... a világ egyik legszebb tája” című patinás állandó hely- és fürdőtörténeti kiállítása tekinthető meg. Az épület hegy felőli oldalán lévő modern szabadtéri színpadon lépnek fel a Révfülöp-i Country Music Fest, a Révfülöp-i Blues Fesztivál zenekarai, előadói, a Villa Filip Napok programkavalkádjának fellépői. A közösségi ház Balaton parti oldalán a kulináris élvezeteket kínáló borozók és éttermek, cukrászdák sorakoznak. A menetrendszerűen közlekedő hajókra igyekvők Raffai Béla szobrászművész Békakirály bronz ivókútja és a helyi fürdőegyesület által 1928-ban épített egykori kultúrház épülete mellett fordulnak a kikötőbe, ahol az 1912-ben épült impozáns, egykori kikötő-kaszinó épülete áll. Falán a II. világháború idején a Kelén és Tünde hajókat a felrobbantás elől víz alá süllyesztők emlékét őrző relief látható. A móló, illetve a rózsakert melletti parkos területen a Balatoni Szövetség által 1912-ben állított emlékoszlop őrzi „A Balaton kultuszának fáradhatatlan révfülöp-i úttörője, néhai Czigány Károly...” emlékét.

Révfülöp a kulturális és családi turizmus helyszíne, ahol az aktív turizmusra is kiváló lehetőségek vannak. A Császtai és a hangulatos Szigeti strand – szabadtéri mozijával – a pihenő és szórakozó fürdőzőknek kínál kikapcsolódást, a strandok közötti vízparti sétány nyugalmat sugárzó környezetében sétálni, kocogni, kerékpározni lehet. Révfülöp központjából vágnak neki a Balaton-átúszásnak július végén a kihívásokat kedvelők, illetve indulnak a turisták gyalogosan és kerékpáron a Káli-medence értékeinek és látnivalóinak felfedezésére.

A Révfülöpről a Káli-medencébe tartó út mentén a történelmi „szoborparkot”, a település szélén a főútra vezető bekötőút mellett, a 12-13. században épült impozáns Ecsér(pusztai) templomromot pillantjuk meg. A háromhajós, íves, keletelt szentélyű, előcsarnokkal, sekrestyével és ossariummal (csontházzal) épített egykori templom kiemelkedő emléke a Balaton-felvidéki Árpád-kori magyar építészetnek. (P. Miklós Tamás)

A település polgármestere: Kondor Géza

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Móló és a hajóállomás épülete 1914-ben; Millenniumi Kilátó; Révfülöp a magasból; Községháza; Fülöp-i templomrom; Benke László Honismereti Gyűjtemény; Móló; RévArt Galéria kiállítás megnyitó; Révfülöp Blues; Nemzetközi Balatoni Bojlis Horgászverseny díjkiosztó; Császtai Strand gyermekpancsoló; Balaton-átúszás.

RÉVFÜLÖP

RÉVFÜLÖP

RÉVFÜLÖP

Révfülöp is a lakeside holiday resort located at the foot of the 274-meter-high Fülöp Hill, in the middle of the northern shoreline of the lake, as the gateway to Lake Balaton and the Káli Basin. One of the oldest rocks in Hungary, the shale or phyllite, was formed 400 million years ago, and Permian red sandstone, which is used as a building material, is also common. Its mineral-rich debris provided favorable conditions for viticulture on the hillside. The early medieval ferry crossing of Révfülöp is already mentioned in the 11th century, and its village-like settlement is mentioned in a charter as an estate of the Benedictine monastery in St. Anthony of Tihany in 1211. Its present name can be traced back to the ancient ferry and the personal name Pilip, i.e. Fülöp. The thriving lakeside settlement and ferry crossing were destroyed by the Turks in the middle of the 16th century. Its area remained sparsely populated for centuries, and was the promontory i.e. the vineyard hill of Kővágóörs. Although the ferry crossing resumed in the middle of the 18th century, the development of the spa began only after the phylloxera disaster of the end of the 19th century, which destroyed the vineyards of the Balaton Uplands.

By the beginning of the 20th century, due to the environmental beauty of Révfülöp, it had become a popular holiday destination for the bourgeoisie. The Révfülöp Bath and Beach Beautification Association, founded by the wealthy landlords and holiday guests here, created the present-day image of the holiday settlement from 1899 by carrying out large-scale landscaping and beach construction works. The development of the resorts and baths at Lake Balaton was boosted by its connection to railway transport (1909) and the modernization of the marina (1912). The spectacularly developing Révfülöp first gained the status of a holiday resort, then in 1943 it became an independent settlement, separated from Kővágóörs. It won the title of a special resort in 1969, and from April 15, 1973, it was the center and administrative seat of the Káli Basin region as a large village. Since 1989, as an independent large village, it has been one of the dynamically developing resorts of the Lake Balaton region.

Among the natural sights, we mention the wonderful panorama of Lake Balaton unfolding from the Fülöp Hill, praised by the famous geographer Jenő Cholnoky, which can be admired from the imposing Millennium Lookout Tower built of red stone according to the plans of Gyula Pelényi.

Opposite the train station at the foot of the hill are the ruins of a red sandstone church in the medieval village of Fülöp. In addition to the remains of a 13th-century wall, the church's beautifully carved stone-lined gate is remarkable. The walls of the Romanesque church with a single nave, flat ceiling and straight sanctuary, together with the triumphal arch and the pediment rising above it, can be seen in almost original size.

Walking towards the public boat harbor in the shade of the cool trees, you will find the community house in the center of Halász Street. In it you will find the RévArt Gallery and the Tópart Gallery, which hosts prestigious art, industry and photography exhibitions in the summer. In the middle of the building, you can see the permanent exhibition of local and spa history of the László Benke Homeland Studies Collection entitled "... one of the most beautiful landscapes in the world". The Révfülöp Country Music Fest, the bands and performers of the Révfülöp Blues Festival and the performers of the program cavalcade of the Villa Filip Days perform on the modern open-air stage on the mountain side of the building. On the shores of Lake Balaton, the community house is lined with wine bars and restaurants and patisseries offering culinary delights. Those looking for regular boats will turn to the port next to the bronze Frog King drinking fountain by sculptor Béla Raffai and the building of the former culture house built in 1928 by the local bathing association, where the imposing, former port-casino building stands, built in 1912. On its wall is the relief to preserve the memories of the people who sunk the ships Kelén and Tünde to save them from being blown up during World War II. In the park area next to the pier and the rose garden, the memorial column erected by the Balaton Association in 1912 preserves the memory of "the tireless pioneer of the cult of Lake Balaton in Révfülöp, the late Károly Czigány...".

Révfülöp is a place of cultural and family tourism, where there are also excellent opportunities for active tourism. The Császtai and the cozy Szigeti beach – with its open-air cinema – offers relaxation and entertainment for bathers. You can walk, jog and cycle in the tranquil environment of the waterfront promenade between the beaches. From the center of Révfülöp, those who like challenges start the swim across Lake Balaton at the end of July, and tourists leave on foot and by bicycle to explore the values and sights of the Káli Basin.

Along the road from Révfülöp to the Káli Basin, we can see the historic "sculpture park", next to the access road leading to the main road on the outskirts of the settlement are the imposing church ruins of Ecsér(pusztá) the built in the 12-13th century.

The three-nave, arched, East-facing sanctuary, built with a foyer, a sacristy and an ossarium, is an outstanding monument of Árpád-era Hungarian architecture in the Balaton Uplands. (Tamás P. Miklós)

The mayor of the settlement is Géza Kondor

SOMLÓJENŐ

Somlójenő a Somló-hegytől délnyugatra, a 8. számú fő közlekedési út és a Torna-patak mentén fekvő település. Egykori lakói és birtokosai a Jenő törzsből származó, a király felszólítására azonnal hadba szálló várjobbágyok voltak. A Jenő nevű földön később két falu jött létre: Nagyjenő (a mai Tüskevár) és Kisjenő (ma Somlójenő). A Somló előtagot jóval később kapta a község. 1321-ben villa Kysyenew, 1611-ben Kys Gyeneo, 1696-ban pedig Kys Genő néven említik. A középkortól a jobbágyfelszabadításig a győri püspök fennhatósága alatt állt, egytelkes nemesek népesítették be. Egyházi nemesi az újkorban Vecse székhez (ma Somlóvecse) vármegyéhez tartoztak. Később a zsellér népség is megjelenik a lakosok közt, de a határ teljesen nemesi jogú maradt. A Somló-hegy nyugati termőterületének egy része Kisjenő határába tartozott. A lakosok megélhetésének alapja a szőlő volt, annak megművelése a 16. századtól állandósult. A községnek saját vízimalma volt. Kőház-kastélyát 1592-ben említik először. A ma is álló római katolikus templom középkori eredetű. 1960-ban kultúrházat, könyvtárat és tanácsházat építettek. Az 1960. évi népszámláláskor 535 lakosa volt. Somlójenő külterülete Várda-pusztá, Márja-major és Somló-hegy. Somlójenő és Somlívásárhely 1969. január 1-től alkot közös tanácsot Somlívásárhely székhellyel.

Somlójenő lélekszáma napjainkban 294 fő. A régi iskola ma már lakóházként funkcionál. Általános iskola, óvoda a szomszédos községekben, Somlívásárhelyen és Tüskeváron működik. A településen egy önkormányzati tulajdonú középület van, a művelődési ház, itt működik az orvosi rendelő, a községi könyvtár, az önkormányzati hivatal, valamint a közösségi színtér, mely színvonalas szolgáltatásokkal várja a lakosságot.

A Somló-hegy nyugati részének egy darabja a községhez tartozik, ahol kitűnő bor terem.

A településen I. és II. világháborús emlékmű található. A faluban tom-

boló tűzvész emlékére állították a Szent Flórián-szobrot. Községi terek – sportpark, pihenőpark, játszótér – állnak a lakosság rendelkezésére. További nevezetesség a Jégverem – az 1900-as évek elején a befagyott Torna-patak jegét tárolták benne –, melyet a helyi kocsmáros használt. A Somló délnyugati oldalán található a Szent Ilona-kápolna. 1399-ben már említik a hivatalos okmányok. Nagyjenői pálosok építették. Valószínű, hogy a Margit-kápolnához hasonlóan ez is a török vész idején pusztult el. A templom emléke évszázadokon át élt a hívek lelkében.

1852-ben elhatározták, hogy újraépítik. Éveken keresztül a hívek mustot szedtek, és annak az árából fogadták a napszámosokat. A kápolna belső felszerelését is a hívek adományozták.

1853. május 3-án a Szent Kereszt felszentelése óta minden évben május első vasárnapján tartják a szentmisét a kápolnában. Ez a búcsúja is egyben. A Szent Ilona-kápolnát Szent Kereszt-kápolnának is hívják.

A monda szerint Nagy Konstantin császár édesanyja, Ilona felásatta a kálvária földjét, ahol három keresztet találtak. Mind a három keresztet egy beteg asszonyhoz érintették. Amelyiktől meggyógyult, azt tartották Jézus keresztfájának. Ilonát szentté avatták.

A kápolna emléket állít az összefogásnak, a hagyományok megőrzésének. A kápolna különlegessége, hogy az emberek nem törölték ki az emlékükből, nem felejtették el, hanem újra felépítették. A Szent Ilona-kápolna nemcsak az emlékezés, hanem a közösség szeretetének jelképe is egyben.

Az önkormányzat alapvető célja, hogy a település tovább fejlődjön, a község infrastruktúráját tovább fejlesztik, a közszolgáltatások színvonalának emelésével javítják Somlójenő lakóinak életminőségét.

Minden idelátogatót szeretettel várnak! Győződjön meg Ön is saját szemével a település szépségéről!

A település polgármestere: Nemes Ferencné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Látkép a Somló-hegyről; Felújított temető; I. és II. világháborús emlékmű; Római katolikus templom; Szent Ilona-kápolna; Művelődési ház; Szőlős a hegyoldaban; Kerékpáros pihenő; Flórián-szobor; Játszótér; Sportpark; Pihenőpark; Jégverem

SOMLÓJENŐ

SOMLÓJENŐ

SOMLÓJENŐ

Somlójenő is a settlement southwest of Somló Hill, along the main transport road no. 8 and the Torna stream. Its former inhabitants and owners were castle serfs from the Jenő tribe, who immediately went to war at the king's request. Two villages were later established on the land called Jenő: Nagyjenő (Tüskevár today) and Kisjenő (Somlójenő today). The village was given the prefix Somló much later. It was mentioned as villa Kysyew in 1321, Kys Gyeneo in 1611 and Kys Genő in 1696. From the Middle Ages to the liberation of serfs, it was ruled by the bishop of Győr and was inhabited by single-plot noblemen. In the modern age, its ecclesiastical nobles belonged to Vecse szék county (Somlóvecse today). Later, the cottar population also appeared among the inhabitants, but the border area remained completely under noble rights. A part of the western farmland of Somló Hill belonged to the border of Kisjenő. The inhabitants made a living from viticulture, and its cultivation became permanent from the 16th century. The village had its own watermill. Its Kőház palace was first mentioned in 1592. The Roman Catholic church that still stands today is of medieval origin. In 1960, a culture centre, a library and a council hall were built. At the time of the 1960 census, the settlement had 535 residents. The outskirts of Somlójenő are Várda-puszta, Márja-major and Somló Hill. Somlójenő and Somlívásárhely have formed a joint council since 1 January 1969, with a seat in Somlívásárhely.

Today, Somlójenő has 294 residents. The old school now functions as a residential house. There is a primary school and a kindergarten in the neighbouring villages: Somlívásárhely and Tüskevár. There is a municipally owned public building at the settlement: the culture centre with the doctor's surgery, the village library, the municipality office and the community area that provides quality services to the population.

A piece of the western part of Somló Hill belongs to the village, where excellent wine is produced.

The settlement has a World War I and II memorial. The statue of St. Florian was erected in memory of the damage caused by fire in the village.

Community spaces – sports park, recreation park, playground – are available to the population.

Another attraction is the Ice Pit – the ice of the frozen Torna stream was stored in it in the early 1900s and it was used by the local innkeeper. The chapel of St. Helena is located on the southwest side of Somló. It was already mentioned in official documents in 1399. It was built by the Pauline Order of Nagyjenő. It is probable that, similarly to the Margaret Chapel, it was destroyed during the Turkish occupation. The memory of the church lived on in the souls of the believers for centuries.

In 1852 they decided to rebuild it. For years, the believers collected young wine and hired day labourers from its price. The interior of the chapel was also donated by the congregation.

The Holy Cross was consecrated on 3 May 1853, and since then the holy mass has been held in the chapel on the first Sunday of May every year. This is also the date of the farewell festival. The St. Helena Chapel is also called the Holy Cross Chapel.

According to legend, Helena, the mother of Emperor Constantine the Great, dug up the land of the Calvary, where three crosses were found. All the three crosses were touched to a sick woman. The one that healed her was considered the cross of Jesus. Helena was canonised.

The chapel commemorates cooperation and the preservation of traditions. The special feature of the chapel is that people did not erase it from their memory, did not forget it, but rebuilt it. The Chapel of St. Helena is not only a symbol of remembrance but also of love for the community.

The basic goal of the municipality is to further develop the settlement, to further build the village infrastructure and to improve the quality of life of the inhabitants of Somlójenő by raising the standard of public services.

All visitors are warmly welcome! See for yourself the beauty of the village!

The mayor of the settlement: Ferencné Nemes

SOMLÓVÁSÁRHELY

A Somló "fővárosaként" emlegetett Somlóvásárhely Veszprém megyében, a Torna-patak völgyében, Magyarország legkisebb történelmi borvidékén fekszik. A települést az északi részén a 8-as számú főút választja el a Somló-hegytől, melynek déli oldala a községhez tartozik. Kevés olyan helyi lakos van, aki ne csodálná meg még mindig minden egyes nap a Somló-hegy nyújtotta gyönyörű tájat.

Somlóvásárhely az 1200-as években alakult településsé. A Szent Lambertről nevezett premontrei apácakolostor alapításakor keletkezett – melynek ma már csak a romjai állnak –, és az „Apácasomlya” nevet kapta. Régészeti leletek azt is bizonyítják, hogy a település, illetve a Somló-hegy déli oldalán hozzá tartozó területek már a bronzkorban is lakottak voltak. Az emberek szerettek itt letelepedni, ügyesen kihasználták a helyi adottságokat. Már a rómaiak is szőlőt termesztettek, és bort készítettek ezen a vidéken. A középkorban Somlóvásárhely mezőváros volt (oppiduni Vasarhel), Pápa után a második legnagyobb adófizetője volt az országnak.

A Vásárhely elnevezést attól az időtől számíthatjuk, mikor Károly Róbert király heti és országos vásárok megtartására és helypénz szedésére adott engedélyt a településnek, ahol többek között helyi földművesek, bortermelők is árulták portékájukat. A közép- és az újkorban hosszabb ideig a megye székhelye is volt.

A Somló-hegy déli részén megtalálható Szent Margit-kápolna a település híres búcsújáró helye volt a középkorban.

A Somló-hegy déli oldalának Somlóvásárhelyhez tartozó területein ma is sokan foglalkoznak borászattal. Nemcsak a helyi magánemberek, de már más régiókból érkező vállalkozók, cégek is felfigyeltek a turisztikai és gasztronómiai lehetőségekre a Somlón, illetve Somlóvásárhelyen. A település földrajzi adottságai mellett közlekedés szempontjából is előnyös helyen található, hiszen a településen belüli és a 8-as főút melletti buszmegálló mellett vasútállomás is segíti a helyiek közlekedését.

Somlóvásárhely intézményei, látnivalói a folyamatos fejlődésnek és megújulásoknak köszönhetően színvonalas szolgáltatásokkal várják az itt élőket és az ide látogatókat. A település központjában megtalálható a község háza, a művelődési ház, óvoda, általános iskola és orvosi rendelő is, valamint a Szabadság téren álló, XVIII. századi, barokk római katolikus templom és a mellette található Rozália-kápolna. A Somló-hegy lábánál elhelyezkedő Somló Kapuja Látogatóközpont pedig egész évben remek kiindulópontja kerékpáros vagy gyalogos túráknak, és helyszíne számos kulturális rendezvénynek.

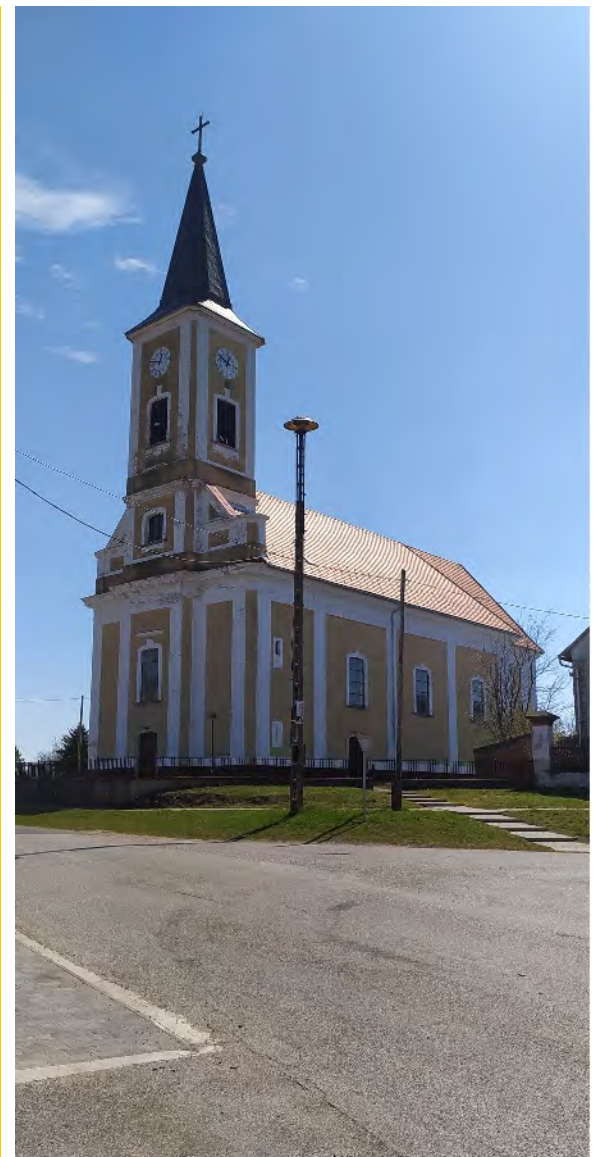
A település polgármestere: Marton Zsolt

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

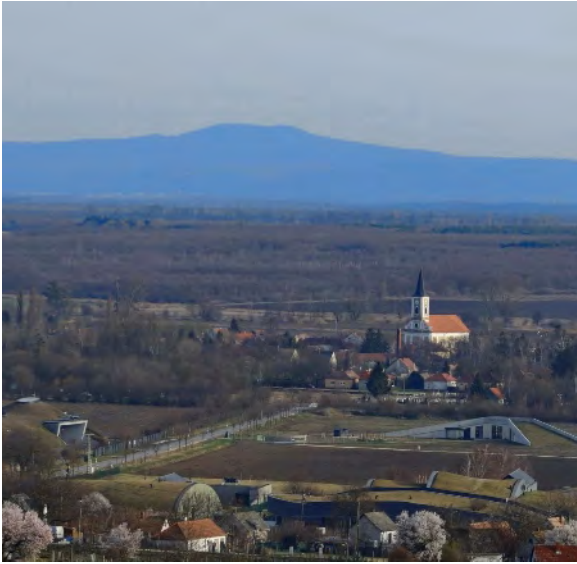
Község háza; Somló-hegy a Látogatóközpont felől; Mária a kisdéddel a Somlón; Ravatalozó és harangláb a temetőben; Művelődési ház; Római katolikus templom; Somlóvásárhely látképe a Somló-hegyről; Somló Kapuja Látogatóközpont; Somlóvásárhelyi Széchenyi István Általános Iskola; Orvosi rendelő; Somlóvásárhelyi Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde; Hősök szobra a buszmegálló melletti parkban; Szent Margit-kápolna

SOMLÓVÁSÁRHELY

SOMLÓVÁSÁRHELY

SOMLÓVÁSÁRHELY

Somlóvásárhely, referred to as the "capital" of Somló, is located in Veszprém County, in the valley of the Torna stream, which is the smallest historical wine region in Hungary. The settlement is separated from Somló Hill by main road no. 8 in the north, and the southern side of the Hill belongs to the village. There are few locals who would not still admire the beautiful landscape offered by Somló Hill every day.

Somlóvásárhely became a settlement in the 1200s. It was established when founding of the Premonstratensian convent named after St. Lambert, which now has only its ruins, and was given the name "Apácasomlya". Archaeological finds also prove that the settlement and the areas belonging to it on the southern side of Somló Hill were already inhabited in the Bronze Age. People loved to settle here and made good use of the local facilities. Already the Romans grew grapes and made wine in this region.

In the Middle Ages, Somlóvásárhely was a market town (oppiduni Vasarhel), the second largest taxpayer in the country after Pápa. The name Vásárhely (market place) can be traced back to the time when King Charles Robert gave permission to the settlement to hold weekly and national fairs and to collect stallage money, where, among other things, local farmers and wine producers also sold their products. It was also the county seat for a long time in the Middle Ages and in modern times.

The St. Margaret Chapel, located in the southern part of Somló Hill, was a famous pilgrimage site of the settlement in the Middle Ages.

Many people are still involved in winemaking in the areas of Somlóvásárhely on the southern side of Somló Hill. Not only local private individuals but also entrepreneurs and companies from other regions have noticed the tourism and gastronomic opportunities in Somló and Somlóvásárhely. In addition to its geographical features, the settlement is also located in an advantageous place from the viewpoint of transport as, in addition to the bus stops within the settlement and next to main road 8, a railway station also helps locals with their travel.

The institutions and sights of Somlóvásárhely provide local people and visitors with quality services thanks to the continuous developments and renewals. In the centre of the settlement you can find the village hall, the culture centre, the kindergarten, the primary school, the surgery and on Szabadság tér the Baroque Roman Catholic church and the adjacent Rosalia Chapel, built in the 18th-century. The Somló Gate Visitor Centre, located at the foot of Somló Hill, is a great starting point for cycling and hiking tours all year round, and it is the venue for many cultural events.

The mayor of the settlement: Zsolt Marton

SÜMEGPRÁGA

Sümeprága település Veszprém megye területén, a Sümegi járásban található, Sümeg városától mindössze 5 km távolságra. Földrajzi fekvése alapján a Bakony hegység (Sarvaly-hegy) lábánál, a Marcal patak völgyében fekszik.

Első lakói cseh és morva szénégetők voltak, akiket a veszprémi püspök telepített le, valószínűleg a tatárjárást követő időkben. Az első hiteles oklevél 1436-ban említi meg, Praga néven, ekkor a Sümegi várhoz tartozott. A veszprémi püspök birtokolta évszázadokon keresztül. A község múltjára vonatkozó okmányok, régi iratok és plébániai anyakönyvek az 1748. évi nagy tűzvészben megsemmisültek, így csak néhány szegényes levéltári adat maradt az utókorra. Prága néven egészen 1902-ig szerepelt, ekkor kapta a Sümeg előnevet, megkülönböztetésül más hasonló nevű helységektől.

Sümeprágát gyönyörű táji és természeti környezet veszi körül. Délről lombos erdő és zártkert öleli, ahol rendezett birtokokon szőlő- és gyümölcs-gazdálkodás folyik, északról pedig gondosan művelt szántóföldek, legelők. A település híres a szelídgesztenyéjéről és a borfestséshez használt otelló szőlőjéről. Jelentős természeti értéket képvisel a települést átszelő Marcal, melynek forrása a település határában ered.

A falu épített örökségekben is gazdag. Legjelentősebb, országosan védett műemléke a Szent István király római katolikus templom, melynek kertjében helyezkedik el az I. és II. Világháborús Hősi Halottak Emlékműve is. A vidéki kistelepülések jellegzetes színfoltjai az útmenti keresztek, melyeknek Sümeprágán is fellelhető több az 1800-as években állított színvonalas, jó állapotú példája. Önállóan is védett a templom közelében, az útkezesztesződésben álló, Nepomuki Szent Jánost ábrázoló kisméretű kőszobor. A település arculatának karakteres elemei továbbá a Szent István királyt és Szent Flóriánt ábrázoló fából faragott szoborok is.

Sümeprága központi épületei a polgármesteri hivatal, valamint az Aranyalma Óvodának, a kultúrháznak és a községi könyvtárnak otthont adó épületegyeség.

A település gyöngyszeme a nyugodt, csendes és közúti forgalomtól távoli elhelyezkedésű Liget Szabadidőpark, mely helyi jelentősége mellett országos elismerésben is részesült. A terület két játszótérrel, szabadtéri színpaddal, rönkfabútorokkal, fedett kiülőkkel, sütögető helyekkel, nyitott és zárt faházakkal rendelkezik, és a mindennapos látogatottsága mellett a helyi szabadtéri rendezvények és magáneseemények helyszínékként is szolgál. A Liget Szabadidőpark projekt és a hozzá kapcsolódó szakmai tevékenység elismeréseként Sümeprága település önkormányzata 2018. november 6-án a Belügyminisztérium által miniszteri elismerő oklevélben részesült, és mintaprogramként szerepel a 2018. évi Közfoglalkoztatási Évkönyv című kiadványban.

A szabadidőpark közvetlen szomszédságában található a sportcentrum, mely területén egy színvonalas sportöltöző, egy szabványméretű futballpálya, egy 2019-ben pályázati forrásból kialakított 20×40 méteres műfüves pálya gondoskodik a település nagymúltú futballtevékenységéhez szükséges feltételek biztosításáról.

A településen éves szinten 45-50 kulturális célú szervezés valósul meg. A helyi népi hagyományok között szerepel a kosárfonás és a fazekasság. A település aktív közösségi életének szerves részét képezi a művelődő közösségek („Huncut szemek” Táncsoport, Fondor Amatőr Színjátszó Kör, KALÁSZ-Katolikus Asszonyok és Lányok Szövetsége), a civilszervezetek (Sümeprágai Sportegyesület, Önkéntes Polgárőr Egyesület) jelenléte.

A Települési Értéktár 2016-ban alakult, az általuk jegyzett értékek:

- A Sümeprágai Cukorperec, melynek készítése a helyi asszonyok körében generációról generációra öröklődik. A különleges szárazsütemény elengedhetetlen része a lakodaloknak, a Szent István-napi Búcsúnak, a húsvéti ünnepkörnek és a település legnagyobb, 27 éves múlttal rendelkező rendezvényének, a Fazekas-találkozónak.

- A KALÁSZ munkássága, mely 1942-től meghatározó szerepet tölt be a település kulturális és közösségi életében. A szervezetnek több kulturális program életre hívását és immár hagyománnyá válását köszönheti a település.

- A Fazekas-találkozó, melyet az első szervezők 27 évvel ezelőtt azzal a céllal hívtak életre, hogy évről évre a magyar népi kultúra mívés hagyományait ápoló, tovább örökítő és népszerűsítő, kulturális és szakmai szempontból egyaránt nívós program kerüljön megrendezésre.

A településre látogatók a lakosság vendégszereteten és a valódi vidéki idill érzetén kívül, ízelítőt kaphatnak a Kalla Családi Gazdaság sajt és füstölt áru termékeiből, valamint Simonné Szekeres Katalin őstermelő péksütemény- és lekvárkülönlegességeiből. A megpihenni vágyó turisták számára a Kalla Vendégház, a Hertelendy Vendégház és a Varga Vendégház biztosít szállást. A településtől búcsúzóknak örök emlékként Apáti Zoltán fazekasmester munkái szolgálnak.

A település jövőképe a kulturális vidékfejlesztésre irányul, melynek megvalósításában a nyugodt, természetközeli és értékekben gazdag környezeten kívül fontos szerepet tölt be a vendégszerető közösség, az aktív kulturális és közösségi élet, a helyi gazdák, őstermelők tevékenysége, valamint a falusi turizmussal foglalkozó vendégházak.

A vidéki élet kincsestára, ez Sümeprága!

A település polgármestere: Hujber Csaba

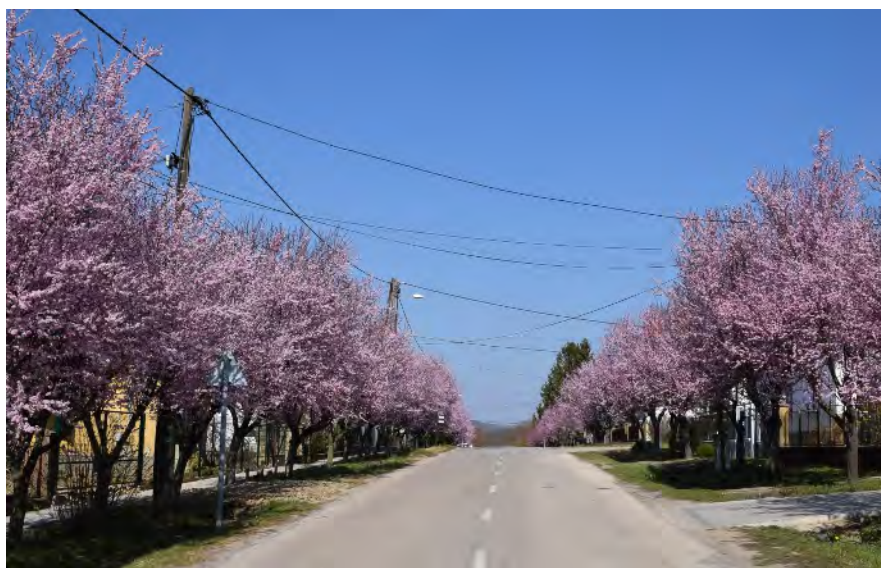
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Szent Flórián-szobor; Nepomuki Szent János-szobor; Szent István-szobor; Polgármesteri hivatal; Szent István király római katolikus templom; Fazekasság (Apáti Zoltán munkái); Marcal-patak; Liget Szabadidőpark – Játszótér; Liget Szabadidőpark; I. és II. Világháborús Hősi Halottak Emlékműve; Tavaszi virágözön - Rákóczi utca; Aranyalma Óvoda

SÜMEGPRÁGA

SÜMEGPRÁGA

SÜMEGPRÁGA

Sümeprága is located in Veszprém county, in the Sümeg district, only 5 km from the town of Sümeg. Geographically, it is located at the foot of the Bakony Mountains (Sarvaly Hill), in the valley of the Marcal stream.

Its first inhabitants were Czech and Moravian coal burners, who were settled by the bishop of Veszprém, probably after the Mongol invasion. It was mentioned by the name Praga in the first authentic charter in 1436, and at that time it belonged to the Sümeg Castle. It was owned by the bishop of Veszprém for centuries. Documents, old charters and parish registries relating to the past of the village were destroyed in the great fire of 1748, leaving only some poor archival records for posterity. It was listed as Prága until 1902, when it was given the prefix Sümeg to distinguish it from other, similarly named localities.

Sümeprága is surrounded by beautiful landscapes and natural surroundings. It is surrounded to the south by deciduous woodland and enclosed gardens, where vineyards and orchards are cultivated with care, and to the north by well-managed fields and pastures. The village is famous for its sweet chestnut and for otello grapes used for wine painting. The Marcal river, which originates from the outskirts and crosses the settlement, carries a significant natural value.

The village is also rich in built heritage. The most significant, nationally protected monument is the King St. Stephen Roman Catholic Church, in the garden of which you can see the Memorial to the Heroes of World Wars I and II. The characteristic spots of small rural settlements are the roadside crosses, and a good example of this is the one that was set up in Sümeprága in the 1800s and survived in a good condition. The small stone statue of St. John of Nepomuk at the crossroads near the church is also protected independently. The wooden sculptures depicting King St. Stephen and St. Florian are also characteristic elements of the village landscape.

The central buildings in Sümeprága are the mayor's office and the building complex housing the Aranyalma (Golden Apple) Kindergarten, the Culture Centre and the municipal library.

The jewel of the settlement is the Liget Leisure Park, which is calm, quiet and far from road traffic, and it has also received national recognition in addition to its local significance. The area has two playgrounds, an outdoor stage, log furniture, covered seating, barbecue areas, open and enclosed wooden houses, and in addition to everyday attendance, it also serves as a venue for local outdoor programmes and private events. In recognition of the Liget Leisure Park project and the related professional activities, the municipality of Sümeprága received a ministerial recognition certificate from the Ministry of the Interior on 6 November 2018, and is included as a model programme in the 2018 Public Employment Yearbook.

In the immediate vicinity of the leisure park is the sports centre, which has a high-quality dressing room, a standard-size football pitch and a 20×40-metre artificial turf pitch built in 2019 from a subsidised source to provide the necessary conditions for the football tradition of the settlement.

45-50 cultural programmes are organised at the settlement every year. Basket weaving and pottery are also part of the local folk traditions. The presence of cultural communities ("Mischievous Eyes" Dance Group, Fondor Amateur Theatre Circle, KALÁSZ-Catholic Women's and Girls' Association) and NGOs (Sümeprága Sports Association, Voluntary Civil Guard Association) forms an integral part of active community life at the settlement.

The Municipal Repository was set up in 2016 with the following recorded values:

- The Sümeprága Sugar Pretzel: its making has passed down from generation to generation among local women. This special dry cake is an essential part of weddings, the St. Stephen's Day Farewell Festival, the Easter holidays as well as the Pottery Meeting, which has been the largest event of the village for 27 years.

- The activities of KALÁSZ, which has played a decisive role in the cultural and community life of the settlement since 1942. The organisation has brought to life several cultural programmes and turned them into a tradition in the village.

- The Pottery Meeting, which was first organised 27 years ago with the aim of launching a high-quality cultural and professional programme that nurtures, perpetuates and promotes the artistic traditions of Hungarian folk culture every year.

In addition to the hospitality of the population and the feeling of a real rural idyll, visitors can get a taste of the cheese and smoked products of the Kalla Family Farm as well as the pastry and jam specialties of primary producer Katalin Simonné Szekeres. The Kalla Guesthouse, the Hertelendy Guesthouse and the Varga Guesthouse provide accommodation for tourists who want to relax. The works of master potter Zoltán Apáti serve as an everlasting memory for those who bid farewell to the settlement.

The vision of the settlement is focused on cultural rural development, whereby, in addition to the calm environment that is close to nature and rich in values, an important role is played by the hospitable community, active cultural and community life, the activities of local farmers and primary producers and the guest houses dealing with rural tourism.

A treasure trove of rural life – this is Sümeprága!

The mayor of the settlement: Csaba Hujber

SZENTKIRÁLYSZABADJA

Szentkirályszabadja Veszprém megye egyik legősibb települése. Veszprémtől, Balatonalmáditól egyaránt 5-5 kilométernyi távolság választja el. Neve korábban Szabadi volt, mivel a hagyományok szerint Szent István királytól kapta a község a nemesi kiváltságát. Később Urszabadinak, majd Szentkirályszabadinak nevezték. A királyi kiváltságos falu első okleveles említése 1269-ből származik.

A település 1973-ban politikai döntés következtében elvesztette önállóságát, amelyet a lakosság kezdeményezésére csak 1989 januárjában, a rendszerváltás előszeleként nyerte vissza. A község lakossága napjainkban 2100 fő, amely folyamatosan növekszik.

Szentkirályszabadja az a helység, ahonnan Radnóti Miklós költő munkaszolgálatos fogolyként az utolsó gyalogmenetre indult, s itt írta utolsó fennmaradt versét, a 4. Razglednica című költeményét.

Az 1950-es évek elején néhány alkalommal Fekete István író a Szent István Király Általános Iskola épületében vendégeskedett barátjánál, Dalányi Józsefnél. Az író ez idő tájt írta Bogánccs, a kedves pulikutya történetét, melynek egyes fejezetei az iskola falai között formálódtak. Az intézmény a XIX. század közepén még a Horváth-Talián család tulajdona volt. 1906-ban megvásárolta egy angol vállalkozó, aki modern kastélyt építtetett angol romantikus stílusban. 1948-tól a település iskolája kap az épületben elhelyezést. 1985-ben új szárnyal, illetve tornateremmel bővült az épületegyüttes.

A település legfontosabb nevezetességei:

Római katolikus templom: Az 1200-as években épült, az első hiteles oklevél szerint kőből, román stílusban, melyet 1552-t követően a törökök dúltak fel.

Az Árpád-kori templomot Rosos Pál veszprémi püspök állíttatta helyre romjaiból barokk stílusban. 1789-ben márvány oltárral és egyéb szükséges kellékekkel látták el. Az oltárképet Verbóczy József festette 1861-ben, mely Szent István Király Szentkoronát felajánló képét ábrázolja. 1913-14-ben Rosos István veszprémi apát átépíttette neoromán stílusban, így kapta meg mai jellegét.

Református templom: A református templom a veszprémi Heisensteiner Vencel építőmester tervei alapján készült, építésének évéről, körülményeiről az épület falán elhelyezett különleges vöröskő tábla árulkodik. A templomot nemes egyszerűsége, kiváló akusztikája és különleges hangzású orgona hangszere teszi vonzóvá.

Szent István-kút: A település lakói rendszeresen Király-kútnak nevezik, arra a hagyományra hivatkozva, hogy Szent István király többször megfordult e forrásban bővelkedő helyen.

Szent István-szobor: A mellszobor bronzból készült. A falu lakói az ideérkezőknek ezzel szeretnék jelezni a Szent Királytól való alapítást.

Millenniumi emlékpark: A park a kerékpárúton érkező turisták kedvelt pihenőhelye. A vöröskőből rakott Margit-kútból friss vízzel hűsítetik

szomjúságukat. A parkban található egy lovas szobor. A négy lófej a négy égtáj felől érkező magyarokat jelképezi.

A Balaton és Veszprém város közelsége miatt jelentős a nyári idegenforgalom. Veszprémtől Szentkirályszabadján át egészen a Balaton partjáig kerékpározhatnak az ide érkezők. A Vödör-völgy gyönyörű lankáin át vezet az út a régi balatoni vasút nyomvonalán. Szentkirályszabadjáról Litér irányába is kerékpározhatnak a kirándulók.

A településen már hagyománnyá vált, hogy szeptember első szombati napján tartják a Sárkányok napját, melyet a helyi Baráti Kör Egyesület szervez az önkormányzattal. A rendezvény célja a sárkányeregetés népszerűsítése, amely az ingyenes kiegészítő programjaival a helyi és a határon túlról idelátogató számos család és baráti társaság részére nyújt a szabadban eltöltött kikapcsolódási és élményekkel teli napot. Szeptember harmadik szombatján pedig a falunapra várják a helyi és a településről elszármazó családokat, környező településen élő vendégeket.

A település polgármestere: Gyarmati Katalin

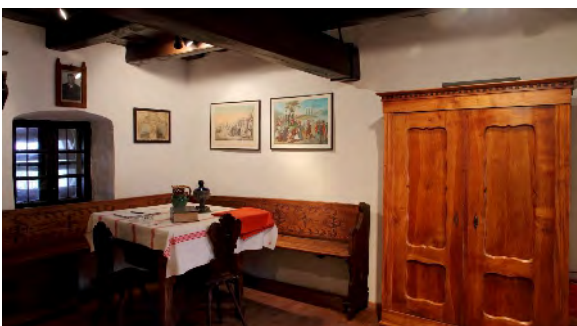
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Református templom; Katolikus templom; Szent István-kút; Szent István-szobor; Falu távlatból; Szent István Király Általános Iskola; Polgármesteri hivatal; Nemzedékek Háza; Tájház; Tájház belülről; Sárkányok napja; Szentkirályszabadja távlatból

SZENTKIRÁLYSZABADJA

SZENTKIRÁLYSZABADJA

SZENTKIRÁLYSZABADJA

Szentkirályszabadja is one of the oldest settlements in Veszprém county. It is 5 km away from both Veszprém and Balatonalmádi. Its name was formerly Szabadi because, according to tradition, the village received its noble privilege from King St. Stephen. It was later called Urszabadi and then Szentkirályszabadi. The first documented mention of the royal privileged village dates from 1269.

The settlement lost its independence in 1973 as a result of a political decision, and regained it at the initiative of the population only in January 1989, as a prelude to the change of regime.

Today the village has 2100 residents, and their number is constantly growing.

Szentkirályszabadja is the place from where the poet Miklós Radnóti set out on his last march as a labour prisoner, and this is where he wrote his last surviving poem, *Razglednica 4*.

In the early 1950s, writer István Fekete visited his friend József Dalányi a few times and stayed in the building of the King St. Stephen Primary School. Around this time, the writer wrote the story of Bogáncs, the lovely Puli dog, and some chapters of the book were formulated within the walls of the school. The institution was still owned by the Horváth-Talián family in the middle of the 19th century. It was bought in 1906 by an English entrepreneur, who had a modern palace built in English Romantic style. From 1948, the school of the settlement was opened in the building. In 1985, the building complex was expanded with a new wing and a gym.

The most important sights of the settlement:

Roman Catholic church: It was built in the 1200s, according to the first authentic certificate, from stone and in Romanesque style, and it was destroyed by the Turks after 1552. The Árpadian church was restored from its ruins in Baroque style by Pál Rosos, bishop of Veszprém. In 1789 it was given a marble altar and other necessary utensils. The altarpiece was painted by József Verbőtzty in 1861, and it depicts the image of King Stephen offering the Holy Crown. In 1913-14, István Rosos, abbot of Veszprém, rebuilt it in neo-Romanesque style, giving it its present look.

Reformed church: The Reformed church was built according to the plans of Wenceslas Heisensteiner, an architect from Veszprém, and a special red stone plaque placed on the wall of the building reveals the year and the circumstances of its construction. The church is made attractive by its noble simplicity, its excellent acoustics and its special-sounding organ.

Saint Stephen fountain: The inhabitants of the settlement regularly call it the King's Fountain, referring to the tradition that King St. Stephen visited this place several times because it has many springs.

Statue of St. Stephen: The bust is made of bronze. This is how the inhabitants of the village would like to indicate the foundation by the Holy King.

Millennium Memorial Park: The park is a popular resting place for tourists coming by bike. They can quench their thirst with fresh water from the red-stone Margaret Fountain. There is an equestrian statue in the park. The four horse heads symbolise Hungarians coming from the four cardinal directions.

Summer tourism is significant due to the proximity of Lake Balaton and the city of Veszprém. Visitors can cycle from Veszprém to the shores of Lake Balaton through Szentkirályszabadja. The road leads through the beautiful slopes of the Vödör Valley along the route of the old Balaton railway. Hikers can also cycle from Szentkirályszabadja in the direction of Litér.

It has become a tradition in the settlement to hold the Kite Day on the first Saturday of September, which is organised by the local Friendly Circle Association with the local municipality. The event aims to promote kite flying, which, with its free complementary activities, offers a day of outdoor recreation and fun for many families and friends from the local area and from across the border. On the third Saturday of September, a village day is organised for families who live locally or moved away from the settlement and who live in the neighbouring settlements.

The mayor of the settlement: Katalin Gyarmati

TAGYON

Tagyon a Balaton-felvidékre ékelődő, a Nivegy-völgy déli bejáratát őrző kisközség. A Balaton-parttól, Zánkától csupán 3 km távolságra fekszik. Nyugatról a 339 méter magas Hangyás-tető védi, gondosan művelt szőlők és borókás legelők övezik. Határának nagy része a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére esik.

A látogató ide érkezve csodálatos panorámával és szorgalmas emberek kétkézi munkáját dicsérő, gondozott szőlőültetvényekkel találkozhat. A felejthetetlen látványhoz társul a tiszta levegő, melyet a dombokat borító erdőség biztosít a túrázni vágyóknak.

A község történeti emlékeit kutatva az 1292-ből származó iratokban már megtalálható a neve, melyet – egyes források szerint – hajdani birtokosának nevéből kapott.

A veszprémi püspök jogát Tagyonra I. Károly király 1317-ben ismerte el. Ettől kezdve a püspökség lett a település fő birtokosa, és azt a sümegi uradalomból vezette az 1848-as jobbágy-felszabadításig. A püspökség mellett a Gyulaffy és Pongrác család nevével találkozunk, mint birtokosokkal.

1531-től 1720-ig a település lakatlan, illetve egy-két jobbágycsalád élt itt. Ezen időszak alatt kétszer feldúlta és lerombolta a török a községet. A falu lakói zömmel jobbágyok és zsellérek, nemesi családok az iratokban a XVIII. századtól találhatók.

A falu határa gyenge minőségű szántó, legelője a családok szükségleteinek megfelelő állat tartására kevés. Az egyedüli megélhetést a szőlőhegy biztosította, amelynek jó minőségű borát az uradalmi kocsmában tudták kimérni. A faluban három malom, egy kocma és egy szatócsbolt is üzemelt. A község lakossága zömében katolikus vallású, római katolikus templomát

1764-ben építtette az uradalom. Az egyházat már 1333-ban említik a pápai tized-jegyzékek. 1550-ben még helyben van a plébánosa, 1754-től Balatoncsicsó filiája.

Tagyon község eddigi történetében a legnagyobb lélekszámot 1829-ben és 1949-ben jegyezték fel, lakosainak száma az említett két évben egyaránt 240 fő volt. 1950-től a lakosság rohamosan csökkent, jelenleg 100 fő.

A falu XX. századi fejlődésében jelentős mérföldkő volt az utak, a víz- és villanyhálózat kialakítása, majd a 90-es évek végén a telefon- és gázvezetékrendszer kiépítése.

Az 1980-as évek elejétől Tagyon-hegyen is megtörtént az út- és villanyhálózat kialakítása.

Az elmúlt évszázadokhoz hasonlóan ma is a szőlészet-borászat adja a lakosság fő megélhetését, és mellette a fellendülő borturizmus és falusi turizmus kínál lehetőségeket. Ebből kiemelten a „Nytított pincék” elnevezésű, folyamatosan fejlődő programjai kínálnak minőségi turisztikai és gasztronómia élményt.

Tagyon címerének leírása: Egyenes állású, hullámos ezüst sávval két részre osztott csücskös talpú pajzs, melynek felső, kék színű mezejében, két zöld színű lomb között elhelyezett ezüst egytornyú templom áll, alsó, zöld színű mezejében pedig arany szőlőfürtöt közrefogó, szintén arany ekevas és oltókés látható. A címer szorosán vett fogalmához ugyan nem tartozik, de kiegészítő elemként alkalmazható a pajzs alatt elhelyezkedő devise (jelmondat), amely zöld színű hullámos szalagon mutatja a település nevét, arany betűkkel.

A település polgármestere: Steierlein István

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Látkép a Tagyon-hegyről, háttérben a Balaton; Kőkereszt; Tagyon hivatalos címere; Szent Mária Magdolna-templom; Megújult főtér; Pihenőpark; Német Nemzetiségi Múzeum; Steierlein István polgármester a felújított faluházzal; Tagyon település, háttérben a történelmi Tagyon-hegy; A település látképe, háttérben a Szent Balázs-hegyi templomrom

TAGYON

TAGYON

TAGYON

Tagyon is a small village wedged into the Balaton Uplands, guarding the southern entrance of the Nivegy Valley. It is only 3 km away from Zánka and the shores of Lake Balaton. It is protected from the west by the 339-metre-high Hangyás-tető, and it is surrounded by carefully cultivated vineyards and pastures with juniper. Most of its border is part of the Balaton Uplands National Park.

Arriving here, visitors encounter a wonderful panorama and well-kept vineyards praising the manual labour of hard-working people. The unforgettable sight is accompanied with clean air which is provided to hikers by the forest-covered hills.

Researching the historical relics of the village, its name can already be found in documents from 1292, and, according to some sources, it was named after its former owner.

The right of the bishop of Veszprém to Tagyon was recognised by King Charles I in 1317. From then on, the episcopate became the main owner of the settlement and managed it from the Sümeg estate until the liberation of serfs in 1848. In addition to the episcopate, we meet the names of the Gyulaffy and Pongrác families as owners.

From 1531 to 1720, the settlement was uninhabited, only one or two serf families lived here. During this period, the village was ravaged and destroyed by the Turks twice. The inhabitants of the village were mostly serfs and cottars, noble families were only mentioned in writing from the 18th century.

The border of the village was poor quality arable land, and its pasture was too small to keep animals meeting family needs. The only livelihood was provided by the vineyard because its good quality wine could be sold in

the manor pub. There were three mills, a pub and a grocery store in the village. The majority of the village population was Catholic, and the Roman Catholic church was built by the landlord in 1764. The Church was mentioned in the papal tithe records as early as in 1333. In 1550 it still had a local parish priest, and from 1754 it was a filial church of Balatoncsicsó.

The largest population in the history of the village of Tagyon so far was recorded in 1829 and 1949, with 240 residents in both years. Since 1950, the population kept decreasing, currently it covers 100 people.

The development of roads, water and electricity networks and the construction of telephone and gas pipelines in the late 1990s were significant milestones of development in the 20th century.

From the beginning of the 1980s, the road and electricity network was also built on Tagyon Hill.

Similarly to the previous centuries, viticulture still provides the main livelihood for the population, but the booming wine and rural tourism also offers opportunities. Of these, the constantly developing programmes called “Open Cellars” offer a high-quality tourism and gastronomic experience.

Description of Tagyon's coat of arms: An upright shield with a pointed bottom, divided into two parts with a wavy silver band, with a single-tower silver church in the upper blue field between two green hills, and in the lower green field a golden bunch of grapes encircled by a plough-iron and a grafting knife. Although it does not belong to the strict definition of the coat of arms, an additional element under the shield shows the name of the settlement in gold letters on a green wavy ribbon.

The mayor of the settlement: István Steierlein

TAKÁCSI

Takácsi a Pápai-síkság szélén, Pápa városától mintegy 8 kilométerre északra fekvő, 850 fő körüli lakosú település. Földrajzi adottságai miatt – Gerence-patak, Sós-ér, Nemesasszony-ere – tiszta vizével, erdeivel, legelőivel tökéletes hely volt az emberi letelepedésre, és még ma is az.

A község mai területén valószínűleg a késő bronzkorban, mintegy 2500-3000 évvel ezelőtt is éltek emberek. Ezt bizonyítja, hogy feltárások során őskori és római kori leleteket is találtak. A település határában kora vaskori (Hallstatti) – i. e. 750–450 körüli időszak – halomsírokra bukkantak, amikből több urna is előkerült.

Az írásos adatok szerint öt, a színhagyomány hét Takácsit említenek: Alsótakácsi, Felsőtakácsi, Pere-takácsi, Kápolnástakácsi, Egyházas-takácsi, Vartyas-Takachy, Lewrinházakánt is szerepelt a nyilvántartásokban.

Az 1200-as évek előtti időkből a foglalkozásnevekből –i képzővel alakultak ki a településnevek, így a település neve egykori lakóinak foglalkozását őrzi. A helyi takácsok már István király udvarába is hordták fel a vásznaikat. Egy a győri püspöki levéltárban található irat szerint az 1270-es években Takácsiban lakó „királyi szolgálónak” – akik valójában kiváltságos emberek voltak – mindössze egy tinót kellett adóként a királynak beszolgáltatni. A takácsiak fegyveres szolgálatot adtak a királynak, valamint „szolgálatuk volt” a királyi udvart ellátni vászonnal.

Királyi rendelet szerint tíz településből egyen kötelező volt templomot építeni. Egy 1271-ből származó dokumentum szerint pedig Takácsi templomos hely volt. A régi középkori templom minden valószínűség szerint a falu közepén a jelenlegi református templom helyén állott.

1364-ben I. Nagy Lajos magyar király nemesi ragot adományozott a településnek.

A község lakossága már a XVIII. században is három felekezethez tartozott. A Sárlos Boldogasszony tiszteletére felszentelt katolikus templom

1787-1788 között, a barokk stílusú református templom a Chighy-família megbízásából 1791-ben, az evangélikus templom pedig 1806-1808 között épült.

A református templom 1792-ben készült barokk úrasztala jelenleg a Pápai Református Egyháztörténeti Múzeumban látható.

A falut több esetben tűz pusztította: 1531-ben gyújtogatás miatt kúriáinak 90%-a leégett. 1705-ben Pálfi labancai gyújtották fel a kurucoknak nyújtott segítségért. 1778 augusztus 21-én „rossz ember miatt tűzikároló veszedelem” tört a falura. 1856-ben és 1857-ben is leégett a református iskola.

1930. május 19-én gyújtogatás következtében 138 lakóház és 150 melléképület vált a lángok martalékává, 456 ember vált hajléktalanná.

De Takácsi ebben a nehéz helyzetben sem feledkezett meg hőseiről, 1930. október 12-én a református templom előtt turulmadárral díszített emlékművet avattak az I. világháborúban elesett 59 áldozat emlékére. A II. világháborúban hősi halált halt 55 áldozat nevét tartalmazó márványtábla 1990. május 27-én került fel az emlékműre.

A II. világháború a pápai repülőtérről közelsége miatt Takácsi lakosságát sem kímélte, többen is áldozatul estek a környékbeli harcoknak. A háború után lassú fejlődésnek indult a település, 1959-ben készült el a kultúrház, 1969-ben iskola, majd 1984-ben óvoda épült. A községet szorgos, tisztességes emberek lakják, ennek tudható be a folyamatos gyarapodás. Takácsit mint egy koszorú, hat csodálatos tavacska veszi körül, melyek szintén ékei a településnek. A munka mellett természetesen jut idő a közösségi rendezvényekre. Minden évben februári disznóvágás, falunap, búcsúi-sportnap, szüreti felvonulás és idősök napi ünnepség töri meg a hétköznapi szürkeségét.

A település polgármestere: Vajda György

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Takácsi madártávlatból; Katolikus templom; Református templom; Evangélikus templom; I. és II. világháborús emlékmű; Takácsi címer; Kőkereszt; Naplemente; Gerence-patak; Bakó Ildikó Tojáskarcoló Tojásfestő Népi Iparművész, a Magyar Kultúra Lovagja; Takácsi Pihenőpark tava

TAKÁCSI

TAKÁCSI

TAKÁCSI

Takácsi is a settlement with about 850 inhabitants on the edge of the Pápa Plain, about 8 kilometres north from the city of Pápa. Due to its geographical features – Gerence stream, Sós brook, Nemesasszony brook – and its clear water, forests and pastures it was, and still is, a perfect place for human settlement.

People probably also lived in the current area of the village in the late Bronze Age, about 2500-3000 years ago. This is evidenced by the fact that prehistoric and Roman finds have also been excavated here. On the outskirts of the settlement, several burial mounds were found with urns from the Early Iron Age (Hallstatt), around 750-450.

Written records mention five, and verbal traditions mention seven Takácsi villages: Alsótakácsi, Felsőtakácsi, Pere-takácsi, Kápolnástakácsi, Egyházastakácsi, Vartyas-Takachy and Lewrincháza were mentioned in the records.

Settlement names were formed from occupation names with the suffix -i from the times before the 1200s, so the name of the settlement preserves the occupation of the former inhabitants. Local weavers (takács = weaver) already brought canvas materials to the court of King Stephen. According to a document in the Episcopal Archives of Győr, the “royal servants” who lived in Takácsi in the 1270s, and who were privileged people, had to provide only one young bullock to the king as tax. People from Takácsi provided armed services to the king and their job was to supply canvas materials to the royal court.

According to a royal decree, every ten settlements were obliged to build one church together. According to a document from 1271, Takácsi was a village that had a church. The old medieval church probably stood on the site of the present Reformed church in the middle of the village.

In 1364, King Louis I of Hungary donated a noble rank to the settlement.

The population of the village belonged to three denominations already in the 18th century. The Catholic church consecrated in honour of the Visitation of Mary was built between 1787 and 1788, the Baroque-style Reformed church was built upon commission by the Chighy family in 1791 and the Lutheran church was built between 1806 and 1808.

The Baroque communion table of the Reformed church – made in 1792 – can be seen in the Reformed Church History Museum in Pápa.

The village was destroyed by fire several times: in 1531, 90% of its mansions burned down due to arson. In 1705, Pálfi's labanc soldiers set it on fire as a revenge for helping Kuruc soldiers. On 21 August 1778, “*fire broke out in the village because of a bad man*”. The Reformed school burned down in 1856 and 1857.

On 19 May 1930, 138 residential houses and 150 outbuildings burned down and 456 people became homeless.

Takácsi did not forget about its heroes in this difficult situation either: on 12 October 1930, a monument decorated with a Turul bird was inaugurated in front of the Reformed Church in memory of the 59 victims who fell in World War I. The marble plaque containing the names of 55 victims who died a heroic death in World War II was placed on the monument on 27 May 1990.

The Second World War did not spare the population of Takácsi either because of the proximity of the airport in Pápa, and many people fell victim to the fights in the area. After the war, the settlement started to develop slowly, the culture centre was completed in 1959, a school was built in 1969 and a kindergarten in 1984. The village is populated by hard-working, decent people, which is the reason for its steady growth. Takácsi is surrounded by six beautiful ponds, which are also the jewels of the village. Besides work, there is of course time for community events. The grey weekdays are made more colourful every year with a pig slaughter in February, a village day, a sports day at the farewell festival, a harvest parade and a celebration on old people's day.

Mayor of the village: György Vajda

ÚRKÚT

Úrkút szép fekvésű, erdővel és hegyoldalakkal övezett, az Országos Kéktúra útvonalán elhelyezkedő település a Kab-hegy északi oldalában, 25 km-re a Balatontól, 25 km-re Veszprémtől. Lakosainak jelenlegi száma 2000 fő körül változik.

A mondák szerint a vízben szükölködő terület elnevezését egy jóvízű kútról kapta, a népi mondák szerint a Bakony erdeiben vadászó Mátyás király is itt itatta megfáradt lovait.

Úrkút a nagyvázsonyi Zichy uradalom gazdasági érdekei folytán vált településsé.

A Kab-hegy bőséges faállományának gazdaságos felhasználását itt is üveghuta létesítésével vélték biztosíthatónak. Ennek érdekében Gróf Zichy Károly, a nagyvázsonyi uradalom földesura az 1770-es évek vége felé az „üveges” családból származó Gasteiger János Mihállyal kötött bérleti szerződést üveghuta létesítésére és működtetésére.

Az úrkúti hutáról és a településről az ismert első írásos adat – Gasteigernek a veszprémi püspökhöz intézett levele, amelyben az úrkútiak lelki gondozását szervezi – 1781. május 1-jén íródott. A falu születésnapját évek óta ekkor ünneplik az önkormányzat és a lakosság széles körű összefogásával, a 2013-ban felújított névadó kútnál.

Az Úrkúton működő hutákban mindenféle öblös- és táblaüveget készítettek, melyek eljutottak az egész Dunántúlra, sőt az Alföld egyes településeire is. A bakonyi huták közül elsőként Úrkúton készült csiszolt üveg. Két üvegcsillár is bizonyítja ezt, melyek igen finom kivitelű, velencei mintára készült kézimunkák voltak, és az 1795-ben a településen élők saját erejéből felépült templomot ékesítik.

Egy másik értékes, itt készült termék egy szép ornamentikájú kehely, amit jelenleg is a Zeneművészeti Egyetem őriz, ugyanis azt Zichy Géza a mesterének, Liszt Ferencnek ajándékozta. A kehely képe Úrkút község címerének is része.

A település első lakói főleg üvegcsisztással és az ahhoz kapcsolódó

munkával – favágással és annak fuvarozásával – foglalkoztak. Az úrkúti emberek és a település számára új és meghatározó lehetőségeket hozott a szénbányászat és 1917-től a mangánércbányászat.

Kezdetben a Csárdahegyen, külszínen termelték ki az ércet, ezáltal feltárták az őskarszt szikláit, amelyek 150 millió év földtörténetéről mesélnek. A település ezen ékessége több évtizede természetvédelmi terület, és az év bármely évszakában turisták sokaságát vonzza.

A 2016-ig működő mangánbányászat meghatározta a település infrastrukturális és kulturális fejlődését. A munkalehetőség mellett mozgalmassá vált a kulturális és sportélet, Úrkút szinte mindent átfogó központtá vált. Az iskolán kívüli művelődésnek számos formája működött a községben. A néptánccsoportok, a színjátszók néha egész estét betöltő előadásokat is tartottak, illetve több évtizeden keresztül mozi is működött. Úrkút kulturális életét nagymértékben befolyásolta a sváb nemzetiségi kultúra, melynek ápolására a nemzetiségi és települési önkormányzat is nagy hangsúlyt fektet. Széles körű, felújított intézményhálózattal rendelkezik a település - óvoda, iskola, közösségi ház, sportcsarnok, orvosi és fogorvosi rendelő, bölcsőde, sportpályák, játszótérek és fitnesspark, vendéglátó és kereskedelmi egységek állnak a lakosság rendelkezésére. Élhető, szerethető települést szeretnének továbbra is fenntartani.

Ennek érdekében folyamatosan fejlesztik, korszerűsítik az intézményhálózatot, a települési infrastruktúrát, rendszeresen támogatják a civil szervezeteket.

Mit találhat a több százéves múlttal rendelkező Úrkúton az ide látogató? Szép, erdőkkel övezett, egészséges levegőjű rendezett falut, az egyedülálló csárdahegyi őskarsztot, fejlett intézményhálózatot, sok csodás kirándulóhelyet és nem utolsósorban kedves, vendégszerető embereket.

Ismerjék meg a kulturális és természeti értékeket!

A település polgármestere: Fülöp Zoltánné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Polgármesteri hivatal; Bányászemlékmű; Fitnesspark; Sportpálya; Játszótér; Óvoda; Sportcsarnok; Általános iskola; Katolikus templom; Kőkereszt; Névadó kút és emlékpark; Őszi színek Úrkúton; Csárda-hegyi őskarszt

ÚRKÚT

ÚRKÚT

ÚRKÚT

Úrkút is a beautifully situated settlement surrounded by forests and hillsides, located along the national blue trail, on the northern side of Kab Hill, 25 km from Lake Balaton and 25 km from Veszprém. Its current population is around 2000.

According to legend, the water-scarce area was named after a well with good water, and according to folk legend, King Matthias – while hunting in the forests of the Bakony – also watered his tired horses here.

Úrkút became a settlement due to the economic interests of the Zichy estate in Nagyvázsony.

The economical use of the abundant wood stock of Kab Hill was thought to be ensured by establishing a glass workshop. To this end, Count Károly Zichy, the landlord of the Nagyvázsony estate, signed a rent contract with János Mihály Gasteiger, who came from a “glass” family, for opening and running a glass workshop in the late 1770s.

The first known written record of the workshop in Úrkút – the letter of Gasteiger to the bishop of Veszprém, in which he organised spiritual care for the people of Úrkút – was written on 1 May 1781. This is when the birthday of the village has been celebrated for many years at the eponym well, which was renovated in 2013 with the extensive cooperation of the municipality and the residents.

In the workshops operating in Úrkút, all kinds of hollow and flat glass were made, which were taken to the whole of Transdanubia and even to some settlements of the Great Plain. Úrkút was the first to make polished glass from among the workshops in Bakony. This is proven by two glass chandeliers, which are very fine products made by hand on the Venetian pattern and they decorate the church that was built in 1795 from the own sources of the residents of the settlement.

Another valuable product made here is a beautifully ornamented cup, which is currently preserved by the Academy of Music as it was donated by Géza Zichy to his master, Ferenc Liszt. The image of the chalice is also part of the coat of arms of Úrkút village.

The first inhabitants of the settlement were mainly engaged in glassmaking and related work – cutting and transporting wood. Coal mining and, from 1917, manganese ore mining brought new and significant opportunities for Úrkút and its residents.

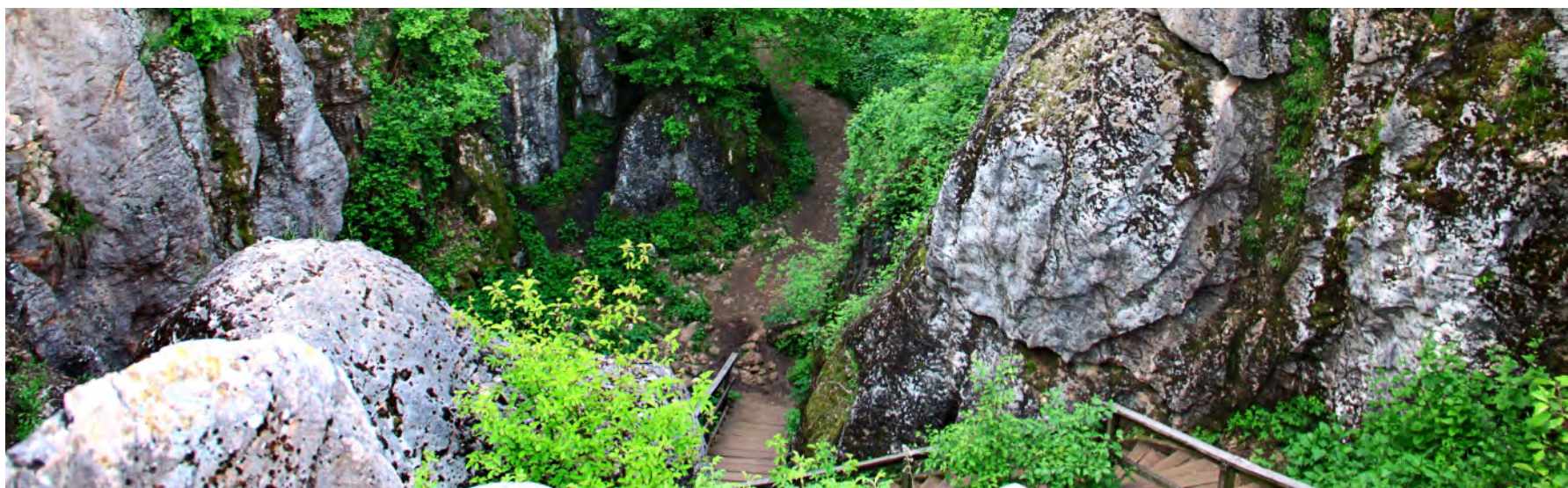
Initially, the ore was mined on the surface of Csárda Hill, thus exploring the rocks of paleokarst, which tell about 150 million years of history of the earth. This beauty of the settlement has been a nature reserve for several decades and attracts a large number of tourists at any time of the year.

The manganese mining that operated until 2016 determined the infrastructural and cultural development of the settlement. In addition to job opportunities, cultural and sports life became active, and Úrkút became a comprehensive centre. Many forms of extracurricular activities were pursued in the village. Folk dance groups and actors sometimes gave whole all-night performances, and a cinema was also run for several decades. The cultural life of Úrkút was greatly influenced by the Swabian nationality culture, which is largely promoted both by the municipality and the minority self-government. The settlement has a wide network of renovated institutions – a kindergarten, a school, a community centre, a sports hall, a doctor's and dentist's surgery, a crèche, sports fields, playgrounds, a fitness park as well as catering and commercial units are available to the residents. They want to maintain a livable and lovable settlement.

To this end, they continuously develop and modernise the network of institutions, the settlement infrastructure and regularly support non-governmental organisations.

What can visitors find in Úrkút, which has a history of hundreds of years? A beautiful village with healthy air, surrounded by forests, the unique paleokarst of Csárda Hill, a well-developed network of institutions, many wonderful excursion places and, last but not least, kind and hospitable people.

Check out the cultural and natural values!
The mayor of the settlement: Zoltánné Fülöp

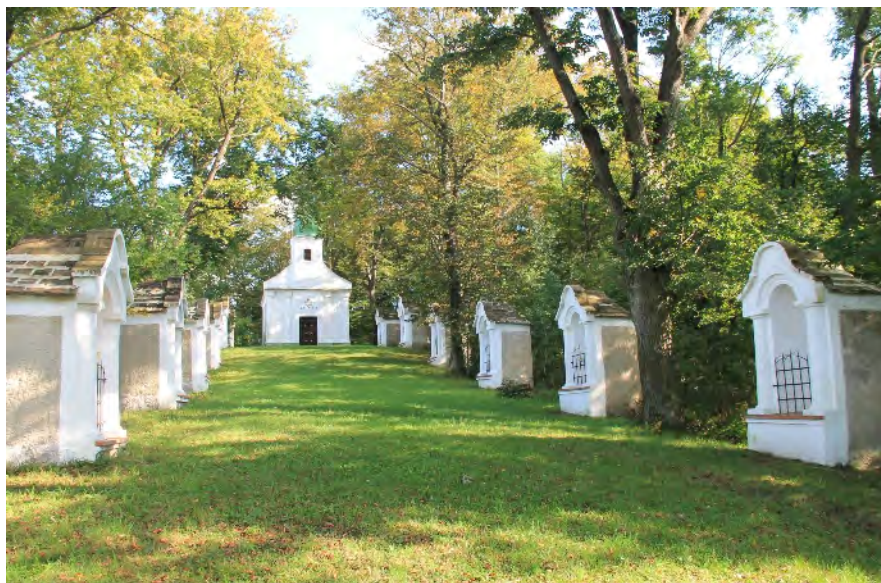
VÁROSLÓD

A 8. számú főút és a 83. sz. Pápa-Győr irányú főút elágazásából egy észak-dél irányú völgyben hosszan elnyúlva pihen Városlőd. A község Veszprém megye közepén, mintegy 360 méteres tengerszint feletti magasságban fekszik, nem messze az Északi-Bakony nyugati szélétől. A község fő települési irányával párhuzamosan, azt kettéosztva folyik a Torna-patak, és szorosan a patak mellett halad a Budapest–Szombathely vasút is.

A településről először 1240-ben történik feljegyzés az oklevelekben. A községet a 14. század folyamán Nagy Lajos király mezővárosi rangra emelte, és egyben az általa idetelepített karthauzi szerzetesek több megyére kiterjedő birtokainak központjává tette. A települést a török időkben többször is feldúlták, aminek eredményeként végül lakatlanná vált. A szerzetesek is elhagyták az akkor már Európa szerte híres, gazdag kolostort, melynek épületeit 1554-ben feltehetően a császári seregek rombolták le, hogy a törökök ne használhassák erődítményként. A városlódi kolostor nemcsak régészeti, hanem kultúrtörténeti szempontból is kiemelkedő jelentőségű, hiszen itt írta a Karthauzi Névtelen az Érdy-kódexet, mely a legterjedelmesebb nyelvemlékünk, prédikáció és legendagyűjtemény is. Eredeti példánya az Országos Széchényi Könyvtárban lelhető fel.

A község neve a „VÁROS” és a „LŐD” szavak összetételéből ered. A név első tagja a Nagy Lajos által adományozott Oppidum=mezőváros rangra utal. A „Lőd” utótag pedig Leghel=Lehel=Lél=Lőd keresztnev alakulásával kapcsolatos, így az ősmagyarok kalandozásának korából ismert Lehel vezér emlékét őrzi.

Igazán a XIX. században indul fejlődésnek Városlőd. A község fellendülését nagyban segítette a néhány évtized alatt országos hírnévre szert tett majolikagyár. Az 1830 körül Stingl Vince és Stingl Károly által alapított

kőedényműhely a század második felére egy sikeres üzemmé nőtte ki magát, ahol egyedi díszítéssel vázákat, edényeket, kulacsokat gyártottak.

A község egyik legértékesebb műemléke a falu közepén álló, a karthauzi kolostor templomának romjai fölé 1747-1750 között épített négy boltos barokk stílusú kőtemplom. A Városlódi Szent Mihály Római Katolikus Templom újjáépítése Padányi Bíró Márton veszprémi püspök nevéhez fűződik, építéséhez felhasználták a kolostorrom faragott kőveit. További egyházi emlékek között a községben található Flórán- és Annakápolnák mellett meg kell említeni a kis erdő fáival körülvett dombon található, 15 stációjával egyedülálló városlódi kálváriát is.

A község külterületén, varázslatos környezetben található a település egyik ékessége, a Kálváriavölgyi horgásztó, mely a horgászsportot kedvelőinek kiváló kikapcsolódási lehetőséget nyújt egész évben.

A Kossuth Lajos utca 1. szám alatt található, jellegzetes bakonyi stílusban épült ház Veszprém megyében elsőként, 1988-ban megnyílt német nemzetiségi tájháznak ad otthont, melynek állandó kiállítása a XVIII. században betelepített németesség lakáskultúráját, szokásait, értékeit és örökségét mutatja be.

A Pápai utcán közvetlenül egymás szomszédságában még hat lakóház őrzi a népi barokk építészet stílusjegyeit, melyek országos műemlékvédelem alatt állnak. A Béke u. 1. szám alatti ház homlokzatán a falu egyedülálló érdekességeként egy napóra látható.

A községben tovább időzni kívánó vendégeket egy arborétumszerű park hatalmas fáinak árnyékában várja az Iglauer Park, melynek területén az Iglauer-villa szobái mellett apartmanokban, bungalókban, illetve sátrakban is megszállhatnak a vendégek. A községi magánzállásadók, illetve a vendégház kínálata mellett egy önkormányzati zárandokszállás is kialakításra került.

A településen keresztülvezet az Országos Kéktúra, de hazánkban az első Európai Kulturális útvonal is Városlődön került kialakításra. A Lódi-kum tanösvény névre keresztelt körséta állomásain elhelyezett játékos feladatokat tartalmazó táblák többek között a Veszprém Megyei Értéktárba is bekerült értékeket mutatják be.

A község gyönyörű természeti és épített környezete mellett említést érdemel a helyi művészeti csoportok számos díjjal elismert hagyományőrző tevékenysége is. A településen élők büszkék a Városlódi Vegyeskar, a Városlódi Pergő-Rozmaring Táncegyüttes, a Heimatklang, valamint a die Waschludter Johann's Kapelle és a die Löder Buam zenekar, illetve az iskolai, valamint óvodai utánpótláscsoportok tagjaira is.

Az 1964-ben felavatott művelődési házban három évvel később már svábbalokat tartottak, mely hagyományt évről évre nagy sikerrel folytatnak a mai napig is a farsangi időszakban.

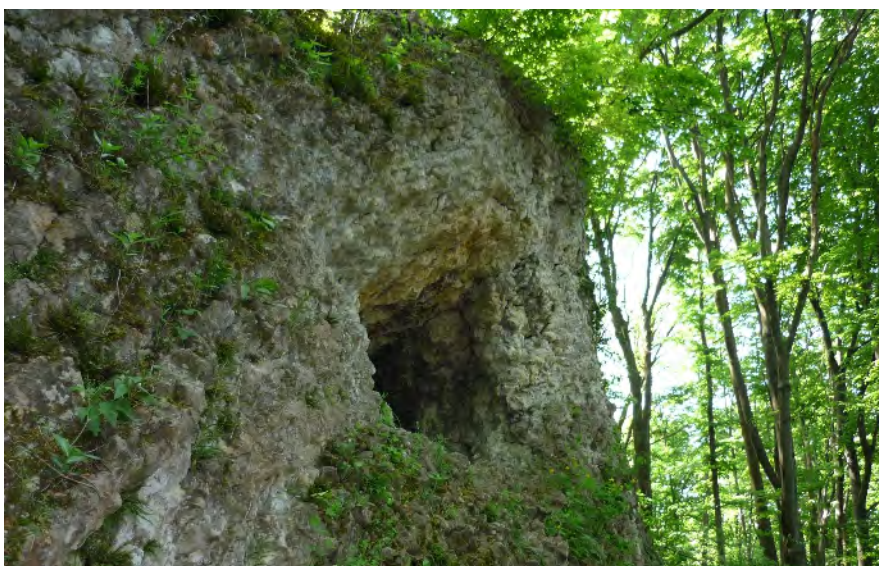
Szeretettel várnak minden érdeklődőt a Szent Mihály-völgybe.

A település polgármestere: Schell Tamás

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kálvária; Iglauer-villa; Hölgykő vára; Templom; Üveghuta; Kitelepítési emlékmű; Városlódi Pergő-Rozmaring Táncegyüttes; Mesterségek-fája; Tájház; Utcakép; Városlódi mintás vázák; Horgásztó

VÁROSLÓD

VÁROSLÓD

Városlőd rests in a north-south valley from the fork of the main roads No. 8 and No. 83 in the direction of Pápa-Győr. The village is located in the middle of Veszprém County, at an altitude of about 360 meters above sea level, not far from the western edge of North Bakony. The Torna stream flows parallel to the main settlement direction of the village, and the Budapest-Szombathely railway line passes by closely to the stream.

The settlement was first recorded in charters in 1240. During the 14th century, the village was elevated to the status of a market town by King Louis the Great, and at the same time it became the center of the multi-county estates of the Carthusian monks who settled here. The settlement was ravaged several times in Turkish times, as a result of which it eventually became depopulated. The monks also left the rich monastery, then famous throughout Europe, whose buildings were presumably demolished by the imperial armies in 1554 so that they could not be used as fortifications by the Turks. The monastery in Városlőd is of outstanding significance not only from an archaeological point of view, but also from the point of view of cultural history, as the Anonymous Carthusian wrote the Érdy Codex here, which is our most extensive language monument, sermon and collection of legends. Its original copy can be found in the National Széchényi Library.

The name of the village comes from the combination of the words "VÁROS" and "LŐD". The first member of the name refers to the rank of Oppidum = market town donated by Louis the Great. The suffix "Lőd" is related to the development of the first name Leghel = Lehel = Lél = Lőd, so it preserves the memory of leader Lehel, known from the age of ancient Hungarian Raids into Europe.

Városlőd really started to develop in the 19th century. The prosperity of the village was greatly helped by the majolica factory, which gained

national fame in a few decades. The stoneware pot workshop, founded around 1830 by Vince Stingl and Károly Stingl, grew into a successful factory by the second half of the century, where vases, pots and bottles were made with unique decorations.

One of the most valuable monuments of the village is the four vaulted baroque stone church built between 1747 and 1750 above the ruins of the church of the Carthusian monastery in the middle of the village. The reconstruction of the Roman Catholic Church of St. Michael in Városlőd is connected to Márton Padányi Biró Bishop of Veszprém, and the carved stones of the monastery ruin were used for its construction. Among other ecclesiastical relics, in addition to the Flórán and Anna chapels in the village, the Calvary in Városlőd, located on a hill surrounded by the trees of a small forest with 15 stations, should also be mentioned.

On the outskirts of the village, in a magical environment, is one of the beauties of the settlement, the Kálváriavölgy fishing lake, which offers excellent recreation opportunities for those who like fishing all year round.

The house, located at 1 Kossuth Lajos Street, built in a typical Bakony style, is the first in Veszprém County to open a German ethnic country house, opened in 1988, whose permanent exhibition presents the housing culture, customs, values and heritage of the Germans who settled in the 18th century.

In Pápai Street, right next to each other, six more houses preserve the style features of folk baroque architecture, which are under national heritage protection. A sundial can be seen on the facade of the house at 1 Béke Street as a unique curiosity in the village. Iglauer Park awaits guests wishing to further stay in the village in the shade of the huge trees of an arboretum-like park, where guests can stay in apartments, bungalows and tents in addition to the rooms of the Villa Iglauer. In addition to the private accommodation providers of the village and the offer of the guest house, a municipal pilgrimage accommodation has also been established.

The National Blue Trail leads through the settlement, but the first European Cultural Route in Hungary has also been established in Városlőd. The tables containing the playful tasks placed on the walking stations of the Lődikum educational trail show the values included in the Veszprém County Treasury.

In addition to the beautiful natural and built environment of the village, the traditional activities of the local art groups, which have been awarded many prizes, are also worth mentioning. The people living in the settlement are also proud of the members of the Városlőd Mixed Choir, the Városlőd Pergő-Rozmaring Dance Ensemble, the Heimatklang, the die Waschludter Johann's Kapelle and the die Löder Buam band, as well as the members of school and kindergarten youth groups.

Three years after its inaugurated in 1964, Swabian Balls were held in the house of culture, a tradition that continues to this day with great success in the carnival period.

All visitors to the St. Michael's Valley are welcome.

Mayor of the settlement: Tamás Schell

VESZPRÉMFAJSZ

A település a Balaton-felvidék déli peremén alakult ki, a mai Mulató-tető, Kéri-haraszt, Ányos-kút, Királyhegysarok és a déli irányban emelkedő Kálvária-hegy által bezárt viszonylag kis területen. Ez az ősmagja a mai falunak. Neve 1233-ban jelentkezett először írásos formában. A magyar honfoglalás vezéralakjának, Árpád fejedelem fiának, Jutasnak, illetve Jutas fiának, Fajsznak nevét őrzi. A legközelebbi települések: Nemesvámos, Felsőörs, Paloznak, valamint Csopak és Veszprém.

A középkori Fajsz faluból – későbbi nevén Pór-Fajsz – napjainkra semmi nem maradt. A falu házai – a földesuraságtól kapott húsz házhelyen – majd csak évek múlva épültek meg. 1761-ben már ötven házból állt a falu. Az 1795-ös összeírás saját kemencével fűthető szobákat, istállókat, magtárakat, pajtákát említ. Ekkorra már volt imaházuk haranglábbal. Az 1846-os leírás szerint az iskola – amihez a tanítói lakás is tartozott – falai kőből voltak, teteje zsuppal fedve, kővel kerített udvara és léces kapuja volt az utca felé. Maga a falu két egyenes házsorból állt. A temető a falu felső végén terült el, közvetlenül a templom mellett. A templom 1775-ben épült, majd a még napjainkban is meglévő templom az akkorival átellenben, az út másik oldalán 1887-ben készült el Szlopák Antal várpalotai építőmester tervei alapján. A templom Szent Mihály arkangyal nevét viseli, búcsúja is Szent Mihály napjára, szeptember 29-re maradt. A templom építésével egyidejűleg a régi templom helyén elemi népiskolát építettek, ahol az egy tanterem mellett új tanítói lakást is kialakítottak. A lakóházakra jellemző volt, hogy az ún. nyári konyha külön épületben állt a szomszédos ház főépületének nekiépítve. A falu alsó végében volt a kocsmá épülete, amihez tartozott üzlet, mészárszék és lakás. Az udvarban jégverem is volt. 1896-ban a maga nemében egyedülálló dolog történt a községben: megépült egy korszerű vízvezeték-rendszer, amely egy már régóta fennálló vízellátási problémát oldott meg. A következő évben pedig egy acetylén-gáz világítást terveztek

megvalósítani. 1950-ben elkészült Nemesvámos és Veszprémfajsz közti mintegy 1,8 km-es bekötőút. 1959-ben a falu déli végénél épült meg a tévész-iroda és külön bejáratú az orvosi rendelő. A községi kultúrház építése 1971 májusára fejeződött be. 1973-ban a termelőszövetkezet az ingatlanjaiból 17 házhelyet adott át tagjainak, s még ebben az évben megkezdtek egy korszerű ravatalozó építését a temetőben. A lakosság vallási hovatartozására jellemző volt, hogy az 1757-es német betelepítés óta római katolikus vallásúak. 1771-ben a lélekösszeírás alapján mindösszesen 3 magyar nemzetiségű család élt a faluban. Ideiglenes imaházuk egy parasztházban működött.

1950. október 22-én Nemesvámos és Veszprémfajsz közös tanácsot választott, ami 1969. június 1-jén kibővült a Tótvázsony községi közös tanácsok területével. Az akkori fajszai képviselők a következők voltak: Eigner János, Fáth Mihály, Stumpfhauser János és Szauer József. 1989-1990-ben általános válságba került az egypártrendszerű államvezetésen alapuló pártállam, még ebben az évben lezajlott Veszprémfajszon is az önálló polgármester és községi képviselő-testület megválasztása. Veszprémfajsz különvált Nemesvámostól, ezután már csak a körjegyzői hivatal kapcsolta őket össze. A 2006. október 1-jei választás idején a Német Kisebbségi Önkormányzat leendő képviselőire is lehetett szavazni, amely október 16-án alakult meg. Néhány éve működik a településen a „Veszprémfajszért Egyesület” elnevezésű civil szervezet, valamint jórészt idősebb asszonyokból álló, hivatalosan nem jegyzett dalkör is szépen szerepel helyi és vidéki különféle rendezvényeken. Nagyon sok szép magyar és német nyelvű egyházi és más jellegű dalt, nótát ismernek.

A település nevezetességei: Kálváriadomb, katolikus templom, Balácapusztá, római kori villagazdaság régészeti lelőhely és kiállítás.

A település polgármestere: Fertig József

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Utcaképek a katolikus templommal; Kálváriadomb – keresztoszterelés (felújítás után); Fényfestés a kálvárián; Dalkör csoportkép; Hagyományos karácsony kriszkindli; Farsang; Falunap (parasztolimpia után)

VESZPRÉMFAJSZ

The settlement was formed on the southern edge of the Balaton Highlands, in a relatively small area enclosed by today's Mulató Top, Kériharaszt, Ányos-kút, Királyhegysarok and the Calvary Hill rising in the southern direction. This is the ancient core of today's village. Its name first appeared in writing in 1233. It preserves the name of Jutas, the son of Prince Árpád, who was the leading figure of the Hungarian conquest, and Fajsz, the son of Jutas. Nearby settlements: Nemesvámos, Felsőörs, Paloznak as well as Csopak and Veszprém.

Nothing remained from the medieval village of Fajsz, which was later known as Pór-Fajsz. The houses of the village were built only years later on the twenty land plots received from the landlord. By 1761, the village already consisted of fifty houses. In 1795, the census mentioned rooms that could be heated with their own furnaces, as well as stables, granaries and barns. By this time they already had a prayer house with a belfry. According to a description in 1846, the school, to which a teacher flat was also attached, had stone walls, a thatched roof, a courtyard covered with stone and a slatted gate on the street front. The village itself consisted of two straight rows of houses. The cemetery was located at the upper end of the village, next to the church. The church was built in 1775, and the church that still exists today was built in 1887 on the other side of the road, according to the plans of Antal Szlopák, architect from Várpalota. The church bears the name of St. Michael Archangel, and the farewell festival is also held on St. Michael's Day, 29 September. Simultaneously with constructing the church, an elementary folk school was built on the site of the old church, where a new teacher flat was also built next to the classroom. It was characteristic of the residential houses that a separate summer kitchen was built next to the main building of the neighbouring house. At the lower end of the village there was the pub building, including a shop, a butchery and a flat. There was also an ice pit in the courtyard. In 1896, a unique thing took place in the village: a modern plumbing system was built, which solved the long-

standing problem of water supply. Next year, they planned to introduce acetylene gas lighting. The approximately 1.8-km-long connection road between Nemesvámos and Veszprémfajsz was completed in 1950. In 1959, the agricultural cooperative office and a surgery with a separate entrance were built at the southern end of the village. The construction of the village culture centre was completed by May 1971. In 1973, the production cooperative handed over 17 houses from its properties to its members, and the construction of a modern funeral home in the cemetery began that year. The population of the village is Roman Catholic since Germans were settled here in 1757. According to a census in 1771, only 3 Hungarian families lived in the village. Their temporary prayer house operated in a farmhouse.

On 22 October 1950, Nemesvámos and Veszprémfajsz elected a joint council, which was expanded on 1 June 1969 with the area of the joint councils of Tótvázsony. At the time the representatives of Fajsz were: János Eigner, Mihály Fáth, János Stumpfhauser and József Szauer. In 1989-1990, the state based on the one-party governance system got into a general crisis, and an independent mayor and a village representative body was elected in Veszprémfajsz still in that year. Veszprémfajsz separated from Nemesvámos, and after that they were only connected by the district notary's office. At the time of the elections on 1 October 2006, it was also possible to vote for future representatives of the German Minority Municipality, which was formed on 16 October. The non-governmental organisation called the "Association for Veszprémfajsz" has been operating in the settlement for a few years, and the unofficial choir, mostly consisting of elderly women, also gives performances at various local and rural events. They know many beautiful church and other songs in Hungarian and German.

Places of interest at the settlement: Calvary Hill, Catholic church, Balácapuszta, archeological site and exhibition of a Roman villa farm.

The mayor of the settlement: József Fertig

VESZPRÉMGALSA

A Marcal-medencében, a Marcaltól körülbelül 4 kilométerre, a Tornapatak közelében fekszik. Szomszédtelepülései: Apácatorna, Kisberzsény és Hosztót.

Veszprémgalsa Veszprémpinkóc és Zalagalsa egyesítéséből keletkezett 1969. január 1-jén. A Galsát és Pinkócot elválasztó Kígyós-patak az 1950-es megyerendezésig Veszprém és Zala vármegye határát is jelölte.

A Galsa helységnév a szláv eredetű Galsa személynévből származik, a Zala előtag pedig az egykori megyei hovatartozással kapcsolatos. Első említése 1268-ból való. A 14. század derekán adásvétel útján Himfi Benedek birtoka. Határa ekkor kb. 1500 hold. A Himfiék birtoka Esegvári Ferenc tulajdonába került, 1420-tól birtokos a faluban a Csabi Bazsó család. 1627-ben a falu egy része az Eszterházyak, másik része közbirtokosok kezén volt. Galsa nemesi társadalmából kiemelkedik a Polgár család (1700-ban Polgár Istvánt nemesnek jegyzik fel és Galsa egyik birtokosának). A település a 16-17. században jobbágyfalu. Az 1660-as évek közepén a falu elnéptelenedett, 1700 és 1711-ben Galsa ismét lakott, az 1720-as években települt véglegesen újra. A falu megélhetési forrásai a földművelés és az állattenyésztés. A falunak nagy a malomkultúrája. 1366-ban a Sárosd vizén három malmot jegyeztek fel, 1662-ben vízimalma a falu keleti végén állt, Sárosd község irányában. 1724-ben Kőmalom néven említik, 1799-ben kétkerekű malmáról tesznek említést az íráások. A lakosság lélekszáma az 1720-as évektől gyarapodott. 1890-ben ötszáz lakosa volt. Ezt a számot már csak a Veszprémpinkóccal történt egyesülés után szárnyalta túl, a lélekszám azóta fogyóban van.

1700-ban lakosságát evangélikusnak mondták, később a katolikusok száma is gyarapodott. 1778-ban Péter és Pál tiszteletére építettek új templomot. A falu népessége a 19. század folyamán alig fejlődött, 1890-ben ötszáz

lakosa volt. 1949-ben lakosságának 74%-a élt mezőgazdaságból, az aktív keresők közül 97 volt ingázó. A tsz-szervezés 1959-ben kezdődött meg, lényegében ettől az időponttól kezdve kezdett megszűnni a helyhez kötött életforma.

Veszprémpinkóc neve ugyancsak szláv eredetű. A Pinkóc nevet először 1764-ben jegyezték fel, nemesek lakták, többségükben katolikusok. 1785-ben leányegyházként Tüskevárhoz tartozott. 1785-ben 119 lakosa volt. Egy 1797-ben készül térkép Tornapinkócként jelöli a települést. Önálló községként először az osztrák, majd az 1869. évi népszámláláskor hallatott magáról, ekkor 172 lakos élt itt. Határát (129 holdat) később szakították ki Apácatorna területéből. Törpe község volt 1941-ben 211 lakossal. Önálló maradt a tanácsválasztások idején is, pedig akkor már teljesen összeépült Zalagalsával. Egyesülése előtt Kisberzsennyel alkotott közös tanácsot.

Veszprémpinkóc és Zalagalsa 1969-től Veszprémgalsa néven egy község lett, és egyúttal közös tanácsi székhely is, melyhez Hosztót, Szentimrefalva és Zalaszegvár tartozott tárközségként. A közös tanácsot 1977-ben összevonták Csabrendek addig önálló tanácsával, az új székhely az utóbbi község lett.

Veszprémgalsának 1970-ben 564 lakosa volt, négy utcával és 150 lakóházzal. A lakosság többsége az ajkai bányákban és ipari üzemekben, a helyi és környéki tsz-ekben dolgozott, a fő üzemág az állattenyésztés és a földművelés volt. A villany 1949-ben gyulladt ki a községben.

1990 óta önálló önkormányzattal rendelkezik, közigazgatásilag a csabrendeki körjegyzőséghez tartozik. A község vezetékes vízzel, gázzal, telefonhálózattal ellátott, burkolt (portalanított) utakkal rendelkezik. Intézményei: klubkönyvtár, orvosi rendelő, községháza.

A település polgármestere: Simon Gábor

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Disztó; Kígyós-patak; Katolikus templom; Evangélikus templom; Szent Péter és Pál emlékére épített katolikus templom; Tájház; Gruber-malom; Kultúrház; Polgármesteri hivatal; Központi park advent időszakban; Hősi Emlékmű; Amerikás kereszt

VESZPRÉMGALSA

VESZPRÉMGALSA

It is located in the Marcal basin, about 4 km from the Marcal river, near the Torna stream. Neighbouring settlements: Apácatorna, Kisberzseny and Hosztót.

Veszprémgalsa was formed from the merger of Veszprémpinkóc and Zalagalsa on 1 January 1969. The Kígyós stream, which separated Galsa and Pinkóc, also marked the border of Veszprém and Zala counties until the county reorganisation in 1950.

The place name Galsa derives from the personal name Galsa of Slavic origin, and the prefix Zala is related to the former county affiliation. It was first mentioned in 1268. It became the property of Benedek Himfi in the middle of the 14th century by way of purchase. Then its border area was about 1500 acres. The estate of the Himfi family was acquired by Ferenc Esegvári, and from 1420 the village was owned by the Csabi Bazsó family. In 1627, a part of the village was owned by the Eszterházy family and another

part by common landowners. The Polgár family stands out from the noble society of Galsa (in 1700 István Polgár was registered as a nobleman and one of the owners of Galsa). The settlement was a serf village in the 16th-17th centuries. The village was depopulated in the mid-1660s, Galsa became inhabited again between 1700 and 1711, and it was settled permanently again in the 1720s. The residents of the village made a living from farming and animal husbandry. The village had a large mill culture. In 1366 three mills were recorded on the water of Sárosd, in 1662 a watermill stood at the eastern end of the village, in the direction of Sárosd village. In 1724 it was called Kőmalom, and in 1799 the records mentioned its mill with two wheels. The population grew from the 1720s. In 1890 it had five hundred residents. This number was surpassed only after the merger with Veszprémpinkóc, and since then its population has been declining.

In 1700 its population was claimed to be Lutheran, and later the number of Catholics also increased. In 1778 a new church was built in honour of Peter and Paul. The population of the village barely developed during the 19th century, in 1890 it had five hundred residents. In 1949, 74% of its population lived from agriculture, and 97 out of the active wage-earners were commuters. The organisation of the production cooperative began in 1959, and it was basically from this date when the fixed way of life began to disappear.

The name Veszprémpinkóc is also of Slavic origin. The name Pinkóc was first recorded in 1764, it was inhabited by nobles, mostly Catholics. In 1785 it belonged to Tüskevár as an affiliate church. In 1785 it had 119 inhabitants. A map made in 1797 marked the settlement as Tornapinkóc. It was recorded as an independent village first upon the Austrian census and then upon the census in 1869, when 172 inhabitants lived here. Its outskirt area (129 acres) was taken away later from the area of Apácatorna. It was a dwarf village in 1941 with 211 inhabitants. It remained independent during the council elections, although it became fully integrated with Zalagalsa by that time. Prior to its unification, it formed a joint council with Kisberzseny.

Veszprémpinkóc and Zalagalsa became one village called Veszprémgalsa from 1969, and at the same time it was also a joint council seat that covered Hosztót, Szentimrefalva and Zalaszegvár as joint municipalities. The joint council was merged with the then independent council of Csabrendek in 1977, and the latter municipality became the new seat.

In 1970, Veszprémgalsa had 564 inhabitants, with four streets and 150 residential houses. The majority of the population worked in the mines and industrial plants in Ajka, while the main activities in the local and surrounding farms covered animal husbandry and farming. Electricity was built in the village in 1949.

It has had an independent municipality since 1990 and it is administratively a part of the Csabrendek notary district. The village has paved roads, piped water, gas and a telephone network. Institutions: club library, doctor's surgery, town hall.

The mayor of the settlement: Gábor Simon

VÖRÖSTÓ

Vöröstó települése Nagyvázsöny tőszomszédságában fekszik a Balaton-felvidék északi lejtőin, a Déli-Bakony lábánál, nagyjából 8 km-re a Balatontól. Vöröstó azon kevés települések közé tartozik, amelyek máig megőrizték az egykori népi építészet értékeit. Jóformán érintetlen eredetiségében maradt meg minden porta falusi jellege, melynek díszei a mives kidolgozású, oszlopos, tornácos kőházak. A község néhány éve műemléki védeltséget is kapott.

Oklevelekben először a XII. században említik, mint a veszprémi Szent Mihály Székesegyház tulajdona jelenik meg Verestou puszta. 1227-ben kerül az Almádi-apátság tulajdonába.

A falu egy utcából áll. Sajátos elrendezése van az épületeknek. A házakat az útra merőlegesen egymás mögé építették. A bejáratok az ellentétes oldalon vannak, így minden háznak saját udvara van. Az udvart egységesen mindenhol nagyméretű pajta épület zárja le, amely védett a betolakodóktól és az időjárástól. A pajták egykor összefüggő láncot alkottak. Az épületek építőanyaga a közelben fejtett terméskő volt, melyet legtöbbször sárba, néha habarcsba rakták. A boltozatok, oszlopok és a kémények téglából készültek.

Vöröstó építkezése képviseli legegységesebben a német házak fejlődésének a legmagasabb fokát. Itt az utcafronton minden háznak három ablaka van. Az épületek többsége a 19. század végi évszámot visel oromzatán. Az egész udvari homlokzaton végig húzódó nyitott tornácot már nem nagyon találunk Vöröstón, de sok lakóháznál felismerhető még a két oszlopból, két fél oszlopból és összekötő ívekből álló középső lopott tornác, melyből a konyha (kuchl) és a két szoba (ferste stove, hinre stove) valamint a padlás-vagy pincelejárát nyílik. A házak zöme ma már zárt tornácos, csak a bejárat

ajtó és a két oldalán szimmetrikusan elhelyezkedő két ablak emlékeztetnek az egykori nyitott tornácra.

Különös hagyományai a községnek ma már nincsenek. Buzgó katolikusok lévén az egyházi ünnepkör határozta és határozza meg szokásaikat, és foglalja keretbe napjaikat. Nagyobb ünnepekkor összejön a család, és közösen mennek a helyi templomba, majd utána ebéd következik, aztán a rokonok látogatják meg egymást. Ma már nem hordanak népviseletet, a múltra emlékeztető ruhákat egy-két helyen féltve őrzik a szekrényekben. Elmesélések alapján tudják, hogy milyen is volt a viselet, és mit fogyasztottak. Ezt Janka néni így mesélte: „A menyasszony öltözéke, családja anyagi helyzetétől függően selyem vagy bársony rózsás szoknya volt, vállkendő, blúz (muca, pajka, szíves blúz), valamint fehér, rakott előkötény, a fejtetőt mirtuszkoszorú ékesítette, mely gömbölyű volt. A lányok a hajukat négyesfonással, koszorúba rögzítették a fejük tetején, s ahogy a menyasszony, úgy ők is mirtuszkoszorút hordtak. A kikérő vőfélyek botját pántlikák és virágok díszítették, zakójukra mirtuszbokrétát tűztek.

A lakodalmas ebéd tyúkhúsleves volt, általában két üstben főzték. Utána paradicsommártás következett, a levesben főtt hússal körítve, kenyérral, valamint pörkölt és peccsenye, savanyúsággal és uborkával. Desszertként mákos, túrós rétest kínáltak, melyet közvetlenül az ebéd előtt sütöttek ki, hogy frissen kerüljön az asztalra. A rétes mellé különféle linzertészták is készültek. Elmaradhatatlan volt a vajas kráfli (kifli), melyet kemencében sütöttek, és az asztalra került a dió pörkölt torta.”

Ezekből az időkben sok fénykép is előkerült.

A település polgármestere: Fekete-Tracz Gabriella

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

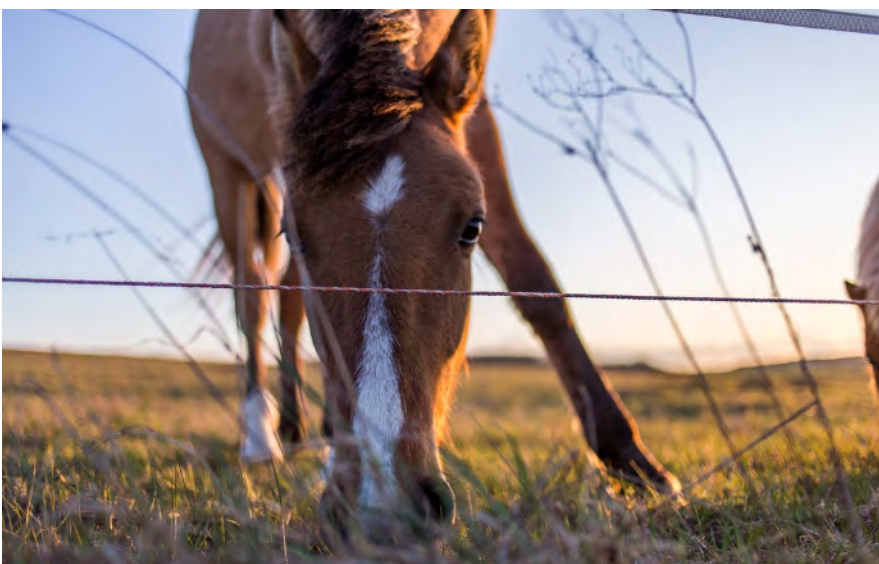
Naplemente; Kabhegy; Kálvária; Kápolna; Stáció; Kálvária; Falu; Utcakép; Kútkert; Faluház; Szabó László Zoltán alkotása; Falunap; Füge, a ló; Fürtös gyöngyike; Kútkert; Falu nyugatról

VÖRÖSTÓ

VÖRÖSTÓ

VÖRÖSTÓ

The settlement of Vöröstó is located in the vicinity of Nagyvázsony on the northern slopes of the Balaton Uplands, at the foot of the Southern Bakony, about 8 km from Lake Balaton. Vöröstó is one of the few settlements that have preserved the values of the former folk architecture. The village character of each house has been preserved in its almost untouched originality. The ornaments of the stone houses are the artistic columned porches. The village has also received monument protection a few years ago.

It is first mentioned in diplomas as Verestou plain in the 12th century as the property of St. Michael's Cathedral in Veszprém. It became the property of the Almádi Abbey in 1227.

The village consists of a single street. The buildings have a special layout. The houses were built perpendicular to the road behind each other. The entrances are on the opposite sides, so each house has its own yard. The yard is closed uniformly everywhere by a large barn building that protects from intruders and the weather. The barns once formed a coherent chain. The building material of the buildings was quarried stone, which was mostly laid in mud and sometimes in mortar. The vaults, columns and chimneys were made of brick.

The buildings of Vöröstó represent the highest degree of development of German houses. Here on the street façade, every house has three windows. Most of the buildings bear the construction year from the end of the 19th century on their gables. The open porch running along the entire courtyard façade can no longer be found in Vöröstó, but in many residential buildings you can also see the middle so called "stolen porch" consisting of two columns, two half columns and connecting arches, from where the kitchen (kuchl), the two rooms (ferte stove, hinre stove) and the attic or

cellar entrances open. Most of the houses now have closed porches, only the front door and the two windows symmetrically located on either side are reminiscent of the former open porches.

The village no longer has special traditions. Being zealous Catholics, the church celebrations defined and define their customs and frames their days. On major holidays, the family gathers and they go to the local church together, followed by lunch, and then relatives visit each other. Today, they no longer wear folk costumes, clothes reminiscent of the past are kept in the closets. Based on narratives, they know what the clothes were like and what they consumed. This is what Aunt Janka said: "The bride's dress, depending on the financial situation of her family, was a silk or velvet rosy skirt, a scarf, a blouse (muca, pajka, szíves blúz) and a white pleated apron, the top was adorned with a wreath of myrtle, which was round. The girls fastened their hair in a wreath with four braids on top of their heads, and like the bride, they wore a myrtle wreath. The staff of the groom was adorned with straps and flowers, and a myrtle bouquet was pinned to his jacket.

The wedding lunch was chicken soup, usually cooked in two cauldrons. This was followed by a tomato sauce, garnished with the meat cooked in soup, bread, stew, roast with pickles and cucumbers. As a dessert, they offered a poppy seed strudel or cottage cheese strudel that was baked just before lunch to make it fresh on the table. In addition to the strudel, various Linzer cookies were also made. The buttered kráfli (kifli), which was baked in the oven and the roasted walnut cake was put on the table."

Many photographs have emerged from these times.

Mayor of the village: Gabriella Fekete-Tracz

ZALAGYÖMÖRŐ

Zalagyömörő település Veszprém megyében található, Sümeg kistérségéhez, a Pápa-Devecseri-sík kistájhoz tartozik. A Bakony, valamint a Keszthelyi-hegység északi nyúlványai a Sümegi várral gyönyörű panorámat alkotnak. A Marcal Forrásvidék települése. A Sopront a Balatonnal összekötő főút melletti falu belterületén csak a 7329-es út húzódik végig.

Vonattal elérhető a Tapolca–Sümeg–Ukk vasútvonalon.

Zalagyömörő nevét 1423-ban említette először oklevél Vggyemerew (Ukkgymörő) néven. 1424-ben Gemere, 1480-ban Gyemerew néven írták.

A török hódoltság alatt sem néptelenedett el, ekkor kismesek lakták. 1720-ban is nemesi kiváltságokat élvezett egészen 1848-ig, a jobbágyfelszabadításig.

1910-ben 1053 lakosából 1052 magyar volt. Ebből 1034 római katolikus, 19 izraelita volt. A 20. század elején Zala vármegye Sümegi járásához tartozott. Az 1950-es megyerendezés óta tartozik Veszprém megyéhez. A 2011-es népszámlálás során a lakosok 90,1%-a magyarnak, 0,7%-a cigánynak, 0,2%-a németnek, 0,2%-a romának mondta magát (9,9% nem nyilatkozott; a kettős identitások miatt a végösszeg nagyobb lehet 100%-nál). A vallási megoszlás a következő volt: római katolikus 81,1%, református 2,5%, evangélikus 0,2%, felekezeten kívüli 3,2% (12,7% nem nyilatkozott).

A község plébániája 1788-tól létezik. A falu templomát 1750-ben kezdték építeni barokk stílusban, a Szentkereszt megtalálásának ünnepére van szentelve. Zalagyömörő testvértelepülése 1993 óta a felvidéki Szilas község, valamint 1998 óta az erdélyi Deményháza.

Zalagyömörő nevezetessége a 10 km hosszú túraútvonal, mely a tele-

pülés épített és természeti értékeit fűzi csokorba. A Gondolat-tótól indul. A szépen kialakított tó és park évről évre helyszínéül szolgál a település rendezvényeinek. A falu felé tartva elénk tárul a római katolikus temető, ahol síremlékekben gazdag, mintegy tucatnyi homokkőből faragott nagyméretű sírkerezt található, jellemzően Krisztus és Mária ábrázolásokkal. A következő állomás a Kőkép, amely a 84-es főút mellett található. A jellegzetes fasoron tovább sétálva megnézhetjük a település nyárfasorát. Az útról visszafordulva eljutunk a Kisfaludy-házhoz, amely egykor az egyik legnagyobb földbirtokos, Kisfaludy Dénes tulajdona volt. Jelenleg presszó és vegyesbolt üzemel benne. A következő pont a Rokokó-kereszt. A településen több jellegzetes útszéli térplasztika is található. Legtöbbjük – ahogyan a Rokokó-kereszt is – homokkőből készült, Krisztus és Mária domborműves ábrázolással. A településről kiérve 4 km-es séta vár ránk egy vadvirágos réten. A séta során útítársunk a gyönyörű sümegi panoráma, teljes pompájával tárul elénk a Sümegi vár, a Plébánia-templom és a távolból oly aprónak látszó házak. Ha kigyönyörködtük magunkat a látványban, folytathatjuk tovább a település felfedezését. Megnézhetjük az iskola épületét, majd a barokk stílusban, a Szentkereszt megtalálásának ünnepére felszentelt római katolikus templomot. A falu északi végén, a kisméretű téren elhelyezkedő, kőalapozású kerítéssel övezett templomot érdemes belülről is megnézni. A főoltár szépen díszített, neoklasszicista stílusjegyeket mutat, áttört mintázatú díszítmény ékíti, virágokkal és búzakalász motívumokkal, Krisztus szoborral. A község lélekszáma 2022. január 1-jén 415 fő volt.

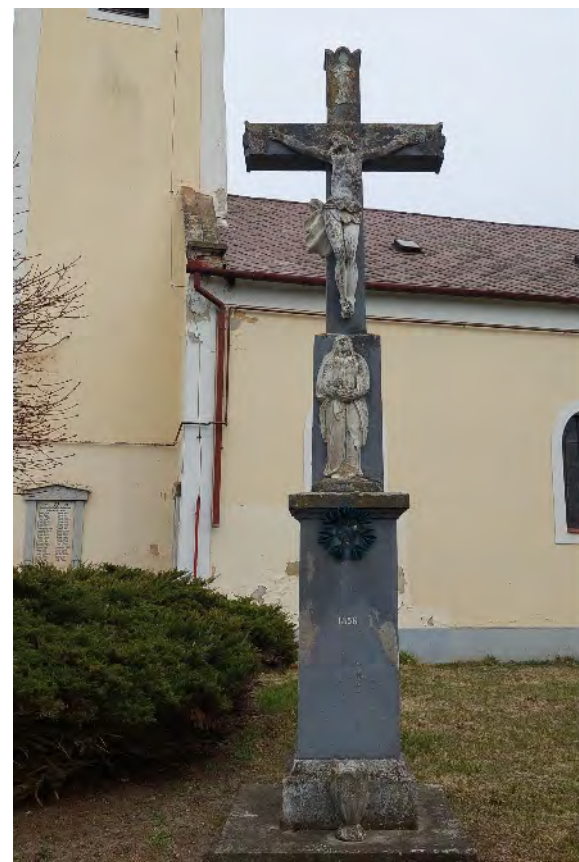
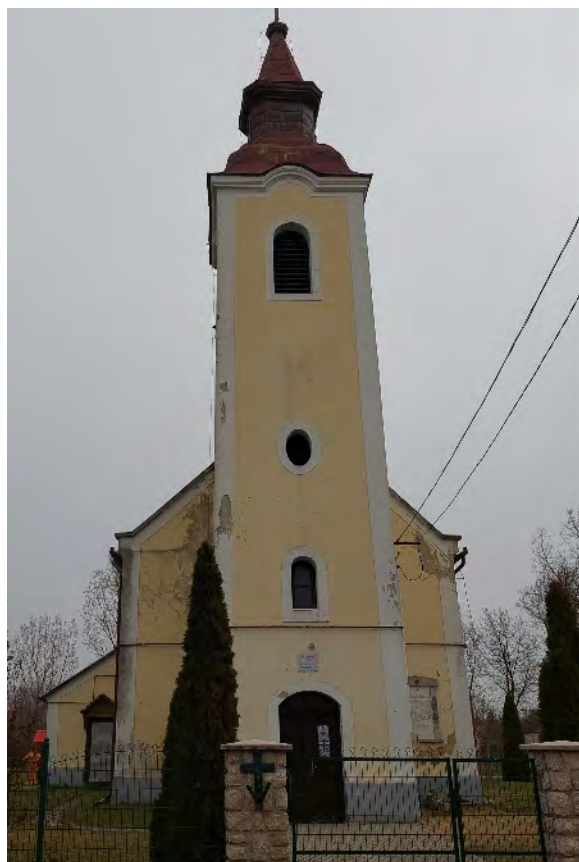
A település polgármestere: Vass Géza

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Önkormányzati hivatal; Kultúrház; Kőkép; Templom; Kökereszt a templom udvarán; Kökereszt (Rákóczi utca); Kökereszt (Fő utca); Kökereszt (Kisfaludy utca); I. és II. világháborús hősi halottak emlékműve a templom falán; Plébánia hivatal; Angyalszobor; Zalagyömörői Cifrapalota Óvoda; Játszóter

ZALAGYÖMÖRŐ

ZALAGYÖMÖRŐ

Zalagyömörő is a settlement located in Veszprém County, it belongs to the Sümeg small region and to the Pápa–Devecser Plain micro region. The Bakony Mountains, the northern extensions of the Keszthely Mountains and the Sümeg Castle form a beautiful panorama. This is a village of the Marcal Source Region. Only road no. 7329 runs through the inner area of the settlement that is next to the main road connecting Sopron with Lake Balaton.

It can be reached by train on the Tapolca–Sümeg–Ukk railway line.

The name Zalagyömörő was first mentioned as Vggyemerew (Ukkgyömörő) in a document in 1423. It was written as Gemere in 1424 and as Gyemerew in 1480.

It was not depopulated during the Turkish occupation, but it was inhabited by noblemen. It also had noble privileges in 1720 up until 1848, when the serfs were liberated.

In 1910, 1052 out of its 1053 inhabitants were Hungarians. Of these, 1034 were Roman Catholics and 19 were Israelites. At the beginning of the 20th century, it belonged to the Sümeg district of Zala County. It has belonged to Veszprém County since the county reorganisation in 1950. During the 2011 census, 90.1% of the population described themselves as Hungarian, 0.7% as Gypsy, 0.2% as German, and 0.2% as Romanian (9.9% did not declare; the grand total may be greater than 100% due to double identities). The religious distribution was as follows: Roman Catholic 81.1%, Reformed 2.5%, Lutheran 0.2%, non-denominational 3.2% (12.7% did not declare).

The parish of the village has existed since 1788. The construction of the village church was started in 1750 in Baroque style and is dedicated to the feast of Finding of the True Cross. The twin settlement of Zalagyömörő is the village of Szilas in Slovakia since 1993 and Deményháza in Transylvania since 1998.

The landmark of Zalagyömörő is the 10 km long hiking trail, which combines the built and natural values of the settlement. It starts from Lake Gondolat. The beautifully designed lake and park serve as a venue for the events of the settlement every year. Heading towards the village, the Roman Catholic cemetery unfolds in front of us with dozens of large grave crosses carved from sandstone, typically with depictions of Christ and Mary. The next station is the Stone Column, which is located along main road no. 84. Walking along the characteristic tree line, you can admire the poplar trees of the settlement. Returning from the road, you can get to the Kisfaludy house, which was once owned by one of the largest landowners, Dénes Kisfaludy. It currently has a pub and a convenience store. The next spot is the Rococo Cross. There are several typical roadside sculptures in the settlement. Most of them, like the Rococo Cross, were made from sandstone with reliefs depicting Christ and Mary. Leaving the settlement, you can take a 4-km walk on a wildflower meadow. During the walk, your travel companion will be the beautiful panorama of Sümeg, the Sümeg Castle with all its splendor, the Parish Church and the houses that look so small in the distance. Once you have admired the sight, you can continue to explore the settlement. You can see the school building, then the Roman Catholic church dedicated to the feast of Finding the True Cross. You should also check out the inside of the church built on a small square and surrounded by a stone-based fence at the northern end of the village. The main altar is beautifully decorated with neo-Classical features and with openwork patterns, flowers, ears of wheat motifs and with a statue of Christ. On 1 January 2022 the population of the village was 415 people.

The mayor of the settlement: Géza Vass

ZALASZEGVÁR

Sümegettől északra - Hosztót, Veszprémgalsa és Nemeskeresztúr közt - a 7325-ös út mentén fekvő település. Zalaszegvár nevét 1396-ban említette először oklevél Zeguár néven.

A 15. század közepén épült fel itt a Csép kastellum, mely a Marcal folyó átkelőhelyének védelméül szolgált. A vár később elpusztult, de 1660-ban Hosszútóti Pál újra felépíttette. Ekkor költöztek ide a vár alá az időközben pusztává vált Hosztót település lakói, kik ezután hosszú időn át a végváriak életét élték.

Zalaszegvár a török hódoltság alatt palánkkal védett hely volt, mely sikeresen védekezett a török ellen. 1556-ban a falu ősi római katolikus plébániája is elpusztult, lakossága később evangélikus hitre tért át, és a régi templommal szemben fából és paticsfallal felépítette saját templomát, mellette haranglábbal. 1744 táján épült fel másik templomuk, melyet Gyulai Gál Gábor építtetett. Mai templomuk Jézus Szíve tiszteletére 1909-ben épült. 1910-ben 471 magyar lakosa volt. A falu az 1950-es megyerendezés előtt Zala vármegye Sümegi járásához tartozott. A falutól északra megmaradt a hagyományos állattartó gazdálkodás nyoma: nagy kiterjedésű legelő gémeskúttal. A területet jelenleg nem művelik. A hagyományos gazdálkodás emlékét néhány megmaradt szántóba ékelődő szőlőskert is jelzi.

A település legmagasabb része a Szent János-hegy, ahol nagy területen szőlőskerteket találunk présházakkal, gyümölcsösökkel.

A faluban felújított kultúrház működik, amely mai megjelenésében is szépen mutatja az egykori többgenerációs és mezőgazdasági melléképületes – jellegzetesen magyar – építkezést. A falu végén található a vízügyi

igazgatóság helyi szakaszmérnöksége. Rövid sétát követően eljuthatunk a földvárhoz, amelyet sajnos birtokba vett a természet, ennek ellenére jól látszik a három védőárok, mely a Marcalból hozott vízzel védte az erődítményt. A várból már csak egy kis földkúpot találunk, de itt az érdekes inkább a történet, illetve, ha elképzeljük a befektetett munkát. Ha alaposan körbejártuk a helyet, a Torna-patak felé folytathatjuk utunkat, amely napjainkban sajnos ijesztő látványosság, ugyanis jelentős mennyiséget kapott a vörösiszaptól, amelynek színe nemcsak a vizet, de az egész medret is uralja. A természet csodája, hogy mára kezd visszatérni az élet a patakba, látni halakat.

A település címerén látható két aranyoroszlán és a korona Hosztót és Zalaszegvár közös hegyközségének pecsétjéből származik. Az aranykorona Zala megyét jelképezi, mivel a község valaha idetartozott. A két oroslán Szegvár hős védőinek állít emléket, akik a törökök ellen harcoltak. Az ezüstvár a település nevét adó és romjaiban még máig is látható várat jelképezi, amely a Marcal folyó egy szegletében épült.

Az elmúlt években elkezdődött a település fejlesztése, melyhez nagy segítséget nyújt a Magyar Falu Program. Járdafelújítás történt a településen, megújult a parókai épülete. Folyamatban van a községháza külső felújítása, valamint pályázattal nyújtott be az önkormányzat egy új játszótér kialakítására.

A település vezetői célul tűzték ki, hogy Zalaszegvár egy élhető település maradjon, ösztönözve a fiatalokat a helyben maradásra.

A település polgármestere: Tudja Endre

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Zalaszegvár egy régi térképen; Földvár a falu határában; Piros kereszt; Jézus Szíve-templom; János-hegyi kereszt; Kossuth utca részlet; Polgármesteri hivatal; Kossuth utca részlet; Kultúrház; Petőfi utca; Pincesor

ZALASZEGVÁR

ZALASZEGVÁR

ZALASZEGVÁR

It is located north of Sümeg – between Hosztót, Veszprémgalsa and Nemeskeresztúr – along road no. 7325. The name of Zalaszegvár was first mentioned as Zeguár in a document from 1396.

The Csép castle was built here in the middle of the 15th century to protect the Marcal river crossing. The castle was later destroyed, but it was rebuilt by Pál Hosszútóti in 1660. This is when the inhabitants of the settlement of Hosztót, which became deserted in the meantime, moved here under the castle, then lived the life of border castle people for a long time.

Zalaszegvár was a place protected with palisades during the Turkish occupation, and it successfully defended itself against the Turks. In 1556 the ancient Roman Catholic parish church of the village was destroyed. The population later converted to the Lutheran faith and built its own church from wood and with wattle-and-daub walls, with a belfry next to it. Another church was built around 1744 by Gál Gábor Gyulai. Their present church was built in 1909 in honour of the Heart of Jesus. In 1910 the village had 471 Hungarian inhabitants. Before the county reorganisation in 1950, the village belonged to the Sümeg district of Zala County.

The large pasture with a pole well – the trace of traditional livestock farming – has survived in the north of the village. The area is currently uncultivated. The memory of traditional farming is also marked by some vineyards wedged into the remaining arable land.

The highest point of the settlement is Szent János Hill, where you can find vineyards with press houses and orchards in a large area. The vineyard hill of Zalaszegvár is one of the largest in the small region, therefore it has a significant role in the survival of the small region's grape and wine culture.

There is a renovated culture centre in the village, featuring – also in its current form – the former, typical multi-generation Hungarian architecture

with agricultural outbuildings. The local section engineering of the water directorate is located at the end of the village. After a short walk you can reach the earth castle, which, unfortunately, was taken over by nature, nevertheless you can still see the three ditches that protected the fort with water brought from the Marcal river. From the castle you can find only a small earth mound, but it is exciting to imagine the story and the work carried out here. If you have walked around the place, you can continue your way to the Torna stream, which is unfortunately a scary sight these days as it has been filled with a significant amount of red mud, which has coloured not only the water but the entire stream bed. It is a wonder of nature that life is now beginning to return to the stream and you can also see fish.

The two golden lions and the crown on the coat of arms of the settlement come from the seal of the common wine community of Hosztót and Zalaszegvár villages. The golden crown symbolises Zala County as the village once belonged there. The two lions commemorate the heroic defenders of Szegvár, who fought against the Turks. The silver castle symbolises the castle that gave the name of the settlement and is still visible in its ruins, which was built in a corner of the Marcal river.

Village development was started in recent years with a lot of help from the Hungarian Village Programme. The sidewalks of the settlement have been renovated and the parish building has been renewed. The exterior of the Village Hall is being renovated and the Municipality has submitted an application for a new playground.

The leaders of the settlement set the goal of making Zalaszegvár a livable settlement and they encourage young people to stay there.

The mayor of the settlement: Endre Tudja

TARTALOM

AJÁNLÓ – POLGÁRDY IMRE / 5

ELŐSZÓ – SÁRI ANDREA / 7

TELEPÜLÉSEK / 8

ÁBRAHÁMHEGY / 9

APÁCATORNA / 13

BAKONYBÉL / 17

BAKONYKOPPÁNY / 21

BALATONAKARATTYA / 25

BALATONALMÁDI / 29

BALATONHENYE / 33

BODORFA / 37

CSABRENDEK / 41

CSETÉNY / 45

DOBA / 49

DÖRGICSE / 53

EGYHÁZASKESZŐ / 57

GIC / 61

HAJMÁSKÉR / 65

KÁPTALANFA / 69

KEMENESHŐGYÉSZ / 73

KEMENESSZENTPÉTER / 77

KIRÁLYSZENTISTVÁN / 81

KISCSŐSZ / 85

KISPIRIT / 89

KUP / 93

LESENCEFALU / 97

LESENCEISTVÁND / 101

LOVÁSZPATONA / 105

MAGYARGENCS / 109

MARCALGERGELYI / 113

MEGYER / 117

MEZŐLAK / 121

NAGYACSÁD / 125

NAGYPIRIT / 129

NEMESHANY / 133

NÉMETBÁNYA / 137

NÓRÁP / 141

OLASZFALU / 145

TARTALOM

PORVA / 149
PUSZTAMISKE / 153
RÉVFÜLÖP / 157
SOMLÓJENŐ / 161
SOMLÓVÁSÁRHELY / 165
SÜMEGPRÁGA / 169
SZENTKIRÁLYSZABADJA / 173
TAGYON / 177
TAKÁCSI / 181
ÚRKÚT / 185
VÁROSLÓD / 189
VESZPRÉMFAJSZ / 193
VESZPRÉMGALSA / 197
VÖRÖSTÓ / 201
ZALAGYÖMÖRŐ / 205
ZALASZEGVÁR / 209

TARTALOM / 213
IMPRESSZUM / 216

IMPRESSZUM

Felelős szerkesztő
Sári Andrea

Szöveg, fotók
A magyar nyelvű szöveget és valamennyi fotót a kötetben szereplő települések önkormányzatai
bocsátották rendelkezésre.
A fotókat az önkormányzatok hozzájárulásával szerkesztettük a kötetbe.

Magyar nyelvi lektor, korrektor
Ötvös-Varga Krisztina

Angol fordítás
Viola Bence és Exalon fordítóiroda

Grafika
Vincze László

A borítón szereplő fénykép Csetényen készült, felhasználva az önkormányzat engedélyével.

ISBN 978-615-81685-6-4

Készült a Dono Te Libro Kiadó gondozásában.
2022.

Nyomdai munka:
Center Print Nyomda, Debrecen.

Veszprém megye természeti adottságaival, „évezredes történelmi, egyházi és kulturális értékeivel hazánk páratlan szépségű vidéke, a Bakony és a Balaton ölelésében.

4493 négyzetkilométernyi területén 217 településen mintegy 360 ezer lakos él. A bakonyi erdők patakokkal, barlangokkal tarkított vadregényes tája, a Balaton hűs habjai, a több mint ezer műemlék, mind-mind megannyi felejthetetlen élményt ígér, maradásra vagy visszatérésre csábítva az ide látogatót.

Bármerről és az év bármely időszakában érkezik hozzánk a látogató, barangolásai közben pazar bőségben találkozhat mind a természet, mind az itt élő emberek

Polgárdy Imre
a Veszprém Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének
elnöke

9 786158 168564